

www.e-rara.ch

Diodori Siculi bibliothecae historicae quae supersunt

Diodorus

Lipsiae, [17--]

ETH-Bibliothek Zürich

Shelf Mark: Rar 8145

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-33647>

biblos heptakaidekaē.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

ΔΙΟΔΩΡΟΥ
 ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
 ΒΙΒΛΟΣ ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗ,

Aevum Alexandri Magni. Prooemio annuntiat historicus, hinc historiam Alexandri M. operis fundamentum et novae periodi normam esse futuram, ita ut rebus gestis Alexandri aliorum populorum esse res memorabiles sit annexurus. Ipsa periodus XII annos complectitur

Ἡ ΜΕΝ πρό ταύτης βίβλος, οὔσα τῆς ὅλης συντάξεως ἐκκαιδεκάτη, τὴν ἀρχὴν ἔσχεν ἀπὸ τῆς Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου βασιλείας· περιελήφθησαν δ' ἐν αὐτῇ πράξεις, αἱ μὲν τοῦ Φιλίππου πᾶσαι μέχρι τῆς τελευτῆς, αἱ δὲ τῶν ἄλλων βασιλέων τε καὶ ἐθνῶν καὶ πόλεων, ὅσαι γεγόνاسι κατὰ τοὺς τῆς βασιλείας ταύτης χρόνους, ὄντας ἑτῶν εἴκοσι καὶ τεσσαρῶν. ἐν ταύτῃ δὲ τὰς συνεχεῖς πράξεις ἀναγράφοντες, ἀρξόμεθα μὲν ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου βασιλείας· περιλαμβάνοντες δὲ τὰ τοῦτω τῷ βασιλεῖ πραχθέντα μέχρι τῆς τελευτῆς, συναναγράψομεν καὶ τὰ ἅμα τούτοις συν-

τελεσθέντα ἐν τοῖς γνωρίζομένοις μέρεσι τῆς οἰκου-
 μένης. οὕτω γὰρ μάλιστα ὑπολαμβάνομεν τὰς τε
 πράξεις εὐμνημονεύτους ἔσεσθαι, κεφαλαιωδῶς τε-
 θεύσας, καὶ συνεχεῖς ἐχούσας ταῖς ἀρχαῖς τὸ τέλος. ἐν
 ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ μεγάλας πράξεις οὗτος ὁ βασιλεὺς κα-
 τειργάσατο, καὶ διὰ τὴν ἰδίαν σύνεσιν τε καὶ ἀνδρείαν
 ὑπερεβάλετο τῷ μεγέθει τῶν ἔργων πάντας τοὺς ἔξ
 αἰῶνος τῇ μνήμῃ παραδεδομένους βασιλεῖς. ἐν ἔτεσι
 γὰρ δώδεκα καταστρεψάμενος τῆς μὲν Εὐρώπης οὐκ
 ὀλίγα, τὴν δὲ Ἀσίαν σχεδὸν ἅπασαν, εἰκότως περι-
 βόητον ἔσχε τὴν δόξαν, καὶ τοῖς παλαιοῖς ἤρωσι καὶ
 ἡμιθέοις ἰσάζουσιν. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἀναγκαῖον ἡμῖν
 ἐν τῷ προοιμίῳ προλαμβάνειν τι τῶν κατορθωμένων
 τούτῳ τῷ βασιλεῖ. αὐταὶ γὰρ αἱ κατὰ μέρος πράξεις
 ἱκανῶς μηνύσουσι τὸ μέγεθος τῆς δόξης αὐτοῦ. Ἀλέ-
 ξανδρος οὖν γεγονώς κατὰ πατέρα μὲν ἀπ' Ἡρα-
 κλέους, κατὰ δὲ μητέρα, τῶν Αἰακιδῶν, οἰκίαν ἔσχε
 τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς τῶν προγόνων εὐδο-
 ξίας. ἡμεῖς δὲ τοὺς ἀρμότιοντας τῇ γραφῇ χρόνους
 παραθέντες, ἐπὶ τὰς οἰκείας τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας
 πράξεις τρεψόμεθα.

Olymp. CXI, 2. Alexander, nullus caedem patris, et procurato
 eius funere, regni negotia suscipit. Humanus in obvium quemque,
 civium et externorum, praesertim Graecorum, amorem consequi-
 tur. Vnum Attalum, regno insidiantem, Hecataci opera usus, com-
 prehendere et tollere iubet.

2. Ἐπ' ἀρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Εὐαϊνέτου, Ρω-
 μαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Φούριον καὶ
 Γάϊον Μαΐνιον. ἐπὶ δὲ τούτων, Ἀλέξανδρος διαδε-
 ξάμενος τὴν βασιλείαν, πρῶτον μὲν τοὺς φονεῖς τοῦ
 πατρὸς τῆς ἀρμοζούσης τιμωρίας ἤξιώσε· μετὰ δὲ

ταῦτα τῆς ταφῆς τοῦ γονέως τὴν ἐνδεχομένην ἐπιμέλειαν ποιησάμενος, κατέστησε τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν πολὺ κάλλιον ἢ πάντες προσεδόκησαν. νέος γὰρ ὢν παντελῶς, καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν ὑπὸ τιτῶν καταφρονούμενος, πρῶτον μὲν τὰ πλήθη οἰκείοις λόγοις παρестήσατο πρὸς εὐνοίαν. ἔφη γὰρ ὄνομα μόνον διηλλάχθαι βασιλέως, τὰς δὲ πράξεις χειρισθῆσεσθαι μηδὲν καταδεέστερον τῆς ἐπὶ τοῦ πατρὸς γενομένης οἰκονομίας. ἔπειτα ταῖς πρεσβείαις χρηματίσας φιλανθρώπως, παρεκάλεσε τοὺς Ἕλληνας τηρεῖν τὴν πρὸς αὐτὸν πατροπαράδοτον εὐνοίαν. τῶν δὲ στρατιωτῶν πυκνὰς ποιησάμενος ἐξοπλισίας, μελέτας τε καὶ γυμνασίας πολεμικὰς, εὐπειθῆ κατεσκεύασε τὴν δύναμιν. ἔχων δὲ τῆς βασιλείας ἑφεδρὸν Ἀτταλὸν τὸν ἀδελφὸν Κλεοπάτρας τῆς ἐπιγαμηθείσης ὑπὸ Φιλίππου, τοῦτον ἔκρινεν ἐκ τοῦ ζῆν μεταστῆσαι. καὶ γὰρ ἐτύχανε παιδίον ἐκ τῆς Κλεοπάτρας γεγονὸς τῷ Φιλίππῳ, τῆς τελευτῆς τοῦ βασιλέως ὀλίγαις πρότερον ἡμέραις. ὁ δ' Ἀτταλος προαπεσταλμένος ἦν εἰς τὴν Ἀσίαν στρατηγὸς τῶν δυνάμεων μετὰ Παρμενίωνος. εὐεργετικὸς δὲ ὢν, καὶ ταῖς ὁμιλίαις ἐκθεραπεύων τοὺς στρατιώτας, μεγάλης ἐτύχανε ἀποδοχῆς ἐν τῷ στρατοπέδῳ. εὐλόγως οὖν τοῦτον εὐλαβεῖτο, μήποτε τῆς ἀρχῆς ἀντιποιησῆται, συνεργοὺς λαβὼν τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἐναντιουμένους αὐτῷ. διόπερ τῶν φίλων προχειρισάμενος Ἐκαταῖον, ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν Ἀσίαν μετὰ τῶν ἱκανῶν στρατιωτῶν, δούς ἐντολὰς μάλιστα μὲν ἀγαγεῖν ζῶντα τὸν Ἀτταλον, εἰάν δὲ τοῦτο μὴ δύνηται κατεργάσασθαι, δολο-

φρονῆσαι τὸν ἄνδρα τὴν ταχίστην. οὗτος μὲν οὖν δια-
βὰς εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ συμμίζας τοῖς περὶ τὸν Παρ-
μενίωνα καὶ Ἀιτάλον, ἐπειθήρει τὸν καιρὸν τῆς προ-
κεχειρισμένης πράξεως.

Athenienses tamen cum Attalo consilia conferunt de vindicanda
libertate: ceteri etiam Graeci aliaeque gentes defectionem molian-
tur. Sed Alexandri prudentia in rebus difficillimis eminet.

3. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, πυθόμενος πολλοὺς τῶν
Ἑλλήνων μετεώρους εἶναι πρὸς καινοτομίαν, εἰς πολ-
λὴν ἀγωνίαν ἐνέπιπτεν. Ἀθηναῖοι μὲν γάρ, Δημο-
σθένους δημαγωγοῦντος κατὰ τῶν Μακεδόνων, τὴν
τε Φιλίππου τελευτὴν ἀσμένως ἤκουσαν, καὶ τῆς
ἡγεμονίας τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἐξεχώρουν τοῖς Μακε-
δόσι. διαπρσεβυσάμενοι δὲ πρὸς Ἀιτάλον, ἐν ἀπορ-
ρήτοις συνετίθεντο κοινοπραγίαν, καὶ πολλὰς τῶν
πόλεων προετρέποντο τῆς ἐλευθερίας ἀντέχεσθαι.
Αἰτωλοὶ δὲ κατάγειν τοὺς ἐξ Ἀκαρνανίας φυγάδας
ἐψηφίσαντο, διὰ Φιλίππου πείραν εἰληφότης τῇ
φυγῇ. Ἀμβρακιῶται δὲ, πεισθέντες Ἀριστάρχῳ, τὴν
μὲν ὑπὸ Φιλίππου κατασταθεῖσαν φρουρὰν ἐξεβα-
λον, τὴν δὲ πόλιν ἐποίησαν δημοκρατεῖσθαι. ὁμοίως
δὲ τοῦτοις Θηβαῖοι τὴν μὲν ἐν τῇ Καδμείᾳ φρουρὰν
ἐκβαλεῖν ἐψηφίσαντο, τῷ δὲ Ἀλεξάνδρῳ μὴ συγχω-
ρεῖν τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν. Ἀρκάδες δὲ οὔτε
Φιλίππῳ συνεχώρησαν τὴν ἡγεμονίαν μόνοι τῶν Ἑλ-
λήνων, οὔτ' Ἀλεξάνδρῳ προσέσχον. τῶν δ' ἄλλων
Πελοποννησιῶν Ἀργεῖοι μὲν καὶ Ἡλεῖοι καὶ Λακε-
δαιμόνιοι καὶ τινες ἕτεροι πρὸς τὴν αὐτονομίαν ὤρ-
μησαν. τῶν δὲ ὑπεροικούντων τὴν Μακεδονίαν ἐθνῶν
οὐκ ὀλίγα πρὸς ἀπόστασιν ὥρμα, καὶ πολλὴ ταραχὴ

κατεῖχε τοὺς τῇδε κατοικοῦντας βαρβάρους. ἀλλ' ὁμως τηλικούτων πραγμάτων καὶ τοσούτων φόβων κατεχόντων τὴν βασιλείαν, Ἀλέξανδρος, νέος ὢν παντελῶς, ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν δυσχερῇ παραδόξως καὶ συντόμως κατεστήσατο. οὓς μὲν γὰρ πειθοῖ διὰ τῆς ὁμιλίας προσηγάγετο, οὓς δὲ φόβῳ διορθώσατο· τινὰς δὲ βία χειρωσάμενος, ὑπηκόους ἐποίησατο.

Thessalos et Amphictyonum senatum comitate, Athenienses vi et terrore, quamvis adversante Demosthene, Persarum pecunias conducto, permovit, ut ipsum Graeciae imperatorem crearent, et bellum contra Persas decernerent.

4. Πρώτους δὲ Θετταλοὺς ὑπομνήσας τῆς ἀρχαίας ἀφ' Ἑρακλέους συγγενείας, καὶ λόγοις φιλανθρωποῖς, ἔτι δὲ μεγάλαις ἐπαγγελίαις μετεωρίσας, ἔπεισε τὴν πατροπαράδοτον ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος αὐτῷ συγχωρῆσαι, κοινῷ τῆς Θετταλίας δόγματι μετὰ δὲ τούτους, τοὺς συνορίζοντας τῶν ἔθνων εἰς τὴν ὁμοίαν εὐνοίαν προσαγαγόμενος, παρῆλθεν εἰς Πύλας, καὶ τὸ τῶν Ἀμφικτυόνων συνέδριον συναγαγὼν, ἔπεισε κοινῷ δόγματι δοθῆναι τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν. τοῖς δ' Ἀμβρακιώταις διαπρεσβευόμενος, καὶ φιλανθρωπῶς ὁμιλήσας, ἔπεισεν αὐτοὺς βραχὺ προειληφέναι τὴν μέλλουσαν ὑπ' αὐτοῦ δίδοσθαι μετὰ προθυμίας αὐτονομίαν. πρὸς δὲ τὴν κατάπληξιν τῶν ἀπειθούντων ἦγε τὴν δύναμιν τῶν Μακεδόνων κεκοσμημένην καταπληκτικῶς. ὀξείαις δὲ ταῖς ὁδοιπορίαις χρησάμενος, ἦκεν εἰς τὴν Βοιωτίαν, καὶ πλησίον τῆς Καδμείας καταστρατοπεδεύσας, ἐπέστησε τὸν φόβον τῇ πόλει τῶν Θηβαίων. καθ' ὃν δὴ χρόνον Ἀθηναῖοι, πυθόμενοι τὴν εἰς

Βοιωτίαν πάροδον τοῦ βασιλέως, τῆς προὔπαρχού-
 σης καταφρονήσεως ἀπέστησαν. ἡ γὰρ ὀξύτης τοῦ
 γεανίσκου καὶ ἡ διὰ τῶν πράξεων ἐνέργεια τοὺς ἀλ-
 λοτριοφρονοῦντας μεγάλως ἐξέπληττε. διόπερ Ἀθη-
 ναῖοι τὰ μὲν ἀπὸ τῆς χώρας ἐψηφίσαντο κατακομί-
 ζειν, τῶν δὲ τειχῶν τὴν ἐνδεχομένην ἐπιμέλειαν ποιῆ-
 σθαι. πρὸς δὲ τὸν Ἀλέξανδρον πρέσβεις ἐξαπέστει-
 λαν, ἀξιοῦντες συγγνώμην ἔχειν, εἰ τὴν ἡγεμονίαν μὴ
 ταχέως συγχωροῦσιν. ἐν δὲ τοῖς πρέσβεσι καὶ Δημο-
 σθένης ἐκπεμφθεὶς, οὐ συνῆλθε μετὰ τῶν ἄλλων
 πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἀλλ' ἐκ τοῦ Κιθαιρώνος ἀνέ-
 καμψεν εἰς τὰς Ἀθήνας· εἴτε διὰ τὰ πεπολιτευμένα
 κατὰ Μακεδόνων φοβηθεὶς, εἴτε βουλόμενος τῷ βα-
 σιλεῖ τῶν Περσῶν ἄμemptον αὐτὸν διαφυλάττειν.
 πολλὰ γὰρ χρήματά φασιν αὐτὸν εἰληφέναι παρὰ
 Περσῶν, ἵνα πολιτεύηται κατὰ Μακεδόνων· περὶ
 ὧν καὶ τὸν Αἰσχίνην φασίν, ὄνειδίζοντα τῷ Δημο-
 σθένει κατὰ τινα λόγον τὴν δωροδοκίαν, εἰπεῖν,
 „Νῦν μέντοι τὴν δαπάνην ἐπικέκλυκεν αὐτοῦ τὸ βα-
 „σιλικὸν χρυσίον. ἔσται δὲ οὐδὲ τοῦτο ἱκανόν. οὐδεὶς
 „γὰρ πώποτε πλοῦτος τρόπου πονηροῦ περιεγένετο., ὃ
 δὲ Ἀλέξανδρος, τοῖς πρέσβεσι τῶν Ἀθηναίων φιλαν-
 θρώπους ἀποκρίσεις δοὺς, ἀπέλυσε τοῦ πολλοῦ φό-
 βου τὸν δῆμον. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου παραγγεῖλαντος
 εἰς Κόρινθον ἀπαντᾶν τὰς τε πρεσβείας καὶ τοὺς
 συνέδρους, ἐπειδὴ συνῆλθον οἱ συνεδρεῦειν εἰωθό-
 τες, διαλεχθεὶς ὁ βασιλεὺς καὶ λόγοις ἐπιεικέσι χρη-
 σάμενος, ἔπεισε τοὺς Ἕλληνας ψηφίσασθαι στρατη-
 γὸν αὐτοκράτορα τῆς Ἑλλάδος εἶναι τὸν Ἀλέξανδρον,

καὶ συστρατεύειν ἐπὶ τοὺς Πέρσας ὑπὲρ ὧν εἰς τοὺς
 "Ελληνας ἐξήμαρτον. τυχὼν δὲ ταύτης τῆς τιμῆς ὁ βα-
 σιλεὺς ἐπανῆλθε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Μακεδονίαν.

Attalo in Asia interemto exercitus in fidem rediit. Belli Per-
 sici historia incipit. Regum Persiae historia ab Ocho repetita. Ex-
 stincta regia stirpe Darius (Codomanus) rex creatus.

5. Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα διήλθο-
 μεν, μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰς κατὰ τὴν
 Ἀσίαν πράξεις. μετὰ γὰρ τὴν Φιλίππου τελευτήν,
 Ἄτταλος τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρει νεωτερίζειν, καὶ
 πρὸς Ἀθηναίους συνετίθετο κοινοπραγίαν κατ' Ἀλε-
 ξάνδρου, ὕστερον δὲ μετανοήσας, τὴν μὲν ἀποδοθεῖ-
 σαν αὐτῷ παρὰ Δημοσθένους ἐπιστολὴν τηρήσας,
 ἀπέστειλε πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ λόγοις φιλανθρω-
 ποῖς ἐπειρᾶτο τὰς καθ' ἑαυτοῦ διαβολὰς ἀποτρέβε-
 σθαι. τοῦ δ' Ἐκαταίου κατὰ τὰς τοῦ βασιλέως ἐν-
 τολὰς δολοφονήσαντος τὸν Ἄτταλον, ἡ μὲν κατὰ τὴν
 Ἀσίαν τῶν Μακεδόνων δυνάμεις ἐπαύσατο τοῦ με-
 τεωρίζεσθαι πρὸς ἀπόστασιν, τοῦ μὲν Ἀττάλου πε-
 φονευμένου, τοῦ δὲ Παρμενίωνος οἰκειότατα διακει-
 μένου πρὸς Ἀλέξανδρον. περὶ δὲ τῆς τῶν Περσῶν
 βασιλείας μέλλοντας ἡμῶς ἀναγράφειν ἀναγκαῖόν
 ἐστι βραχὺ τοῖς χρόνοις προαναλαβεῖν τὴν ἱστορίαν.
 Φιλίππου γὰρ ἔτι βασιλεύοντος, ἦρχε τῶν Περσῶν
 Ὀχρος, καὶ προσεφέρετο τοῖς ὑποτεταγμένοις ὁμῶς
 καὶ βιαίως. μισουμένου δ' αὐτοῦ διὰ τὴν χαλεπό-
 τητα τῶν τρόπων, Βαγῶας ὁ χιλιάρχος, εὐνοῦχος μὲν
 ὢν τὴν ἔξιν, πονηρὸς δὲ καὶ πολεμικὸς τὴν φύσιν,
 ἀνείλε φαρμάκῳ τὸν Ὀχρον διὰ τινος ἰατροῦ, τὸν δὲ
 νεώτατον τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως Ἀρσὴν εἰσήγαγεν

εἰς τὴν βασιλείαν. ἀνεῖλε δὲ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ βασιλέως, ὄντας νέους παντελῶς, ὅπως μονωθεὶς δ νεανίσκος μᾶλλον ὑπήκοος αὐτῷ γένηται. τοῦ δὲ μειρακίου ταῖς γενομέναις παρανομίαις προσκόπτοντος, καὶ φανεροῦ καθεστῶτος ὅτι τιμωρήσεται τὸν αὐθέντην τῶν ἀνόμημάτων, φθάσας αὐτοῦ τὰς ἐπιβουλὰς ὁ Βαγῶας, ἀνεῖλε τὸν Ἀρσῆν μετὰ τῶν τέκνων, τρίτον ἔτος ἤδη βασιλεύοντα. ἐρήμου δ' ὄντος τοῦ βασιλέως οἴκου, καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ κατὰ γένος διαδεχομένου τὴν ἀρχήν, προχειρισάμενος ἓνα τῶν φίλων Δαρεῖον ὄνομα, τοῦτω συγκρατεσκέυασε τὴν βασιλείαν. οὗτος δ' ἦν υἱὸς μὲν Ἀρσάνου τοῦ Ὀσιάνου, ὃς ἦν ἀδελφὸς Ἀρταξέρξου τοῦ Περσῶν βασιλεύσαντος. ἴδιον δὲ τι συνέβη περὶ τὸν Βαγῶαν γενέσθαι, καὶ μνήμης ἄξιον. χρώμενος γὰρ τῇ συνήθει μαιφονίᾳ, τὸν Δαρεῖον ἐπεβίαλετο διὰ φαρμακείας ἀνελεῖν. μηνυθείσης δὲ τῆς ἐπιβουλῆς, ὁ βασιλεὺς ὥς ἐπὶ τινι φιλανθρωπίᾳ προκαλεσάμενος τὸν Βαγῶαν, καὶ δοὺς τὸ ποτήριον, ἠνάγκασε πιεῖν τὸ φάρμακον.

Clarus erat Darius virtutis specimine, in bello contra Cadusios edito.

6. Ἡξιώθη δὲ τῆς βασιλείας Δαρεῖος, δοκῶν πολὺ προέχειν ἀνδρείᾳ Περσῶν. Ἀρταξέρξου γὰρ ποτε τοῦ βασιλέως πολεμοῦντος πρὸς Καδουσίους, καὶ τινος τῶν Καδουσίων ἐπ' ἀλκῇ καὶ ἀνδρείᾳ διαβεβοημένον, καὶ προκαλεσαμένου τὸν βουλόμενον Περσῶν μονομαχῆσαι, ἄλλος μὲν οὐδεὶς ἐτόλμησεν ὑπακοῦσαι, μόνος δὲ Δαρεῖος, ὑποστὰς τὸν κίνδυνον

νον, τὸν προκαλεσάμενον ἀπέκτεινε· καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ βασιλέως μεγάλαις ἐτιμήθη δωρεαῖς, παρὰ δὲ τοῖς Πέρσαις τὸ πρωτεῖον τῆς ἀνδρείας ἀπηνέγκατο. διὰ ταύτην δὴ τὴν ἀνδραγαθίαν ἄξιος τῆς βασιλείας νομισθεὶς, παρέλαβε τὴν ἀρχὴν, περὶ τούτους τοὺς χρόνους, ἐν οἷς, Φιλίππου τελευτήσαντος, διεδέξατο τὴν βασιλείαν Ἀλέξανδρος. τοιοῦτον δ' ἄνδρα τῆς τύχης παραδόσης ἀντίπαλον τῇ κατ' Ἀλέξανδρον ἀρετῇ, συνέβη πολλοὺς καὶ μεγάλους ἀγῶνας συστήναι περὶ τοῦ πρωτείου. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων αἰ κατὰ μέρος πράξεις ἕκαστα δηλώσουσιν. ἡμεῖς δ' ἐπὶ τὸ συνεχὲς τῆς ἱστορίας τρεψόμεθα.

Darius, iam olim a Philippo ad bellum provocatus, expedit copias in Alexandrum, quem primo contemserat. Ante omnia Memnonem mittit cum agmine ad occupandam Cyzicum. Iter supra montem Idam, cuius natura et memorabilia obiter describuntur. Urbis servata, sed ager vastatus. Parmenio Grynium vi capit, Callas in Troade contra Persas pugnat.

7. Δαρεῖος γὰρ παραλαβὼν τὴν βασιλείαν, πρὸ μὲν τῆς Φιλίππου τελευτῆς ἐφιλοτιμεῖτο τὸν μέλλοντα πόλεμον εἰς τὴν Μακεδονίαν ἀποστρέψαι· ἐκείνου δὲ τελευτήσαντος, ἀπελύθη τῆς ἀγωνίας, καταφρονήσας τῆς Ἀλεξάνδρου νεότητος. ἐπεὶ δ' ἡ τῶν πράξεων ἐνέργεια καὶ οὐότης ἐποίησε μὲν τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν πᾶσαν ἀναλαβεῖν, καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ νεανίσκου γενέσθαι περιβόητον, τότε δὴ νουθετηθεὶς τοῖς ἔργοις ὁ Δαρεῖος ἐπιμέλειαν μεγάλην ἐποιεῖτο τῶν δυνάμεων, τριήρεις τε πολλὰς κατασκευαζόμενος, καὶ πολλὰς δυνάμεις ἀξιολόγους συνιστάμενος, ἡγεμόνας τε τοὺς ἀρίστους προκρίνων, ἐν οἷς ὑπῆρχε καὶ Μένων ὁ Ῥόδιος, διαφέρων ἀνδρεία

καὶ συνέσει στρατηγικῇ. τούτῳ δὲ δοὺς ὁ βασιλεὺς
 μισθοφόρους πεντακισχιλλούς, προσέταξε παρελθεῖν
 ἐπὶ πόλιν Κυζικόν, καὶ πειρᾶσθαι ταύτην χειρώσα-
 σθαι. οὗτος μὲν οὖν μετὰ τοσούτων στρατιωτῶν
 προῆγε διὰ τῆς Ἰδης. τὸ δ' ὄρος τοῦτο μυθολογοῦσά
 τινες τυχεῖν ταύτης τῆς προσηγορίας ἀπὸ τῆς Με-
 λισσέως Ἰδης. μέγιστον δὲ ὑπάρχον τῶν κατὰ τὸν
 Ἑλλήσποντον, ἔχει κατὰ τὸ μέσον ἄντρον θεοπρεπές,
 ἐν ᾧ φασὶ κριθῆναι τὰς θεὰς ὑπ' Ἀλεξάνδρου. γενέ-
 σθαι δ' ἐν τούτῳ λέγεται καὶ τοὺς Ἰδαίους Λακτύ-
 λους, οὓς σίδηρον ἐργάσασθαι πρώτους, μαθόντας
 τὴν ἐργασίαν παρὰ τῆς τῶν θεῶν μητρος. ἴδιον δὲ
 τι καὶ παράδοξον συμβαίνει γίνεσθαι περὶ τοῦτο τὸ
 ὄρος. κατὰ γὰρ τὴν τοῦ κυνὸς ἐπιτολὴν ἐπ' ἄκρας
 τῆς κορυφῆς, διὰ τὴν νηνεμίαν τοῦ περιέχοντος ἀέ-
 ρος, ὑπερπετῇ γίνεσθαι τὴν ἄκραν τῆς τῶν ἀνέμων
 πνοῆς. ὁρᾶσθαι δὲ τὸν ἥλιον ἔτι τῆς νυκτὸς οὐσης
 ἀνατέλλοντα τὰς ἀκτῖνας, οὐκ ἐν κυκλοτερεῖ σχήματι
 τετραμμένον, ἀλλὰ τὴν φλόγα κατὰ πολλοὺς τόπους
 ἔχοντα διεσπαρμένην, ὥστε δοκεῖν πυρὰ πλείω θιγ-
 γάνειν τοῦ τῆς γῆς ὀρίζοντος. μετ' ὀλίγον δὲ συνά-
 γεται ταῦτα πρὸς ἓν μέγεθος, ἕως ἂν γένηται τρι-
 πλεθρον διάστημα· καὶ τότε, ἥδη τῆς ἡμέρας ἐπιλα-
 βούσης, τὸ φαινόμενον τοῦ ἡλίου μέγεθος πληρω-
 θέν τὴν τῆς ἡμέρας διάθεσιν κατασκευάζει. ὁ δ'
 οὖν Μέμνων διελθὼν τὴν ὄρεινὴν ἄφνω τῇ πόλει
 τῶν Κυζικηνῶν προσέπεσε, καὶ παρ' ὀλίγον αὐτῆς
 ἐκυρίευσεν. ἀποπεσὼν δὲ τῆς ἐπιβολῆς, τὴν χώραν
 αὐτῶν ἐπόρθησε, καὶ πολλῶν λαφύρων ἐκυρίευσεν.

ἄμα δὲ τούτοις πραγματοποιένοις, Παρμενίων Γούνιον
 μὲν πόλιν ἔλὼν κατὰ κράτος, ἐξηνδραποδίσατο. Πι-
 τάνην δὲ πολιορκοῦντος αὐτοῦ, Μέμων ἐπιφανεῖς,
 καὶ καταπληξάμενος τοὺς Μακεδόνας, ἔλυσε τὴν πο-
 λιορκίαν. μετὰ δὲ ταῦτα Κάλλας μὲν ἔχων Μακεδό-
 νας καὶ μισθοφόρους στρατιώτας, ἐν τῇ Τρωάδι
 συνῆψε μάχην πρὸς τοὺς Πέρσας, ὄντας πολλαπλα-
 σίους, καὶ λειφθεὶς ἀπεχώρησεν εἰς τὸ Ῥοίτιον. καὶ
 τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

Interea Alexander in Thracia, Poconia, Illyride gentes, quae
 defecerant, domat: tum Thebas obsidet, imperio eius adversantes.

8. Ἀλέξανδρος δὲ, τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα ταρα-
 χὰς καταπαύσας, ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Θράκην, καὶ
 πολλὰ μὲν ἔθνη Θράκια ταραττόμενα καταπληξά-
 μενος, ὑποτάγῃναι κατηνάγκασεν. ἐπῆλθε δὲ καὶ
 τὴν Παιονίαν καὶ τὴν Ἰλλυρίδα, καὶ τὰς ὁμούςους
 ταύταις χώρας, καὶ πολλοὺς τῶν κατοικούντων Βαρ-
 βάρων ἀφεστηκότας χειρωσάμενος, ὑπηκόους πάντας
 τοὺς πλησιοχώρους Βαρβάρους ἐποίησατο. περὶ
 ταῦτα δ' ὄντος αὐτοῦ, παρῆσαν τινες ἀπαγγέλλον-
 τες πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων νεωτερίζειν, καὶ πολλὰς
 τῆς Ἑλλάδος πόλεις πρὸς ἀπόστασιν ὀρμηκέναι, μάλ-
 λιστα δὲ Θηβαίους. ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ βασιλεὺς πα-
 ροξυνθεὶς, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, σπεύδων
 τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα παῦσαι ταραχὰς. Θηβαίων δὲ
 τὴν ἐν τῇ Καδμεΐᾳ φρουρὰν ἐκβάλλειν φιλοτιμουμέ-
 νων, καὶ πολιορκούντων τὴν ἄκρην, ἤκεν ὁ βασιλεὺς
 ἄφνω πρὸς τὴν πόλιν, καὶ κατεστρατοπέδευσε πλη-
 σίον τῶν Θηβῶν μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως. οἱ δὲ

Θηβαῖοι πρὸς μὲν τῆς τοῦ βασιλέως παρουσίας, τὴν
 Καδμείαν τάφροις βαθείαις καὶ σταυρώμασι πυκνοῖς
 περιέβαλον, ὥστε μήτε βοήθειαν αὐτοῖς δύνασθαι
 ἢ ἄγορὰν εἰσπένψαι. πρὸς δὲ Ἀρκάδας καὶ Ἀρ-
 γείους, ἔτι δὲ Ἰλεῖους πρεσβεύσαντες, ἤξιουν βοή-
 θεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίους περὶ συμμαχίας
 ἐπρέσβευον, καὶ παρὰ Δημοσθένους ὅπλων πλήθος
 ἐν δωρεᾷ λαβόντες, τοὺς ἀνόπλους καθώπλιζον. τῶν
 δ' ἐπὶ τὴν βοήθειαν παρακεκλημένων, οἱ μὲν ἐν Πε-
 λοποννήσῳ στρατιώτας ἐξέπεμψαν ἐπὶ τὸν Ἴσθμόν,
 καὶ διατρίβοντες ἐκαγαδόκουν, προσδοκίμου τοῦ βα-
 σιλέως ὄντος. Ἀθηναῖοι δ' ἐψηφίσαντο μὲν βοήθεῖν
 τοῖς Θηβαίοις, πεισθέντες ὑπὸ Δημοσθένους, οὐ μὲν-
 τοιγε τὴν δύναμιν ἐξέπεμψαν, καγαδοκοῦντες τὴν ῥο-
 πὴν τοῦ πολέμου. ὁ δὲ τῆς ἐν τῇ Καδμείᾳ φρουρᾶς
 ἡγούμενος Φιλώτας, ὄρῳ τοὺς Θηβαίους μεγάλας
 παρασκευὰς ποιουμένους πρὸς τὴν πολιορκίαν, καὶ
 τὰ τείχη φιλοτιμότερον κατεσκεύασε, καὶ βελῶν παν-
 τοδαπῶν πλήθος ἡτοιμάσατο.

Thebani obstinati oblatas a rege pacis conditiones respuunt et
 ultima experiuntur.

9. Ἐπεὶ δ' ὁ βασιλεὺς ἀνελπίστως ἐκ τῆς Θρά-
 κης ἦκε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, αἱ μὲν συμμαχίαι
 τοῖς Θηβαίοις δισταζομένην εἶχον τὴν παρουσίαν, ἡ
 δὲ τῶν πολεμίων δύναμις ὁμολογουμένην καὶ φανε-
 ρὰν ἐποίειτο τὴν ὑπεροχὴν. τότε δὲ συνεδρεύσαντες
 οἱ ἡγεμόνες προεβουλευσάντο περὶ τοῦ πολέμου, καὶ
 πᾶσιν ἔδοξεν ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας διαγωνίζεσθαι.
 τοῦ δὲ πλήθους ἐπικυρώσαντος τὴν γνώμην, ἅπαν-

DIOD. T. IV.

T

τες μετὰ πολλῆς προθυμίας εἶχον ἐτοιμῶς διακινδυνεύειν. ὁ δὲ βασιλεὺς τότε μὲν ἡσυχίαν ἤγε, διδούς μετανοίας χρόνον εἰς τὸ βουλευσασθαι, καὶ νομίζων μὴ τολμήσειν μίαν πόλιν πρὸς τηλικαύτην δύναμιν παρατάξασθαι. εἶχε γὰρ ὁ Ἀλέξανδρος κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν πεζοὺς μὲν πλείους τῶν τρισμυρίων, ἵππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους τῶν τρισχιλίων, πάντας δ' ἐνηθληκότας τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις, καὶ συνηστρατευμένους Φιλίππῳ, καὶ σχεδὸν ἐν πάσαις ταῖς μάχαις ἀητήτους γεγονότας. ὣν δὴ ταῖς ἄρεταῖς καὶ προθυμίαις πεποιθὼς Ἀλέξανδρος ἐπεβύβλετο καταλῦσαι τὴν τῶν Περσῶν ἡγεμονίαν. εἰ μὲν οὖν οἱ Θηβαῖοι τοῖς καιροῖς εἴξαντες διεπρεσβεύοντο πρὸς τοὺς Μακεδόνας ὑπὲρ εἰρήνης καὶ συνθέσεως, ἡδέως ἂν ὁ βασιλεὺς προσεδέξατο τὰς ἐντεύξεις, καὶ πάντα ἂν ἀξιούμενος συνεχώρησεν· (ἐπεθύμει γὰρ, τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα ταραχὰς ἀποτριψάμενος, ἀπερίσπαστον ἔχειν τὸν πρὸς τοὺς Πέρσας πόλεμον) νῦν δὲ δόξας ὑπὸ τῶν Θηβαίων καταφρονεῖσθαι, διέγνω τὴν πόλιν ἄρδην ἀνελεῖν, καὶ τῷ φόβῳ τοῦτω τὰς δομάς τῶν ἀφίστασθαι τολμώντων ἀποτρέψαι. διόπερ τὴν δύναμιν ἐτοίμην κατασκευάσας πρὸς τὸν κίνδυνον ἐκήρυξε, τὸν βουλόμενον Θηβαίων ἀπιέναι πρὸς αὐτὸν, καὶ μετέχειν τῆς κοιτῆς τοῖς Ἕλλησιν εἰρήνης. οἱ δὲ Θηβαῖοι διαφιλοτιμηθέντες ἀντεκήρυξαν ἀπὸ τιγρος ὑψηλοῦ πύργου, τὸν βουλόμενον μετὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως καὶ Θηβαίων ἐλευθεροῦν τοὺς Ἕλληνας, καὶ καταλβεῖν τὸν τῆς Ἑλλάδος τύραννον, παρῆναι πρὸς αὐτούς. ὅθεν Ἀλέξανδρος περιαλγῆς γενό-

μενος, εἰς ὑπερβάλλουσαν ὀργὴν προήλθε, καὶ πάσῃ τιμωρίᾳ τοὺς Θηβαίους μετελθεῖν ἔκρινεν. οὕτως μὲν οὖν ἀποθηριωθεὶς τὴν ψυχὴν, μηχανάς τε πολιορκητικὰς συνεστήσατο, καὶ ἄλλα πρὸς τὸν κίνδυνον παρσκευάζετο.

Thebani externo auxilio destituti, prodigiisque multis territi.

10. Οἱ δ' Ἕλληνες, πυθόμενοι τὸ μέγεθος τῶν περὶ τοὺς Θηβαίους κινδύνων, ἐδυσφόρουν ἐπὶ ταῖς προσδοκωμέναις περὶ αὐτῶν συμφοραῖς· οὐ μὴν βοθηεῖν γ' ἐτόλμων τῇ πόλει, διὰ τὸ προπετιῶς καὶ ἀβούλως εἰς ὁμολογουμένην ἀπώλειαν ἑαυτὴν δεδωκέναι. οἱ δὲ Θηβαῖοι ταῖς μὲν εὐτολμίαις προθύμως ἀνεδέχοντο τοὺς κινδύνους, φήμαις δὲ τισι μάντεων καὶ θεῶν σημείοις ἠποροῦντο. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν τῇ τῆς Διμήτρος ἱερᾷ λεπτὸν ἀράχνης ὕφασμά τι διαπεπετασμένον ὤφθη, τὸ μὲν μέγεθος ἔχον ἱματίου, κύκλῳ δὲ περιφαῖνον ἴριν τῇ κατ' οὐρανὸν εἰκνύαν. περὶ οὗ τὸ μὲν ἐν Δελφοῖς χρηστήριον ἔδωκεν αὐτοῖς τόνδε τὸν χρησμόν·

Σημεῖον τόδε πᾶσι θεοὶ φαίνουσι βροτοῖσι,

Βοιωτοῖς δὲ μάλιστα, καὶ οἱ περὶ ναιετάουσι.

τὸ δὲ πάτριον τῶν Θηβαίων μαντεῖον τοῦτον ἐξήνεγκε τὸν χρησμόν·

Ἴστος ὑφαίνόμενος ἄλλῳ κακόν, ἄλλῳ ἄμεινον.

τοῦτο μὲν οὖν τὸ σημεῖον ἐγένετο τρισὶ μηνσὶν ἄνωτέρω τῆς Ἀλεξάνδρου παρουσίας ἐπὶ τὰς Θήβας. ὑπ' αὐτὴν δὲ τὴν ἔφοδον τοῦ βασιλέως, οἱ κατὰ τὴν ἀγορὰν ἀνδριάντες ἐφάνησαν ἰδρωτάς ἀφιέντες καὶ μεγάλων μεστοὶ σιαλαγμῶν. χωρὶς δὲ τούτων, ἤκουν

τινες τοῖς ἄρχουσιν ἀπαγγέλλοντες τὴν ἐν Ὀγγησιῶ
λίμνην μυκήματι παραπλήσιον φωνὴν ἀφιέναι· τῇ δὲ
Δίρκῃ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος αἱματοειδῇ
φρίκῃ ἐπιτρέχειν. ἕτεροι δὲ ἦγον ἐκ Δελφῶν, μη-
νύοντες ὅτι ὁ ἀπὸ Φωκέων ναὸς, ὃν ἰδρύσαντο Θη-
βαῖοι, ῥηματομένην ἔχων τὴν ὀροφὴν ὀρεῖται. οἱ δ'
ἐπὶ τὴν τῶν σημείων διάκρισιν ἀσχολούμενοι, σημαί-
νειν ἔφασαν τὸ μὲν ὕφασμα, θεῶν ἀπὸ τῆς πόλεως
χωρισμόν· τὸ δὲ τῆς Ἰριδος χροῖμα, πραγμάτων ποι-
κίλων χειμῶνα· τὸν δὲ τῶν ἀνδριάντων ἰδρῶτα, ὑπερ-
βάλλουσιν κακοπάθειαν· τὸ δὲ ἐν πλείοσι τόποις
φαινόμενον αἶμα, φόνον πολὺν κατὰ τὴν πόλιν ἐσό-
μενον. συνεβούλευον οὖν, τῶν θεῶν φανερώς σημαί-
νόντων τὴν ἐσομένην τῇ πόλει συμφορὰν, μὴ συγκα-
ταβαίνειν εἰς τὸ διὰ μάχης κρίνειν τὸν πόλεμον, ἐτέ-
ραν δὲ διάλυσιν ζητεῖν διὰ λόγων ἀσφαλεστέραν. οὐ
μὴν οἱ Θηβαῖοι γε ταῖς ψυχαῖς ἐμαλακύνοντο, τοῦ-
ναντίον δὲ τοῖς θυμοῖς προαχθέντες, ἀνεμίμνησκον
ἀλλήλους τὴν ἐν Λεύκτροις εὐημερίαν, καὶ τῶν ἄλ-
λων παρατάξεων, ἐν αἷς θαυμαστῶς ταῖς ἰδίαις ἀν-
δραγαθίαις ἀνελπίστους νίκας περιποιήσαντο. οἱ
μὲν οὖν Θηβαῖοι, τοῖς παραστήμασιν ἀνδρειότερον
μᾶλλον ἢ φρονιμώτερον χρησάμενοι, προέπεσον εἰς
πάνδημον τῆς πατρίδος ὄλεθρον.

Urbs oppugnata et defensa acerrime.

11. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἐν τρισὶ ταῖς πάσαις ἡμέ-
ραις ἐτοιμασάμενος τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν καὶ τὰς
δυνάμεις, διείλετο τὴν στρατείαν εἰς τρία μέρη, καὶ
τὸ μὲν τοῖς χαρ ακώμασι, τοῖς πρὸ τῆς πόλεως κατε-

σκευασμένοις, προσβάλλειν ἔταξε, τὸ δὲ τοῖς Θηβαίοις ἀντιτάττεσθαι, τὸ δὲ τρίτον ἐφεδρεῦναι τῷ ποιοῦντι μέρει τῆς δυνάμεως, καὶ διαδέχεσθαι τὴν μάχην. οἱ δὲ Θηβαῖοι τοὺς μὲν ἵππεῖς ἐντὸς τοῦ χαρικώματος ἔταξαν, τοὺς δ' ἐλευθερωθέντας οἰκέτας καὶ τοὺς φυγάδας καὶ τοὺς μετοίκους τοῖς πρὸς τὰ τεῖχη βιαζομένοις ἀντέταξαν· αὐτοὶ δὲ τοῖς μετὰ τοῦ βασιλέως Μακεδόσι πολλαπλασίους οὗσι συνάπτειν μάχην πρὸ τῆς πόλεως ἡτοιμάζοντο. τέκνα δὲ καὶ γυναῖκες συνετρέχον εἰς τὰ ἱερά, καὶ τοὺς θεοὺς ἱκέτευον σῶσαι τὴν πόλιν ἐκ τῶν κινδύνων. ὥς δ' ἤγγισαν οἱ Μακεδόνες καὶ τοῖς τεταγμένοις μέρεσιν ἕκαστοι προσέπεσον, αἱ μὲν σάλπιγγες ἐσήμαινον τὸ πολεμικόν, αἱ δὲ παρ' ἀμφοτέροις δυνάμεις ὑφ' ἑνα καιρὸν συνηλάλαξαν, καὶ τὰ κοῦφα τῶν βελῶν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἔβαλον. ταχὺ δὲ τούτων ἐξαναλωθέντων, καὶ πάντων εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ ξίφους μάχην συμπεσόντων, μέγας ἄγὼν συνίστατο. οἱ μὲν γὰρ Μακεδόνες, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ βῆρος τῆς φάλαγγος, δυσνόστοιτον εἶχον τὴν βίαν· οἱ δὲ Θηβαῖοι, ταῖς τῶν σωματίων ῥώμας ὑπερέχοντες, καὶ τοῖς ἐν τοῖς γυμνασίοις συνεχέσιν ἀθλήμασιν, ἔτι δὲ τῷ παραστήματι τῆς ψυχῆς πλεονεκτοῦντες, ἐνεκαρτέρουν τοῖς δεινοῖς. διὸ καὶ παρ' ἀμφοτέροις πολλοὶ μὲν κατετιτρώσκοντο, οὐκ ὀλίγοι δ' ἐπιπτον, ἐναντίας λαμβάνοντες πληγὰς. ὁμοῦ δ' ἦν κατὰ τὰς ἐν τοῖς ἀγῶσι συμπλοκάς μυγμός καὶ βοή καὶ παρακλειυσμός, παρὰ μὲν τοῖς Μακεδόσι, μὴ καταισχύναι τὰς προγεγενημένας ἀνδραγαθίας· παρὰ δὲ τοῖς Θηβαίοις, μὴ

περιϋδεῖν τέκνα καὶ γονεῖς ὑπὲρ ἀνδραποδισμοῦ
κινδυνεύοντας, καὶ τὴν πατρίδα πανοίκιον ὑπὸ τοὺς
Μακεδόνων θυμοὺς ὑποπесоῦσαν, μνησθῆναι δὲ
τῆς ἐν Λεύκτροις καὶ ἐν Μαντινείᾳ μάχης, καὶ τῶν
παρὰ πᾶσι περιβοήτων ἀνδραγαθιμάτων. ἐπὶ πο-
λὺν μὲν οὖν χρόνον ἰσόρροπος ἦν ἡ μάχη, διὰ τὴν
ὑπερβολὴν τῆς τῶν ἀγωνιζομένων ἀνδρείας.

Advocatis denique iis, quos in subsidiis collocaverat, Alexander
Thebas vi capit.

12. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος ὄρων τοὺς
μὲν Θηβαίους ἐτοιμῶς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιζο-
μένους, τοὺς δὲ Μακεδόνας κάμνοντας τῇ μάχῃ,
προσέταξε τοὺς ἐπὶ τῆς ἐφεδρείας τεταγμένους δια-
δέξασθαι τὸν ἀγῶνα. οἱ μὲν οὖν Μακεδόνες, ἄφνω
προσπεσόντες τοῖς Θηβαίοις κατακόποις, βαρεῖς
ἐπέκειντο τοῖς πολεμίοις, καὶ πολλοὺς ἀνήρουν· οὐ
μὴν οἱ Θηβαῖοι τῆς νίκης ἐξεχώρουν, τοῦναντίον δὲ
τῇ φιλοτιμίᾳ προαχθέντες πάντων τῶν δεινῶν κατε-
φρόνουν. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ ταῖς ἀνδραγαθίαις προέ-
βησαν, ὥστε βοᾶν ὅτι Μακεδόνες ὁμολογοῦσιν ἦτ-
τους εἶναι Θηβαίων· καὶ τῶν ἄλλων πάντων εἰωθό-
των ἐν ταῖς διαδοχαῖς τῶν πολεμίων δεδιέναι τοὺς
ἀκραιούς τῶν ἐφεδρευόντων, οὗτοι μόνοι τότε θρα-
σύτεροι πρὸς τοὺς κινδύνους ὑπῆρξαν, ὅθ' οἱ πολέ-
μιοι διαδοχὴν ἐξέπεμψαν τοῖς καταπονομένοις ὑπὸ
τῆς κακοπαθείας. ἀνυπερβλήτου δὲ τῆς φιλοτιμίας
γυνομένης, ὁ βασιλεὺς, κατανοήσας τινὰ πυλίδα
καταλελειμμένην ὑπὸ τῶν φυλάκων, ἐξαπέστειλε
Μερδίκκην μετὰ στρατιωτῶν ἱκανῶν καταλαβέσθαι

ταύτην, καὶ παρεισπεσεῖν εἰς τὴν πόλιν. τοῦτον δὲ
 ταχὺ τὸ προσταχθὲν ποιήσαντος, οἱ μὲν Μακεδόνες
 διὰ τῆς πυλίδος παρεισέπεσον εἰς τὴν πόλιν, οἱ δὲ
 Θηβαῖοι, καταπεπονηκότες μὲν τὴν πρώτην φάλαγγα
 τῶν Μακεδόνων, ἀντιταχθέντες δ' εὐρώστως τῇ δευ-
 τέρᾳ, εὐέλπιδες ἦσαν περὶ τῆς νίκης· ὥς δὲ κατενόη-
 σαν μέρος τῆς πόλεως κατειλημμένον, εὐθὺς ἀνεχώ-
 ρησαν ἐντὸς τῶν τειχῶν. ἅμα δὲ τοῦτοις πραττομέ-
 νοις, οἱ μὲν τῶν Θηβαίων ἵππεῖς ὁμοίως τοῖς πεζοῖς
 συνέτρεχον εἰς τὴν πόλιν, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν ἰδίων
 συμπατοῦντες διέφθειρον, αὐτοὶ δὲ τεταραγμένως
 εἰσῆλπευον εἰς τὴν πόλιν, ἐν δὲ ταῖς διεξόδοις καὶ
 τάφροις τοῖς οἰκείοις ὅπλοις περιπίπτοντες ἐτελεῦταν.
 οἱ δὲ τὴν Καδμείαν φρουροῦντες, ἐκχυθέντες ἐκ τῆς
 ἀκροπόλεως, ἀπήντων τοῖς Θηβαίοις, καὶ τετα-
 ραγμένοις ἐπιπεσόντες, πολὺν ἐποίουν φόνον.

Victorum animus invictus, pulcherrime depingitur. Caedes
 atrocissima.

13. Τῆς δὲ πόλεως τοῦτον τὸν τρόπον κατα-
 λαμβανομένης, πολλὰ καὶ ποικίλαι περιστάσεις ἐντὸς
 τῶν τειχῶν ἐγίνοντο. οἱ μὲν γὰρ Μακεδόνες, διὰ τὴν
 ὑπερηφανίαν τοῦ κηρύγματος, πικρότερον ἢ πολε-
 μικώτερον προσεφέροντο τοῖς Θηβαίοις, καὶ μετὰ
 πολλῆς ἀπειλῆς ἐπιφερόμενοι τοῖς ἡττηκόσιν, ἀφει-
 δῶς ἀνῆρουν πάντας τοὺς περιτυγχάνοντας. οἱ δὲ
 Θηβαῖοι, τὸ φιλελεύθερον τῆς ψυχῆς διαφυλάττον-
 τες, τοσοῦτον ἀπέχον τοῦ φιλοζωεῖν, ὥστ' ἐν ταῖς
 ἀπαντήσεσι συμπλέεσθαι, καὶ τὰς παρὰ τῶν πολε-

μίων ἐπισπᾶσθαι πληγὰς. ἐαλωκυίας γὰρ τῆς πό-
 λεως, οὐδεὶς Θηβαίων ἐωράθη δεηθεὶς τῶν Μακε-
 δόνων φείσασθαι τοῦ ζῆν, οὐδὲ προσέπιπτον τοῖς
 τῶν κρατούντων γόνασιν ἀγεννῶς· ἀλλ' οὔτε τὸ τῆς
 ἀρετῆς πάθος ἠλεεῖτο παρὰ τοῖς πολέμοις, οὔτε τὸ
 τῆς ἡμέρας μῆκος ἤρκει πρὸς τὴν ὀμότητα τῆς τιμω-
 ρίας· πᾶσα δὲ ἡ πόλις ἐξεφορεῖτο, παίδων ὁμοῦ καὶ
 παρθένων ἐλκομένων, καὶ τὸ τῆς τεκούσης οἰκτρὸν
 ἐπιβωμμένων ὄνομα. καθόλων δὲ τῶν οἴκων σὺν
 ὅλαις ταῖς συγγενείαις ἀρπαζομένων, πάνδημος
 ὑπῆρχε τῆς πόλεως ἀνδραποδισμός. τῶν δὲ ὑπολε-
 λειμμένων Θηβαίων οἱ μὲν κατατετρωμένοι τὰ σώ-
 ματα καὶ λειποψυχοῦντες συνεπλέκοντο τοῖς πολε-
 μίοις, συναποθνήσκοντες τῇ τῶν ἐχθρῶν ἀπωλείᾳ·
 οἱ δὲ κλάσματι δόρατος ἐρειδόμενοι, συνήντων τοῖς
 ἐπιφερομένοις, καὶ διαγωνιζόμενοι τὸν ὕστατον
 ἄγωνα, προετίμων τὴν ἐλευθερίαν τῆς σωτηρίας.
 πολλοῦ δὲ φόβου γενομένου, καὶ τῆς πόλεως κατὰ
 πάντα τόπον νεκρῶν πληρουμένης, οὐκ ἦν ὅστις ἰδὼν
 οὐκ ἂν ἠλέησε τὰς τύχας τῶν ἀκληροῦντων. καὶ γὰρ
 τῶν Ἑλλήνων Θεσπιεῖς καὶ Πλαταιεῖς, ἔτι δ' Ὀρχο-
 μένιοι καὶ τινες ἄλλοι τῶν ἀλλοτρίως διακειμένων
 πρὸς τοὺς Θηβαίους, συστρατεύομενοι τῷ βασιλεῖ,
 συνέπεσον εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὴν ἰδίαν ἐχθραν ἐν
 τοῖς τῶν ἡτυχηκότων ἀκληρήμασιν ἐναπεδείκνυντο.
 διὸ καὶ πάθη πολλὰ καὶ θεινὰ κατὰ τὴν πόλιν ὄραν
 ἦν γινόμενα. Ἕλληνες γὰρ ὑφ' Ἑλλήνων ἀνηλεῶς
 ἀνηροῦντο, καὶ συγγενεῖς ὑπὸ τῶν κατὰ γένος
 προσηκόντων ἐφορεύοντο, μηδεμίαν ἐντροπὴν τῆς

δομοφώνου διαλέκτου παρεχομένης. τέλος δὲ τῆς νυκτὸς ἐπικαταλαβούσης, αἱ μὲν οἰκίαι διηρηπάγησαν, τέκνα δὲ καὶ γυναῖκες καὶ οἱ γεγενηκότες εἰς τὰ ἱερὰ καταπεφευγότες, μετὰ τῆς ἐσχάτης ὕβρεως ἀπήγοντο.

Caesorum captorumque numerus. E eomuni Graecorum consilio urbs funditus excisa, captivi autem in servitutem venditi sunt.

14. Τῶν δὲ Θηβαίων ἀνηρεθισαν μὲν ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους, αἰχμάλωτα δὲ σώματα συνήχθη πλείω τῶν τρισμυρίων· χρημάτων δὲ ἄπληστον πλῆθος διεφορήθη. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς μὲν τελευτήσαντας τῶν Μακεδόνων ἔθαψε, πλείους ὄντας τῶν πεντακοσίων. τοὺς δὲ συνέδρους τῶν Ἑλλήνων συναγαγὼν, ἐπέτρεψε τῷ κοινῷ συνεδρίῳ πῶς χρηστέον τῇ πόλει τῶν Θηβαίων. προτεθείσης οὖν βουλῆς, τῶν ἄλλοτριῶς διακειμένων τοῖς Θηβαίοις τινὲς ἐπεχείρουν συμβουλεύειν ἀπαραιτήτοις τιμωρίαις δεῖν περιβαλεῖν αὐτοὺς· ἀπεδείκνυν δ' αὐτοὺς τὰ τῶν Βαρβάρων πεφρονηκότας κατὰ τῶν Ἑλλήνων· καὶ γὰρ ἐπὶ Ξέρξου συμμαχοῦντας τοῖς Πέρσαις ἐστρατευκέναι κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ μόνους τῶν Ἑλλήνων ὥς εὐεργέτας τιμᾶσθαι παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῶν Περσῶν, καὶ πρὸ τῶν βασιλείων τοῖς προσβέβουσι τῶν Θηβαίων τίθεσθαι θρόνους. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα διεληθόντες, παρώξυναν τὰς τῶν συνέδρων ψυχὰς κατὰ τῶν Θηβαίων, καὶ πέρας ἐψηφίσαντο τὴν μὲν πόλιν κατασκάψαι, τοὺς δ' αἰχμαλώτους ἀποδόσθαι, τοὺς δὲ φυγάδας τῶν Θηβαίων ἀγωγίμους ὑπάρχειν ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλά-

δος, καὶ μηδένα τῶν Ἑλλήνων ὑποδέχεσθαι Θηβαῖον.
ὁ δὲ βασιλεὺς, ἀκολούθως τῇ τοῦ συνεδρίου γνώμῃ,
τὴν μὲν πόλιν κατασκάψας, πολὺν ἐπέστησε φόβον
τοῖς ἀφισταμένοις τῶν Ἑλλήνων· τοὺς δ' αἰχμαλώ-
τους λιφυροπώλησας, ἤθροισεν ἀργυρίου τέλματα
τετρακόσια καὶ τεσσαράκοντα.

His peractis Alexander ab Atheniensibus postulavit, ut ex ora-
tores, qui civitatem ab ipso abalienassent, dederent. Demadis pru-
dentia rex reconciliatus.

15. Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὰς Ἀθήνας ἐξαπέστειλε
τοὺς ἐξαιτήσαντας τῶν ῥητόρων δέκα τοὺς κατ'
αὐτοῦ πεπολιτευμένους, ὧν ὑπῆρχον ἐπιφανέστατοι
Δημοσθένης καὶ Λυκούργος. συναχθείσης οὖν
ἐκκλησίας, καὶ τῶν πρεσβευτῶν εἰσαχθέντων εἰς τὸ
πλήθος, ὁ μὲν δῆμος, ἀκούσας τῶν λόγων, εἰς πολ-
λὴν ἀγωνίαν καὶ ἀπορίαν ἐνέπισεν. ἅμα μὲν γὰρ
ἔσπευδε τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα τηρεῖν, ἅμα δέ, διὰ
τὴν Θηβαίων ἀπώλειαν ἐκπεπληγμένος τὸ δεινόν,
περίφοβος καθειστήκει, ρουθετούμενος τοῖς τῶν
πλησιοχώρων ἀτυχήμασι. πολλῶν δὲ λόγων γινομέ-
νων κατὰ τὴν ἐκκλησίαν, Φωκίων μὲν ὁ χρηστός,
ἀντιπολιτευόμενος τοῖς περὶ τὸν Δημοσθένην, ἔφη
δεῖν τοὺς ἐξαιτουμένους μιμήσασθαι τὰς Ἀεὶ κόρας
καὶ τὰς Ῥακινθίδας, καὶ τὸν θάνατον ἐκουσίως
ὑπομεῖναι, ἕνεκα τοῦ μηδὲν ἀνήκεστον παθεῖν τὴν
πατρίδα· καὶ τὴν ἀνανδρίαν καὶ δειλίαν ὠνείδιζε
τῶν μὴ βουλομένων ὑπὲρ τῆς πόλεως τελευτᾶν· ὁ δὲ
δῆμος τοῦτον μὲν τοῖς θορύβοις ἐξέβυλε, προσάντως
ἀκούων τοὺς λόγους. Δημοσθένης δὲ λόγον περὶ
τις μὲν διελθόντος, ὁ δῆμος εἰς συμπάθειαν τῶν

ἀνδρῶν προαχθεῖς, φανερός ἦν σώζειν βουλόμενος τοὺς ἄνδρας· ἐπὶ τελευτῆς δὲ Δημάδης, πεπεισμένος ὑπὸ τῶν περὶ Δημοσθένην, ὡς φασι, πέντε ταλάντοις ἄργυρίου, συνεβούλευε μὲν σώζειν τοὺς κινδυνεύοντας, παρανέγνω δὲ ψήφισμα γεγραμμένον φιλοτέχνως. περιεῖχε γὰρ παραίτησιν τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐπαγγελίαν τοῦ κολάζειν κατὰ τοὺς νόμους, ἃν ὦσιν ἄξιοι τιμωρίας. ὁ μὲν οὖν δῆμος, ἀποδεξάμενος τὴν ἐπίνοιαν τοῦ Δημάδου, τό, τε ψήφισμα ἐκύρωσε, καὶ τὸν Δημάδην μεθ' ἑτέρων ἀπέστειλε πρεσβευτὴν πρὸς τὸν βασιλέα, δοὺς ἐντολὴν καὶ περὶ τῶν Θηβαίων φυγάδων ἀξιῶσαι τὸν Ἀλέξανδρον, συγχωρῆσαι τῷ δήμῳ τοὺς πεφευγότες Θηβαίους ὑποδέχεσθαι. ὁ δὲ Δημάδης πρεσβεύσας, καὶ τῇ τοῦ λόγου δεινότητι πάντα κατεργασάμενος, ἔπεισε τὸν Ἀλέξανδρον ἀπρῶτον τοὺς ἄνδρας τῶν ἐγκλημάτων, καὶ τὰ ἄλλα πάντα συγχωρῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις.

Rex in Macedoniam redux, posthabitis nuptiis, de bello in Per-
as gerendo consilia capit. Sacra et convivia ob instantem profecti-
onem celebrantur.

16. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν βασιλεὺς, ἐπανελθὼν μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Μακεδονίαν, συνήγαγε τοὺς ἡγεμόνας τῶν στρατιωτῶν καὶ τοὺς ἀξιολογώτατους τῶν φίλων, καὶ προέθηκε βουλὴν περὶ τῆς εἰς τὴν Ἀσίαν διαβάσεως, πότε χρὴ στρατεύειν, καὶ τίνι τρόπῳ χειριστέον τὸν πόλεμον. τῶν δὲ περὶ τὸν Ἀντίπατρον καὶ Παρμενίωνα συμβουλευόντων πρότερον παιδοποιήσασθαι, καὶ τότε τοῖς τηλικούτοις ἐγχειρῆν ἔργοις, δραστικὸς ὢν καὶ πρὸς πᾶσαν πράξεως ἀναβολὴν ἀλλοτρίως διακείμενος, ἀντίπε τοῦ-

τοῖς. αἰσχροὺν γὰρ ὑπάρχειν ἀπεφαίνετο τὸν ὑπὸ
 τῆς Ἑλλάδος ἡγεμόνα καθεσταμένον τοῦ πολέμου,
 καὶ πατρικὰς ἀνικήτους δυνάμεις παρειληφότα,
 καθ' ἧσθαι γάμους ἐπιτελοῦντα καὶ τέκνων γενέσεις
 ἀναμένοντα. διδάξας οὖν αὐτοὺς περὶ τοῦ συμφέ-
 ροντος, καὶ παρορμήσας διὰ τῶν λόγων πρὸς τοὺς
 ἀγῶνας, θυσίας μεγαλοπρεπεῖς τοῖς θεοῖς συνετέλεσεν
 ἐν Δίῳ τῆς Μακεδονίας, καὶ σκηνηκοὺς ἀγῶνας Διὶ
 καὶ Μούσαις, οὓς Ἀρχέλαος ὁ προβασιλεύσας πρῶτος
 κατέδειξε. τὴν δὲ πανήγυριν ἐφ' ἡμέρας ἐγγέα συνε-
 τέλεσεν, ἐκάστη τῶν Μουσῶν ἐπώνυμον ἡμέραν
 ἀναδείξας. σκηνὴν δὲ κατασκευασάμενος ἑκατοντά-
 κλινον, τοὺς τε φίλους καὶ τοὺς ἡγεμόνας, ἔτι δὲ
 τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων πρέσβεις παρέλαβεν ἐπὶ τὴν
 εὐωχίαν. λαμπραῖς δὲ παρασκευαῖς χρησάμενος, καὶ
 πολλοὺς μὲν ἐστιάσας, πᾶσι δὲ τῇ δυνάμει διαδοὺς
 ἱερεῖα καὶ ἄλλα τὰ πρὸς τὴν εὐωχίαν ἀνήκοντα,
 προσανέλαβε τὸ στρατόπεδον.

Olymp. CXI, 3. Alexander traiecit in Asiam, et in Troade ex-
 positas copias recenset. Militum numerus, ducumque nomina.
 Laeta omnia apud templum Minervae.

17. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθηνῆσι Κτησικλέους,
 Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Γαῖον Σουλπίκιον
 καὶ Λεύκιον Παπίριον. Ἀλέξανδρος δὲ μετὰ τῆς
 δυνάμεως πορευθεὶς ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον διεβίβασε
 τὴν δύναμιν ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν. αὐτὸς
 δὲ μακροαῖς ναυσὶν ἐξήκοντα καταπλεύσας πρὸς τὴν
 Τρωάδα χώραν, πρῶτος τῶν Μακεδόνων ἀπὸ τῆς
 νεῶς ἡκόντισε μὲν τὸ δόρυ, πῆξας δ' εἰς τὴν γῆν,
 καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῆς νεῶς ἀφαλλόμενος, παρὰ τῶν

Θεῶν ἀπεφαίνετο τὴν Ἀσίαν δέχεσθαι δορυπτητον·
 καὶ τοὺς μὲν τάφους τῶν Ἡρώων Ἀχιλλέως τε καὶ
 Αἴαντος καὶ τῶν ἄλλων ἐναγίσμασι καὶ τοῖς ἄλλοις
 τοῖς πρὸς εὐδοξίαν ἤκειυσιν ἐτίμησεν· αὐτὸς δὲ τὸν
 ἐξετασμόν τῆς ἀκολουθοῦσης δυνάμεως ἀκριβῶς
 ἐποιήσατο. εὐρέθησαν δὲ πεζοὶ Μακεδόνες μὲν
 μύριοι καὶ δισχιλίοι, σύμμαχοι δὲ ἑπτακισχιλίοι,
 μισθοφόροι δὲ πεντακισχιλίοι· καὶ τούτων ἀπάντων
 Παρμενίων εἶχε τὴν ἡγεμονίαν. Ὀδρῦσαι δὲ καὶ
 Τριβαλλοὶ καὶ Ἰλλυριοὶ συνηκολούθουν πεντακισ-
 χίλιοι, τοξοτῶν δὲ καὶ τῶν Ἀργιᾶνων καλουμένων
 χίλιοι· ὥστε τοὺς ἅπαντας εἶναι πεζοὺς τρισμυρίους.
 ἱππεῖς δ' ὑπῆρχον Μακεδόνες μὲν χίλιοι καὶ πεντα-
 κόσιοι, Φιλώτου τοῦ Παρμενίωνος ἡγούμενου,
 Θετταλοὶ δὲ χίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ὧν ἡγεῖτο
 Κάλλας ὁ Ἀρπάλου. τῶν δὲ ἄλλων Ἑλλήνων οἱ πάν-
 τες ἑξακόσιοι, ὧν ἡγεῖτο Ἐρίγνιος. Θρᾶκες δὲ πρό-
 δρομοὶ καὶ Παῖονες ἑννακόσιοι, Κάσσανδρον ἔχον-
 τες ἡγεμόνα· ὥστε σύμπαντας ὑπάρχειν ἱππεῖς τε-
 τρακισχιλίους καὶ πεντακοσίους. οἱ μὲν οὖν μετ'
 Ἀλεξάνδρου διαβάντες εἰς τὴν Ἀσίαν, τοσοῦτοι τὸ
 πλῆθος ἦσαν· οἱ δ' ἐπὶ τῆς Εὐρώπης ἀπολελειμμένοι
 στρατιῶται, ὧν Ἀντίπατρος εἶχε τὴν ἡγεμονίαν,
 πεζοὶ μὲν ὑπῆρχον μύριοι καὶ δισχιλίοι, ἱππεῖς δὲ
 μύριοι καὶ χίλιοι καὶ πεντακόσιοι. τοῦ δὲ βασιλέως
 ἀναξεδξάντος ἐκ τῆς Τρωάδος, καὶ καταντήσαντος
 πρὸς τὸ τέμενος τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ μὲν θύτης Ἀλέξαν-
 δρος, κατανοήσας πρὸ τοῦ νεῷ κατακειμένην εἰκόνα
 χαμαὶ τοῦ Φρυγίας ποτὲ στραπεύσαντος Ἀριο-

βαρζάνου, καὶ τινων οἰωνῶν αἰσίων ἄλλων ἐπιγενο-
μένων, προσῆλθε τῷ βασιλεῖ, καὶ νικήσιν αὐτὸν
ἱππομαχίᾳ μεγάλη διεβεβαιοῦτο, καὶ μάλιστα ἂν
τύχη περὶ τὴν Φρυγίαν ἀγωνισάμενος. προσετίθει
δὲ καὶ διότι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ἀποκτενεῖ μαχόμενος
ἐν παρατάξει στρατηγὸν ἐπιφανῆ τῶν πολεμίων.
ταῦτα γὰρ αὐτῷ προσημαίνειν τοὺς θεοὺς, καὶ
μάλιστα τὴν Ἀθηνᾶν, ἣ καὶ συνεργήσιν τοῖς εὐήμε-
ρήμασιν.

Sacris Deae factis, sumtisque e templo armis, rex omnia rata
habet. Persae, non audito Memnone, qui bellum in Macedoniam
transferre suaserat, proelium inituri in Phrygiam movent ad Gra-
nicum fluvium.

18. Ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἀποδεξάμενος τὴν τοῦ
μάντεως πρόφῃσιν, τῇ μὲν Ἀθηνᾷ λαμπρὰν ἐπέτε-
λεσε θυσίαν, καὶ τὸ μὲν ἴδιον ὄπλον ἀνέθηκε τῇ
θεῷ, τῶν δ' ἐν τῷ νεῷ κειμένων ὄπλων τὸ κράτιστον
ἀναλαβὼν, καὶ τοῦτω καθοπλισθεὶς, ἐχρήσατο κατὰ
τὴν πρώτην μάχην, ἣν διὰ τῆς ἰδίας ἀνδραγαθίας
κρίνας, περιβόητον ἔσχε τὴν νίκην. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
ὑστερον ἡμέραις ὀλίγαις ἐπράχθη. οἱ δὲ τῶν Περ-
σῶν σατράπαι καὶ στρατηγοὶ τοῦ μὲν κωλύσαι τῶν
Μακεδόνων τὴν διάβασιν ὑστέρησαν, ἀθροισθέντες
δὲ ἐβουλεύοντο πῶς χρὴ διαπολεμεῖν τοῖς περὶ Ἀλέ-
ξανδρον. Μένων μὲν οὖν ὁ Ῥόδιος, διαβεβοημένος
ἐπὶ συνέσει στρατηγικῇ, συνεβούλευσε κατὰ στόμα
μὲν μὴ διακινδυνεύειν, τὴν δὲ χώραν φθεῖρειν, καὶ
τῇ σπᾶναι τῶν ἀναγκαίων εἶργειν τοὺς Μακεδόνας
τῆς εἰς τοῦ προσθεν πορείας· διαβιβάζειν δὲ καὶ
δυνάμεις εἰς τὴν Μακεδονίαν ναυτικὰς τε καὶ πεζί-

κίας, καὶ τὸν ὅλον πόλεμον εἰς τὴν Εὐρώπην μετα-
 γαγεῖν. ὁ δ' ἀνὴρ οὗτος ἄριστα μὲν συνεβούλευεν,
 (ὥς ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων ἐγενήθη φανερόν) οὐ μὴν
 ἐπέισε τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας, ὥς ἀνάξια συμβου-
 λεύων τῆς Περσῶν μεγαλοφυχίας. διόπερ ἐπικρα-
 τούσης τῆς τοῦ διαγωνίζεσθαι γνώμης, οὗτοι μὲν
 τὰς πανταχόθεν δυνάμεις μεταπεμψάμενοι, καὶ
 πολλαπλάσιοι γινόμενοι τῶν Μακεδόνων, προῆγον
 ἐπὶ Φρυγίας τῆς ἐφ' Ἑλλήσποντον· κατεστρατοπέ-
 δευσαν δὲ παρὰ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν, προβαλλό-
 μενοι τὸ ῥεῖθρον τοῦ προειρημένου ποταμοῦ.

Alexander ex adverso ponit castra. Acies ab utraque parte in-
 struitur. Pugna commissa ad Granicum.

19. Ὁ δ' Ἀλέξανδρος, πυθόμενος τὴν συνδρομὴν
 τῶν βαρβαρικῶν δυνάμεων, προῆγε, καὶ σύντομον
 τὴν πορείαν ποιησάμενος, ἀντεστρατοπέδευσε τοῖς
 πολεμίοις, ὥστε ἀνὰ μέσον ἔειν τῶν παρεμβολῶν τὸν
 Γρανικόν. οἱ μὲν οὖν Βάρβαροι, τὴν ὑπώρειαν
 κατειλημμένοι, τὴν ἡσυχίαν ἤγον, κεραικότες τοῖς
 πολεμίοις ἐπιθέσθαι κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ ποτα-
 μοῦ· καὶ διεσπαρμένης τῆς τῶν Μακεδόνων φάλαγ-
 γος, ῥαδίως προτεθήσειν ὑπελάμβανον ἐν τῇ μάχῃ.
 ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τεθαρόντως, ὅμ' ἡμέρᾳ περαιώσας
 τὴν δύναμιν, ἔφθασε τοὺς πολεμίους, ἐπτάζας τὴν
 δύναμιν ἡρμοσμένως πρὸς τὸν ἀγῶνα. οἱ δὲ Βάρ-
 βαροι πρὸς ὅλην τὴν τάξιν τῶν Μακεδόνων ἔστησαν
 τὸ πλῆθος τῶν ἰππέων, καὶ διὰ τούτων προκινεῖν
 τὴν μάχην διεγνώκεισαν. τὸ μὲν οὖν εὐάννημον
 μέρος εἶχε Μένων ὁ Ῥόδιος καὶ Ἀρσαμένης ὁ σα-

τράπης, ἔχοντες τοὺς ἰδίους ἱππεῖς. μετὰ δὲ τούτους Ἀρσίτης ἐτέτακτο, τοὺς ἐκ Παφλαγονίας ἔχων ἱππεῖς· ἔπειτα Σπιθροβάτης ὁ Ἰωνίας σατράπης, Ἐρκαῶν ἱππέων ἡγούμενος. τὸ δὲ δεξιὸν κέρας ἐπεῖχον χίλιοι μὲν Μῆδοι, δισχίλιοι δὲ οἱ μετὰ Πρωμίθρους ἱππεῖς, καὶ Βακτριανοὶ τούτοις ἴσοι. τὸν δὲ μέσον τόπον ἐπεῖχον οἱ τῶν ἄλλων ἔθνῶν ἱππεῖς, πολλοὶ μὲν τὸν ἀριθμὸν ὄντες, ἐπίλεκτοι δὲ ταῖς ἀρεταῖς. οἱ δὲ πάντες ἱππεῖς ὑπῆρχον πλείους τῶν μυριῶν· οἱ δὲ περὶ τῶν Περσῶν ἦσαν μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν δέκα μυριάδων, ὅπισθε δ' ἐπιτεταγμένοι τὴν ἡσυχίαν ἦγον, ὥς τῶν ἱππέων ἱκανῶν ὄντων καταπονῆσαι τοὺς Μακεδόνας. τῶν δ' ἱππέων παρ' ἀμφοτέροις προθύμως εἰς τὸν κίνδυνον συμπεσόντων, τὸ μὲν εὐώνυμον μέρος ἐπέχοντες οἱ τῶν Θετταλῶν ἱππεῖς, Παρμενίωνος ἡγούμενου, τεθαρσύνκτως ἐδέχοντο τὴν ἐπιφορὰν τῶν καθ' ἑαυτοὺς τεταγμένων· Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς ἀρίστους τῶν ἱππέων ἔχων κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας μεθ' ἑαυτοῦ, πρῶτος ἐφίλπευσε τοῖς Πέρσαις, καὶ συμπλακείς τοῖς πολεμίοις, πολὺν ἐποιεῖτο φόνον.

Regis cum Spithrobata certamen singulare.

20. Τῶν δὲ Βαρβάρων εὐρώστως ἀγωνιζομένων, καὶ τοὺς ἑαυτῶν θυμοὺς ταῖς τῶν Μακεδόνων ἀρεταῖς ἀντιταττόντων, ἡ τύχη συνήγαγεν εἰς ἓνα τόπον τοὺς ἀρίστους εἰς τὴν ὑπὲρ τῆς νίκης κρίσιν. ὁ γὰρ τῆς Ἰωνίας σατράπης Σπιθροβάτης γένει μὲν ὢν Πέρσης, Δαρσίου δὲ τοῦ βασιλέως γαμβρὸς, ἀνδρείᾳ δὲ διαφέρων, μετὰ μεγάλης δυνάμεως ἱππέων ἐπέσθραξε τοῖς

Μακεδόσιν. ἔχων δὲ συναγωνιστὰς τεταγμένους
 τετταράκοντα συγγενεῖς, ἀρεταῖς διαφόρους, ἐπέκειτο
 τοῖς ἀνθεστηκόσι, καὶ θρασέως ἀγωνιζόμενος, οὓς
 μὲν ἀνῆρει τῶν ἀνθισταμένων, οὓς δὲ κατετραυμά-
 τιξε. δυσυποστάτου δὲ τῆς περὶ αὐτὸν οὔσης βίας,
 ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιστρέψας τὸν ἵππον ἐπὶ τὸν σατράπην,
 ἐφίππευσε τῷ Βαρβάρῳ. ὁ δὲ Πέρσης, νομίνας
 παρὰ τῶν θεῶν αὐτῷ δεδοῦθαι τὸν τῆς μονομαχίας
 καιρὸν, εἰ συμβήσεται διὰ τῆς ἰδίας ἀνδραγαθίας
 ἐλευθερωθῆναι τῶν μεγίστων φόβων τὴν Ἀσίαν, καὶ
 τὴν περιβόητον Ἀλεξάνδρου τόλμαν ταῖς ἰδίαις χερσὶ
 καταλθεῖναι, καὶ τὴν τῶν Περσῶν δόξαν μὴ κατα-
 σχυθεῖναι, φθάνει βαλὼν τὸ σαννίον ἐπὶ τὸν Ἀλέ-
 ξανδρον, καὶ οὕτω μετὰ σφοδρᾶς εἰσπεσὼν ῥώμης,
 καὶ βιαίως τὸ δόρυ ὥσάμενος διαρρήξας τε τὴν τε
 ἀσπίδα Ἀλεξάνδρου καὶ τὴν δεξιὰν ἐπωμίδα διήλασε
 διὰ τοῦ θώρακος. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ μὲν βέλος τῷ
 βραχίονι περιελκόμενον ἀπέρριψε, τῷ δ' ἵππῳ προ-
 βαλὼν τὰ κέντρα, καὶ τῇ ῥώμῃ τῆς φορᾶς συνεργῶ
 χρησάμενος, εἰς μέσον τοῦ σατράπου τὸ στήθος
 ἐνήρεισε τὸ ξυστόν. οὗ συντελεσθέντος, αἱ μὲν πλη-
 σίον τάξεις παρ' ἀμφοτέροις διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
 ἀνδρείας ἀνεβόησαν, τῆς δὲ ἐπιυδορατίδος περὶ τὸν
 θώρακα συντριβείσης, καὶ τοῦ θραύσματος ἀποπη-
 δήσαντος, ὁ μὲν Πέρσης σπασάμενος τὸ ξίφος, ἐπὶ
 τὸν Ἀλέξανδρον ἐπέφερετο· ὁ δὲ βασιλεὺς διαλαβὼν
 τὸ ξυστόν, ἔφθασεν ἐνερεῖσαι τῷ προσώπῳ, καὶ
 διήλασε τὴν πληγὴν. καθ' ὃν δὴ χρόνον ὁ ἀδελφός
 τοῦ πεσόντος Πρωσάκης προσίππευσας, κατήνεγκε τῷ

ἔειπε κατὰ τῆς κεφαλῆς Ἀλεξάνδρου οὕτως ἐπικίνδυνον πληγὴν, ὥστε τὸ μὲν κράνος διαπτύξαι, τοῦ δὲ χρωτὸς βραχέως ἐπιπαῦσαι. κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν ἐπιφέροντος ἄλλην πληγὴν τοῦ Ῥωσάκου, Κλεῖτος ὁ μέλας ἐπικαλούμενος, προσελάσας τὸν ἵππον, ἀπέκοψε τὴν χεῖρα τοῦ βαρβάρου.

Interfectis multis nobilissimis Persis, rex evadit. Proelio victi Persae fugam capessunt. Ultra movens Alexander in Lydiam, Sardes capit.

21. Περὶ δ' ἀμφοτέρων τῶν πεσόντων οἱ συγγενεῖς ἄθροοι συστραφέντες τὸ μὲν πρῶτον ἠκόντιζον ἐπὶ τὸν Ἀλεξάνδρον, ἔπειτα δὲ καὶ συστάδην μαχόμενοι, πάντα κίνδυνον ὑπέμενον ὑπὲρ τοῦ φονεῦσαι τὸν βασιλέα. ὁ δὲ, καίπερ πολλοῖς καὶ μεγάλοις κινδύνοις συνεχόμενος, ὅμως οὐκ ἐνικᾶτο τοῖς πλήθεσι τῶν πολεμίων, ἀλλὰ δύο μὲν ἔχων εἰς τὸν θώρακα πληγὰς, μίαν δὲ εἰς τὸ κράνος, τρεῖς δ' εἰς τὸ καταιρεθὲν ὄπλον ἐκ τοῦ νεῷ τῆς Ἀθηνᾶς, ὅμως οὐκ ἐνεδίδον, ἀλλὰ τῷ παραστήματι τῆς ψυχῆς ἐπαιρόμενος παντὸς δεινοῦ κατεξανίστατο. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τῶν ἄλλων ἐπιφανῶν ἡγεμόνων παρ' αὐτὸν ἐν τοῖς Πέρσαις ἔπεσον πλείους· ὧν ἦσαν ἐπιφανέστατοι Ἀτιζύης καὶ Φαρνάκης ὁ τῆς Λαρκίου γυναικὸς ἀδελφός· ἔτι δὲ Μιθροβουζάνης ὁ Καππαδοκῶν ἡγούμενος. διὸ καὶ πολλῶν ἡγεμόνων ἀναιρεθέντων, καὶ τῶν Περσικῶν τάξεων ἀπασῶν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων ἡττωμένων, πρῶτον μὲν οἱ κατὰ τὸν Ἀλεξάνδρον τεταγμένοι φυγεῖν ἠναγκάσθησαν μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τῶν ἄλλων τραπέντων, ὁ μὲν βασιλεὺς ὁμολογούμενον τῆς ἀνδραγαθίας τὸ πρῶτιστον

ἀπηνέγκατο, καὶ τῆς ὅλης νίκης ἔδοξε μάλιστα αἴτιος
γεγονέναι. μετὰ δὲ τοῦτον οἱ τῶν Θετταλῶν ἱππεῖς,
ἄριστα ταῖς ἱλαῖς χρώμενοι, καὶ διαφόρως ἀγωνισά-
μενοι, μεγάλην ἐπ' ἀνδρείᾳ δόξαν ἔσχον. μετὰ δὲ
τὴν τῶν ἱππέων τροπὴν, οἱ πεζοὶ συμβαλόντες ἀλλή-
λοις, ὀλίγον χρόνον ἠγωνίσαντο. οἱ γὰρ Βάρβαροι
διὰ τὴν τῶν ἱππέων τροπὴν καταπλαγέντες, καὶ ταῖς
ψυχαῖς ἐνδόντες, πρὸς φυγὴν ὤρμησαν· ἀνηρέθησαν
δὲ τῶν Περσῶν οἱ πάντες πεζοὶ μὲν πλείους τῶν
μυρῶν, ἱππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους δισχιλίων· ἐξωγή-
θησαν δ' ὑπὲρ τοὺς δισμυρίους. μετὰ δὲ τὴν μάχην
ὁ βασιλεὺς τοὺς τετελευτηκότας ἔθαψε μεγαλοπρε-
πῶς, σπεύδων διὰ ταύτης τῆς τιμῆς τοὺς στρατιώτας
προθυμοτέρους κατασκευάσαι πρὸς τοὺς ἐν ταῖς
μάχαις κινδύνους. αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν,
προῆγε διὰ τῆς Λυδίας, καὶ τὴν μὲν τῶν Σαρδιανῶν
πόλιν καὶ τὰς ἀκροπόλεις, ἔτι δὲ τοὺς ἐν αὐταῖς
θησαυροὺς παρέλαβε, Μιθρίνου τοῦ σατραπῆος πα-
ραδόντος ἐκουσίως.

Cum Persae Miletum confugissent, Alexander urbem gravissi-
ma oppugnatione ad deditionem coëgit.

22. Εἰς δὲ τὴν Μίλητον συμπεφευγόντων τῶν
διασωθέντων ἐκ τῆς μάχης Περσῶν μετὰ Μέμνονος
τοῦ στρατηγοῦ, ὁ μὲν βασιλεὺς, πλησίον τῆς πόλεως
στρατοπεδεύσας, καθ' ἡμέραν συνεχεῖς προσβολὰς
τοῖς τείχεσιν ἐκ διαδοχῆς ἐποιεῖτο. οἱ δὲ πολιορκου-
μενοὶ τὸ μὲν πρῶτον ῥαδίως ἀπὸ τῶν τειχῶν ἡμύ-
νοντο, πολλῶν μὲν στρατιωτῶν ἠθροισμένων εἰς τὴν
πόλιν, βελῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς τὴν πολιορ

κίαν χρησίμων δαψιλῇ χρηγίαν ἔχοντες· ἐπεὶ δὲ ὁ βασιλεὺς φιλοτιμότερον ταῖς τε μηχαναῖς ἐσάλευε τὰ τεῖχη, καὶ τὴν πολιορκίαν ἐνεργεσιτάτην ἐποιεῖτο κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν, οἱ τε Μακεδόνες διὰ τῶν πιπτόντων τειχῶν εἰσεβιάζοντο, τηνικαῦτα κατισχνύμενοι πρὸς φυγὴν ἐτρέποντο. εὐθὺς δ' οἱ Μιλήσιοι μεθ' ἱκετηριῶν τῷ βασιλεῖ προσπίπτοντες, παρέδωκαν σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὴν πόλιν· τῶν δὲ Βαρβάρων οἱ μὲν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων ἀνηρέθησαν, οἱ δὲ τῆς πόλεως ἐκπίπτοντες ἔφευγον, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἤλωσαν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τοῖς μὲν Μιλησίοις φιλανθρώπως προσηνέχθη, τοὺς δ' ἄλλους ἅπαντας ἐξηνδραποδίσατο. τῆς δὲ ναυτικῆς δυνάμεως οὔσης ἀχρήστου, καὶ δαπάνας μεγάλας ἐχούσης, κατέλυσε τὸ ναυτικόν, πλὴν ὀλίγων νεῶν, αἷς ἐχοῖτο πρὸς τὴν παρακομιδὴν τῶν πολιορκητικῶν ὀργάνων, ἐν αἷς ἦσαν αἱ παρ' Ἀθηναίων νῆες συμμαχίδες εἰκοσιν.

Classe deleta, suis omnem fugae spem adimit Alexander. Persae Halicarnassum se recipiunt: Memnon uxorem et liberos, pignoris oco, ad Darium mittit.

23. Ἐνιοι δὲ λέγουσι τὸν Ἀλέξανδρον στρατηγικῶς ἐπινοῆσαι τὴν τοῦ στόλου κατὰλυσιν. προσδοκίμου γὰρ ὄντος τοῦ Δαρείου, καὶ μελλούσης μεγάλης παρατάξεως συντελεῖσθαι, νομίσαι τοὺς Μακεδόνας ἐκθυμότερον ἀγωνιεῖσθαι παραιρεθείσης τῆς κατὰ τὴν φυγὴν ἐλπίδος. τὸ δ' αὐτὸ πρᾶξαι κατὰ τὴν ἐπὶ Γρανικῷ μάχην· κατὰ γὰρ τῷ γὰρ λαβεῖν τὸν ποταμόν, ὅπως μηδεὶς ἐπιβάληται φεύγειν, προδήλου τῆς ἀπωλείας οὔσης τῶν διωκομένων ἐν τῷ τοῦ ποταμοῦ ῥεῖθρῳ· καὶ γὰρ κατὰ τοὺς

ἔσπερον χρόνους Ἀγαθοκλέα τὸν Συρακουσίων βασιλέα, μιμησάμενον τὴν Ἀλεξάνδρου στρατηγίαν, ἀνέλπιστον καὶ μεγάλην νίκην περιποιήσασθαι. διαβάντα γὰρ αὐτὸν εἰς Λιβύην μετ' ὀλίγης δυνάμεως, καὶ τὰς ναῦς ἐμπρήσαντα, παρελῆσθαι μὲν τῶν στρατιωτῶν τὰς ἐκ τοῦ φεύγειν ἐλπίδας, συναναγκάσαι δὲ γενναίως ἀγωνίσασθαι, καὶ διὰ τοῦτο, Καρχηδονίων ἀντιταχθέντων πολλαῖς μυριάσι, νικῆσαι. μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς Μιλήτου, τὸ πλῆθος τῶν Περσῶν καὶ τῶν μισθοφόρων, ἔτι δ' οἱ πρακτικώτατοι τῶν ἡγεμόνων, συνέδραμον εἰς τὴν Ἀλικαρνασσόν. αὕτη δὲ ἡ πόλις μεγίστη τῶν κατὰ τὴν Καρίαν ἦν, βασιλεία μὲν εὐχηκνῦα τὰ Καρῶν, ἀκροπόλεσι δὲ καλαῖς κεκοσμημένη. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν Μέμνων μὲν τὴν τε γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα πρὸς Δαρεῖον ἔπεμψε, καὶ τοῦτο παραθέμενος, ἅμα μὲν ὑπέλαβε τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν καλῶς πεπρονοῆσθαι, ἅμα δὲ τὸν βασιλέα, καλοὺς δμήρους ἔχοντα, προθυμότερον ἐμπιστεῦσιν αὐτῷ τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν. ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. εὐθύς γὰρ ὁ Δαρεῖος ἔπεμψεν ἐπιστολάς πρὸς τοὺς κατὰ θάλατταν οἰκοῦντας, προστάτων ἅπαντας ὑπακούειν τῷ Μέμνωνι. διόπερ οὗτος παραλαβὼν τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν, παρεσκευάζετο πάντα τὰ χρήσιμα πρὸς πολιορκίαν ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀλικαρνασσέων.

Alexander, Graecorum in Asia amicitia fretus, Ialicanassum oppugnat.

24. Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τὰ μὲν πολιορ-

κητικά τῶν ὀργάνων καὶ σῖτον κατὰ θάλατταν ἐκόμισεν ἐπὶ τὴν Ἀλικαρνασσόν· αὐτὸς δὲ μετὰ πάσης δυνάμειος προῆγεν ἐπὶ τῆς Κυρίας, καὶ τὰς ἐν τῇ παρόδῳ πόλεις προσήγετο ταῖς φιλανθρωπίαις· μάλιστα δ' εὐεργέτει τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, ποιῶν αὐτὰς αὐτονόμους καὶ ἀφορολογήτους, προσεπιλέγων ὅτι τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερώσεως ἕνεκα τὸν πρὸς Πέρσας πόλεμον ἐπανήρηται. ὄντι δ' αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν, ἀπήντησέ τι γύναιον, ὄνομα μὲν Ἄδα, γένει δὲ προσήκουσα τῇ Καρῶν ἀρχῇ. ἐντυχούσης δ' αὐτῆς περὶ τῆς προγονικῆς δυναστείας, καὶ δεηθείσης βοηθῆσαι, ταύτην μὲν ἐκέλευσε παραλαβεῖν τὴν τῆς Κυρίας ἀρχήν· τοὺς δὲ Κάρας ἰδίους ἐποίησατο ταῖς εὐνοίαις διὰ τὴν τῆς γυναικὸς ταύτης εὐεργεσίαν. εὐθὺς γάρ αἱ πόλεις ἅπασαι πρεσβείας ἀποστέλλουσαι, χρυσοῖς στεφάνοις ἐτίμησαν τὸν βασιλέα, καὶ πάντα συμπράττειν ἐπηγγείλαντο. ὁ δ' Ἀλέξανδρος πλησίον τῆς πόλεως στρατοπεδεύσας, συνεστήσατο πολιορκίαν ἐνεργὸν καὶ καταπληκτικὴν. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον τοῖς τείχεσι προσβολὰς συνεχεῖς ἐκ διαδοχῆς ἐποιεῖτο, καὶ διημέρευεν ἐν τοῖς κινδύνοις· μετὰ δὲ ταῦτα παντοδαπὰς μηχανὰς ἐπιστήσας, καὶ τὰς πρὸ τῆς πόλεως τάφρους τρισὶ χελώναις ἀναπληρώσας, διὰ τῶν κριῶν ἐσάλανε τοὺς πύργους καὶ τὰ μετὰξὺ μεσοπύργια. καταλαβὼν δὲ μέρος τι τοῦ τείχους, τὸ λοιπὸν ἤδη διὰ τῆς ἐκ χειρὸς μάχης ἐβιάζετο διὰ τοῦ πτώματος εἰς τὴν πόλιν εἰσπεσεῖν. Μένων δὲ τὸ μὲν πρῶτον τοὺς προσβαλόντας τοῖς τείχεσι Μακεδόνας ῥαδίως ἡμύνετο, πολλῶν ὄντων

ἐν τῇ πόλει στρατιωτῶν· κατὰ δὲ τὰς τῶν ὀργάνων
προσβολὰς μετὰ πολλῶν στρατιωτῶν ἐκχεόμενος ἐκ
τῆς πόλεως νυκτὸς, πῦρ ἐνέβαλε ταῖς μηχαναῖς. με-
γάλων δ' ἀγῶνων πρὸ τῆς πόλεως συνισταμένων, οἱ
μὲν Μακεδόνες ταῖς ἀρεταῖς πολὺ προεῖχον, οἱ δὲ
Πέρσαι τῷ πλήθει καὶ ταῖς παρασκευαῖς ἐπλεο-
νέκτουσαν. συνήρουν γὰρ αὐτοῖς οἱ ἀπὸ τῶν τειχῶν
συναγωνιζόμενοι, καὶ τοῖς ὀξυβελέσι καταπέλταις
οὓς μὲν ἀπέκτεινον τῶν πολεμίων, οὓς δὲ κατετί-
τρωσκον.

Atrocissimae inter obsidentes obsessosque pugnae.

25. Ὁμοῦ δὲ αἱ τε σάλπιγγες ἐσήμαινον παρ'
ἀμφοτέροις τὸ πολεμικόν, καὶ βοή πανταχόθεν
ἐγίνετο, συνεπισημαινομένων τῶν στρατιωτῶν ταῖς
παρ' ἐκατέρων ἀνδραγαθίαις. οἱ μὲν γὰρ τὴν ἐν
ταῖς μηχαναῖς αἰρομένην εἰς ὕψος φλόγα κατέπαυον,
οἱ δὲ εἰς χεῖρας συμπλεκόμενοι, πολὺν ἐποιοῦν φόνον.
ἄλλοι δ' ἐντὸς τῶν πιπτόντων τειχῶν ἀντηκοδόμουν
ἕτερα τείχη πολὺ τῶν προὔπαρχόντων βαρύτερα ταῖς
παρασκευαῖς. τῶν δ' ἡγεμόνων τῶν περὶ τὸν Μέ-
μνονα προκινδυνεύόντων, καὶ μεγάλως διδόντων
δώρεάς τοῖς ἀνδραγαθοῦσιν, ἀνυπερβλήτος φιλοτι-
μία παρ' ἀμφοτέροις ἐγίνετο περὶ τῆς νίκης· διὸ καὶ
παρῇν ὄραν τοὺς μὲν τραύμασιν ἐναντίοις περιπί-
πτοντας, καὶ κατὰ τὰς λειποψυχίας ἀποφερομένους
ἐκ τῆς μάχης· τοὺς δὲ περιβαίνοντας τὰ πίπτοντα
σώματα, καὶ περὶ τῆς τούτων ἀναιρέσεως μεγάλους
ἀγῶνας συνισταμένους· ἄλλους δὲ διὰ τὴν ὑπερβο-
λήν τῶν δεινῶν ἐνδιδόντας ἤδη, καὶ διὰ τῆς ὑπὸ τῶν

ἡγεμόνων παρακλήσεως πάλιν θαρρόυντας, καὶ
 νεαροὺς ταῖς ψυχαῖς γινομένους. τέλος δὲ πρὸς
 αὐταῖς ταῖς πύλαις ἔπεσόν τινες τῶν Μακεδόνων,
 καὶ σὺν αὐτοῖς Νεοπτόλεμος ἡγεμὼν, ἀνὴρ ἐπιφανής.
 μετὰ δὲ ταῦτα δύο μὲν πύργων εἰς ἔδαφος καθρη-
 μάνων, καὶ δυοῖν μεσοπυργίων ἐρῶσιμμένων, τῶν μὲν
 Περδίκκου στρατιωτῶν τινες μεθυσθέντες προπετιῶς
 νυκτὸς προσέβαλλον τοῖς τῆς ἀκροπόλεως τείχεσιν·
 οἱ δὲ περὶ τὸν Μέμνονα συννοήσαντες τὴν ἀπειρίαν
 τῶν προσβαλλόντων, καὶ ἐπεξελθόντες, καὶ τῷ πλήθει
 πολὺ προέχοντες, ἐτρέψαντο τοὺς Μακεδόνας, καὶ
 πολλοὺς ἀνῆρουν. γνωσθέντος δὲ τοῦ συμβεβηκότος,
 ἐξεβόηθουν πολλοὶ τῶν Μακεδόνων· καὶ μεγάλης
 μάχης γενομένης, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον
 ἐπιφανέντων, οἱ μὲν Πέρσαι βιασθέντες συνεκλεί-
 σθησαν εἰς τὴν πόλιν· ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς πεσόντας
 πρὸ τοῦ τείχους Μακεδόνας διακηρυκευσάμενος
 ᾗτησεν ὑποσπόνδους. Ἐφιάλτης μὲν οὖν καὶ Θρα-
 σύβουλος οἱ Ἀθηναῖοι, συμμαχοῦντες τοῖς Πέρσαις,
 συνεβούλευον μὴ διδόναι τοὺς νεκροὺς πρὸς ταφήν
 ὁ δὲ Μέμνων συνεχώρησε.

Macedones, facta ex urbe excursione, aliquoties pulsati.

26. Μετὰ δὲ ταῦτα Ἐφιάλτης, βουλευομένῳ
 τῶν ἡγεμόνων, συνεβούλευε μὴ περιμένειν ἕως ἂν
 ἀλούσης τῆς πόλεως αἰχμάλωτοι καταστῶσιν, ἀλλὰ
 αὐτοὺς τοὺς ἡγεμόνας προκινδυνεύοντας τῶν μισθο-
 φόρων ἐπιθέσθαι τοῖς πολεμίοις. ὁ δὲ Μέμνων,
 ὁρῶν τὸν Ἐφιάλτην πρὸς ἀρετὴν ὁρμώμενον, καὶ
 μεγάλας ἔχων ἐλπίδας ἐν αὐτῷ διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ

τὴν τοῦ σώματος ῥώμην, συνεχώρησεν αὐτῷ πρᾶττειν
 ὃ βούλοιο. ὁ δὲ δισχίλους τῶν μισθοφόρων ἐπι-
 λέκτους ἀναλαβὼν, καὶ τοῖς ἡμίσεσι διαδοὺς δᾶδας
 ἡμμένας, τοὺς δὲ ἄλλους ἀντιτάξας τοῖς πολεμίοις,
 ἄφνω τὰς πύλας πάσας ἀνεπέτασεν. ἅμα δ' ἡμέρα
 μετὰ τούτων ἐκχυθεὶς, τοῖς μὲν μηχανήμασιν ἐνῆκε
 πῦρ, καὶ παραχορῆμα πολλὴν συνέβη γενέσθαι φλόγα.
 τῶν δ' ἄλλων ἐν βαθείᾳ φάλαγγι πεπυκνωμένων,
 αὐτὸς προηγεῖτο, καὶ τοῖς ἐκβοηθοῦσι Μακεδόσιν
 ἐπέρῳαξεν. ὁ δὲ βασιλεὺς, κατανοήσας τὸ γινόμενον,
 τοὺς μὲν προμάχους τῶν Μακεδόνων πρώτους ἔταξε,
 τοὺς δ' ἐφέδρους ἔστησε τοὺς ἐπιλέκτους. ἐπὶ δὲ
 τούτοις τρίτους ἐπέταξεν ἐτέρους, τοὺς ταῖς ἀνδρα-
 γαθίαις ὑπεράγοντας. αὐτὸς δὲ πάντων τούτων
 ἡγούμενος, ὑπέστη τοὺς πολεμίους, δόξαντας διὰ τὸ
 βάρος ἀκαταγωνίστους εἶναι. ἐξέπεμψε δὲ καὶ τοὺς
 κατασβέσοντας τὴν φλόγα, καὶ βοηθήσοντας ταῖς
 μηχαναῖς. ἅμα δὲ παρ' ἀμφοτέροις τῆς τε βοῆς
 ἐξαισίου γινομένης, καὶ τῶν σαλπύγγων σημαινουσῶν
 τὸ πολεμικόν, μέγας ἄγων συνέστη, διὰ τὰς ἀρετὰς
 τῶν ἀγωνιζομένων καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς φιλοτι-
 μίας. τὸ μὲν οὖν πῦρ ἐκώλυσαν οἱ Μακεδόνες ἐπι-
 νεμηθῆναι· κατὰ δὲ τὴν μάχην ἐπλεονέκτουν οἱ περὶ
 τὸν Ἐφιάλτην. οὗτος γὰρ πολὺ προέχων τῶν ἄλλων
 τῇ τοῦ σώματος ῥώμῃ, πολλοὺς ἀνῆρει τῶν εἰς χεῖρας
 ἐρχομένων. οἱ τε ἐφρεσιῶτες ἐπὶ τῇ προσφάτως ἀντι-
 κατασκευασθέντι τείχει πολλοὺς ἀνῆρουν, πυκνοῖς
 τοῖς βέλεσι χρώμενοι. ἑκατὸν γὰρ πηχῶν τὸ ὕψος
 πύργος ξύλινος κατεσκευάστο, πλήρης καταπελτῶν

ὄξυ βελῶν. πολλῶν δὲ Μακεδόνων πιπτόντων, καὶ τῶν ἄλλων ἀναχωρούντων διὰ τὸ πλῆθος τῶν βελῶν, τοῦ τε Μέμνονος πολλαπλασίοις στρατιώταις ἐπιβοηθοῦντος, καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς εἰς πολλὴν ἀμηχανίαν ἐνέπιπτεν.

Tandem veterani, subeuntes pugnam, una cum fasis hostibus in urbem irruunt. Quo facto Memnon, relicta urbe, cum suis ins. Con traiecit: Alexander urbe omnique ad mare Asia potitur.

27. Ἐνθα δὴ τῶν ἐκ τῆς πόλεως κατισχυόντων, παραδόξως ὁ κίνδυνος παλίντροπον τὴν μάχην ἔσχεν. οἱ γὰρ πρεσβύτατοι τῶν Μακεδόνων, διὰ μὲν τὴν ἡλικίαν ἀπολελυμένοι τῶν κινδύνων, συνεστρατευμένοι δὲ Φιλίπποι, καὶ πολλὰς μάχας κατωρθωκότες, ὑπὸ τῶν καιρῶν εἰς ἀλκὴν προεκλήθησαν. φρονήματι δὲ καὶ ταῖς κατὰ πόλεμον ἐμπειρίαις πολὺ προέχοντες, τοῖς μὲν φυγομαχοῦσι νεωτέροις πικρῶς ὠνείδισαν τὴν ἀνανδρίαν, αὐτοὶ δὲ συναθροισθέντες καὶ συνασπίσαντες, ὑπέστησαν τοὺς δοκοῦντας ἤδη νενικηκέναι· τέλος δὲ τὸν τε Ἐφιάλτην καὶ πολλοὺς ἄλλους ἀνελόντες, τοὺς λοιποὺς ἠνάγκασαν εἰς τὴν πόλιν συμφυγεῖν. οἱ δὲ Μακεδόνες, τῆς νυκτὸς ἐπιλαβούσης, τοῖς φεύγουσι συνεισέπεσον ἐντὸς τῶν τειχῶν· τοῦ δὲ βασιλέως κελεύσαντος σημῆναι τὸ ἀνακλητικόν, ἀνεχώρησαν εἰς τὸ στρατόπεδον. οἱ δὲ περὶ τὸν Μέμνονα στρατηγοὶ καὶ σατράπαι, συνελθόντες ἔγνωσαν τὴν μὲν πόλιν ἐκλιπεῖν, εἰς δὲ τὴν ἀκρόπολιν τοὺς ἀρίστους τῶν στρατιωτῶν καταστήσαντες μετὰ τῆς ἀρμοζούσης χορηγίας, καὶ τὸν λοιπὸν ὄχλον καὶ τὰ χρήματα ἀπεκόμισαν εἰς τὴν Κῶν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος αὖ

ἡμέρᾳ γνοὺς τὸ γεγενημένον, τὴν μὲν πόλιν κατέ-
 σκαψε, τῇ δ' ἀκροπόλει περιέθηκε τείχος καὶ τάφρον
 ἀξιόλογον· αὐτὸς δὲ μέρος τῆς δυνάμεως μετὰ
 στρατηγῶν ἐξέπεμψεν εἰς τὴν μεσόγειον, προστάξας
 τὰ συνεχῇ τῶν ἐθνῶν χειροῦσθαι. οὗτοι μὲν οὖν
 ἐνεργῶς πολεμήσαντες, πᾶσαν τὴν χώραν μέχρι τῆς
 μεγάλης Φρυγίας καταστρεψάμενοι, διέθρεψαν τοὺς
 στρατιώτας ἐκ τῆς πολεμίας. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τὴν
 παραθαλαττίαν πᾶσαν μέχρι Κιλικίας χειρῶσάμενος,
 πολλὰς πόλεις κατεστήσατο, καὶ φρούρια κατεργά-
 φιλοτιμότερον πολιορκήσας τῇ βίᾳ κατεπόνησεν.
 ἐν οἷς ἐνὸς παραδόξως ἐκράτησε, περὶ οὗ, διὰ τὴν
 ἰδιότητα τῆς περιπετείας, οὐκ ἄξιον παραλιπεῖν.

In Lycia Marmarenses obstinato animo regi se dedere recusant,
 incensaque urbe per media hostium castra arrefugunt.

28. Τῆς γὰρ Λυκίας περὶ τὰς ἐσχατίας πέτρᾳ
 μεγάλην ὀχυρότητι διαφέρουσαν ὥκουν οἱ Μαρμα-
 ρεῖς ὀνομαζόμενοι, οἵτινες, παριόντος Ἀλεξάνδρου τὸ
 χωρίον, ἐπέθεντο τοῖς κατὰ τὴν οὐραγίαν Μακεδόσι,
 καὶ συχνοὺς ἀνελόντες, πολλὰ τῶν σωμάτων καὶ
 τῶν ὑποζυγίων ἀφήρπασαν· ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ βασι-
 λεὺς παροξυνθεὶς συνεστήσατο πολιορκίαν, καὶ
 πᾶσαν εἰσέφερετο σπουδὴν βίᾳ κρατῆσαι τοῦ χω-
 ρίου. οἱ δὲ Μαρμαρεῖς ἀνδρείᾳ διαφέροντες, καὶ
 τῇ τῶν τόπων ἐρυμνότητι πιστεύοντες, ὑπέμενον
 εὐρώστως τὴν πολιορκίαν. ἐπὶ μὲν οὖν ἡμέρας δύο
 συνεχεῖς ἐγίνοντο προσβολαί, καὶ φανερὸς ἦν ὁ βα-
 σιλεὺς οὐκ ἀποστησόμενος ἕως ἂν ἔλῃ τὴν πέτρᾳ.
 οἱ δὲ πρεσβύτεροι τῶν Μαρμαρέων τὸ μὲν πρῶτον

συνεβούλευον τοῖς νέοις, παυσάμενοις τῆς βίας, ἐφ' οἷς ἦν δυνατόν συλλυθῆναι πρὸς τὸν βασιλέα· οὐ πειθομένων δ' αὐτῶν, ἀλλὰ πάντων φιλοτιμουμένων συναποθανεῖν τῇ τῆς πατρίδος ἐλευθερίᾳ, παρεκάλεσαν αὐτοὺς, τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς γεγηρακότας ἀνελεῖν· αὐτοὺς δὲ τοὺς δυναμένους διὰ τῆς ἀλκῆς σῶζεσθαι, νυκτὸς διὰ μέσων τῶν πολεμίων διεκφυγεῖν, καὶ καταφυγεῖν εἰς τὴν πλησίον ὄρεινὴν. συγκαταθεμένων δὲ τῶν νέων, καὶ προσταζάντων καὶ οἰκίαν ἑκάστους μετὰ τῆς συγγενείας, ἀπολαύσαντας τῶν προσηνεσιῶν βρωτῶν τε καὶ ποτῶν, ὑπομεῖναι τὸ δεινόν· ἔδοξε τοῖς νέοις οὕσιν ὡς ἑξακοσίοις τοῦ μὲν φονεῦν τοὺς προσήκοντας ἀπέχεσθαι, τὰς δ' οἰκίας ἐμπρῆσαι, καὶ διὰ τῶν πυλῶν ἐκχυθέντας εἰς τὴν ὄρεινὴν ἀποχωρῆσαι. οὗτοι μὲν οὖν τὰ δεδογμένα συντελέσαντες, ταῖς ἰδίαις ἐστίαις ἑκάστους ἐποίησαν ἐνταφῆναι· αὐτοὶ δὲ διὰ μέσων τῶν περιεστρατοπεδευκότων ἔτι νυκτὸς οὔσης διεκπεσόντες, ἔφυγον εἰς τὴν πλησίον ὄρεινὴν. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἑνιαυτόν.

Olymp. CXI, 4. Darius Memnoni summam belli committit, qui Chio Lesbique urbibus potitus, Graecorum multos in amicitiam allicit, et bellum in Europam auertere instituit. Sed Memnon, morbo correptus, moritur.

29. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νικοκράτους, ἐν Ῥώμῃ τὴν ὑπατον ἀρχὴν διεδέξατο Κάϊσων Οὐαλέριος καὶ Λεύκιος Παπίριος. ἐπὶ δὲ τούτων, Δαρεῖος χρημάτων πληθὺς ἐξέπεμψε τῷ Μέμνονι, καὶ τοῦ πολέμου παντὸς ἀπέδειξε στρατηγόν. ὃ δὲ μισθοφό-

ρων πληθους ἀθροίσας, καὶ τριακοσίας ναῦς πληρώ-
 σας, ἐνεργῶς διώκει τὰ κατὰ τὸν πόλεμον. Χίον μὲν
 οὖν προσηγάγετο· πλεύσας δ' ἐπὶ Λέσβον, Ἀντισσαν
 μὲν καὶ Μήθυμναν καὶ Πύρρην καὶ Ἐρεσσον ῥαδίως
 ἐχειρώσατο· τὴν δὲ Μιτυλήνην καὶ Λέσβον, μεγάλην
 οὖσαν, καὶ παρασκευαῖς μεγάλαις καὶ πλήθει τῶν
 ἀμυνομένων ἀνδρῶν κεχορηγημένην, πολλὰς ἡμέρας
 πολιορκήσας, καὶ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀποβα-
 λὼν, μόλις εἶλε κατὰ κράτος. εὐθύς δὲ τῆς περὶ τὸν
 στρατηγὸν ἐνεργείας διαβοηθείσης, αἱ πλείους τῶν
 Κυκλάδων νήσων διεπρεσβεύοντο. προσπεσούσης
 δὲ φήμης εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι Μέμνων μετὰ τοῦ
 στόλου μέλλει πλεῖν ἐπ' Εὐβοίας, αἱ μὲν κατὰ τὴν
 νῆσον ταύτην πόλεις περίφοβοι καθειστήκεισαν· οἱ
 δὲ τὰ τῶν Περσῶν αἰρούμενοι τῶν Ἑλλήνων (ἐν οἷς
 ὑπῆρχον καὶ Σπαρτιάται) μετέωροι ταῖς ἐλπίσιν ἐγί-
 γνοντο πρὸς καινοτομίαν. ὁ δὲ Μέμνων χρημασι δια-
 φθείρων πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων, ἔπεισε κοινωνεῖν τῶν
 Περσικῶν ἐλπίδων· οὐ μὲν ἡ τύχη εἵασεν ἐπὶ πλεῖον
 προελθεῖν τὴν ἀνδρὸς ἀρετὴν. ὁ γὰρ Μέμνων πε-
 ριπεσὼν ἀρρόωστίᾳ, καὶ πάθει παραβόλῃ συσχεθεὶς
 μετήλλαξε, καὶ τῇ ταύτου τελευτῇ συνειρίβη καὶ τὰ
 τοῦ Δαρείου πράγματα. προσεδόκησε μὲν γὰρ ὁ βα-
 σιλεὺς μεταθήσεσθαι τὸν πάντα πόλεμον ἐκ τῆς Ἀσίας
 εἰς τὴν Εὐρώπην.

Occiso etiam Charidemo Atheniensi, principe viro, qui melio-
 ra, regi ingrata consuluerat, Darius ipse belli gerendi curam
 suscipit.

30. Ὡς δ' ἤκουσε τὴν Μέμνωνος τελευτὴν, συν-
 ἤγαγε τῶν φίλων συνέδριον, καὶ προέθηκε βουλήν,

πότερον δεῖ στρατηγούς καὶ στρατιὰν καταπέμπειν
 ἐπὶ θάλατταν, ἢ τὸν βασιλέα μετὰ πάσης δυνάμεως
 καταβάντα διαγωνίζεσθαι τοῖς Μακεδόσιν. ἔνιοι
 μὲν οὖν ἔφασαν δεῖν αὐτὸν τὸν βασιλέα παρατάτε-
 σθαι, καὶ τὸ πλῆθος τῶν Περσῶν ἀπεφαίνοντο προ-
 θυμότερον ἀγωνιεῖσθαι. Χαρίδημος δ' Ἀθηναῖος,
 ἀνὴρ θαυμαζόμενος ἐπ' ἀνδρεία καὶ δεινότητι στρα-
 τηγίας (συνεστρατεύσατο μὲν Φιλίππῳ τῷ βασιλεῖ,
 καὶ πάντων τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀρχηγὸς καὶ σύμ-
 βουλος γεγονώς ἦν) συνεβούλευε τε τῷ Δαρεῖω μὴ
 προπετιῶς ἀποκυβεῦσαι περὶ τῆς βασιλείας, ἀλλ' αὐ-
 τὸν μὲν τὸ βῆρος καὶ τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν συνέχειν,
 ἐπὶ δὲ τὸν πόλεμον ἀποστέλλειν στρατηγὸν, πείραν
 δεδωκότα τῆς ἰδίας ἀρχῆς. δύνανται δ' ἱκανὴν εἶναι
 δέκα μυριάδων, ἧς τὸ τρίτον Ἕλληνας ποιῆσαι μι-
 σθοφόρους· καὶ δι' ἐμφάσεως αὐτὸς ἀνεδέχετο κα-
 τορθώσειν τὴν ἐπιβολὴν ταύτην. τὸ μὲν οὖν πρῶ-
 τον ὁ βασιλεὺς συγκατετίθετο τοῖς λεγομένοις, μετὰ
 δὲ ταῦτα, τῶν φίλων γενναιότερον ἀντιεπόντων, καὶ
 τὸν Χαρίδημον εἰς ὑποψίαν ἀγόντων, ὅτι τῆς στρα-
 τηγίας ὀρέγεται τυχεῖν, ὅπως τοῖς Μακεδόσι προδῶ
 τὴν Περσῶν ἡγεμονίαν, ὃ μὲν Χαρίδημος παροργι-
 σθεὶς, καὶ προχειρότερον ὀνειδίσας τὴν Περσῶν
 ἀνανδρίαν, ἐποίησεν ἐπὶ πλεῖον προσκόψαι τὸν βα-
 σιλέα τοῖς λόγοις. τοῦ δὲ θυμοῦ τὸ συμφέρον ἀφαι-
 ρούμενον, ὃ μὲν Δαρεῖος, ἐπιλαβόμενος τῆς τοῦ Χα-
 ρίδημου ζώνης, κατὰ τὸν τῶν Περσῶν νόμον, παρὲ-
 δωκε τοῖς ὑπηρέταις, καὶ προσέταξεν ἀποκτεῖναι. ὁ
 δὲ Χαρίδημος ἀπαγόμενος ἐπὶ τὸν θάνατον, ἀνε-

βόησε μεταμελήσειν ταῦτα ταχὺ τῷ βασιλεῖ, καὶ τῆς ἀδίκου τιμωρίας αὐτοῦ σύντομον ἔξειν τὴν κόλυσιν, ἐπιδόντα τὴν κατάλυσιν τῆς βασιλείας. Χαρίδημος μὲν οὖν μεγάλων ἐλπίδων ἐκπεσὼν, διὰ παρόρησιν ἄκαιρον τοιαύτην ἔσχε τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν· ὁ δὲ βασιλεὺς, ἀνέντος τοῦ θυμοῦ τὴν ψυχὴν, εὐθύς μετενόησε, καὶ κατεμέμψατο ἑαυτὸν ὥς τὰ μέγιστα ἡμαρτηκότα. ἀλλ' οὐ γὰρ ἦν δυνατόν τὸ γεγονὸς διὰ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας ἀγένητον κατασκευάσαι. διόπερ ἀνειροπολούμενος ταῖς Μακεδόνων ἀρεταῖς, καὶ τὴν ἐνέργειαν τὴν Ἀλεξάνδρου πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβάνων, ἐξήτει στρατηγὸν ἀξιόχρεον, τὸν διαδεξόμενον τὴν τοῦ Μέμνονος ἡγεμονίαν· οὐ δυνάμενος δ' εὗρεῖν, αὐτὸς ἠναγκάζετο καταβαίνειν εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς βασιλείας κίνδυνον.

Novus exercitus Persarum Babylonem convenire iubetur. Equitum peditumque numerus. Darius, Babylone profectus, exercitum in Ciciliam ducit, uxore et liberis comitibus. Interea Alexander morbo gravissimo laborabat, quo tandem Philippus Arcanum eum liberavit.

31. Εὐθύς οὖν μετεπέμπετο τὰς πανταχόθεν δυνάμεις, καὶ προσέταξεν ἅπαντ' εἰς Βαβυλῶνα· καὶ τῶν φίλων καὶ τῶν συγγενῶν ἐπελέγετο τοὺς εὐθέτους, ὧν τοῖς μὲν τὰς ἀρμοζούσας ἡγεμονίας κατεμέριζε, τοὺς δὲ μεθ' ἑαυτοῦ κινδυνεύειν προσέτατεν. ὥς δ' ὁ τῆς στρατείας ἀφωρισμένος χρόνος προσεγένετο, κατήντησαν ἅπαντες εἰς τὴν Βαβυλῶνα. ὁ δ' ἀριθμὸς ἦν τῶν στρατιωτῶν, πεζοὺ μὲν πλείους τῶν τετταράκοντα μυριάδων, ἵππεις δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν δέκα μυριάδων. Λαρεῖος μὲν οὖν μετὰ τοσαύ-

της δυνάμεως ἀναξεύζας ἐκ Βαβυλῶνος, προῆγεν ἐπὶ Κιλικίας, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν τε γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, υἱὸν καὶ δύο θυγατέρας, καὶ τὴν μητέρα. Ἀλέξανδρος δὲ πρὸ μὲν τῆς Μέμνονος τελευτῆς πυνθανόμενος Χίον καὶ τὰς ἐν Λέσβῳ πόλεις κειριῶσθαι, τὴν δὲ Μιτυλήνην κατὰ κράτος ἤλωκυν, πρὸς δὲ τούτοις, τὸν Μέμνονα τριακοσίαις τριήρεσι καὶ πεζικῇ δυνάμει μέλλοντα στρατεύειν ἐπὶ Μακεδονίαν, τῶν δ' Ἑλλήνων τοὺς πλείους ἐτοίμους εἶναι πρὸς ἀπόστασιν, οὐ μετρίως ἠγωνία. ὥς δ' ἤκόν τινες ἀπαγγέλλοντες τὴν τοῦ Μέμνονος τελευτήν, ἀπελύθη τῆς πολλῆς ἀγωνίας. μετ' ὀλίγον δὲ εἰς ἀφρώστιαν βαρυτέραν ἐμπεσὼν, καὶ χαλεπῶ πάθει συνεχόμενος, συνεκάλεσε τοὺς ἰατροὺς. τῶν μὲν οὖν ἄλλων ἕκαστος δυσχερῶς εἶχε πρὸς τὴν θεραπείαν, Φίλιππος δ' Ἀκαρνὰν τὸ γένος παραβόλοις καὶ συντόμοις θεραπείαις χρώμενος, ἐπηγγείλατο διὰ φαρμακείας λύσειν τὴν νόσον. ἄσμένως δὲ τοῦ βασιλέως ὑπακούσαντος, διὰ τὸ λέγεσθαι Δαρεῖον μετὰ τῆς δυνάμεως ἐκ Βαβυλῶνος ὥρμηκέναι· ὁ μὲν ἰατρός δούς φάρμακον πιεῖν, καὶ συνεργὸν λαβὼν τὴν φύσιν τοῦ κάμνοντος, καὶ τὴν τέχνην, εὐθύς ἀπῆλλαξε τῆς νόσου τὸν Ἀλέξανδρον. οὗτος μὲν οὖν παραδόξως ἐκφυγὼν τὸν κίνδυνον, καὶ τὸν ἰατρὸν τιμήσας μεγαλοπρεπῶς, κατέταξεν αὐτὸν εἰς τοὺς εὐνουστάτους τῶν φίλων.

In Alexandrum Lyncesten sapicio orta. His defunctus Alexander M. Parmenionem iubet regionis portas occupare. Incolae magis in Persas propensi; sed Isso, Siciliae urbe, Alexander erat positus.

32. Ἡ δὲ μήτηρ τοῦ βασιλέως ἔγραψε πρὸς τὸν

Ἀλέξανδρον τὰ τε ἄλλα τῶν χρησίμων, καὶ διότι φυ-
λάσθαι προσήκει τὸν Λυγκιστὴν Ἀλέξανδρον. οὗ-
τος δ' ὢν ἀνδρεία διάφορος καὶ φρονήματος πλήρης,
καὶ συμπαρακολουθῶν τῷ βασιλεῖ μετὰ τῶν ἄλλων
φίλων, ἐπιστεῦετο. πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων εὐλόγων
συνδραμόντων πρὸς ταύτην τὴν διαβολὴν, συλλη-
φθεὶς καὶ δεθεὶς εἰς φυλακὴν παρεδόθη, ὡς τευξό-
μενος δικαστηρίου. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, πυθόμενος τὸν
Λαρεῖον ὀλίγων ἡμερῶν ὁδὸν ἀπέχειν, Παρμενίωνι
μὲν μετὰ τῆς δυνάμεως ἀπέστειλε προκαταληψόμενον
τὰς παρόδους καὶ τὰς ὀνομαζόμενας πύλας· οὗτος
δ' ἐπιβαλὼν τοῖς τόποις, καὶ τοὺς προκατειληφτάς
τὰς δυσχωρίας Βαρβάρους βιασάμενος, κύριος ἐγέ-
νετο τῶν παρόδων. Λαρεῖος δὲ βουλόμενος εὐζῶνον
ποιῆσαι τὴν δύναμιν, τὰ μὲν σκευοφόρα καὶ τὸν
περιττὸν ὄχλον εἰς Λαμασκὸν τῆς Συρίας ἀπέθετο·
τὸν δ' Ἀλέξανδρον πυθόμενος τὰς δυσχωρίας προ-
κατειληφέναι, καὶ νομίσας αὐτὸν μὴ τολμᾶν ἐν τῷ
πεδίῳ διαγωνίζεσθαι, προῆγεν ἐπ' αὐτὸν, σύντομον
τὴν ὁδοιπορίαν ποιοῦμενος. οἱ δ' ἐγγώριοι, τῆς μὲν
τῶν Μακεδόνων ὀλιγότητος καταφρονήσαντες, τὸ δὲ
πλήθος τῆς τῶν Περσῶν στρατιᾶς καταπεπληγμένοι,
καταλιπόντες τὸν Ἀλέξανδρον προσέθεντο τῷ Λαρεῖῳ,
καὶ τὰς τε τροφάς καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν μετὰ
πολλῆς προθυμίας ἐχορήγουν τοῖς Πέρσαις, καὶ διὰ
τῆς ἰδίας κρίσεως προεσήμαινον τοῖς Βαρβάροις τὴν
νίκην. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τὴν μὲν Ἰσσοὺν πόλιν ἀξιόλο-
γον καταπληξάμενος ἐχειρώσατο.

Diod. T. IV.

X.

Cum Darium in propinquo esse accepisset Alexander, proelio accertare parat. Acies instructa et pugna iniita describitur.

33. Τῶν δὲ κατασκόπων ἀπαγγειλάντων αὐτῷ τριάκοντα σταδίους ἀπέχειν τὸν Δαρεῖον, καὶ συντεταγμένη τῇ δυνάμει προσιέναι καταπληκτικῶς, ὑπολαβὼν παρὰ τῶν θεῶν αὐτῷ δεδόσθαι τὸν καιρὸν, ὥστε μὴ παρατάξει νικήσαντα καταλῦσαι τὴν Περσῶν ἡγεμονίαν, τοὺς μὲν στρατιώτας τοῖς οἰκείοις λόγοις παρακάλεσεν ἐπὶ τὸν περὶ τῶν ὅλων ἀγῶνα· τὰ δὲ τάγματα τῶν στρατιωτῶν καὶ τὰς τῶν ἱππέων ἰλας οἰκείως τοῖς ὑποκειμένοις τόποις διατάξας, τοὺς μὲν ἱππεῖς ἐπέστησε πρὸ πάσης τῆς στρατιᾶς, τὴν δὲ τῶν πεζῶν φάλαγγα κατόπιν ἐφεδρεῦειν προσέταξεν· αὐτὸς δὲ προηγούμενος τοῦ δεξιοῦ μέρους ἀπήντα τοῖς πολεμίοις, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς κρατίστους τῶν ἱππέων· τὸ δ' εὐώνυμον μέρος ἐπείχον οἱ τῶν Θετταλῶν ἱππεῖς, πολὺ τῶν ἄλλων διαφέροντες ταῖς τε ἀνδραγαθίαις καὶ ταῖς ἐμπειρίαις. ὥς δ' αἱ δυνάμεις ἐντὸς βέλους ἐγένοντο, τοῖς μὲν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐπέρριψαν οἱ Βάρβαροι τοσοῦτον πλῆθος βελῶν, ὥστε διὰ τὴν πυκνότητα τῶν βαλλομένων ἀλλήλοις συγκρουόντων, ἀσθενεστέρας γίνεσθαι τὰς πληγὰς. τῶν δὲ σαλπικτῶν παρ' ἀμφοτέροις τὸ πολεμικὸν σημαινόντων, οἱ Μακεδόνες πρῶτοι συναλαλάξαντες βοὴν ἐξαίσιον ἐποίησαν· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Βαρβάρων ἀντιφθεγξαμένων, συνήχησε μὲν ἡ σύνεργος ὀρεινὴ πᾶσα, τὸ δὲ μέγεθος τῆς βοῆς ὑπερῆρε τὴν προγεγενημένην κραυγὴν, ὥς ἂν πεντήκοντα μυριάδων μιᾷ φωνῇ συνηχουσῶν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος πάντῃ τὴν ὄψιν βάλλων, καὶ σπεύδων κατιδεῖν τὸν

Δαρειον, ἅμα τῷ κατανοῆσαι, παραχοῆμα μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἱππέων ἐπ' αὐτὸν ἐφέρετο τὸν βασιλέα, σπεύδων οὐχ οὕτω καταπροτερεῖναι τῶν Περσῶν, ὥς τὸ δι' αὐτοῦ περιποιήσασθαι τὴν νίκην. ἅμα δὲ τούτῳ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἱππέων συμπεσόντων ἀλλήλοις, καὶ πολλοῦ φόνου γενομένου, ἡ μὲν μάχη, διὰ τὰς τῶν ἀγωνιζομένων ἀρετάς, ἀμφίδοξον εἶχε τὴν τῶν ὅλων κρίσιν· ἐταλαντεύετο γὰρ δεῦρο καὶ κεῖσε, τῆς τροπῆς ἐναλλαῖς γινομένης. οὔτε γὰρ ἀκοντίσας, οὔτε πατάξας οὐδείς ἀπρακτον ἔσχε τὴν πληγὴν, ὥς ἂν διὰ τὸ πληθος εἰκόμην τοῦ σκοποῦ κειμένου. διὸ καὶ πολλοῖς τραύμασιν ἐναντίοις περιτυγχάνοντες ἔπιπτον· οἱ δὲ, καὶ μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀναπνοῆς θυμομαχοῦντες, τὸ ζῆν πρότερον ἢ τὴν ἀρετὴν ἐξέλειπον.

Ducum singularis virtus. Circa reges atrocissima pugna. Consterpnatis Darii equis Persarum acies turbatur, et in fugam effunditur.

34. Οἱ δὲ ἐκαστὴς τάξεως ἡγεμόνες, τῶν ὑποτεταγμένων προαγωνιζόμενοι, διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς τοὺς πολλοὺς ἀνδραγαθεῖν προετρέποντο. διὸ καὶ πᾶσιν ὁρᾶν πολλὰς μὲν διαθέσεις τραυμάτων γινομένας, ποικίλους δὲ καὶ μεγάλους ἀγῶνας συνισταμένους ὑπὲρ τῆς νίκης. Ὁξιάθρης δ' ὁ Πέρσης, ἀδελφὸς μὲν ὦν Δαρείου, κατὰ δὲ τὴν ἀνδρείαν ἐπαιτούμενος, ὥς εἶδε τὸν Ἀλέξανδρον ἀκατασχέτως ἱέμενον ἐπὶ τὸν Δαρεῖον, ἐφιλοτιμήθη τῆς αὐτῆς τύχης κοινωνῆσαι τᾷ ἀδελφῷ. ἀναλαβὼν οὖν τοὺς ἀρίστους τῶν ἱππέων τῶν μεθ' αὐτοῦ τεταγμένων, μετὰ τούτων ἐπέβραζε τοῖς περὶ τὸν Ἀλέξανδρον· καὶ νομίσας τὸ

φιλάδελφον τῆς ψυχῆς οἷσιν αὐτῷ περιβόητον παρὰ Πέρσαις δόξαν, προειμάχετο τοῦ Δαρείου τεθρίππου, καὶ μετ' ἐμπειρίας εὐτόλμως τοῖς πολεμίοις συμπλεκόμενος, πολλοὺς ἀπέκτεινε. τῶν δὲ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ὑπερβαλλομένων ταῖς ἀνδραγαθείαις, περὶ μὲν τὸ τοῦ Δαρείου τεθρίππου ταχὺ νεκρῶν ἐσωρεύθη πλῆθος. πάντες γὰρ ἐφίεμενοι τοῦ βασιλέως ψαῦσαι, πρὸς ἀλλήλους ἐκθυμώτατα διηγωνίζοντο, καὶ τοῦ ζῆν οὐδεμίαν ἐποιοῦντο φειδῶ. ἔπεσον δ' ἐν κινδύνῳ τούτῳ πολλοὶ τῶν παρὰ Πέρσαις ἐπιφανῶν ἡγεμόνων, ἐν οἷς ὑπῆρχον Αἰζύβης καὶ Ῥεομίθρης, καὶ ὁ τῆς Αἰγύπτου σαιράπης Τασιάκης. ὁμοίως δὲ πολλῶν καὶ παρὰ τοῖς Μακεδόσι πεσόντων, συνέβη καὶ αὐτὸν τὸν Ἀλέξανδρον τραυθῆναι τὸν μηρὸν, περιχυθέντων αὐτῷ τῶν πολεμίων. οἱ δὲ τὸν τοῦ Δαρείου τεθρίππου ζυγὸν ἐπέχοντες ἵπποι, τραυματιζόμενοι πυκνῶς, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν περὶ αὐτοὺς σωρευομένων νεκρῶν πιτυρόμενοι, τὰ μὲν χαλινὰ διεσεύοντο, παρ' ὀλίγον δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Δαρεῖον εἰς τοὺς πολεμίους ἐξήνεγκαν. διὸ καὶ κινδυνεύων ἐσχάτως ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἤρπασε τοὺς ὀφθαλμούς, συναναγκασόμενος λύσαι τὴν σεμνότητα τῆς προσιασίας, καὶ τὸν παρὰ Πέρσαις τοῖς βασιλεῦσι κείμενον νόμον ὑπερβῆναι. προσήχθη δὲ καὶ τεθρίππον ἕτερον ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν τῷ Δαρείῳ, καὶ κατὰ τὴν εἰς τοῦτο μετάβασιν ταραχῆς γενομένης, ὁ μὲν Δαρεῖος, ἐπικειμένων τῶν πολεμίων, εἰς ἐκπληξιν καὶ δέος ἐνέπιπτεν, οἱ δὲ Πέρσαι, τὸν βασιλέα κατανοήσαντες ταραττόμενον, εἰς φυγὴν ὤρμησαν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν ἔχο-

μένων ἱππέων ποιησάντων, ταχὺ πάντες ἐτράπησαν. τῆς δὲ φυγῆς οὕσης ἐν τόποις στενοῖς καὶ τραχέσι, συμπύπτοντες ἀλλήλους συγκατεπάτουν, καὶ πολλοὶ χωρὶς πολεμίας πληγῆς ἀπέθνησκον. ἔκειντο γὰρ ὁμοῦ σωρευθέντες, οἱ μὲν, ἄνευ τῶν ὄπλων, οἱ δὲ, τηροῦντες τὰς πανοπλίας· τινὲς δὲ γεγυμνωμένα τὰ ἔξω διαφυλάξαντες, τοὺς περὶ ταῦτα ἀναπειρομένους ἀνῆρουν. οἱ δὲ πλεῖστοι εἰς τὰ πεδία διεκπεσόντες, διὰ τούτων ἀπὸ κράτους ἐλαύνοντες τοὺς ἵππους, εἰς τὰς συμμαχίδας πόλεις κατέφευγον. ἡ δὲ τῶν Μακεδόνων φύλαγξ, καὶ τὸ τῶν Περσῶν πεζὸν στράτευμα, βραχὺν χρόνον ἐν τῇ μάχῃ διέμενε. προηγημένων γὰρ τῶν ἱππέων, οἷονεῖ τις προαγὼν ἐγγράνει τῆς ὅλης νίκης. πάντων δὲ τῶν Βαρβάρων ταχὺ τραπέντων, καὶ τοσοῦτων μυριάδων ἐν στενοῖς τόποις τὴν φυγὴν ποιουμένων, ταχὺ πᾶς ὁ συνεχὴς τόπος νεκρῶν ἐπληρώθη.

Præda in castris relicta præsertim gaza regia. Captivarum mulierum summa miseria.

35. Νυκτὸς δ' ἐπιλαβούσης, οἱ μὲν Πέρσαι ἐφιδίως διεσπάρησαν εἰς πολλοὺς τόπους· οἱ δὲ Μακεδόνες πανυσάμενοι τοῦ διωγμοῦ, πρὸς ἄρπαγὴν ὥρμησαν, καὶ μάλιστα περὶ τὰς βασιλικὰς σκηναίς, διὰ τὸ πλῆθος τῆς πολυτελείας, ἡσυχολοῦντο. διόπερ πολὺς μὲν ἄργυρος, οὐκ ὀλίγος δὲ χρυσὸς, παμπληθεῖς δὲ καὶ πολυτελεῖς ἐσθῆτες ἐκ τῆς βασιλικῆς γάξης διεφοροῦντο. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν τοῦ βασιλέως φίλων καὶ συγγενῶν καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων οὐκ ὀλίγος διησπάρη πλοῦτος. οὐ μόνον γὰρ αἱ τῆς βασιλικῆς οἰκίας,

ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων γυναῖκες, ἐφ' ἁρμάτων ὀρούμεναι καταχρούσων, συνηκολούθουν κατὰ τι πᾶτριον ἔθος τῶν Περσῶν. ἐκάστη δὲ τούτων, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πλοῦτος καὶ τῆς τρυφῆς, περιήγετο πλήθος πολυδαπάνου κατασκευῆς καὶ γυναικείου κόσμον. πάθος δ' ἦν δεινότατον περὶ τὰς αἰχμαλωτιζομένας γυναῖκας. αἱ γὰρ πρότερον διὰ τρυφὴν ἐπ' ἀπῆναις πολυτελείαι μόγις κατακομιζόμεναι, καὶ γυμνὸν μέρος τοῦ σώματος οὐδὲν φαίνουσαι, τότε μονοχέτωνες, καὶ τὰς ἐσθῆτας περιρρόφηττουσαι, μετ' ὀδυρμῶν ἐκ τῶν σκηνῶν ἐξεπέδων, ἐπιβώμεναι θεοὺς, καὶ προσπίπτουσαι τοῖς τῶν κρατούντων γόνασι. περιαιρούμεναι δὲ ταῖς χερσὶ τρεμούσαις τὸν τοῦ σώματος κόσμον, καὶ τὰς κόμας ἀνείμεναι, διὰ τόπων τραχέων ἔθεον, καὶ πρὸς ἀλλήλας συντρέχουσαι, βοηθοὺς ἐπεκαλοῦντο τὰς παρ' ἐτέρων ἐπικουρίας δεομένας. ἦγον δ' αὐτὰς, οἱ μὲν ἀπὸ τῆς κόμης ἐπισπόμενοι τὰς ἡτυχηκυίας, οἱ δὲ τὰς ἐσθῆτας περιρηγνύντες, καὶ γυμνοῖς τοῖς σώμασιν ἐπιβάλλοντες τὰς χεῖρας, καὶ ταῖς σιάνθμαις τῶν δοράτων τύπτοντες, καὶ τὰ τιμιώτατα καὶ περιβόητα τῶν Βαρβάρων ταῖς τῆς τύχης δωρεαῖς ὑβρίζοντες.

Inter alias Darii mater, uxor, liberi calamitate eminebant. Adicitur caesorum in acie ad Issum numerus.

36. Οἱ δὲ ἐπιεικέστατοι τῶν Μακεδόνων τὴν μεταβολὴν τῆς τύχης ὁρῶντες, συμπαθεῖς ἐγίνοντο, καὶ τὰς τῶν ἀκλιηρούντων συμφορὰς ἠλέουν, αἷς τὰ μὲν προσήκοντα καὶ μεγάλα μακρὰν ἀπήρητο, τὰ δ'

ἀλλοφυλὰ καὶ πολέμια παρῆν σύνεγγυς, καὶ πρὸς
 αὐτῇ καὶ ἐπονείδιστον αἰχμαλωσίαν παρώρητο. μά-
 λιστα δὲ τοὺς παρόντας εἰς δάκρυα καὶ συμπάθειαν
 ἤγαγεν ἡ Δαρείου μήτηρ, καὶ γυνή, καὶ δύο θυγα-
 τέρες ἐπίγαμοι, καὶ υἱὸς παῖς τὴν ἡλικίαν. ἐπὶ γὰρ
 τούτων ἡ μεταβολὴ τῆς τύχης καὶ τὸ μέγεθος τῶν
 ἀνελπίστων ἀκληρημάτων ἐν ὄψει κείμενον, εὐλόγως
 τοὺς ὁρῶντας ἐποίει συμπάσχειν τοῖς ἡτυχηκόσι. περὶ
 μὲν γὰρ Δαρείου, πότερον ζῇ καὶ περιέστιν, ἢ καὶ
 μετὰ τῆς τῶν ἄλλων φθορᾶς ἀπόλωλεν, οὐκ ἐγίνω-
 σκον. ἐώρων δὲ τὴν σκηνὴν διαρπάζοντας ἐνόπλους
 πολεμίους ἄνδρας, ἀγνοοῦντας μὲν τὰς ἡλωκνίας,
 πολλὰ δὲ διὰ τὴν ἄγνοιαν ἀρεπῇ πράττοντας, καὶ
 τὸ σύνολον ὅλην τὴν Ἀσίαν αἰχμαλωτὸν μεθ' ἑαυ-
 τῶν γεγενημένην· καὶ ταῖς μὲν τῶν σατραπῶν γυ-
 ναιξὶ προσπιπτούσαις καὶ δεομέναις βοηθεῖν οὐχ
 οἷον σπυλαβέσθαι τινὸς ὕψον, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ
 ταύτας ἠξίουں συνεπικουρῆσαι τοῖς ἑαυτῶν ἀκλη-
 ρήμασιν. οἱ δὲ τοῦ βασιλέως παῖδες, καταλαβόμενοι
 τὴν τοῦ Δαρείου σκηνὴν, τὰ κείνου λουτρὰ καὶ δεῖ-
 πνα παρεσκευάζοντο, καὶ λαμπάδων πολλὴν πυρὰν
 ἄψαντες, προσεδέχοντο τὸν Ἀλέξανδρον, ὅπως ἀπὸ
 τοῦ διωγμοῦ γενόμενος, καὶ καταλαβὼν ἐτοίμην πᾶ-
 σαν τὴν παρασκευὴν τοῦ Δαρείου, οἰωνίσηται τὴν
 ὅλην τῆς Ἀσίας ἡγεμονίαν. κατὰ δὲ τὴν μάχην ἐτε-
 λεύτησαν τῶν Βαρβάρων πεζοὶ μὲν πλείους τῶν δέκα
 μυριάδων, ἵππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους τῶν μυρίων· τῶν
 δὲ Μακεδόνων πεζοὶ μὲν εἰς τριακοσίους, ἵππεῖς δὲ

περὶ ἑκατὸν καὶ πενήκοντα, ἥ μὲν οὖν ἐν Ἰσσοῖ τῆς Κιλικίας μάχῃ τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος.

Darius quem Alexander persecutus erat, fuga in tutum pervenit. Matrem Darii anxiam et trepidantem Alexander consolatur, benignoque alloquio recreat.

37. Τῶν δὲ βασιλέων, Δαρεῖος μὲν κατὰ κράτος ἠτιώμενος, εἰς φυγὴν ὤρμησε, καὶ μεταλαμβάνων ἄλλον ἐξ ἄλλου τῶν ἀρίστων ἵππων, ἀπὸ κράτους ἠλάυνε, διαφυγεῖν σπεύδων τὰς Ἀλεξάνδρου χεῖρας, καὶ τῶν ἄνω σατραπειῶν ἄψασθαι προαιρούμενος. Ἀλέξανδρος δὲ μετὰ τῆς ἐταιρικῆς ἵππου καὶ τῶν ἄλλων ἀρίστων ἵππέων ἐποιεῖτο τὸν διωγμὸν, σπεύδων ἐγκρατὴς γενέσθαι τοῦ Δαρείου. διανύσας δὲ σταδίους διακοσίους, ἀνέκαμψεν εἰς τὴν παρεμβολὴν περὶ μέσας νύκτας, τοῖς δὲ λουτροῖς θεραπεύσας τὸν ἐκ τῆς κακοπαθείας κόπον, ἐτρέπετο πρὸς ἄνεσιν καὶ δειπνοποιίαν. πρὸς δὲ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν μητέρα τοῦ Δαρείου προσελθὼν τις ἀπήγγειλεν, ὅτι πάρεστιν Ἀλέξανδρος ἀπὸ τοῦ διωγμοῦ, τὸν Δαρεῖον ἐσκυλευκώς. ἔνθα δὴ κραυγῆς μεγάλης καὶ κλαυθμοῦ περὶ τὰς γυναῖκας γενομένου, καὶ τοῦ πλήθους τῶν αἰχμαλώτων διὰ τὴν ὑπαγγελίαν συμπενθοῦντος καὶ πολὺν ὄδυρμόν προιέμενον, πνυθόμενος ὁ βασιλεὺς τὸ περὶ τὰς γυναῖκας πάθος, ἐξέπεμψεν ἓνα τῶν φίλων Λεοννάτον, καταπαύσοντα τὴν ταραχὴν, καὶ παράμυθισόμενον τὰς περὶ τὴν Σισύγχαμβριν, καὶ δηλώσοντα διότι Δαρεῖος μὲν ζῇ, ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐπιμέλειαν αὐτῶν ποιήσεται τὴν προσήκουσαν, καὶ διότι πρῶτ' βούλεται προσαγορεύσαι τε αὐτὰς καὶ διὰ τῶν ἔργων ἀποδείξασθαι τὴν ἰδίαν

φιλανθρωπίαν. αἱ μὲν οὖν αἰχμαλώτιδες, προσπε-
 σούσης αὐταῖς παραδόξου καὶ παντελῶς ἀπηλπισμέ-
 νης εὐτυχίας, τὸν τε Ἀλέξανδρον ὡς θεὸν προσεδέ-
 ξαντο, καὶ τῶν ὀδυρμῶν ἀπηλλάγησαν. ὁ δὲ βασι-
 λεὺς ἅμ' ἡμέρᾳ λαβὼν ἓνα τῶν φίλων τὸν μάλιστα
 τιμώμενον Ἰφραιστίωνα, παρῆλθε πρὸς τὰς γυναῖ-
 κας. ἐχόντων δ' ἑμφοτέρων ἐσθῆτας μὲν ὁμοίας, τῷ
 μεγέθει δὲ καὶ κάλλει προέχοντος τοῦ Ἰφραιστίωνος,
 ἡ Σισύγγαμβρις τοῦτον ὑπολαβοῦσα εἶναι τὸν βα-
 σιλέα, προσεκίνησε· διανεύοντων δ' αὐτῇ τῶν πα-
 ρεστώτων, καὶ τῇ χειρὶ δεικνύοντων τὸν Ἀλέξανδρον,
 ἡ μὲν Σισύγγαμβρις αἰδεσθεῖσα τὴν ἄγνοιαν, πάλιν
 ἐξαρχῆς προσεκύνει τὸν Ἀλέξανδρον. ὁ δὲ βασιλεὺς
 ὑπολαβὼν εἶπε, Μηδὲν φροντίσης, ὦ μήτηρ· καὶ γὰρ
 καὶ οὗτος Ἀλέξανδρός ἐστιν. οὐ μὴν ἀλλὰ τὴν πρεσ-
 βύτιν μητέρα προσαγορεύσας, διὰ τῆς φιλανθρωπο-
 τάτης προσηγορίας προσήμαινε τοῖς προσητυχηκόσι
 τὴν μέλλουσαν ἔσεσθαι φιλανθρωπίαν. διαβεβαιω-
 σάμενος δ' αὐτὴν ὑπάρξειν δευτέραν μητέρα, τοῖς
 ἔργοις εὐθὺς ἐκύρωσε τὴν διὰ τῶν λόγων ἐπαγγελίαν.

Singularis Alexandri humanitas in Darii matrem, uxorem, li-
 beros, pluribus descripta et celebrata.

38. Περιέθηκε γὰρ αὐτῇ κόσμον τε βασιλικόν,
 καὶ τὸ προγεγονὸς ἀξίωμα ταῖς προσηκούσαις τι-
 μαῖς ἀποκατέστησε. τὴν μὲν γὰρ θεραπείαν αὐτῇ
 πᾶσαν τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ Δαρείου παρέδωκεν, ἰδίαν
 δ' ἄλλην οὐκ ἐλάττωρα τῆς προὑπαρχούσης προσε-
 δωρήσατο, καὶ τῆς μὲν τῶν παρθένων ἐκδόσεως βέλ-
 τιον τῆς Δαρείου κρίσεως ἐπηγγείλατο προνοήσε-

σθαι, τὸν παῖδα δὲ θρέφειν ὡς υἱὸν ἰδίου, καὶ βασιλικῆς τιμῆς ἀξιώσειν. προσκαλεσάμενος δ' αὐτὸν καὶ φιλήσας, ὡς εἶδεν ἀδεῶς βλέψαντα, καὶ μηδὲν ὅλως καταπλαγέντα, πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ἡφαιστιῶνα εἶπεν, ὅτι ὁ παῖς ὢν ἔξ ἐτῶν, καὶ τὴν ἀρετὴν ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν προφαίνων, πολλῶ βελτίων ἐστὶ τοῦ πατρὸς. περὶ δὲ τῆς Λαρείου γυναικὸς καὶ τῆς περὶ αὐτὴν σεμνότητος πρόνοιαν ἔξιν ἔφησεν, ὅπως μηδὲν ἀνάξιον πάθῃ τῆς προγεγενημένης εὐδαιμονίας. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πρὸς ἕλεον καὶ φιλανθρωπίαν διαλεχθεὶς, ἐποίησε τὰς γυναῖκας, διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἀνεπίστου χαρῆς, εἰς ἀκατάσχετα προσπεσεῖν δάκρυα. ἐπὶ δὲ πᾶσι τοῖς προειρημένοις δοὺς τὴν δεξιάν, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν εὐ παθόντων ἐπαίνων ἐτύγχανεν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς συστρατευομένοις περιβόητον ἔσχε τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐπιεικείας. καθόλου δ' ἔγωγε νομίζω, πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων ὑπ' Ἀλεξάνδρου συντετελεσμένων μηδὲν τούτων μεῖζον ὑπάρχειν, μηδὲ μᾶλλον ἀξίον ἀναγραφῆς καὶ μνήμης ἱστορικῆς εἶναι. αἱ μὲν γάρ τῶν πόλεων πολιορκίαι καὶ παρατάξεις, καὶ τὰ ἄλλα τὰ κατὰ τὸν πόλεμον προτερήματα, τὰ πλείονα διὰ τύχην ἢ δι' ἀρετὴν ἐπιτυγχάνεται· ὁ δ' ἐν ταῖς ἐξουσίαις εἰς τοὺς ἡπαικώτας ἕλεος μεριζόμενος, διὰ μόνης τῆς φρονήσεως γίνεται. οἱ πλείστοι γὰρ διὰ τὴν εὐτυχίαν ἡπαύρονται μὲν ταῖς εὐπραξίαις, ὑπερήφανοι δ' ἐν ταῖς εὐτυχίαις γιγνόμενοι, τῆς ἀνθρωπίνης καὶ κοινῆς ἀσθενείας ἐπιλανθάνονται. διὸ καὶ τοὺς πλείστοις ὁρᾶν ἐστὶ, τὴν εὐτυχίαν, ὥσπερ τι βαρὺ φορ-

τίον, φέρειν ἀδυνατοῦντας. Ἀλέξανδρος μὲν οὖν, καίπερ πολλαῖς γενεαῖς προγέγονός τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου, τυγχανέτω καὶ παρὰ τῶν μεταγενεστέρων διακαίου καὶ πρόποντος ταῖς ἰδίαις ἀρεταῖς ἐπαίνου.

Darius Babylonem se receperat; unde per literas acquissimas pacis conditiones Alexandro obtulit. His repudiatis, duplo maiorem exercitum conscribendum curavit.

39. Δαρεῖος δὲ διανύσας εἰς Βαβυλῶνα, καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς ἐν Ἰσσοῦ μάχης διασωζομένους ἀναλαβὼν, οὐκ ἔπεσε τῷ φρονήματι, καίπερ μεγάλη περιπεπωκώς συμφορᾷ. ἀλλὰ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἔγραψεν ἀνθρωπίνως φέρειν τὴν εὐτυχίαν, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀλλάξασθαι, χρημάτων πλῆθος λαβόντα· προσετίθει δὲ καὶ τῆς Ἀσίας τὴν ἐντὸς Ἄλνους χώραν, καὶ πόλεις συνεχώρησεν, ἐὰν βουληθῇ γενέσθαι φίλος. ὁ δ' Ἀλέξανδρος συναγαγὼν τοὺς φίλους, καὶ τὴν μὲν ἀληθινὴν ἐπιστολὴν ἀποκρυψάμενος, ἑτέραν δὲ γράψας, ῥέπουσαν πρὸς τὸ ἑαυτῷ συμφέρον, προσήνεγκε τοῖς συνέδοις, καὶ τοὺς πρέσβεις ἀπράκτους ἐξαπέστειλε. διόπερ ὁ Δαρεῖος, ἀπογνοὺς τὴν διὰ τῶν ἐπιστολῶν σύνθεσιν, παρασκευὰς μεγάλας ἐποιεῖτο πρὸς τὸν πόλεμον, καὶ τοὺς μὲν κατὰ τὴν τροπὴν ἀποβεβληκότας τὰς πανοπλίας καθώπλιζεν, ἄλλους δ' ἐπιλεγόμενος, εἰς στρατιωτικὰς τάξεις κατέγραφε· τὰς δ' ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν δυνάμεις, ὥς ἀπολελοιπὸς ἦν διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς στρατείας, μετεπέμπετο. καὶ τέλος τοσαύτην εἰσηγέγκαιο σπουδὴν εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς δυνάμεως, ὥστε διπλασίαν γενέσθαι τῆς ἐν Ἰσσοῦ παραταξαμένης. ὀγδοήκοντα μὲν γὰρ μυριάδες πεζῶν, ἔχουσι δ'

ἰππέων ἡθροίσθησαν· καὶ χωρὶς ἄρμάτων δρεπανηφόρων πλήθος. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Olymp. CXII, 1. Alexander, factis caesorum funeribus recreatisque militibus, bellum Aegyptiis inferre parat. Dum per Phoeniciam iter facit, Tyrii conatibus eius obstant. Inde Tyri oppugnationem Alexander aggreditur, antiqua Tyro primum diruta.

40. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νικηράτου, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Αἰλίον καὶ Μάρκον Οὐαλέριον, Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη δευτέρα πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα, καθ' ἣν ἐνῖκα Γρύλος Χαλκιδεύς. ἐπὶ δὲ τούτων, Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν ἐν Ἰσσῶ νίκην, τοὺς μὲν τελευτήσαντας ἔθαπεν, ἐν οἷς καὶ τῶν πολεμίων τοὺς ἐν ταῖς ἀνδραγαθίαις θαυμασθέντας· μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς θεοῖς μεγαλοπρεπεῖς θυσίας συντελέσας, καὶ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ κατ' ἀρετὴν διαφόρους γενομένους τιμήσας ταῖς ἀξίαις ἐκάστους δωρεαῖς, ἐφ' ἡμέρας τινὰς ἀνέλαβε τὴν δύναμιν. ἔπειτα προάγων ἐπ' Αἰγύπτου, καὶ καταντήσας εἰς τὴν Φοινίκην, τὰς μὲν ἄλλας πόλεις παρέλαβεν, ἐτοίμως τῶν ἐγχωρίων προσδεξαμένων αὐτόν· οἱ δὲ Τύριοι, βουλομένου τοῦ βασιλέως τῷ Ἡρακλεῖ τῷ Τυρίῳ θύσαι, προπετέστερον διεκώλυσαν αὐτόν τῆς εἰς τὴν πόλιν εἰσόδου. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου χαλεπῶς ἐνέγκαντος καὶ διαπειλησαμένου πολεμήσειν τὴν πόλιν, οἱ Τύριοι τεθαρόκηκότως ὑπέμενον τὴν πολιορκίαν, ἅμα μὲν Λαρεῖῳ χαριζόμενοι καὶ τὴν πρὸς αὐτόν εὐνοίαν βεβαίαν τηροῦντες, καὶ νομίζοντες μεγάλας δωρεὰς ἀντὶ ταύτης τῆς χάριτος ἀντιλήψεσθαι παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐπισπώμενοι μὲν τὸν Ἀλέ-

ξανθρον εἰς πολυχρόνιον καὶ ἐπικίνδυνον πολιορκίαν, διδόντες δ' ἄνεσιν Λαρεΐω πρὸς τὰς παρασκευάς· ἅμα δὲ καὶ πιστεύοντες τῇ τε ὀχυρότητι τῆς νήσου καὶ ταῖς ἐν αὐτῇ παρασκευαῖς, ἔτι δὲ τοῖς ἀπογόνους αὐτῶν Καρχηδονίοις. ὁ δὲ βασιλεὺς, ὄρων κατὰ θάλατταν μὲν δυσπολιόρκητον οὖσαν τὴν πόλιν, διὰ τε τὴν παρασκευὴν τῶν κατὰ τὸ τεῖχος ἔργων καὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἐν αὐτῇ δύναμιν ναυτικὴν, κατὰ δὲ γῆν σχεδὸν ἀπραγμάτευτον οὖσαν, διὰ τὸ τέτταρσι σταδίοις διεύρεσθαι τῆς ἡπείρου· ὅμως ἔκρινε συμφέρειν πάντα κίνδυνον καὶ πόνον ὑπομένειν ὑπὲρ τοῦ μὴ καταφρονηθῆναι τὴν τῶν Μακεδόνων δύναμιν ὑπὸ μιᾶς καὶ τῆς τυχοῦσης πόλεως. εὐθύς οὖν καθαιρῶν τὴν παλαιὰν λεγομένην Τύρον, καὶ πολλῶν μυριάδων κομιζουσῶν τοὺς λίθους, χῶμα κατεσκεύαζε δίπλεθρον τῷ πλατεί. πανδημεὶ δὲ προσλαβόμενος τοὺς κατοικοῦντας τὰς πλησίον πόλεις, ταχὺ διὰ τῆς πολυχειρίας ἠνύετο τὰ τῶν ἔργων.

Aggere structo, dum rex urbi appropinquat, Tyrii territi liberos, uxores, senes Carthaginem transportandos curant. Augent terrorem varii generis prodigia.

41. Οἱ δὲ Τύριοι τὸ μὲν πρῶτον προσπλέοντες τῷ χῶματι, κατεγέλων τοῦ βασιλέως, εἰ τοῦ Ποσειδῶνός ἐαυτὸν δοκεῖ περιέσσεσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα παραδόξως τοῦ χῶματος αὐξομένου, τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς γεγηρακότας εἰς Καρχηδόνα διακομίζειν ἐψηφίσαντο, τοὺς δ' ἀκμάζοντας ταῖς ἡλικίαις ἐπέλεξαν πρὸς τὴν τειχομαχίαν, καὶ ναυμαχίαν ἐτοίμους κατεσκεύαζον, ἔχοντες τριήρεις ὀγδοήκοντα. τέλος δὲ, τῶν τέκνων καὶ γυναικῶν μέρος μὲν ἔφθασαν

ὑπεκθήμενοι πρὸς τοὺς Καρχηδονίους, καταταχο-
 μένοι δὲ ὑπὸ τῆς πολυχειρίας, καὶ ταῖς ναυσὶν οὐκ
 ὄντες ἀξιόμαχοι, συνηναγκάσθησαν ὑπομεῖναι παν-
 δημεὶ τὴν πολιορκίαν. ἔχοντες δὲ πολλὴν θαψίλειαν
 καταπελτῶν, καὶ τῶν ἄλλων μηχανῶν τῶν πρὸς πο-
 λιορκίαν χρησίμων, ἐτέρας πολλαπλασίους κατασκευ-
 ασαν ῥαδίως διὰ τῶν ἐν τῇ Τύρῳ μηχανοποιῶν, καὶ
 τῶν ἄλλων τεχνιτῶν, παντοδαπῶν ὄντων. διὰ δὲ
 τούτων τῶν ὀργάνων παντοδαπῶν καὶ ξένων ταῖς
 ἐπινοίαις κατασκευαζομένων, ἅπας μὲν ὁ περίβολος
 τῆς πόλεως ἐπληρώθη τῶν μηχανῶν, μάλιστα δὲ κατὰ
 τὸν τόπον τοῦτον ἐν ᾧ τὸ χῶμα συνήγγιζε τῷ τείχει.
 ὥς δ' εἰς τὴν ἄφесιν τοῦ βέλους διέτεινε τὸ κατα-
 σκευαζόμενον ὑπὸ τῶν Μακεδόνων ἔργον, καὶ παρὰ
 τῶν Θεῶν τινα προεσημαίνετο τοῖς κινδυνεύουσιν. ἐκ
 μὲν γὰρ τοῦ πέλαγους ὁ κλύδων προσεπέλασε τοῖς
 ἔργοις κῆτος ἄπιστον τὸ μέγεθος, ὃ προσπεσὼν τῷ
 χῶματι, κακὸν μὲν οὐδὲν εἰργάσατο, τῷ δὲ ἐτέρῳ μέ-
 ρει τοῦ σώματος προσανακλιμένον ἐπὶ πολὺν χρό-
 νον ἔμενε, καὶ πολλὴν κατάπληξιν παρείχετο τοῖς
 Θεωμένοις τὸ παράδοξον· πάλιν δ' εἰς τὸ πέλαγος
 νηξάμενον εἰς δεισιδαιμονίαν ἀμφοτέρους προηγά-
 γετο. ἐκότεροι γὰρ, ὥς τοῦ Ποσειδῶνος αὐτοῖς βοη-
 θήσειν μέλλοντος, διέκρινον τὸ σημεῖον, ῥέποντες
 ταῖς γνώμαις πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον. ἐγίνετο δὲ
 καὶ ἄλλα σημεῖα παράδοξα, δυνάμενα διατροπὴν
 καὶ φόβον τοῖς ὄχλοις παρασχέσθαι. κατὰ γὰρ τὰς
 τροφὰς παρὰ τοῖς Μακεδόσιν οἱ διακλῶμενοι τῶν
 ἄρτων αἱματοειδῇ τὴν πρόσσφιν εἶχον. ἐωρακέναι

δὲ τις ἔφησεν ὕψιν, καθ' ἣν ὁ Ἀπόλλων ἔλεγε μέλ-
λειν ἑαυτὸν ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. τοῦ δὲ πλήθους
ὑπονοήσαντος ὅτι πεπλακῶς εἴη τὸν λόγον χαριζό-
μενος Ἀλεξάνδρῳ, καὶ διὰ τοῦτο τῶν νεωτέρων δομη-
σάντων ἐπὶ τὸ λιθοβολῆσαι τὸν ἄνθρωπον, οὗτος
μὲν διὰ τῶν ἀρχόντων κλαπεῖς, καὶ καταφυγὼν εἰς
τὸ τοῦ Ἡρακλέους ἱερὸν, διέφυγε τὴν τιμωρίαν, διὰ
τὴν ἰκεσίαν· οἱ δὲ Τύριοι δεισιδαιμονήσαντες χρυ-
σαῖς σειραῖς προσέδησαν τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ξόανον
τῇ βύσει, ἐμποδίζοντες, ὥς ὥοντο, τοῦ θεοῦ τὸν ἐκ
τῆς πόλεως χωρισμόν.

Mox navibus, tormentis, telis Tyrii infestant hostem: insuper
tempestas aggeris partem aufert. Nihilominus Alexander opus
urgel.

42. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Τύριοι τὴν αἵξησιν
τοῦ χώματος εὐλαβηθέντες, ἐπλήρωσαν πολλὰ τῶν
ἐλατιόνων σκαφῶν ὀξυβελῶν τε καὶ καταπελτῶν, καὶ
τοξοτῶν καὶ σφενδονητῶν ἀνδρῶν· καὶ προσπλεύ-
σαντες τοῖς ἐργαζομένοις τὸ χῶμα, πολλοὺς μὲν κα-
τέτρωσαν, οὐκ ὀλίγους δὲ ἀπέκτειναν. εἰς ἀνόπλους
γὰρ καὶ πυκνοὺς πολλῶν καὶ παντοίων βελῶν φερο-
μένων, οὐδεὶς ἠμάρτανεν, ἐτοίμων καὶ ἀφυλάκτων
τῶν σκοπῶν κειμένων. συνέβαινε γὰρ οὐ μόνον κατὰ
πρόσωπον τὰ φερόμενα βέλη προσπίπτειν, ἀλλὰ καὶ
πρὸς τὰ νῶτα τῶν ἀντιπροσώπων ὄντων ἐν στενῷ
χώματι διϊκνεῖσθαι, καὶ μηδένα δύνασθαι διαφυ-
λάξασθαι τοὺς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν κατατιτρώ-
σκοντας. ὁ δὲ Ἀλεξάνδρος, τὸ παράλογον τῆς συμ-
φορᾶς βουλόμενος ὅξως διορθώσασθαι, πληρώσας
πάσας τὰς ναῦς, καὶ καθηγούμενος αὐτὸς ἔπλει κατὰ

σπουδὴν ἐπὶ τὸν λιμένα τῶν Τυρίων, καὶ τὴν ἐπάνο-
 δον τῶν Φοινίκων ὑπετέμνετο. οἱ δὲ Βάκβαροι, φο-
 βηθέντες μὴ ποτε κυριεύσας τῶν λιμένων, καταλά-
 βηται τὴν πόλιν ἔρημον οὖσαν στρατιωτῶν, κατὰ
 πολλὴν σπουδὴν ἀνέπλεον εἰς τὴν Τύρον. ἀμφοτέ-
 ρων δὲ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς φιλοτιμίας ταῖς εἰρε-
 σίαις πυκναῖς χρωμένων, καὶ τῶν Μακεδόνων ἥδη
 πλησιαζόντων τοῖς λιμέσιν, οἱ Φοίνικες παρ' ὀλίγον
 μὲν ἦλθον τοῦ πάντες ἀπολέσθαι, παρειαπεσόντες
 δ' ὅμως τῇ βίᾳ, καὶ τὰς τελευταίας ναῦς ἀποβαλόν-
 τες, διεσώθησαν εἰς τὴν πόλιν. ὁ δὲ βασιλεὺς, μεγά-
 λης ἐπιβολῆς ἀποτυχῶν, πάλιν προσεκαρτέρει τῷ χώ-
 ματι, καὶ τῷ πλήθει τῶν νεῶν παρῆχτο τοῖς ἐργα-
 ζομένοις τὴν ἀσφάλειαν. τῶν δ' ἔργων πλησιαζόν-
 των τῇ πόλει, καὶ τῆς ἀλώσεως προσδοκωμένης, ἄρ-
 γέστης ἄνεμος μέγας ἐπεγένετο, καὶ τοῦ χώματος
 πολὺ μέρος ἐλυμήνατο. ὁ δ' Ἀλέξανδρος εἰς ἀμηχα-
 νίαν ἐμπίπτων διὰ τὴν αὐτόματον τῶν ἔργων φθο-
 ράν, μετεμέλετο μὲν ἐπὶ τῇ τῆς πολιορκίας ἐπιβολῇ,
 ὅμως δὲ τῇ φιλοτιμίᾳ προαγόμενος, ἐκ τῆς ὀρεινῆς
 ἐκκόπτων ὑπερμεγέθη δένδρα παρεκόμιζε, καὶ σὺν
 αὐτοῖς τοῖς κλάδοις ἐγχώσας, ἐνέφραξε τὴν βίαν τοῦ
 κλύδωνος· ταχὺ δ' ἀποκαταστήσας τὰ πεπονηκότα
 τοῦ χώματος, καὶ τῇ πολυχειρίᾳ προκόψας εἰς βέ-
 λους ἄφρουν, ἐπέστησε τὰς μηχανὰς ἐπ' ἄκρον τὸ χῶ-
 μα· καὶ τοῖς μὲν πετροβόλοις κατέβαλλε τὰ τεῖχη,
 τοῖς δ' ὀξυβελέσιν ἀνείργε τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων
 ἐφρυστάς. συνηγωνίζοντο δὲ τούτοις οἱ τε τοξόται

καὶ σφενδονῆται, καὶ πολλοὺς τῶν ἐν τῇ πόλει πα-
ραβοηθοῦντας κατετίτρωσκον.

Mirae varietatis machinae describuntur, quibus Tyrii hostium
tela excipiunt.

43. Οἱ δὲ Τύριοι ἄλιεῖς, ἔχοντες τεχνίτας καὶ
μηχανοποιούς, κατεσκεύασαν φιλότεχνα βοηθήματα.
πρὸς μὲν γὰρ τὰ καταπελτικά βέλη τροχοὺς κατε-
σκεύασαν διειλημμένους πυκνοῖς διαφράγμασι· τοῦ-
τους δὲ διὰ τινος μηχανῆς δινεύοντες, τὰ μὲν συνέτρι-
βον, τὰ δὲ παρέσυρον τῶν βελῶν, πάντων δὲ τὴν ἐκ
τῆς βίας φορὰν ἐξέλκον· τοὺς δ' ἐκ τῶν πετροβόλων
φερομένους λίθους δεχόμενοι μαλακαῖς τισι καὶ συν-
ενδιδούσαις κατασκευαῖς, ἐπράυνον τὴν ἐκ τῆς ὀργα-
νικῆς βίας δύναμιν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἅμα τῇ κατὰ τὸ
χώμα προσβολῇ παντὶ τῷ στόλῳ περιέπλει τὴν πό-
λιν, καὶ τὰ τείχη περιεσκεπτετο, καὶ φανερός ἦν πο-
λιορκήσων τὴν πόλιν κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θά-
λατταν. τῶν δὲ Τυρίων ἀνταναχθῆναι μὲν τῷ στόλῳ
μηκέτι τολμώντων, τρισὶ δὲ ναυσὶν ὁρμούντων πρὸ
τοῦ λιμένος, ὁ βασιλεὺς ἐπιπλεύσας αὐταῖς, καὶ πά-
σας συντρίψας, ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὴν ἰδίαν στρατοπε-
δεῖαν. οἱ δὲ Τύριοι, βουλόμενοι διπλασιάσαι τὴν
ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀσφάλειαν, ἀποστήσαντες πέντε πῆ-
χεις, ἕτερον τεῖχος ὁκοδόμουν, δέκα πηγῶν τὸ πλά-
τος, καὶ τὴν ἀνὰ μέσον τῶν τειχῶν σύριγγα λίθων
καὶ χώματος ἐπλήρουν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος, τὰς τριήρεις
ζευγνύων, καὶ μηχανὰς παντοδαπὰς αὐταῖς ἐπιστή-
σας, κατέβαλεν ἐπὶ πλεῖθρον τοῦ τείχους· καὶ δια-
τοῦ πτώματος εἰσέπιπτον εἰς τὴν πόλιν. οἱ δὲ Τύ-

ριοι τοὺς εἰσβιαζομένους πυκνοῖς βέλεσι βάλλοντες,
 μόλις ἀπετρέψαντο, καὶ τὸ πεπτωκὸς μέρος τοῦ τεί-
 χους ἀνωκοδόμησαν νυκτὸς ἐπιλαβούσης· μετὰ δὲ
 ταῦτα τοῦ χώματος συνάψαντος τῷ τείχει, καὶ τῆς
 πόλεως χερσὶν ἡσίου γενομένης, πολλοὺς καὶ μεγάλους
 ἀγῶνας συνέβαινε γίνεσθαι κατὰ τὴν τειχομαχίαν.
 οἱ μὲν γὰρ τὸ δεινὸν ἔχοντες ἐν ὀφθαλμοῖς, καὶ τὴν
 ἐκ τῆς ἀλώσεως συμφορὰν ἀναλογιζόμενοι, ταῖς ψυ-
 χαῖς οὕτω παρέστησαν πρὸς τὸν κίνδυνον, ὥστε τοῦ
 θανάτου καταφρονῆσαι. τῶν γὰρ Μακεδόνων προσ-
 αγαρόντων πύργους ὑψηλοὺς, ἴσους τοῖς τείχεσι, καὶ
 διὰ τούτων τὰς ἐπιβάθρας ἐπιβαλλόντων, καὶ θρα-
 σείας ταῖς ἐπάλξεσιν ἐπιβαίνόντων, οἱ μὲν Τύριοι,
 διὰ τὴν ἐπίνοιαν τῶν ὀργανοποιῶν, πολλὰ πρὸς τὴν
 τειχομαχίαν εἶχον βοηθήματα· χαλκευσάμενοι γὰρ
 εὐμεγέθεις τριόδοντας παρηγμιστρομένους, τοῦτοις
 ἔτυπον ἐκ χειρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν πύργων καθεστῶτας.
 ἐμπηγνυμένων δὲ εἰς τὰς ἀσπίδας τούτων, καὶ κά-
 λους ἐχόντων προσεδεμένους, εἰλκον πρὸς ἑαυτοὺς,
 ἐπιλαμβάνόμενοι τῶν κάλων. ἀνάγκαιον οὖν ἦν ἢ
 προῖεσθαι τὰ ὅπλα, καὶ γυμνουμένους τὰ σώματα
 κατατίτρωσκεσθαι, πολλῶν φερομένων βελῶν, ἢ τη-
 ροῦντας τὰ ὅπλα διὰ τὴν αἰσχύνην, λίπτειν ἀπ' ὑψη-
 λῶν πύργων καὶ τελευτᾶν. ἄλλοι δ' ἀλιευτικὰ δίκτυα
 τοῖς ἐπὶ τῶν ἐπιβαθρῶν διαμαχομένοις ἐπιρρίπτουν-
 τες, καὶ τὰς χεῖρας ἀχρηστοὺς ποιοῦντες, κατέσπων
 καὶ περιεκύλιον ἀπὸ τῆς ἐπιβάθρας ἐπὶ τὴν γῆν.

Clypei ahengi arena servida repleti et in hostes missi Machi-
 nae igniferae.

44. Ἐτερον δ' ἐπερόησαν εὖρεμα φιλότεχνον

κατὰ τῆς τῶν Μακεδόνων ἀνδρείας, δι' οὗ τοὺς ἀρί-
 στους τῶν πολεμίων ἀμυχήνοις καὶ δειναῖς περιέβα-
 λον τιμωρίαις. κατασκευάσαντες γὰρ ἀσπίδας χαλ-
 κῆς καὶ σιδηρεῖς, καὶ ταύτας πληρώσαντες ἄμμοι,
 φλογὶ πολλῇ συνεχῶς ὑπέκαιον καὶ διάπυρον κατε-
 σκεύαζον τὴν ἄμμον. ταύτην δὲ διὰ τινος μηχανῆς
 τοῖς θρασυτάτοις μαχομένοις ἐπερρίπτουν, καὶ ταῖς
 ἐσχάταις συμφοραῖς περιέβαλλον τοὺς ὑποπεσόντας.
 διὰ γὰρ τῶν θωράκων καὶ τῶν ὑποδυτῶν παρεισπί-
 πτουσα ἡ ἄμμος, καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς θερμα-
 σίας λυμαιομένη τὰς σάρκας, ἀβοήθητον ἐποιεῖ τὸ
 αὐτῆς μα. διὸ καὶ παραπλησίως τοῖς βασανιζομένοις
 πᾶσαν δεητικὴν φωνὴν προῖεμενοι, τοὺς μὲν ἐπικουρή-
 σοντας οὐκ εἶχον, αὐτοὶ δὲ διὰ τὴν δεινότητα τοῦ πά-
 θους εἰς μανιώδεις διαθέσεις ἐμπίπτοντες ἐτελεύτων,
 ἐλεεινῶ καὶ ἀμυχήνῳ πάθει περιεπίπτοντες. ἅμα δὲ
 καὶ πῦρ ἐπερρίπτουν, καὶ σπινθὴς καὶ λίθους ἐπέβαλ-
 λον τοῖς φοίνικας, καὶ τῷ πλήθει τῶν βελῶν κατεπό-
 νουν τὰς ἀρετὰς τῶν ἀνθισταμένων. καὶ ταῖς μὲν
 δρεπανηφόροις κεραταῖς τὰς τῶν κριῶν ὀρμητικὰς
 ὑποτέμνοντες, ἄχρηστον τὴν τῶν ὀργάνων βίαν
 ἐποίουν, ταῖς δὲ πυρφόροις μύδρους μεγάλους δια-
 πύρους ἐπέβαλλον εἰς τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, καὶ
 διὰ τὴν πυκνότητα τῶν ἀνδρῶν οὐχ ἡμάρτανον τῶν
 σκοπῶν. τοῖς δὲ κύραξε καὶ ταῖς σιδηρεῖς χερσὶν ἀντήρ-
 παζον τοὺς τοῖς θωρακίοις ἐφεισιώτας. τῇ δὲ πολυ-
 χειρίᾳ πάσας τὰς μηχανὰς ἐνεργεῖς ποιοῦντες, πολλοὺς
 τῶν βιαζομένων ἀπέκτεινον.

Macedones, fessi laboribus, de solvenda obsidione consilia agitant: sed rex obnitiuit.

45. *Ανυπερβλήτου* δὲ τῆς ἐκπλήξεως οὔσης, καὶ τῆς ἐν τοῖς ἀγῶσι δεινότητος ἀνυποστάτου γινομένης, οὐδ' ὥς ἔληγον τῆς τόλμης οἱ Μακεδόνες, ἀλλὰ τοὺς αἰὲν πίπτοντας ὑπερβαίνοντες, οὐκ ἐνούθετοῦντο ταῖς τῶν ἄλλων συμφοραῖς. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐπιστήσας ἐπὶ τοὺς πετροβόλους καταπέλτας, καὶ λίθους μεγάλους ἀφίει, ἐσάλευε τὰ τεῖχη· τοῖς δ' ὀδυρβέλῃσιν ἀπὸ τῶν πύργων τῶν ξυλίνων ἐμβάλλων βελῶν παντοδαπῶν πλήθος, δεινῶς κατετίτρωσκε τοὺς ἐφεστώτας τοῖς τεῖχεσιν. ἀντιμηχανώμενοι δὲ πρὸς ταῦτα οἱ Τύριοι, πρὸ μὲν τῶν τευχῶν μαρμαρίνους τροχοὺς ἵστανον, καὶ διὰ τινων ὀργάνων τοὺτους διενέοντες, τὰ φερόμενα βέλη καταπελτικῶς συνέτριβον, καὶ εἰς τὰ πλάγια μέρη παράγοντες, ἀπράκτους ἐποιοῦν τῆς τῶν ἀφιεμένων πληγῆς. πρὸς δὲ τοῦτοις, βύρσας καὶ διπλᾶς διφθέρας πεφυκωμένας καταρρόαπτοντες, εἰς ταύτας ἀπεδέχοντο τὰς ἀπὸ τῶν πετροβόλων πληγὰς· καὶ μαλακῆς τῆς ἐνδόσεως γινομένης, ἐξελύετο τῶν φερομένων πειρῶν ἡ βία. καθόλου δὲ οἱ Τύριοι πάντα τρόπον εἰρώστως ἀμυνόμενοι, καὶ κατενποροῦντες τοῖς βοηθήμασι κατεθάρσυνον τῶν πολεμίων, καὶ τὸ τεῖχος καὶ τὰς ἐντὸς τῶν πύργων στάσεις ἀπολιπόντες, ἐπ' αὐτὰς ὠθοῦντο τὰς ἐπιβάθρας, καὶ ταῖς τῶν πολεμίων ἀνδραγαθίαις ἀντίστατον τὰς ἑαυτῶν ἀρετάς. διὸ καὶ συμπλεκόμενοι τοῖς πολεμίοις, καὶ τὴν μάχην ἐκ χειρὸς συνιστάμενοι, μέγα ἀγῶνα τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος συνίσταντο· καὶ τινες πελέκεσι τῶν ἀπαντῶντων τὸ προσπεσὸν μέρος τοῦ

σώματος ἀπέκοπτον. ἔνθα δὴ τῶν παρὰ τοῖς Μακεδόσιν ἡγεμόνων τις, ὄνομα μὲν Ἀδμητος, διαφέρων δὲ ἀνδρεία καὶ σώματος ὁρμή, τεθαλῆσθαι τὴν βίαν τῶν Τυρίων ὑπέστη, καὶ πληγὴς πελέκει μέσση τὴν κεφαλὴν, παραχρῆμα κατέστρεψε τὸν βίον ἡρώϊκῶς. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὁρῶν τῇ μάχῃ τῶν Τυρίων κατισχυομένους τοὺς Μακεδόνας, ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρατιώτας νυκτὸς ἤδη γενομένης. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔκρινε λῦσαι τὴν πολιορκίαν, καὶ τὴν στρατείαν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον ποιῆσθαι· μετανοήσας δὲ πάλιν, καὶ νομίσας αἰσχρὸν εἶναι παραχωρῆσαι Τυρίοις τῆς κατὰ τὴν πολιορκίαν δόξης, καὶ τῶν φίλων ἓνα μόνον δημογνωμονοῦντα λαβὼν, Ἀμύνταν τὸν Ἀνδρομέδονος, πάλιν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἐτρέπετο.

Novo impetu terra marique simul facto, Alexander ipse in urbis moenia ascendit: alia parte aries in muro ruinam facit: itaque urbs post VII menses capitur. Captivorum numerus. Apollini Philalexandro et Herculi sacra facit rex; urbi novum regem Ballonymum praeficit.

46. Παρακάλεσας δὲ τοὺς Μακεδόνας ἑαυτοῦ μὴ λειφθῆναι κατ' ἀνδρείαν, ἀπάσας τὰς ναῦς πολεμικῶς κατασκευάσας, προσέβαλλε τοῖς τεύχεσιν ἐκ θυμῶς κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν. κατανοήσας δὲ περὶ τὰ νεώρια τὸ τεῖχος ἀσθενέστερον ὑπάρχειν, τούτῳ προσήγαγε τὰς τριήρεις ἐξευγμένας, καὶ φερούσας τὰς ἀξιολογωτάτας μηχανάς. ἐν ταύταις δὲ ἐτόλμησεν ἐπιτελέσασθαι πρῶτον οὐδὲ αὐτοῖς τοῖς ὁρῶσι πιστευομένην· ἐπιβάθραν γὰρ ἀπὸ τοῦ ἑλλένου πύργου τοῖς τῆς πόλεως τεύχεσιν ἐπιβαλὼν, διὰ ταύτης μόνος ἐπέβη τῷ τείχει, οὔτε τὸν ἀπὸ τῆς

τύχης φθόρον εὐλαβηθεῖς, οὔτε τὴν τῶν Τυρίων δει-
 νότητα καταπλαγείς· ἀλλὰ τὴν καταγωνισαμένην
 τοὺς Πέρσας δύναμιν ἔχων θεωρὸν τῆς ἰδίας ἀνδρα-
 γαθίας, τοῖς μὲν ἄλλοις Μακεδόσιν ἀκολουθεῖν
 προσέταξεν, αὐτὸς δὲ καθηγούμενος τῶν εἰς χεῖρας
 βιάζομένων τοὺς μὲν τῷ δόρατι, τοὺς δὲ τῇ μαχαίρᾳ
 τύπτων ἀπέκτεινεν· ἐνίους δ' αὐτῇ τῇ περιφερείᾳ
 τῆς ἀσπίδος ἀνατρέπων, ἐπισχεῖν τοῦ πολλοῦ θρά-
 σους ἐποίησε τοὺς πολεμίους. ἅμα δὲ τοῦτοις προα-
 τομένοις, καθ' ἕτερον μέρος ὁ κριὸς τύπτων κατέβαλε
 πολὺ μέρος τοῦ τείχους· διὰ δὲ τοῦ πτώματος εἰσπε-
 σόντων τῶν Μακεδόνων, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἀλέξαν-
 δρον διὰ τῆς ἐπιβιάθρας διαβάντων ἐπὶ τὸ τεῖχος, ἡ
 μὲν πόλις κατεῖληπτο· οἱ δὲ Τύριοι πρὸς ἀλκὴν
 τραπέντες, καὶ παρακαλέσαντες ἀλλήλους, ἐνέφραξαν
 τοὺς στενωποὺς, καὶ μαχόμενοι πλὴν ὀλίγων ἀπαν-
 τες κατεκόπησαν, ὄντες πλείους τῶν ἑπτακισχιλίων.
 ὁ δὲ βασιλεὺς τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας ἐξηνδραποδί-
 σατο, τοὺς δὲ νέους πάντας, ὄντας οὐκ ἐλάτους τῶν
 δισχιλίων ἐκρέμασε. σώματα δ' αἰχμάλωτα τοσαῦτα
 τὸ πλῆθος εὗρέθη, ὥστε τῶν πλείστων εἰς Καρχη-
 δόνα κεκομισμένων, τὰ ὑπολειφθέντα γενέσθαι πλείω
 τῶν μυρίων καὶ τρισχιλίων. Τύριοι μὲν οὖν, γενναί-
 οτερον μᾶλλον ἢ φρονιμώτερον ὑποστάντες τὴν πο-
 λιορκίαν, τοσαύταις περιέπεσον συμφοραῖς πολιορ-
 κηθέντες μῆνας ἑπτὰ. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦ μὲν Ἀπόλ-
 λωνος τὰς χρυσᾶς σειρᾶς καὶ τὰ δεσμὰ περιελόμενος,
 παρήγγειλεν ὀνομάζειν τὸν θεὸν τοῦτον Ἀπόλλω φι-
 λαλέξανδρον· τῷ δὲ Ἡρακλεῖ μεγαλοπρεπεῖς θυσίας

συντελέσας, καὶ τοὺς ἀνδραγαθήσαντας τιμήσας, ἔτι δὲ τοὺς τετελευτηκότας μεγαλοπρεπῶς θάψας, τῆς μὲν Τυρίων πόλεως κατέστησε βασιλέα τὸν ὀνομαζόμενον Βαλλώνυμον, περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος οὐκ ἄξιον παραλιπεῖν, διὰ τὸ τῆς περιπετείας παρὰδοξον.

Memorabilis nevi Tyriorum regis fortuna et pristina humilitas.

47. Τοῦ γὰρ προὔπαρχοντος βασιλέως Σιράτωνος διὰ τὴν πρὸς Λαρεῖον φιλίαν ἐκπεσόντος ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὁ Ἀλέξανδρος ἔδωκεν ἐξουσίαν Ἡφαιστίωνι καταστήσαι βασιλέα τῆς Τύρου τῶν ἰδιοξένων, ὃν ἂν προαιρῇται. τὸ μὲν οὖν πρῶτον αὗτος εὐδοκήσας τῷ ξένῳ, παρ' ᾧ τὴν ἐπισταθμίαν ἐπεποίητο κεχαρισμένως, τοῦτον ἐπεβάλετο κύριον ἀναγορεῦσαι τῆς πόλεως. ὁ δὲ, πλούτῳ μὲν καὶ δόξῃ διαφέρων τῶν πολιτῶν, οὐδεμίαν δὲ συγγένειαν ἔχων πρὸς τοὺς γεγονότας βασιλεῖς, οὐκ ἐδέξατο τὴν δωρεάν. τοῦ δὲ Ἡφαιστίωνος ἐπιτρέψαντος αὐτῷ τὴν ἐκλογὴν ποιήσασθαι ἐκ τοῦ γένους τῶν βασιλέων, ἔφησεν εἶναι τινα τῆς βασιλικῆς οἰκίας ἀπόγονον, τὰ μὲν ἄλλα σώφρονα καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα, πένητα δὲ καθ' ὑπερβολὴν. συγχωρήσαντος δὲ τοῦ Ἡφαιστίωνος τούτῳ τὴν δυναστείαν, ὁ λαβὼν τὴν ἐπιτροπὴν κατήντησεν ἐπὶ τὸν ὀνομασμένον μετὰ βασιλικῆς ἐσθῆτος, καὶ κατέλαβεν αὐτὸν ἔν τινι κήτρῳ μισθοῦ μὲν ἀντιλοῦντα, ῥάκεσι δὲ τοῖς τυχοῦσιν ἐσθῆτι χρώμενον. δηλώσας δὲ τὴν περιπέτειαν, καὶ περιθεὶς τὴν βασιλικὴν στολὴν καὶ τὸν ἄλλον τὸν ἀρμόζοντα κόσμον, ἀνήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ ἀπέ-

δειξε βασιλεία τῶν Τυρίων. ἄσμένως δὲ τοῦ πλήθους προσδεξαμένου, καὶ τὸ παράδοξον τῆς τύχης θαυμάσαντος, οὗτος μὲν φίλος γενόμενος Ἀλεξάνδρῳ, τὴν βασιλείαν ἔσχε παράδειγμα τοῖς ἀγνοοῦσι τὴν τῆς τύχης παράδοξον μεταβολήν. ἡμεῖς δὲ ἐπεὶ τὰ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον διήλθομεν, μεταληψόμεθα τὴν διήγησιν.

Interea Agis rex Laced. pro Persis in Cretam expeditionem fecerat: Amyntas in Aegyptum. Graeci Alexandro, cum Gazam oppugnaret, ob victoriam apud Issum coronam auream mittunt.

48. Κατὰ γὰρ τὴν Εὐρώπην Ἄγρις μὲν ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, τῶν ἐκ τῆς ἐν Ἰσσοῦ μάχης διασωθέντων μισθοφόρων ἀναλαβὼν ὀκτακισχιλίους, νεωτέρων πραγμάτων ἀντείχετο, χαριζόμενος Λαρεῖον. προσλαβὼν δὲ παρὰ τοῦτου καὶ ναῦς καὶ χρημάτων πλῆθος, ἔπλευσεν εἰς Κρήτην, καὶ τῶν πόλεων τὰς πλείους χειρωσάμενος, ἠνάγκασε τὰ Περσῶν αἰρεῖσθαι. Ἀμύντας δὲ φυγὼν ἐκ Μακεδονίας, καὶ πρὸς Λαρεῖον ἀναβὰς, συνηγωνίσατο μὲν τοῖς Πέρσαις ἐν τῇ Κιλικίᾳ, διασωθεὶς δ' ἐκ τῆς ἐν Ἰσσοῦ παρατάξεως μετὰ τετράκισχιλιών μισθοφόρων, καὶ πρὸ τῆς Ἀλεξάνδρου παρουσίας διανύσας εἰς Τρίπολιν τῆς Φοινίκης, ἐπέλεξεν ἐκ τοῦ παντὸς στόλου τὰς ἀρκούσας ναῦς εἰς τὸν πλοῦν τοῖς ἰδίοις στρατιώταις, τὰς δ' ἄλλας ἐνέπρησεν. διαπλεύσας δ' εἰς τὴν Κύπρον, καὶ προσλαβόμενος στρατιώτας καὶ ναῦς, διέπλευσεν εἰς τὸ Πηλούσιον. τῆς δὲ πόλεως ἐγκρατὴς γενόμενος, ἀπέφαινεν ἑαυτὸν ὑπὸ Λαρείου τοῦ βασιλέως ἀπειστέλλθαι στρατηγόν, διὰ τὸ τὸν ἡγούμενον τῆς Αἰγύπτου σατράπην συναγωνιζόμενον ἐν

Ἰσοῦ τῆς Κιλικίας πεπτωκέναι. ἀναπλεύσας δ' εἰς Μέμφιν, τὸ μὲν πρῶτον πρὸ τῆς πόλεως παραταξάμενος τοῖς ἐγχωρίοις, ἐνίκησε. μετὰ δὲ ταῦτα, πρὸς ἀρπαγὴν τῶν στρατιωτῶν τραπέντων, ἐπεξελθόντες ἐκ τῆς πόλεως ἐπέθεντο τοῖς ἀτάκτως διαρπάζουσι τὰς ἐπὶ τῆς χώρας κτήσεις, καὶ τὸν τε Ἀμύνταν ἀπέκτειναν, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ πάντας ἄρδην ἀνέϊλον. Ἀμύντας μὲν οὖν μεγάλας ἐπιβολαῖς ἐγχειρήσας, καὶ παρ' ἐλπίδω σφαλεῖς, τοιοῦτον ἔσχε τοῦ βίου τὸ τέλος. ὁμοίως δὲ τούτῳ καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων καὶ στρατηγῶν τινες ἐκ τῆς ἐν Ἰσοῦ μάχης μετὰ στρατιωτῶν διασωθέντες ἀντείχοντο τῶν Περσικῶν ἐλπίδων. οἱ μὲν γάρ, πόλεις ἐπικαίρους καταλαμβάνόμενοι, διεφύλαττον ταύτας τῷ Λαρείῳ· οἱ δ' ἔθνη προσαγόμενοι, καὶ δυνάμεις περὶ αὐτοὺς κατασκευαζόμενοι, τὰς ἀρμολογούσας χρείας τοῖς ὑποκειμένοις καιροῖς παρείχοντο. οἱ δὲ σύνεδροι τῶν Ἑλλήνων ἐψηφίσαντο πέμψαι πρέσβεις πεντεκαίδεκα, στέφανον φέροντας χρυσοῦν παρὰ τῆς Ἑλλάδος ἀριστεῖον Ἀλεξάνδρῳ, καὶ συνησθησαμένους τῇ κατὰ Κιλικίαν νίκῃ. Ἀλεξάνδρος δὲ στρατεύσας ἐπὶ Γάζαν φρουρουμένην ὑπὸ Περσῶν, καὶ δῖμνον προσεδρεύσας, εἴλε κατὰ κράτος τὴν πόλιν.

Olymp. CXII, 2. Expugnata Gaza, Alexander in Aegyptum movet, quae pertacta crudelitate Persarum, ultro in deditionem venit. Faeta cum Cyrenensibus amicitia, rex usque ad Iovis Ammonis templa penetrat.

49. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Ἀριστοφάνους, ἐν Ῥώμῃ κατεστήθησαν ὕπαιτοι Σπούριος Ποσιτούμιος καὶ Τίτος Οὐιτιούριος. ἐπὶ δὲ τούτων, Ἀλεξάν-

δρος ὁ βασιλεὺς τὰ περὶ τὴν Γάζαν διοικήσας,
 Ἀμύντιαν μετὰ δέκα νεῶν εἰς Μακεδονίαν ἐξέπεμψε,
 προστάξας τῶν νεῶν τοὺς εὐθέτους ἐπιλέξαι πρὸς
 στρατείαν· αὐτὸς δὲ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως
 παρῆλθεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ παρέλαβε πάσας τὰς ἐν
 αὐτῇ πόλεις χωρὶς κινδύνων. αἱ γὰρ Αἰγύπτιοι,
 τῶν Περσῶν ἡσθενηκότων εἰς τὰ ἱερὰ καὶ βιαίως
 ἀρχόντων, ἄσμενοι προσεδέξαντο τοὺς Μακεδόνας.
 καταστήσας δὲ τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον, παρῆλθεν εἰς
 Ἀμμωνος, βουλόμενος χρήσασθαι τῷ θεῷ. κατὰ
 μέσσην δὲ τὴν ὁδὸν ἀπήντησαν αὐτῷ πρέσβεις παρὰ
 Κυρηναίων, στίφανον κομίζοντες καὶ μεγαλοπρεπῆ
 δῶρα, ἐν οἷς ἦγον ἵππους πολεμιστὰς τριακοσίους
 καὶ πέντε τέθριππα τὰ κράτιστα. ὁ δὲ τούτους μὲν
 ἀποδεξάμενος, φιλίαν καὶ συμμαχίαν συνέθετο πρὸς
 αὐτοὺς. αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν συναποδημούντων,
 προῆγεν ἐπὶ τὸ ἱερόν· καὶ διανύσας ἐπὶ τὴν ἔρημον
 καὶ ἄνυδρον, ὑδρευσάμενος διήει τὴν χώραν ἔχουσιν
 ἄμμου μέγεθος ἄεριον. ἐν ἡμέραις δὲ τέτταρσιν
 ἐξαναλωθέντων τῶν κομιζομένων ὑδάτων, εἰς δεινὴν
 σπάνιν παρεγένοντο. εἰς ἀθυμίαν οὖν πάντων
 ἐμπεσόντων, ἄφνω πολὺς ὄμβρος ἐξ οὐρανοῦ κατεβ-
 ῆα, τὴν ὑπάρχουσαν τῶν ὑγρῶν ἔνδειαν παραδύως
 διορθούμενος. διὸ καὶ τὸ συμβάν ἔδοξεν ἀνελπί-
 στως σωθεῖσι θεῶν προνοίᾳ γεγονέναι. ὑδρευσάμενοι
 δ' ἔκ τινος κοιλάδος, ἐπὶ τέτταρας ἡμέρας ἔχοντες
 ἀρκοῦσαν τὴν βοήθειαν, καὶ διελθόντες ἡμέρας τέσ-
 σαρς, διεξέπεσον τὴν ἄνυδρον. ἀδήλου δὲ τῆς ὁδοῦ
 καθεστώσης διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἄμμου, οἱ καθηγού-

μενοι τῆς ὁδοῦ προσήγγειλαν τῷ βασιλεῖ, διότι
κόρακες δεξιοὶ κλάζοντες τὴν τρίβον τῆς ἐπὶ τὸ
ιερόν φερούσης ἀτραποῦ προσημαίνουσιν. οἰωνισά-
μενος δὲ τὸ συμβαῖνον ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ διαλαβὼν
δέχεσθαι τὸν θεὸν ἀσμένως τὴν παρουσίαν αὐτοῦ,
προῆγε κατὰ σπουδὴν, καὶ τὸ μὲν πρῶτον κατήντη-
σεν ἐπὶ πικρὰν καλουμένην λίμνην, μετὰ δὲ ταῦτα
πορευθεὶς σταδίους ἑκατὸν, παρήλλαξε τὰς ἐπικα-
λουμένας Ἀμμωνος πόλεις· ἐντεῦθεν δὲ ὁδοιπορήσας
μίαν ἡμέραν, συνήγγισε τῷ τέμενει.

Ammoniacae regionis situs, templa palatia et memorabilia.

50. Ἡ δὲ περὶ τὸ ἱερόν τοῦτο χώρα περιέχεται
ὑπὸ ἐρήμῳ καὶ ἀνύδρῳ τῆς ἁμμου, πάσης φιλιαν-
θρωπίας ἐστερημένη. αὕτη δ' ἐπὶ μῆκος καὶ πλάτος
ἐπὶ σταδίους πεντήκοιτα παρήκουσα, πολλοῖς μὲν
καὶ καλοῖς ὕδασι ναματιαίοις διαρρέϊται, δένδρων
δὲ παντοδαπῶν καὶ μάλιστα καρπύμων πληθύει·
καὶ τὸν μὲν αἴερα τῇ κράσει παραπλήσιον ἔχει ταῖς
ἐαριναῖς ὥραις, τόποις δὲ κανυματώδεσι περιεχομένη,
μόνη παρηλλαγμένην παρέχεται τοῖς ἐνδιατρίβουσι
τὴν εὐκρασίαν. τὸ μὲν οὖν τέμενος φασὶν ἰδρῦσασθαι
Δαναὸν τὸν Αἰγύπτιον· τὴν δὲ ἱερὰν τοῦ θεοῦ χώ-
ραν περιουκοῦσι κατὰ μὲν τὴν μεσημβρίαν καὶ δύσιν
Αἰθίοπες, κατὰ δὲ τὴν ἄρκτον Λιβύων νομαδικὸν
ἔθνος, καὶ τὸ πρὸς τὴν μεσόγειον ἀνῆκον τὸ τῶν
Νασαμώνων ὀνομαζόμενον ἔθνος. τῶν δ' Ἀμμωνίων
κωμηδὸν οἰκούντων, κατὰ μέσσην αὐτῶν τὴν χώραν
ἀκρόπολις ὑπάρχει τριπλοῖς ὠχυρωμένη τοῖς τείχεσι·
καὶ ταύτης ὁ μὲν πρῶτος περίβολος ἔχει τῶν ἀρχαίων

δυναστικῶν βασιλεία, ὃ δ' ἕτερος τὴν γυναικωνίτιν
 αὐλὴν καὶ τὰς τῶν τέκνων καὶ γυναικῶν καὶ συγγε-
 νῶν οἰκίσεις, καὶ φυλακτήρια τῶν τόπων, ἔτι δὲ τὸν
 τοῦ θεοῦ σηκόν, καὶ τὴν ἱερὰν κρήνην, ἀφ' ἧς τὰ
 τῷ θεῷ προσφερόμενα τυγχάνει τῆς ἀγνείας· ὃ δὲ
 τρίτος τὰς τῶν δορυφόρων καταλύσεις, καὶ τὰ φυ-
 λακτήρια τῶν τὸν τύραννον δορυφορούντων. καθί-
 δρυται δὲ τῆς ἀκροπόλεως ἐκτὸς οὐ μακρὰν ἕτερος
 πρὸς Ἀμμωνος, πολλοῖς καὶ μεγάλοις δένδροις σύσκιος
 τοῦτου δὲ πλησίον ὑπάρχει κρήνη, διὰ τὸ συμβεβη-
 κὸς ὀνομαζομένη ἡλείου κρήνη· αὕτη δὲ τὸ ὕδωρ ἔχει
 συμμεταβαλλόμενον αἰεὶ ταῖς ἡμεριναῖς ὥραις παρα-
 δόξως. ἅμ' ἡμέρα γὰρ ἐξίησι τὴν πηγὴν χλιαράν,
 προϊούσης δὲ τῆς ἡμέρας, τῇ προσθέσει τῶν ὥδων
 ἀνάλογον καταψύχεται, τοῦ μεσημβρινοῦ δὲ καύμα-
 τος ἀκμᾶζει τῇ ψυχρότητι· πάλιν δὲ ἀνάλογον ἀπο-
 λήγει πρὸς τὴν ἑσπέραν, καὶ τῆς νυκτὸς ἐπιλαβούσης
 ἀναθερμαίνεται μέχρι μέσων νυκτῶν, καὶ τὸ λοιπὸν
 ἀπολήγει, μέχρις ἂν ἅμα τῷ φωτὶ πρὸς τὴν ἐξ ἄρχῆς
 ἀποκατασταθῇ τάξιν. τὸ δὲ τοῦ θεοῦ ξόανον ἐκ
 σμαράγδων καὶ τινων ἄλλων περιέχεται, καὶ τὴν
 μαντείαν ἰδιάζουσιν παντελῶς ποιεῖται. ἐπὶ νεῶς
 γὰρ περιφέρεται χρυσεῆς ὑπὸ ἱερέων ὄγδοήκοντα.
 οὗτοι δ' ἐπὶ τῶν ὤμων φέροντες τὸν θεόν, προά-
 γουσιν αὐτομάτως ὅπου ποτ' ἂν ἄγοι τὸ τοῦ θεοῦ
 νεῦμα τὴν πορείαν. συνακολουθεῖ δὲ πλῆθος παρ-
 θένων καὶ γυναικῶν Παιῶνας ἀδόντων κατὰ πᾶσαν
 τὴν ὁδόν, καὶ πατρίῳ καθυμνοῦντων ᾠδῇ τὸν
 θεόν.

Templum adit Alexander. Ad propositas quaestiones quae responsa acceperit.

51. Τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου διὰ τῶν ἱερέων εἰσαχθέν-
τος εἰς τὸν νεὼν, καὶ τὸν θεὸν κατανοήσαντος, ὁ μὲν
προφητεύων ἀνὴρ πρεσβύτερος τὴν ἡλικίαν προσελ-
θὼν αὐτῷ, Χαῖρε, εἶπεν, ὦ παῖ. καὶ ταύτην παρὰ
τοῦ θεοῦ ἔσχε τὴν πρόσφησιν, ὁ δ' ὑπολαβὼν,
Λέχομαι, φησὶν, ὦ πάτερ, καὶ τὸ λοιπὸν κεκλήσομαι
σός, ἀλλ' εἴ μοι δίδως τὴν ἀπάσης γῆς ἀρχήν. τοῦ
δ' ἱερέως προσελθόντος τῷ σιγκῷ, καὶ τῶν ἀνδρῶν
τῶν αἰρόντων τὸν θεὸν κωηθέντων τεταγμένοις τισὶ
τῆς φωνῆς συμβόλοις, ὁ μὲν ἀνείπε, βεβαίως αὐτῷ
διδόναι τὸν θεὸν τὴν αἴτησιν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος
ὑπολαβὼν, Τὸ λοιπὸν, εἶπεν, ὦ δαῖμον, ἀπόφηνάι
μοι τῶν ζήτουμένων, εἰ πάντας ἤδη μετελήλυθα
τοὺς γενομένους φονεῖς τοῦ πατρὸς, ἢ τίνες διαλ-
λήθασιν; ὁ δὲ προφήτης ἀνέβόησεν, Εὐφήμει· οὐ-
δένα γὰρ ἀνθρώπων ὑπάσχειν τὸν δυνησόμενον
ἐπιβουλεύσαι τῷ γενήσαντι αὐτόν· τοὺς δὲ τοῦ
Φιλίππου φονεῖς ἅπαντας τέλευξέναι τιμωρίας.
τεκμήρια δ' ἔσεσθαι τῆς ἐκ τοῦ θεοῦ γενέσεως τὸ
μέγεθος τῶν ἐν ταῖς πράξεσι κατορθωμάτων· καὶ
γὰρ πρότερον ἀήτητον αὐτὸν γεγονέναι, καὶ μετὰ
ταῦτ' ἔσεσθαι διὰ πάντος ἀνίκητον. ὁ δ' Ἀλέξανδρος,
ἡσθεὶς τοῖς κεχροσμοῦσιν, καὶ τὸν θεὸν μεγα-
λοπρεπέσιν ἀναθήμασι τιμήσας, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν
Αἴγυπτον.

Regressus in Aegyptum novam urbem Alexandriam condere parat. Eius cœstruendae idea describitur. Postea Alexandri successores urbem multum auxerunt. His peractis Alexander in Syriam movit.

52. Κρίνας δ' ἐν ταύτῃ πόλιν μεγάλην κτίσαι, προσέταξε τοῖς ἐπὶ τὴν ἐπιμέλειαν ταύτην καταλειπομένοις, ἀναμέσον τῆς τε λίμνης καὶ τῆς θαλάσσης οἰκίσαι τὴν πόλιν. διαμετρήσας δὲ τὸν τόπον, καὶ ὀρυμοτομήσας φιλοτέχνως τὴν πόλιν, ἅφ' ἑαυτοῦ προσηγόρευσεν Ἀλεξάνδρειαν, ἐνκαιρότατα μὲν κειμένην πλησίον τοῦ Φάρου λιμένος, εὐστοχίᾳ δὲ τῆς ὀρυμοτομίας ποιήσας διαπνεῖσθαι τὴν πόλιν τοῖς ἐτησίοις ἀνέμοις· καὶ τούτων πνεόντων μὲν διὰ τοῦ μεγίστου πελάγους, καταφυχόντων δὲ τὸν κατὰ τὴν πόλιν ἄερα, πολλὴν τοῖς κατοικοῦσιν εὐκρασίαν καὶ ὑγίειαν κατεσκεύασε. καὶ τὸν μὲν περίβολόν αὐτῆς ὑπεστήσατο τῷ τε μεγέθει διαφέροντα καὶ κατὰ τὴν ὀχυρότητα θαυμάσιον. ἀνὰ μέσον γὰρ ὧν μεγάλης λίμνης καὶ τῆς θαλάττης, δύο μόνον ἀπὸ τῆς γῆς ὁδοὺς στενὰς ἔχει, καὶ παντελῶς εὐφυλάκτους. τὸν δὲ τύπον ἀποτελῶν γλαμῦδι παραπλήσιον, ἔχει πλατεῖαν, μέσῃν σχεδὸν τὴν πόλιν τέμνουσαν, καὶ τῷ τε μεγέθει καὶ πλάτει θαυμαστήν. ἀπὸ γὰρ πύλης ἐπὶ πύλην διήκουσα, τεσσαράκοντα μὲν σταδίων ἔχει τὸ μῆκος, πλεῖθρον δὲ τὸ πλάτος, οἰκῶν δὲ καὶ ἱερῶν πολυτελεῖσι κατασκευαῖς πᾶσα κεκόσμηται. προσέταξε δ' ὁ Ἀλέξανδρος καὶ βασιλείᾳ κατασκευάσαι θαυμασιὰ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ βάρος τῶν ἱερῶν, οὐ μόνον δ' ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ καὶ οἱ μετ' αὐτὸν βασιλεύσαντες Αἰγύπτου μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου, σχεδὸν ἅπαντες πολυτελεῖσι κατασκευαῖς ἡύξησαν αὐτὰ τὰ βασιλείᾳ, καθόλου δὲ ἡ πόλις τοσαύτην ἐπίδοσιν ἔλαβεν ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις.

ὥστε παρὰ πολλοῖς αὐτὴν πρώτην ἀριθμεῖσθαι τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην. καὶ γὰρ κάλλει καὶ μεγέθει, καὶ προσόδον πλήθει καὶ τῶν πρὸς τροφὴν ἀνηκόωντων πολὺ διαφέρει τῶν ἄλλων· τὸ δὲ τῶν κατοικούντων οἰκητόρων αὐτὴν πληθὺς ὑπερβάλλει τοὺς ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν οἰκήτορας. καθ' ὃν γὰρ δὴ καιρὸν ἡμεῖς παρεβάλομεν εἰς Αἴγυπτον, ἔφασαν οἱ τὰς ἀναγραφὰς ἔχοντες τῶν κατοικούντων, εἶναι τοὺς ἐν αὐτῇ διατρίβοντας ἑλευθέρους, πλείους τῶν τριᾶκοντα μυριάδων, ἕκ τε τῶν προσόδων τῶν καὶ Αἴγυπτον λαμβάνειν τὸν βασιλεῖα πλείω τῶν ἑξακισχιλίων ταλάντων. ὁ δ' οὖν βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἐπιστήσας τιναὶς τῶν φίλων ἐπὶ τὴν κατασκευὴν τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ διοικήσας ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ἐπανῆλθε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Συρίαν.

Darius, ut Alexandrum adventare audivit, ad pugnam committendam omnia instruit. Copiarum numerus. Babylone profectus versus Ninum iter facit, et prope Arbela castra ponit.

53. Δαρεῖος δὲ πεθόμενος αὐτοῦ τὴν παρουσίαν, συνηθοῖκει μὲν τὰς πανταχόθεν δυνάμεις, καὶ πάντα τὰ πρὸς τὴν παράταξιν χρήσιμα κατεσκεύαστο. τὰ μὲν γὰρ ἔϊφη καὶ ἔυστὰ πολὺ μείζω τῶν προγεγενημένων ἐποίησε· διὰ τὸ δοκεῖν διὰ τούτων πολλὰ τὸν Ἀλέξανδρον ἐν τῇ περὶ Κιλικίαν μάχῃ πεπλεονεκτηκέναι. κατεσκεύασε δὲ καὶ ἄρματα δρεπανηφόρα διακόσια, πρὸς κατάπληξιν καὶ φόβον τῶν πολεμίων εὐθέως ἐπινενοημένα. τούτων γὰρ ἐκάστου παρ' ἑκάτερον τῶν σειροφόρων ἵππων ἑξέκειτο προσηλωμένα τῷ ζυγῷ ἑστρα παραμήκη τρισπίθαιμα, τὴν ἐπιστροφὴν τῆς ἀκμῆς ἔχοντα πρὸς

τὴν κατὰ πρόσωπον ἐπιφάνειαν· πρὸς δὲ ταῖς κατακλίσεισι τῶν ἀξόνων ἐπ' εὐθείας ἄλλα δύο, τὴν μὲν τομὴν ὁμοίαν ἔχοντα πρὸς τὴν κατὰ πρόσωπον ἐπιφάνειαν τοῖς πρότερον, τὸ δὲ μῆκος μείζω καὶ πλατύτερα· συνήροστο δὲ ταῖς τούτων ἀρχαῖς δρέπανα. πᾶσαν δὲ τὴν δύναμιν ἐν τε ὄπλοις ἐπισήμοις καὶ ἡγεμόνων ἀρεταῖς κοσμήσας, ἀνέξευξεν ἐκ τῆς Βαβυλωνος, ἔχων πεζοὺς μὲν περὶ ὀγδοήκοντα μυριάδας, ἵππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους τῶν εἴκοσι μυριάδων. κατὰ δὲ τὴν ὁδοιπορίαν δεξιὸν μὲν ἔχων τὸν Τίγριν, ἀριστερὸν δὲ τὸν Εὐφράτην προΐει διὰ χώρας εὐδαίμονος καὶ δυναμένης τοῖς κτήνεσι θαψιλῇ χορτιάσματα παρασχέσθαι, τῷ τε πλήθει τῶν στρατιωτῶν ἱκανὰς τροφὰς χορηγῆσαι. ἔσπευδε γάρ περὶ τὴν Νύκτον ποιήσασθαι τὴν παράταξιν, εὐθετωτάτων ὄντων τῶν περὶ αὐτὴν πεδίων, καὶ πολλὴν εὐρυχωρίαν παρεχομένων τῷ μεγέθει τῶν ἡθροισμένων ὑπ' αὐτοῦ δυνάμεων. καταστρατοπεδεύσας δὲ περὶ κώμην τὴν ὀνομαζομένην Ἀρβηλα, τὰς δυνάμεις ἐνταῦθα καθ' ἡμέραν ἐξέταττε, καὶ τῇ συνεχεῖ διατάξει καὶ μελέτῃ κατεσκεύασεν εὐπειθεῖς. σφόδρα γὰρ ἡγωνία μήποτε πολλῶν καὶ ἀσυμφώνων ἐθνῶν ἡθροισμένων ταῖς διαλέκτοις, ταραχὴ τις γένηται κατὰ τὴν παράταξιν.

De novo oblata pacem et promissas condiciones amplissimas ut Alexander accipiat, Parmenio suadet. Sed iis omnibus repudiatis, rex infesto exercitu Dario obviam venit. Coniux Darii moritur.

54. Περὶ δὲ διαλύσεως καὶ πρότερον μὲν ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς Ἀλέξανδρον, ἐκχωρῶν αὐτῷ τῆς ἐντὸς Ἄλλυος ποταμοῦ χώρας· καὶ προσεπηγγέλ-

λετο δώσειν ἀργυρίου τάλαντα δισχίλια. ὥς δ' οὐ
 προσεῖχεν αὐτῷ, πάλιν ἐξέπεμψεν ἄλλους πρέσβεις,
 ἐπαινῶν μὲν αὐτὸν ἐπὶ τῷ καλῶς κερηῆσθαι τῇ τε
 μητρὶ καὶ τοῖς ἄλλοις αἰχμαλώτοις, ἀξιῶν δὲ φίλον
 γενέσθαι, καὶ λαβεῖν τὴν ἐντὸς Εὐφράτιου χώραν,
 καὶ τάλαντα ἀργυρίου τρισχίλια, καὶ τὴν ἐτέραν τῶν
 ἑαυτοῦ θυγατέρων γυναῖκα· καθόλου δὲ γενόμενον
 γαμβρόν, καὶ τάξιν νιοῦ λαβόντα, καθάπερ κοινω-
 νὸν γενέσθαι τῆς ἑλῆς βασιλείας. ὁ δ' Ἀλέξανδρος,
 εἰς τὸ συνέδριον παραλαβὼν πάντας τοὺς φίλους,
 καὶ περὶ τῶν προτιθεμένων αἰρέσεων ἠνακοινωσά-
 μενος, ἤξιον τὴν ἰδίαν γνώμην ἕκαστον μετὰ παρρη-
 σίας ἀποφῆνασθαι. τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐδεὶς
 ἐτόλμα συμβουλευσαι, διὰ τὸ μέγεθος τῆς ὑποκει-
 μένης ζητήσεως· Παρμενίων δὲ πρῶτος εἶπεν, Ἐγὼ
 μὲν, ὣν Ἀλέξανδρος, ἔλαβον ἂν τὰ διδόμενα, καὶ τὴν
 σύνθεσιν ἐποίησάμην· ὁ δ' Ἀλέξανδρος ὑπολαβὼν
 εἶπε, Καὶ γὰρ, εἰ Παρμενίων ἦν, ἔλαβον ἂν. καθόλου
 δὲ καὶ ἄλλοις μεγαλοψύχοις λόγοις χρησάμενος, καὶ
 τοὺς μὲν λόγους τῶν Περσῶν ἀποδοκιμάσας, προτι-
 μήσας δὲ τὴν εὐδοξίαν τῶν προτεινομένων δω-
 ρεῶν, τοῖς μὲν πρέσβεσιν ἀποκρίσιν ἔδωκεν ὥς οὗθ'
 ὁ κόσμος, δυοῖν ἡλίω ὄντων, τηρῆσαι δύναται τὴν
 ἰδίαν διακόσμησίν τε καὶ τάξιν, οὗθ' ἡ οἰκουμένη,
 δύο βασιλέων ἐχόντων τὴν ἡγεμονίαν, ἀταράχως
 καὶ ἀστασιάστως διαμένειν ἂν δύναιτο. διόπερ
 ἀπαγγέλλειν αὐτοὺς ἐκέλευσε τῷ Δαρείῳ, εἰ μὲν
 τῶν πρωτείων ὀρέγεται, διαμάχεσθαι πρὸς αὐτὸν
 περὶ τῆς τῶν ὅλων μοναρχίας· εἰ δὲ δόξης καταφρο-

νοῖν προορίνει τὴν λυσιτέλειαν καὶ τὴν ἐκ τῆς ἑρ-
 στῶν τρυφῇ, αὐτὸς μὲν Ἀλεξάνδρῳ ποιεῖτω τὸ
 προσιαπιτόμενον, ἄλλων δὲ ἄρχων βασιλευέτω, συγ-
 χωρουμένης αὐτῷ τῆς ἐξουσίας ὑπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου
 χρηστότητος. τὸ δὲ συνέδριον διαλύσας, καὶ τὴν
 δύναμιν ἀναλαβὼν, προῆγεν ἐπὶ τὴν τῶν πολέμιων
 στρατοπεδείαν. ἅμα δὲ τοῦτοις πρῆτιομένοις, τῆς
 τοῦ Δαρείου γυναικὸς ἀποθανούσης, ὃ Ἀλέξανδρος
 ἔθαψεν αὐτὴν μεγαλοπρεπῶς.

Darius instruit aciem, et Mazaeum ad custodiam fluminis ab-
 legat. Alexandri eiusque exercitus per Tigrim transitus perdis-
 ficilis.

55. Δαρεῖος δὲ τῶν ἀποκρίσεων ἀκούσας, καὶ
 τὴν διὰ τῶν λόγων σύνθεσιν ἀπογνοὺς, τὴν μὲν
 δύναμιν καθ' ἡμέραν συνέταττε, καὶ πρὸς τὴν ἐν
 τοῖς κινδύνοις εὐηκοῖαν ἐτοίμην κατεσκευάζε· τῶν
 δὲ φίλων Μαζαῖον μὲν μετὰ στρατιωτῶν ἐπιλέκτων
 ἐξαπέστειλε παραφυλάσσοντα τὴν διάβασιν τοῦ πο-
 ταμοῦ, καὶ τὸν πόρον προκαταληψόμενον. ἑτέρους
 δ' ἐξέπεμψε τὴν χώραν πυρπολήσοντας, δι' ἧς ἀναγ-
 καῖον ἦν διελθεῖν τοὺς πολέμιους. ἐνόμιζε γὰρ τῷ
 μὲν ῥεύματι τοῦ ποταμοῦ προβλήματι χρῆσθαι πρὸς
 τὴν ἔφοδον τῶν Μακεδόνων. τοῦτων δ' ὁ μὲν Μα-
 ζαῖος ὁρῶν ἀδιάβατον ὄντα τὸν ποταμὸν, διὰ τε
 τὸ βάθος καὶ τὴν σφοδρότητα τοῦ ῥεύματος, τῆς
 μὲν τοῦτου φυλακῆς ἡμέλησε, τοῖς δὲ τὴν χώραν
 πυρπολοῦσι συνεργήσας, καὶ πολλὴν χώραν δια-
 φθείρας, ὑπέλαβεν ἄβατον εἶσθαι τοῖς πολέμοις,
 διὰ τὴν σπάνιν τῆς τροφῆς. ὃ δ' Ἀλέξανδρος, παρα-
 γενόμενος πρὸς τὴν διάβασιν τοῦ Τίγρεως ποταμοῦ,

καὶ τὸν πόρον ὑπὸ τινῶν ἐγχωρίων μαθὼν, διεβίβασε τὴν δύναμιν οὐ μόνον ἐπιπόνως, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἐπικινδύνως. τοῦ γὰρ πόρου τὸ μὲν βῆθος ἦν ὑπὲρ τῶν μαστῶν, τοῦ δὲ ρεύματος ἡ ὀξύτης πολλοὺς τῶν διαβαινόντων παρέσυρε καὶ τὴν βῆσιν τῶν σκελῶν παρηρέιτο· τό, τε ρεῦμα τοῖς ὅπλοις ἐμπίπτον πολλοὺς τε παρέφερε καὶ τοῖς ἐσχάτοις κινδύνοις περιέβαλλεν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος, πρὸς τὴν σφοδρότητα τοῦ ρεύματος ἀντιμαχόμενος, παρήγγειλε πᾶσι τὰς χεῖρας ἀλλήλοις συμπλέκειν, καὶ τὴν ὅλην τῶν σωματίων πυκνότητα ποιεῖν ζεύγματι παραπλησίαν. παραβόλου δὲ γενομένης τῆς διαβάσεως, καὶ τῶν Μακεδόνων μόλις διασωθέντων, τὴν μὲν ἡμέραν ταύτην προσανέλαβε τὴν δύναμιν· τῇ δ' ὑστεραίᾳ συντεταγμένην ἔχων τὴν στρατιάν, προῆγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, καὶ σύνεγγυς γενόμενος τῶν Περσῶν, κατεστρατοπέδευσεν.

Alexander, ob hostium multitudinem sollicitus, sommo recreatur.

56. Ἀναλογιζόμενος δὲ τὸ πλῆθος τῆς τῶν Περσῶν δυνάμεως, καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἐπικειμένων κινδύνων, ἔτι δὲ τὴν περὶ τῶν ὅλων ἀγῶνων κρίσιν ἐν χερσὶν οὔσαν, διηγρόπνησε τὴν νύκτα, συνεχόμενος τῇ περὶ τοῦ μέλλοντος φροντίδι· ὑπὸ δὲ τὴν ἐωθινὴν φυλακὴν τραπεῖς εἰς ὕπνον, οὕτως ἐκοιμήθη βαθέως, ὥστε τῆς ἡμέρας ἐπιγενομένης μὴ δύνασθαι διεγερθῆναι. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἱ φίλοι τὸ συμβᾶν ἡδέως ἐώραν, νομίζοντες τὸν βασιλέα πρὸς τὸν ὑπερκεῖμενον κίνδυνον εὐτονώτερον ἔσσεσθαι, τετευχότα πολλῆς ἀνέσεως· ὡς δ' ὁ μὲν χρόνος προέβαινεν,

ὁ δ' ὕπνος, συνέειχε τὸν βασιλέα, Παρμενίων προσηύτατος ὢν τῶν φίλων, ἀφ' ἑαυτοῦ πρόσταγμα δίδωκε τοῖς πλήθεσιν ἐτοιμαῖσθαι τὰ πρὸς τὴν μάχην. οὐκ ἀνιέμενον δ' αὐτοῦ, προσελθόντες οἱ φίλοι μόγῃς διήγειραν τὸν Ἀλέξανδρον, θαυμάζοντων δ' ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι πάντων, καὶ τὴν αἰτίαν ἀκοῦσαι βουλομένων, ἔφησεν ὁ Ἀλέξανδρος, Διῶρειον εἰς ἓνα τόπον ἡθροικότα τὰς δυνάμεις, ἀπολελυκέναι πάσης ἀγωνίας αὐτόν. μῖα γὰρ ἡμέρα κριθέντα περὶ τῶν ὅλων παύσεσθαι τῶν πόρων καὶ πολυχρονίων κινδύνων. οὐ μὴν ἀλλὰ παρακαλέσας τοὺς ἡγεμόνας τοῖς οἰκείοις λόγοις, καὶ πρὸς τοὺς ἐπιφερομένους κινδύνους εὐθαρσεῖς καταστήσας, προῆγε τὴν δύναμιν συντεταγμένην ἐπὶ τοὺς Βαρβάρους, τῆς τῶν πεζῶν φύλαγος τὰς τῶν ἵππέων ἵλας προτάξας.

Macedonum acies instructa describitur.

57. Ἐπὶ μὲν οὖν τὸ δεξιὸν κέρας ἔταξε τὴν ἰλὴν, ἧς εἶχε τὴν ἡγεμονίαν Κλεῖτος ὁ μέλας ὀνομαζόμενος. ἐχομένους δὲ ταύτης τοὺς ἄλλους φίλους, ὧν ἡγεῖτο Φιλώτας ὁ Παρμενίωνος· ἐξῆς δὲ τὰς ἄλλας ἵππαρχίας ἐπὶ τὰ, τεταγμένας ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἡγεμόνα. ὀπισθεν δὲ τούτων ὑπετάγη τὸ τῶν Ἀργυρασπίδων πεζῶν τάγμα, διαφέρον τῇ τε τῶν ὅπλων λαμπρότητι, καὶ τῇ τῶν ἀνδρῶν ἀρετῇ, καὶ τούτων ἡγεῖτο Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος. ἐχομένην δὲ τούτων ἔστησε τὴν Ἑλιμιῶτιν καλουμένην στρατιάν, ἧς Κοῖνος ἡγεῖτο· ἐξῆς δὲ τὴν τῶν Ὀρεσιῶν καὶ Λυγκιστιῶν τάξιν ἔστησε, Περδίκκου τὴν στρατηγίαν ἔχοντος· καὶ

τὴν μὲν ἐχομένην στρατηγίαν Μιλέαγρος εἶχε, τὴν δὲ συνεχῇ ταύτης Πολυσπέρχων, τεταγμένον ὑπ' αὐτὸν τῶν ὀνομαζομένων Στυμφαίων. Φίλιππος δ' ὁ Βαλάκρου τὴν συνεχῇ ταύτης στρατηγίαν ἐπλήρου, καὶ τῆς μετ' αὐτὴν Κρατερός ἡγεῖτο. τῶν δὲ προειρημένων ἱππέων τὴν συνεχῇ τάξιν ἀπεπλήρουν οἱ ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ Ἀχαΐας συστρατεύσαντες ἱππεῖς, καὶ Φθιώται καὶ Μαλιεῖς, ἔτι καὶ Λοκροὶ καὶ Φωκεῖς, ὧν ἡγεῖτο Ἐρίγνιος ὁ Μιτυληναῖος. ἐξῆς δ' εἰσθήκεισαν Θετταλοὶ, Φίλιππον μὲν ἔχοντες ἡγεμόνα, ἀνδρεία καὶ τῇ τῶν ἰλῶν ἱππασίᾳ πολὺν προέχοντες τῶν ἄλλων. ἐχομένους δὲ τούτων τοὺς ἐκ Κρήτης τοξότας ἔταξε, καὶ τοὺς ἐκ τῆς Ἀχαΐας μισθοφόρους. ἐφ' ἑκατέρου δὲ τοῦ κέρατος ἐπικάμπιον ἐποίησε τάξιν, ὅπως μὴ δύνωνται κυκλοῦν οἱ πολέμιοι τῷ πλήθει τῶν στρατιωτῶν τὴν ὀλιγότητα τῶν Μακεδόνων. πρὸς δὲ τὰς τῶν δρεπανηφόρων ἀρμάτων ἐπιφορὰς μηχανώμενος ὁ βασιλεὺς, παρήγγειλε τοῖς ἐν τῇ φάλαγγι πέζοις, ὅταν πλησιαῖν τὰ τέθριππα, συνασπίσαι, καὶ ταῖς σαρίσσαις τὰς ἀσπίδας τύπτειν, ὅπως διὰ τὸν φόβον πτυρόμενα, τὴν εἰς τοῦπίσω ποιῆται φορὰν. τοῖς δὲ βιαζομένοις διδόναι διαστήματα, δι' ὧν ποιήσονται τὴν διέξοδον ἀκίνδυνον τοῖς Μακεδόσιν. αὐτὸς δὲ τοῦ δεξιοῦ μίρους ἡγούμενος, καὶ λοξὴν τὴν τάξιν ποιούμενος, δι' ἑαυτοῦ τὴν ὅλην κρίσιν τοῦ κινδύνου ποιῆσθαι διεγνώκει.

Hinc proelium committitur. Currus falcati primum in Macedones impetum faciunt. Sed facto clypeorum strepitu, equi con-

sternati quadrigas plurimas falcatas retro in suos vertunt. Reliquae tamen stragem ediderunt foedam.

58. Ὁ δὲ Δαρκεῖος, κατὰ τὰς τῶν ἐθνῶν περιοχὰς τὴν ἔκταξιν πεποιημένος, κατὰ τε τὸν Ἀλέξανδρον τεταγμένος, προῆγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. ὥς δ' ἐπλησίαζον ἀλλήλαις αἱ δυνάμεις, οἱ μὲν σαλπικταὶ παρ' ἀμφοτέροις ἐσήμαινον τὸ πολεμικόν, οἱ δ' ἄνδρες μετὰ πολλῆς βοῆς ἀλλήλοις ἐπεφέροντο. καὶ πρῶτον τὰ δρεπανηφόρα τῶν ἄρμάτων ἀπὸ κράτους ἐλαυνόμενα, πολλὴν ἔκπληξιν καὶ φόβον τοῖς Μακεδόσιν ἐπέστησε. καὶ γὰρ Μαζαῖος ὁ τῶν ἱππέων ἡγούμενος, πυκναῖς ταῖς ἱλαῖς σὺν τοῖς δρεπανηφόροις ἐπῆλυνε, καταπληκτικώτεραν ποῖων τὴν ἐπιφορὰν τῶν δρεπανηφόρων. τῆς δὲ φάλαγγος συνασπισούσης, καὶ κατὰ τὰς τοῦ βασιλέως παραγγελίας ταῖς σαγίσσαις πάντων τυπτόντων τὰς ἀσπίδας, συνέβαινε ψόφον πολὺν γίνεσθαι. διόπερ τὰ πολλὰ τῶν ἄρμάτων, πτυρομένων τῶν ἵππων, ἐστρέφετο, καὶ τὴν ῥύμην ἀκατάσχετον ποιοῦντα, πρὸς τοὺς ἰδίους βιαίως ἀνέστρεφε. τῶν δ' ἄλλων προσπεσόντων τῇ φάλαγγι, καὶ τῶν Μακεδόνων ποιούντων ἀξιδόλογα διαστήματα, διὰ τούτων τὰ φερόμενα, τὰ μὲν διηκοντίσθη, τὰ δὲ διεξέπεσεν. ἔνια δὲ τῇ βίᾳ τῆς ῥύμης φερόμενα, καὶ ταῖς τῶν σιδήρων ἄκμαῖς ἐνεργῶς χρώμενα, πολλὰς καὶ ποικίλας διαθέσεις θανάτων ἀπειργάζετο. τοιαύτη γὰρ ἦν ἡ ὀξύτης καὶ βία τῶν κεχαλκευμένων πρὸς ἀπώλειαν ὅπλων, ὥστε πολλῶν μὲν βραχίονας σὺν αὐταῖς ταῖς ἀσπίσιν ἀποκόπτεσθαι, οὐκ ὀλίγων δὲ τραχήλους παρασφραγεσθαι, καὶ τὰς κεφαλὰς πίπτειν ἐπὶ τὴν γῆν, βλε-

πόντων ἔτι τῶν ὁμμάτων, καὶ τῆς τοῦ προσώπου διαθέσεως διαφυλαττομένης· ἐνίων δὲ ταῖς πλευραῖς επικαιρίοις τομαῖς ἀναθρόητόντων, καὶ θανάτους ὄξεϊς ἐπιφερόντων.

Sequitur equestris pugna. Cedunt Macedones. Cadusii et Scythiae in ipsa Macedonum castra penetrant, praedam agunt, captivas abducunt. Sisygambri Darii matris, eximia constantia.

59. Ὡς δ' ἡγγισαν ἀλλήλαις αἱ δυνάμεις, καὶ διὰ τῶν τόξων καὶ σφενδονῶν, ἔτι δὲ τῶν ἀκοντιζομένων σανιῶν τὰ ῥιπτούμενα βέλη παρὰνῆλωτο, πρὸς τὴν ἐκ χειρὸς μάχην κατήντησαν· καὶ πρῶτον τῶν ἱππέων συστησάμενων ἀγῶνα, καὶ τῶν Μακεδόνων τῷ δεξιῷ κέρατι διαγωνιζομένων, ὁ μὲν Δαρρεῖος τοῦ λαιοῦ κέρατος ἡγούμενος, συναγωνιστὰς εἶχε τοὺς συγγενεῖς ἱππεῖς, ἐπιλέκτους ταῖς ἀρεταῖς καὶ ταῖς εὐνοίαις, χιλίους ἐν μιᾷ περιελημμένους ἰλη. οὗτοι δὲ θεατὴν ἔχοντες τῆς ἰδίας ἀνδραγαθίας τὸν βασιλέα, τὸ πλῆθος τῶν ἐπ' αὐτὸν φερομένων βελῶν προθύμως ἐξεδέχοντο. συνῆσαν δὲ τούτοις οἱ τε μηλοφόροι, πολλοὶ ταῖς ἀνδραγαθίαις καὶ κατὰ τὸ πλῆθος, πρὸς δὲ τούτοις Μάρδοι καὶ Κοσσαῖοι, ταῖς τε τῶν σωμάτων ὑπεροχαῖς καὶ ταῖς λαμπρότησι τῶν ψυχῶν θαυμαζόμενοι. συνηγωνίζοντο δὲ τούτοις οἱ τε περὶ τὰ βασίλεια διατρέβοντες, καὶ τῶν Ἰνδῶν οἱ κράτιστοι κατ' ἀνδρείαν. οὔτοι μὲν οὖν μετὰ πολλῆς βοῆς ἐπιθόρᾳξαντες τοῖς πολεμίοις, ἐκθύμως ἡγωνίζοντο, καὶ τῷ πλήθει κατεπόνουν τοὺς Μακεδόνας. Μαζαῖος δὲ τὸ δεξιὸν ἔχων κέρας, καὶ μετὰ τῶν ἀρίστων ἱππέων διαγωνιζόμενος, εὐθύς κατὰ τὴν πρώτην ἔφοδον τῶν ἀνθεστώτων ἀνείλεν

οὐκ ὀλίγους· δισχιλίους δὲ Καδουσίους, καὶ χιλίους τῶν Σκυθῶν ἱππεῖς ἐπιλέκτους ἐξέπεμψε, προστάξας περιῦπευσαι τὸ κέρας τὸ τῶν πολεμίων, καὶ προσελάσαντας τῇ παρεμβολῇ, τῆς ἀποσκευῆς κυριεῦσαι. ὧν ὁξέως ποιησάντων τὸ προσταχθὲν, καὶ παρεισπεσόντων εἰς τὴν στρατοπεδείαν τῶν Μακεδόνων, τῶν αἰχμαλώτων τινὲς ἀρπάσαντες ὄπλα, συνήρουν τοῖς Σκύθαις, καὶ διήρπαζον τὰς ἀποσκευάς. βοή δ' ἦν καὶ ταραχή, διὰ τὸ παράδοξον, καθ' ὅλην τὴν παρεμβολήν. αἱ μὲν οὖν ἄλλαι τῶν αἰχμαλωτίδων πρὸς τοὺς Βαρβάρους ἀπεχώρουν· ἡ δὲ μήτηρ τοῦ Δαρείου Σισύγγαμβρις, παρακαλουσῶν αὐτὴν τῶν αἰχμαλωτίδων, οὐ προσέσχεν, ἄλλ' ἐφ' ἡσυχίας ἔμεινε φιλοφρόνως, οὔτε τῷ παραλόγῳ τῆς τύχης πιστεύσασα, οὔτε τὴν πρὸς Ἀλέξανδρον εὐχαριστίαν λυμαιομένην. τέλος δὲ οἱ Σκύθαι πολλὴν τῆς ἀποσκευῆς διαρπάσαντες, ἀφίππευσαν πρὸς τοὺς περὶ τὸν Μαζαῖον, καὶ τὴν εὐήμερίαν ἀπήγγειλαν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν περὶ Δαρεῖον τειταγμένων ἱππέων τινὲς καταπονήσαντες τῷ πλήθει τοὺς ἀνθρεστώτας Μακεδόνας, φεύγειν ἠνάγκασαν.

Alexander novo impetu in Darium ipsum invecutus, aurigam profligat. Inde vulgato rumore Darium cecidisse, Persae in fugam convertuntur.

60. Δευτέρου δὲ προτερήματος τοῖς Πέρσαις γενομένου, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος σπεύδων δι' ἑαυτοῦ τὴν ἥτιαν διορθώσασθαι τῶν ἰδίων, μετὰ τῆς βασιλικῆς ἱλῆς, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπιφανεστάτων ἱππέων, ἐπ' αὐτὸν ἤλαυνε τὸν Δαρεῖον. ὁ δὲ τῶν Περσῶν βασιλεὺς, δεξάμενος τὴν ἐπιφορὰν τῶν

πολεμίων, αὐτὸς μὲν ἐφ' ἄρματος ἀγωνιζόμενος, ἠκόντισεν εἰς τοὺς ἐπιφερομένους· πολλῶν δ' αὐτῷ συναγωνιζομένων, καὶ τῶν βασιλέων ἐπ' ἀλλήλους ἱεμένων, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἀκοντίσας ἐπὶ τὸν Δαρρεῖον, τοῦτου μὲν ἤμαρτε, τοῦ δὲ παρεστῶτος ἡνιόχου τοῦ βασιλέως κατατυχὼν, κατέβαλε. τῶν δὲ περὶ τὸν Δαρρεῖον ἀναβοησάντων, οἱ πορρότερόν ἀφεστηκότες ὑπέλαβον αὐτὸν τὸν βασιλέα πεπτωκέναι· καὶ τούτων τῆς φυγῆς ἀρξαμένων, οἱ συνεχεῖς συνείποντο, καὶ τὸ συνεχές τῷ Δαρρεῖῳ σὺνταγμα κατ' ὀλίγον αἰὲ παρέρχοντο. διὸ καὶ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς παραγυμνωθείσης τῶν συναγωνιζομένων, καὶ αὐτὸς καταπλαγεὶς πρὸς φυγὴν ὤρμησε. τούτων δὲ οὕτως φευγόντων, καὶ τοῦ κοριοτοῦ τῶν ἱππέων πρὸς ὕψος αἰρομένου, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐκ ποδὸς ἐπομένων, διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν πυκνότητα τοῦ κοριοτοῦ συνιδεῖν μὲν οὐκ ἦν τὸν Δαρρεῖον, ὅποι ποιεῖται τὴν φυγὴν· στεναγμὸς δὲ τῶν πιπτόντων ἀνδρῶν καὶ κτύπος τῶν ἱππέων, ἔτι δὲ τῶν μαστίγων συνεχῆς ψόφος ἐγένετο. ἅμα δὲ τούτοις πραττιομένοις, Μαζαῖος ὁ τοῦ δεξιοῦ κέρατος ἡγούμενος, πλείστους ἔχων καὶ κρατίστους ἱππεῖς, βαρὺς ἐπέκειτο τοῖς κατ' αὐτὸν τεταγμένοις· Παρμενίων δὲ μετὰ τῶν Θετταλῶν ἱππέων, καὶ τῶν ἄλλων τῶν μετ' αὐτοῦ κινδυνευόντων, ὑπέστη τοὺς πολεμίους. τὸ μὲν οὖν πρῶτον λαμπρῶς ἀγωνιζόμενος, διὰ τὰς ἀρετὰς τῶν Θετταλῶν ἐπροτέρει· τῶν δὲ περὶ τὸν Μαζαῖον τῷ τε πλήθει καὶ βίᾳ τοῦ συστήματος ἐγκειμένων, κατεπονεῖτο τὸ τῶν Μακεδόνων ἱππικόν.

πολλοῦ δὲ φόβου γινομένου, καὶ τῆς τῶν Βαρβάρων βίας δυσυποστάτου γινομένης, ὁ Παρμενίων ἐξέπεμψε τινὰς τῶν περὶ αὐτὸν ἱππέων πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἄξιῶν κατὰ τάχος βοηθῆσαι. ὁξέως δὲ τούτων τὸ παραγγελθὲν πρατίντων, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον πυθομένων πολὺ τῆς τάξεως ἀπεσπᾶσθαι κατὰ τὸν διωγμὸν, οὗτοι μὲν ἐπανῆλθον ἀπρακτοί· ὁ δὲ Παρμενίων ταῖς τῶν Θετταλῶν ἵλαις χροόμενος ἐμπειρότατα, καὶ πολλοὺς καταβαλὼν μόλις ἐτρέψατο τοὺς Βαρβάρους, μάλιστα καταπλαγέντας τῇ κατὰ τὸν Λαρεῖον φυγῇ.

Darius, nube pulveris tectus, salvus evasit. Persarum fugientium ingens clades secuta. Caesarum numerus.

61. Ὁ δὲ Λαρεῖος τῇ στρατηγίᾳ διαφέρων, καὶ συνεργὸν ἔχων τὸ πλῆθος τοῦ κονιορτοῦ, τὴν ἀποχώρησιν οὐχ ὁμοίαν τοῖς ἄλλοις Βαρβάροις ἐποιεῖτο· εἰς τὸνναντίον δὲ μέρος ὁρμήσης, καὶ κρυπτομένην ἔχων, διὰ τὸν ἐξαιρόμενον κονιορτὸν, τὴν ἰδίαν ἀποχώρησιν, ἀκινδύνως αὐτὸς τε διέφυγε, τοὺς τε μεθ' αὐτοῦ πάντας εἰς τὰς κατόπιν κειμένας τῶν Μακεδόνων κόμας διέσωσε. τέλος δὲ, πάντων τῶν Βαρβάρων πρὸς φυγὴν ὁρμησάντων, καὶ τῶν Μακεδόνων τοὺς ἐσχάτους ἀεὶ κτεινόντων, ταχὺ πᾶς ὁ πλησίον τοῦ πεδίου τόπος νεκρῶν ἐπληρώθη. διὸ καὶ τῶν Βαρβάρων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ κατεκόπησαν οἱ πάντες ἱππεῖς τε καὶ πεζοὶ πλείους τῶν ἐννέα μυριάδων· τῶν δὲ Μακεδόνων ἀνῆρέθησαν μὲν εἰς πεντακοσίους, τραυματῖαι δ' ἐγένοντο παμπληθεῖς, ἐν οἷς καὶ τῶν ἐπιφανεστάτων ἡγεμόνων Ἰφραισιῶν

μὲν εἰς τὸν βραχίονα ξυστῶ βληθεὶς ἐτρώθη, τῶν
σωματοφυλάκων ἡγούμενος· τῶν δὲ στρατηγῶν
Περδίκκας καὶ Κοῖτος, ἔτι δὲ Μενίδας, καὶ τινες
ἕτεροι τῶν ἐπιφανῶν ἡγεμόνων. ἡ μὲν οὖν περὶ
Ἀρβηλα γενομένη παρὰτάξις τοιοῦτον ἔσχε τὸ
πέρας.

^{Olymp. CXII, 3. Graecae civitates crescentem victoris Alexan-}
^{dri potentiam suspectam habent. Itaque, Antipatro in Thracia}
^{bello contra Memnonem occupato, Lacedaemonii opportunitate usi,}
^{pro libertate bellum movent. Regem Agidem imperatorem creant.}

62. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθηήσιν Ἀριστοφῶντος,
ἐν Ῥώμῃ διεδέξαντο τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν Γαῖος Δο-
μίτιος καὶ Αὔλος Κορνήλιος. ἐπὶ δὲ τούτων, εἰς τὴν
Ἑλλάδα τῆς περὶ Ἀρβηλα μάχης διαδοθείσης, πόλλαι
τῶν πόλεων, ὑφορώμεναι τὴν αἵξιν τῶν Μακεδό-
νων, ἔγνωσαν, ἕως ἔτι τὰ Περσῶν πράγματα δια-
μένῃ, τῆς ἐλευθερίας ἀντέχεσθαι. βοηθήσειν γὰρ
αὐτοῖς Δαρεῖον, καὶ χρημάτων τε πλήθος χορηγήσειν
πρὸς τὸ δύνασθαι ξενικὰς μεγάλας δυνάμεις συνί-
στασθαι· καὶ τὸν Ἀλέξανδρον μὴ δυνήσεσθαι διαι-
ρεῖν τὰς δυνάμεις. εἰ δὲ περιόψονται τοὺς Πέρσας
καταπολεμηθέντας, μονωθήσεσθαι τοὺς Ἕλληνας,
καὶ μηκέτι δυνήσεσθαι φροντίσαι τῆς ἐαυτῶν ἐλευ-
θερίας. προεκαλέσατο δὲ πρὸς τὴν ἀπόστασιν τοὺς
Ἕλληνας καὶ ὁ περὶ τὴν Θράκην νευτερισμὸς κατὰ τοὺς
ὑποκειμένους καιροὺς γερόμενος. Μένων γὰρ ὁ
καθεστιάμενος στρατηγὸς τῆς Θράκης, ἔχων δύναμιν,
καὶ φρονήματος ὦν πλήρης, ἀνέσεισε μὲν τοὺς Βαρ-
βάρους· ἀποστάτης δὲ γενόμενος τοῦ Ἀλεξάνδρου,
καὶ ταχὺ μεγάλης δυνάμεως κυριεύσας, φανερωῖς
ἀπεκαλύψατο πρὸς τὸν πόλεμον. διόπερ' Ἀντίπατρος

πασαν ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν, προῆλθε διὰ Μακεδονίας εἰς Θράκην, καὶ διεπολέμει πρὸς τὸν Μένονα. τούτου δὲ περὶ ταῦτ' ὄντος, οἱ Λακεδαιμόνιοι καιρὸν ἔχειν ὑπολαμβάνοντες τοῦ παρασκευασθαι τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, παρεκάλουν τοὺς Ἕλληνας συμφρονῆσαι περὶ τῆς ἐλευθερίας. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν, παρὰ πάντας τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ὑπ' Ἀλεξάνδρου προτιμώμενοι, τὴν ἡσυχίαν ἤγον· Πελοποννησίων δ' οἱ πλείους, καὶ τῶν ἄλλων τινὲς συμφρονήσαντες, ἀπεγράψαντο πρὸς τὸν πόλεμον, καὶ κατὰ δύναμιν τῶν πόλεων καταγράφοντες τῶν νέων τοὺς ἀρίστους, κατέλεξαν στρατιώτας πεζοὺς μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν δισμουρίων, ἵππεῖς δὲ περὶ δισχιλίους. τὴν δ' ἡγεμονίαν ἔχοντες Λακεδαιμόνιοι, πανδημεὶ πρὸς τὸν ὑπὲρ τῶν ὅλων κίνδυνον ὤρμησαν, Ἄγιδος τοῦ βασιλέως τὴν πάντων ἔχοντος ἡγεμονίαν.

Re audita, Antipater, composito in Thracia bello, advolat, proelioque hostes fundit. Agidis mors memorabilis.

63. Ἀντίπατρος δὲ πυθόμενος τὴν τῶν Ἑλλήνων συνδρομὴν, τὸν μὲν ἐν τῇ Θράκῃ πόλεμον, ὥς ποτ' ἦν δυνατόν, διέλυσεν, εἰς δὲ τὴν Πελοπόννησον ἦκε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως. προσλαβόμενος δὲ καὶ παρὰ τῶν συμμαχοῦντων Ἑλλήνων στρατιώτας, ἡθροισε τοὺς ἅπαντας οὐκ ἐλάττους τῶν τετρακισμουρίων. γενομένης δὲ παρατάξεως μεγάλης, ὁ μὲν Ἄγης μαχόμενος ἔπεσεν· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πολὺν μὲν ἐκθύμως χρόνον ἀγωνιζόμενοι διεκατέβουν· τῶν δὲ συμμάχων βιασθέντων, καὶ αὐτοὶ τὴν

ἀναχώρησιν εἰς τὴν Σπάρτην ἐποιήσαντο. ἀνῆρθσαν δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν μὲν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων πλείους τῶν πεντακισχιλίων καὶ τριακοσίων, τῶν δὲ μετ' Ἀντιπάτρου τρισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι. ἴδιον δὲ τι συνέβη καὶ περὶ τὴν τοῦ Ἄγιδος τελευτὴν γενέσθαι. ἀγωνισάμενος γὰρ λαμπρῶς, καὶ πολλοῖς τραύμασιν ἐναντίοις περιπεσὼν, ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν εἰς τὴν Σπάρτην ἀπεκομίσθη· περικατάληπτος δὲ γενόμενος, καὶ τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀπογνοὺς, τοῖς μὲν ἄλλοις στρατιώταις προσέταξεν ἀπιέναι τὴν ταχίστην, καὶ διασώζειν αὐτοὺς εἰς τὴν τῆς πατρίδος χρεῖαν· αὐτὸς δὲ καθοπλισθεὶς καὶ εἰς γόνυ διαναστάς, ἡμύνατο τοὺς πολεμίους, καὶ τινὰς καταβαλὼν καὶ συνακοντισθεὶς, κατέστρεψε τὸν βίον, ἄρξας ἔτη ἑννέα. ἡμεῖς δὲ διεληλυθότες τὰ πραχθέντα κατὰ τὴν Εὐρώπην ἐν μέρει τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν συντελεσθέντα διεξιμεν.

ΤΗΣ ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗΣ ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ
ΒΙΒΛΩΝ Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΒΙΒΛΟΣ
Η ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΤΜΗΜΑ.

Darius fuga in satrapias superiores, et quidem Ecbatana se recipit, ut novas copias ibi tutius colligeret. Alexander, Arbelis praeda capta ingenti, Babylonem ducit, ubi provincias recens occupatas ordinat.

ΔΑΡΕΙΟΣ μὲν γὰρ ἡττηθεὶς ἐν τῇ περὶ Ἀρβηλα παρατάξει, τὴν φυγὴν ἐπὶ τὰς ἄνω σατραπείας ἐποίησας, σπεύδων τῷ διαστήματι τῶν τόπων λαβεῖν ἀναστροφὴν, καὶ χρόνον ἱκανὸν εἰς παρασκευὴν δυνάμεως. τὸ μὲν οὖν πρῶτον εἰς Ἐκβάτανα τῆς Μηδίας διανύσας,

ἐνταῦθα διέτριβε· καὶ τοὺς μὲν ἐκ τῆς φυγῆς ἀνα-
σωζομένους ἀνεδέχετο, τοὺς δὲ ἀνόπλους καθώπλιξε.
μετεπέμπετο δὲ καὶ στρατιώτας ἐκ τῶν πλησιοχώρων
ἐθνῶν, καὶ πρὸς τοὺς ἐν Βάκτροις καὶ ταῖς ἄνω
σατραπείαις σατραπᾶς καὶ στρατηγούς διεπέμπετο,
παρικαλῶν διαφυλάττειν τὴν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν.
Ἀλέξανδρος δὲ, μετὰ τὴν νίκην θάψας τοὺς τετελευ-
τηκότας, ἐπέβαλε τοῖς Ἀρβήλοις, καὶ πολλὴν μὲν
εὗρεν ἀφθονίαν τῆς τροφῆς, οὐκ ὀλίγον δὲ κόσμον
καὶ γάλα βαρβαρικὴν, ἀργυρίου δὲ τάλαντα τρισχί-
λια. συλλογισάμενος δὲ τὴν μέλλουσαν ἔσεσθαι
φθορὰν τοῦ περιέχοντος ἄερος, διὰ τὸ πλῆθος τῶν
νεκρῶν, εὐθύς ἀνέξευξε, καὶ κατήντησε μετὰ πάσης
τῆς δυνάμεως εἰς Βαβυλῶνα. τῶν δ' ἐγχωρίων προ-
θύμως ὑποδεξαμένων αὐτὸν, καὶ κατὰ τὰς ἐπισταθ-
μίας λαμπρῶς ἐστιώντων τοὺς Μακεδόνας, ἀνέλαβε
τὴν δύναμιν ἐκ τῆς προγεγενημένης ταλαιπωρίας·
πλείους δὲ τῶν τριάκοντα ἡμερῶν ἐνδιέτριψε τῇ πό-
λει, διὰ τε τὴν θαψίλειαν τῶν ἐπιτηδείων, καὶ τὴν
φιλοξενίαν τῶν ἐγχωρίων· μετὰ δὲ ταῦτα τὴν μὲν
ἄκραν παρέδωκε τηρεῖν Ἀγιάθῳ τῷ Πυδναίῳ,
συστήσας αὐτῷ Μακεδόνας στρατιώτας ἐπτακοσίους·
Ἀπολλόδωρον δὲ τὸν Ἀμφιπολίτην, καὶ Μένητα τὸν
Πελλαῖον ἀπέδειξε στρατηγούς τῆς τε Βαβυλῶνος
καὶ τῶν σατραπειῶν μέχρι Κιλικίας. δοὺς δὲ αὐτοῖς
ἀργυρίου τάλαντα χίλια, προσέταξε ξενολογεῖν στρα-
τιώτας ὡς πλείστους. Μιθρίνη δὲ τῷ παραδόντι
τὴν ἐν Σάρδεσιν ἄκραν, Ἀρμενίαν ἔδωκεν. ἐκ δὲ
τῶν ληφθέντων χρημάτων τῶν μὲν ἵππων ἐκάστω

Ἐξ μᾶς ἐδωρήσατο, τῶν δὲ συμμάχων, πέντε· τῶν δ' ἐκ τῆς φάλαγγος Μακεδόνων, δύο. τοὺς δὲ ξένους διμήνοις μισθοφοραῖς ἐτίμησε πάντας.

Tum profectus, in ipso itinere novas ex Europa copias recipit. Inde in Sittacenam regionem progressus, in re militari nonnulla melius instituit: deinde in Susianam movet, Susasque ultro in deditionem accipit.

64. Τοῦ δὲ βασιλέως ἀναζεύξαντος ἐκ τῆς Βαβυλῶνος, καὶ κατὰ τὴν πορείαν ὄντος, ἦκον πρὸς αὐτὸν παρὰ μὲν Ἀντιπάτρου πεμφθέντες ἱππεῖς μὲν Μακεδόνες πεντακόσιοι, πεζοὶ δὲ ἑξακισχίλιοι· ἐκ δὲ Θράκης ἱππεῖς μὲν ἑξακόσιοι, Τραλλεῖς δὲ τρισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι· ἐκ δὲ Πελοποννήσου πεζοὶ μὲν τετρακισχίλιοι, ἱππεῖς δὲ βραχὺ λείποντες τῶν χιλίων· ἐκ δὲ τῆς Μακεδονίας, τῶν φίλων τοῦ βασιλέως υἱοὶ πεντήκοντα, πρὸς τὴν σωματοφυλακίαν ὑπὸ τῶν πατέρων ἀπεσταλμένοι. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺτους παραλαβὼν, προῆγε, καὶ κατήντησεν ἑκταῖος εἰς τὴν Σιττακηνὴν ἐπαρχίαν· τῆς δὲ χώρας ταύτης πολλὴν ἀφθονίαν ἐχούσης τῶν ἐπιτηδείων πάντων, ἐν ταύτῃ πλείους ἡμέρας ἔμεινεν, ἅμα μὲν σπεύδων ἐκ τῆς κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν ταλαιπωρίας ἀναλαβεῖν τὴν δύναμιν, ἅμα δὲ τῆς στρατιωτικῆς τάξεως διανοούμενος ἐπιμεληθῆναι, καὶ τὰς ἡγεμονίας ἀναβιβᾶσαι, καὶ τὴν δύναμιν ἰσχυροποιῆσαι τῷ τε πλήθει καὶ ταῖς ἀρεταῖς τῶν ἡγεμόνων. συντελέσας δὲ τὰ δεδογμένα, καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας περὶ τῶν ἀρίστων κρίσιν ποιησάμενος, καὶ πολλοὺς ἀπὸ τῆς μεγάλης ἡγεμονίας ἐπὶ μεγάλης ἐξουσίας ἀναβιβᾶσας, πάντας τοὺς ἡγεμόνας εἰς ἀξίωμα μείζον καὶ

στοργὴν ἰσχυράν πρὸς ἑαυτὸν προήγαγεν. ἐπεμελήθη δὲ καὶ τῆς ἰδιωτικῆς τῶν στρατιωτῶν διατάξεως, καὶ πολλὰ πρὸς τὴν εὐχρηστίαν ἐπινοήσαντες, ἐπὶ τὸ κρεῖττον διορθώσατο. κατασκευάσας δὲ πᾶσαν τὴν στρατιὴν εὐνοίᾳ τε πρὸς τὸν ἡγούμενον διαφέρονσαν, καὶ πρὸς τὰ παραγγελλόμενα πειθαρχοῦσαν, ἔτι δὲ ταῖς ἀνδραγαθίαις ὑπερβάλλουσαν, ἐπὶ τοὺς ὑπολειπομένους ἀγῶνας ὥρμησεν. εἰς δὲ τὴν Σουσιανὴν καταντήσας, ἀκινδύνως παρέλαβε τὰ περιβόητα ἐν Σούσοις βασίλεια, ἐκουσίως Ἀβουλήτου τοῦ σατράπου παραδόντος αὐτῷ τὴν πόλιν, ὥς μὲν ἔνιοι γεγράφασι, προστάξαντος Δαρείου τοῖς πεπιστευμένοις ὑπ' αὐτοῦ. τοῦτο δὲ προᾶσαι τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν, ὅπως ὁ μὲν Ἀλέξανδρος εἰς περισπασμοὺς ἀξιολόγους καὶ παραλήψεις ἐπιφανεστάτας τῶν πόλεων καὶ θησαυρῶν μεγάλων ἐμπεσὼν, ἐν ἀσχολίαις ὑπάρχῃ· ὁ δὲ Δαρεῖος τῇ φυγῇ λαμβάνῃ χρόνον εἰς τὴν τοῦ πολέμου παρασκευήν.

Gaza regia Susis inventa describitur. Darii mensa, Alexandri pedibus subdita, eunucho lacrimas movet.

66. 'Ο δ' Ἀλέξανδρος, παραλαβὼν τὴν πόλιν καὶ τοὺς ἐν τοῖς βασιλείοις θησαυροὺς, εὗρεν ἀσήμου χρυσοῦ καὶ ἀργύρου πλείω τῶν τετρακισμυρίων ταλάντων. ταῦτα δὲ ἐκ πολλῶν χρόνων οἱ βασιλεῖς ἄθικτα διετήρησαν, πρὸς τὰ παράλογα τῆς τύχης ἀπολιπόντες αὐτοῖς καταφυγὰς. χωρὶς δὲ τούτων ὑπῆρχεν ἑννακισχίλια τάλαντα χρυσοῦ, χαρακτῆρα Δαρείον ἔχοντα. ἴδιον δὲ τι συνέβη γενέσθαι τῷ βασιλεῖ κατὰ τὴν παραλήψιν τῶν χρημάτων. καθί-

σαντες γὰρ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν βασιλικὸν θρόνον, καὶ
 τούτου μείζωνος ὄντος ἢ κατὰ τὴν συμμετρίαν τοῦ
 σώματος, τῶν παίδων τις ἰδὼν τοὺς πόδας ἀπολεί-
 ποντας πολὺ τοῦ κατὰ τὸν θρόνον ὑποβάθρου, βα-
 σιάσας τὴν Λαρείου τράπεζαν, ὑπέθηκε τοῖς ποσὶν
 αἰωρουμένοις. ἁρμοστῆς δὲ γενομένης, ὁ μὲν βασι-
 λεὺς ἀπεδέξατο τὴν τοῦ πράξαντος εὐστοχίαν· τῶν
 δὲ παρεσιώτων τις τῷ θρόνῳ εὐνοῦχος, κινήθεις
 τὴν ψυχὴν τῇ μεταβολῇ τῆς τύχης, ἐδάκρυσεν. ὃν
 ἰδὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἤρετο, Τί κακὸν ἰδὼν γεγονὸς
 κλαίεις; ὁ δὲ εὐνοῦχος ἔφησε, Νῦν μὲν σὺς εἰμι δοῦ-
 λος, πρότερον δὲ Λαρείου· καὶ φύσει φιλοδέσποτος
 ὢν, ἤλγηκα ἰδὼν τὸ παρ' ἐκείνῳ μάλιστα τιμώμενον,
 νῦν ἄτιμον γεγονὸς σκεῦος. ὁ δὲ βασιλεὺς διὰ τῆς
 ἀποκρίσεως λαβὼν ἔννοιαν τῆς ὅλης κατὰ τὴν Περ-
 σικὴν βασιλείαν μεταβολῆς, ὑπέλαβεν ἑαυτὸν ὑπερή-
 φανόν τι πεποιημέναι, καὶ τῆς πρὸς τὰς αἰχμαλώτι-
 δας ἐπιεικειᾶς ἄλλοτριώτατον. διόπερ προσκαλεσά-
 μενος τὸν Θέντα τὴν τράπεζαν, ἐπέταξεν ἄραι πάλιν.
 ἐνταῦθα παρεστὼς Φιλώτας, Ἄλλ' οὐχ ὕβρις ἐστίν,
 εἶπε, τὸ μὴ ὑπὸ σοῦ προστιαθέν, ἀλλὰ δαίμονός τι-
 νος ἀγαθοῦ προνοία καὶ βουλήσει. ὁ δὲ βασιλεὺς,
 οἰωνισάμενος τὸ ῥηθέν, προσέταξεν ἔαν κειμένην ὑπὸ
 τῷ θρόνῳ τὴν τράπεζαν.

Susis relicta Darii matre cum liberis, Alexander Pasitigrin
 transit, et superatis per angustam viam rupibus, cunctis per Vxia-
 nam regionem urbibus potitur.

67. Μετὰ δὲ ταῦτα τὴν μὲν Λαρείου μητέρα καὶ
 τὰς θυγατέρας καὶ τὸν υἱὸν ἀπέλιπεν ἐν Σούσοις,
 καὶ παρακατέστησε τοὺς διδάζοντας τὴν Ἑλληνικὴν

δι' αὐλεκτον· αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀναξέυξας, τετραταῖος ἐπὶ τὸν Τίγριν ποταμὸν ἀφίκετο· ὃς ῥέων ἀπὸ τῆς Οὐξίων ὀρεινῆς, τὸ μὲν πρῶτον φέρεται διὰ χώρας τραχείας καὶ χαράδραις μεγάλαις διειλημμένης, ἐπὶ σταδίους χιλίους. ἔπειτα διαρρέει ῥαν πεδιάδα, πραῦνόμενος ἀεὶ μᾶλλον· καὶ διελθὼν σταδίους ἑξακοσίους, ἐξίησιν εἰς τὴν κατὰ Πέρσας θάλασσαν. διαβὰς δὲ τὸν Τίγριν, προῆγεν ἐπὶ τὴν Οὐξίων χώραν, οὕσαν πάμπορον καὶ θαυσιλεύουσαν διαρρέομένην, καὶ πολλοὺς καὶ παντοδαποὺς ἐκφέρουσαν καρποὺς. διὸ καὶ τῆς ὠρίμου ξηραينوμένης ὁπώρας παντοδαπὰ πλάσματα χρήσιμα πρὸς ἀπολαυσιν οἱ τὸν Τίγριν πλείοντες ἔμποροι κατάγουσιν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν. καταλαβὼν δὲ τὰς παρόδους φυλαττομένης ὑπὸ Μαδέτου, συγγενοῦς μὲν ὄντος Δαρείου, δύναμιν δὲ ἔχοντος ἀξιόλογον, κατεσκεύαστο τὴν ὀχυρότητα τῶν τόπων. ἀπαροδεύτων δ' ὄντων κρημνῶν, τῶν ἐγγχωρίων τις ἀνὴρ, Οὐξιος μὲν τὸ γένος, ἔμπειρος δὲ τῶν τόπων, ἐπηγγείλατο τῷ βασιλεῦ διὰ τινος στενῆς ἀτραποῦ καὶ παραβόλου ἄξιν τοὺς στρατιώτας, ὥστε ὑπερδεξίους γενέσθαι τῶν πολεμίων. ὁ δ' Ἀλέξανδρος, προσδεξάμενος τοὺς λόγους, τούτῳ μὲν συναπέστειλε τοὺς ἱκανοὺς στρατιώτας· αὐτὸς δὲ τὴν διόδον κατασκευάσας, ἐφ' ᾧ ἦν ἐνδεχόμενον, προσέβαλε τοῖς ἐπὶ τῶν παρόδων ἐφεστηκόσιν. ἐκ διαδοχῆς δὲ ἐνεργῶς τοῦ κινδύνου συνεστώτος, καὶ τῶν Βαρβάρων περισπωμένων περὶ τὸν ἄγωνα, παραδόξως οἱ πεμφθέντες ἐφάνησαν ὑπερδεξιοὶ τοῖς τὴν παράδον φυλάττουσι. καταπλεγέντων

δὲ τῶν Βαρβάρων, καὶ πρὸς φυγὴν δομησάντων ἐγκρατὴς ἐγένετο τῆς διεξόδου, καὶ ταχέως πασῶν τῶν κατὰ τὴν Οὐξιανὴν πόλεων.

Inde progressus Alexander versus Persiam, usque ad Susiades petras, dum angustias, ab Ariobarzane obsessas, perrumpere conatur, cum ingenti clade repellitur. E captivis unum alia via secutus, angustias superat, et Ariobarzanem opprimit.

68. Ἐντεῦθεν δ' ἀναζεύξας προῆγεν ἐπὶ τὴν Περσίδα, καὶ πεμπταῖος ἦκεν ἐπὶ τὰς Σουσιάδας καλουμένας πέτρας. ταύτας δὲ προκατειληφώς ἦν ὁ Ἀριοβαρζάνης, μετὰ στρατιωτῶν πεζῶν μὲν δισμυρίων καὶ πεντακισχιλίων, ἱππέων δὲ τριακοσίων. ὁ δὲ βασιλεὺς; δόξας τῇ βίᾳ κρατήσειν τῆς πύλης, προῆγε διὰ τόπων στενῶν καὶ τραχέων, οὐδενὸς παρενοχλοῦντος. οἱ δὲ Βάρβαροι μέχρι μὲν τινος εἶων αὐτὸν διαπορεύεσθαι τὰς παρόδους, ἐπεὶ δὲ εἰς μέσας τὰς δυσχωρίας ἤκον, ἄφνω τὴν ἐπίθεσιν ἐποιοῦντο, καὶ πολλοὺς μὲν ἀμαξιαίους λίθους ἐπεκύλιον, οἱ προσπίπτοντες ἄφνω τοῖς Μακεδόσι, πολλοὺς διέφθειρον· οὐκ ὀλίγοι δ' ἀπὸ τῶν κρημνῶν ἀκοντίζοντες εἰς πεπυκνωμένους, οὐκ ἀπετύγχανον τῶν σκοπῶν· ἄλλοι δ' ἐκ χειρὸς τοῖς λίθοις βάλλοντες τοὺς βιαζομένους τῶν Μακεδόνων ἀνέστελλον. πολλὰ δ' αὐτοῖς τῆς δυσχωρίας συνεργούσης, ἐπλεονέκτου, καὶ συχνοὺς μὲν ἀπέκτεινον, οὐκ ὀλίγους δὲ κατέτιτρωσκον. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τῇ δεινότητι τοῦ πάθους ἀδυνατῶν βοηθεῖν, καὶ θεωρῶν μηδὲνα τῶν πολεμίων μῆτε τεθνηκότα μῆτε ὅλως τετρωμένον, τῶν δὲ ἰδίων ἀπολωλότας μὲν πολλοὺς, κατατετρωμένους δὲ σχεδὸν ἅπαντας τοὺς προσβαλόντας, ἀνε-

καλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρατιώτας ἀπὸ τῆς μά-
 χης. ἀναχωρήσας δὲ ἀπὸ τῶν παρόδων σταδίους
 τριακοσίους, κατεστρατοπέδευσε, καὶ παρὰ τῶν ἐγ-
 χωρίων ἐπυνθάνετο μὴ τις ἐτέρα ἐστὶ διεκβολή. πάν-
 των δ' ἀποφαινομένων δίοδον μὲν μηδεμίαν ἄλλην
 ὑπάρχειν, περίοδον δὲ εἶναι πολλῶν ἡμερῶν· αἰσχροὺν
 εἶναι νομίσας ἀτάφους ἀπολιπεῖν τοὺς τετελευτηκό-
 τας, καὶ τὴν αἰτησιν τῶν νεκρῶν οὔσαν ὁρῶν ἀσχή-
 μονα καὶ περιέχουσαν ἥτις ὁμολόγησιν, προσέταξεν
 ἀπαγαγεῖν ἅπαντας τοὺς αἰχμαλώτας. ἐν δὲ τοῦ-
 τοις ἦκεν ἀπαγόμενος ἀνὴρ διγλωττος, εἰδὼς τὴν
 Περσικὴν διάλεκτον· οὗτος δὲ ἑαυτὸν ἀπεφαίνεται
 Λύκιον μὲν εἶναι τὸ γένος, αἰχμαλώτον δὲ γενόμενον
 ποιμαίνειν κατὰ τὴν ὑποκειμένην ὄρεινὴν ἔτη πλείω·
 δι' ἣν αἰτίαν ἔμπειρον γενέσθαι τῆς χώρας, καὶ δύ-
 νασθαι τὴν δύναμιν ἀγαγεῖν διὰ τῆς καταδένδρου,
 καὶ κατόπιν ποιῆσαι τῶν τηρούντων τὰς παρόδους.
 ὁ δὲ βασιλεὺς, μεγάλαις δωρεαῖς τιμήσειν ἐπαγγελιά-
 μενος τὸν ἄνδρα, τοῦτου καθηγούμενου διῆλθεν
 ἐπιπόρως τὴν ὄρεινὴν νυκτός, πολλὴν μὲν πατήσας
 χιόνα, πᾶσαν δὲ κρημνώδη χώραν περάσας, χαρά-
 δραις βαθείαις καὶ πολλαῖς φάραξι διειλημμένην.
 ἐπιφανεῖς δὲ ταῖς προφυλακαῖς τῶν πολεμίων, τοὺς
 μὲν πρῶτους κατέκοψε, τοὺς δ' ἐπὶ τῆς δευτέρας φυ-
 λακῆς τεταγμένους ἐξώγησε· τοὺς δὲ τρίτους τρε-
 ψάμενος, ἐκράτησε τῶν παρόδων, καὶ τοὺς πλείστους
 τῶν περὶ τὸν Ἀριοβαρζάνην ἀπέκτεινε.

Hinc Persepolin contendens literas a Teridate accipit, qui urbem tradere pollicetur. Græci captivi, foede mutilati, ad DCC, regi obviam facti, eius misericordiam movent.

69. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τὴν Περσέπολιν προάγων, κατὰ τὴν ὁδὸν ἐπιστολὴν ἐκομίσατο παρὰ τοῦ κυριεύοντος τῆς πόλεως Τηριδάτου. ἐν ταύτῃ δ' ἦν γεγραμμένον, ἔάν παραγενόμενος φθάσῃ τοὺς ἐπιβαλλομένους διατηρῆσαι Λαρεῖω τὴν Περσέπολιν, κύριος ἔσται ταύτης ὑπ' αὐτοῦ παραδοθείσης. διόπερ ὁ Ἀλέξανδρος κατὰ σπουδὴν ἤγε τὴν δύναμιν, καὶ τὸν Ἀράξην ποταμὸν ζεύξας, διεβίβασε τοὺς στρατιώτας. προάγοντος δὲ τοῦ βασιλέως, θέαμα παρόδοξον καὶ δεινὸν ὤφθη, μισοπονηρίαν μὲν περιέχον κατὰ τῶν προαόντων, ἔλεον δὲ συμπάθειαν ἐπιφέρον πρὸς τοὺς ἀνήκεστα πεπονθότας. ἀπήντησαν γὰρ αὐτῷ μεθ' ἱκετηριῶν Ἕλληνες ὑπὸ τῶν πρότερον βασιλέων ἀνάστατοι γεγονότες, ὀκτακόσιοι μὲν σχεδὸν τὸν ἀριθμὸν ὄντες, ταῖς δ' ἡλικίαις οἱ πλεῖστοι μὲν γεγηρακότες, ἡκρωτηριασμένοι δὲ πάντες, οἱ μὲν χεῖρας, οἱ δὲ πόδας, οἱ δὲ ὦτα καὶ ὄντας· τῶν δ' ἐπιστήμας ἢ τέχνας εἰδόντων, καὶ ἐν παιδείᾳ προκεκοφόντων τὰ μὲν ἄλλα τῶν ἡκρωτηρίων ἀπέκοπτον, αὐτὰ δὲ μόνα τὰ συνεργοῦντα πρὸς τὰς ἐπιστήμας ἀπέλειπτο· ὥστε πάντας ὁρῶντας τὰ τῆς ἡλικίας ἀξιώματα, καὶ τὰς περιεχούσας τὰ σώματα συμφορὰς, ἐλεῖν τὰς ψυχὰς τῶν ἀκληροῦντων· μάλιστα δὲ αὐτὸν τὸν Ἀλέξανδρον συμπάθῃ γενέσθαι τοῖς ἡτυχηκόσι, καὶ μὴ δύνασθαι κατασχεῖν τὰ δάκρυα. ἀναβοησάντων δὲ αὐτῷ ἀπάντων, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἀξιούντων ἀμῦναι ταῖς ἰδίαις συμφοραῖς, ὁ μὲν βα-

σιλεὺς προσκαλεσάμενος τοὺς προεσθηκότας, ἐπηγείλατο πολλὴν πρόνοιαν ποιήσασθαι, καὶ τῆς αὐτοῦ μεγαλοψυχίας ἀξίως τιμήσας, φροντίδα ποιήσασθαι τῆς ἐπ' οἶκον ἀνακομιδῆς. οἱ δὲ, συνελθόντες καὶ βουλευσάμενοι, προέκριναν τὴν αὐτόθι μορὴν τῆς εἰς οἶκον ἀνακομιδῆς. ἀνασωθέντας μὲν γὰρ αὐτοὺς διασπαρήσεσθαι κατ' ὀλίγους, καὶ περιόντας ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπονείδιστον μὲν ἔξιν τὴν ἐκ τῆς τύχης ἐπήρειαν· μετ' ἀλλήλων δὲ βιοῦντας, τὴν ὁμοίαν συμφορὰν ἔχοντας, παραμύθιον ἔξιν τῆς ἰδίας ἀκληρίας τὴν τῶν ἄλλων τῆς ἀκληρίας ὁμοιότητα. διὸ καὶ πάλιν ἐντυχόντες τῷ βασιλεῖ, καὶ τὴν ἰδίαν κρίσιν δηλώσαντες, ἐδέοντο πρὸς ταύτην τὴν ὑπόστασιν οἰκείαν παρέχεσθαι τὴν βοήθειαν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος συγκαταθέμενος τοῖς δεδογμένοις, τρισχίλιας μὲν ἐκάστῳ δραχμὰς ἐδώρῃσατο, καὶ στολὰς ἀνδρείας πέντε, καὶ γυναικείας ἕσας, ζεύγη δὲ βοικὰ δύο, καὶ πρόβατα πεντήκοντα, καὶ πυρῶν μεδίμνους πεντήκοντα. ἐποίησε δὲ καὶ ἀτελεῖς αὐτοὺς παντὸς βασιλικοῦ φόρου, καὶ τοῖς ἐπίσταταις προσέταξε φροντίζειν, ὅπως μὴδ' ὑφ' ἐνὸς ἀδικῶνται. Ἀλέξανδρος μὲν οὖν, ἀκολούθως τῇ καθ' αὐτὸν ἐπιεικείᾳ, τοιαύταις εὐεργεσίαις τὰς τῶν ἡτυχηκώτων συμφορὰς διωρθώσατο.

Persepolis vi capta et vastata, viri trucidati, opes ingentes dirptae, feminae in servitutem redactae.

70. Τὴν δὲ Περσέπολιν, μητρόπολιν οὔσαν τῆς Περσῶν βασιλείας, ἀπέδειξε τοῖς Μακεδόσι πολεμίαν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεων, καὶ τοῖς στρατιώταις

ἔδωκεν εἰς διαρπαγὴν, χωρὶς τῶν βασιλείων. πλου-
 σιωτάτης δ' οὔσης τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον, καὶ τῶν ἰδιω-
 τικῶν οἰκῶν πεπληρωμένων ἐκ πολλῶν χρόνων παν-
 τοίας εὐδαιμονίας, οἱ Μακεδόνες ἐπήεσαν, τοὺς μὲν
 ἄνδρας πάντας φορεῦντες, τὰς δὲ κτήσεις διαρπά-
 ζοντες, πολλὰς μὲν τοῖς πλήθεσιν ὑπαρχούσας, κα-
 τασκευῆς δὲ καὶ κόσμου παντοίου γεμούσας. ἔνθα
 δὴ πολὺς μὲν ἄργυρος διεφορεῖτο, οὐκ ὀλίγος δὲ χρυ-
 σὸς διηρπάζετο, πολλαὶ δὲ καὶ πολυτελεῖς ἐσθῆτες,
 αἱ μὲν θαλασσίαις πορφύραις, αἱ δὲ χρυσοῖς ἐνυ-
 φάσμασι πεποικιλμέναι, τοῖς κρατοῦσιν ἐπαθλα κα-
 θίσταντο. τὰ δὲ μεγάλα καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκου-
 μένην περιβόητα βασίλεια πρὸς ὕβριν καὶ παντελεῆ
 φθορὰν ἀπεδέδεικτο. οἱ δὲ Μακεδόνες ἐνημερεύσαν-
 τες ταῖς ἀρπαγαῖς, τὴν ἀπληστον τοῦ πλείονος ἐπι-
 θυμίαν οὐκ ἐδύναντο πληρῶσαι. τοσαύτη γὰρ ἦν
 τῆς πλεονεξίας ὑπερβολὴ κατὰ τὰς τούτων ἀρπαγὰς,
 ὥστε καὶ πρὸς ἀλλήλους διαμάχεσθαι, καὶ πολλοὺς
 μὲν ἀναιρεῖν τῶν τὰ πολλὰ τῆς ἀρπαγῆς ἐξειδιοποιου-
 μένων· τινὲς δὲ τὰ πολυτελέστερα τῶν εὕρισκομένων
 τοῖς ξίφεσι διακόπτοντες, τὰς ἰδίας ἀπεκόμιζον με-
 ρίδας. ἔνιοι δὲ τὰς τῶν ἐπιβάλλοντων τοῖς ἀμφισβη-
 τουμένοις χεῖρας ἀπέκοπτον, συνεκφερόμενοι τοῖς
 θυμοῖς. τὰς δὲ γυναῖκας σὺν αὐτοῖς τοῖς κόσμοις
 πρὸς βίαν ἀπῆγον, τὴν αἰχμαλωσίαν δουλαγωγοῦντες.
 ἡ μὲν οὖν Περσέπολις, ὅσῳ τῶν ἄλλων πόλεων ὑπερ-
 εἶχεν εὐδαιμονία, τοσοῦτον ὑπερβύλετο τὰς ἄλλας
 τοῖς ἀτυχήμασιν.

Arx regia exempta a praeda. Magna auri argentique vis, hic custodita, in belli usus in alia loca transvecta. Arcis ipsius descriptio.

71. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος παρελθὼν εἰς τὴν ἄκραν, παρέλαβε τοὺς ἐν αὐτῇ θησανρούς. οὗτοι δὲ ἀπὸ Κύρου τοῦ πρώτου Περσῶν βασιλεύσαντος, μέχρι τῶν υποκειμένων καιρῶν, ἡθροισμένων τῶν προσόδων, ἔγεμον ἀργύρου τε καὶ χρυσίου. εὐρέθησαν γὰρ ἐν αὐτοῖς δώδεκα μυριάδες ταλάντων, εἰς ἀργυρίου λόγον ἀγομένου τοῦ χρυσίου. βουλόμενος δὲ τῶν χρημάτων ἃ μὲν μεθ' αὐτοῦ κομίζειν πρὸς τὰς εἰς τὸν πόλεμον χρείας, ἃ δ' εἰς Σούσα καταθέσθαι, καὶ φυλάττειν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, μετεπέμψατο ἐκ Βαβυλῶνος καὶ Μεσοποταμίας, ἔτι δὲ ἐκ Σούσων ἡμιόνων πλῆθος, τῶν μὲν ἀχθοφόρων, τῶν δὲ ζευγιτῶν, πρὸς δὲ τούτοις καμήλους ἀχθοφόρους τρισχιλίας καὶ διὰ τούτων πάντα ἀπεκόμισεν εἰς τοὺς προκριθέντας τόπους. σφόδρα γὰρ ἄλλοτρίως ἔχων πρὸς τοὺς ἐγχωρίους, ἠπίοιτε τε αὐτοῖς, καὶ τὴν Περσέπολιν εἰς τέλος ἔσπευδε καταφθεῖραι. οὐκ ἀνοίκειον δ' εἶναι νομίζομεν περὶ τῶν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει βασιλείων, διὰ τὴν πολυτέλειαν τῆς κατασκευῆς, βραχεία διελθεῖν. οὕσης γὰρ ἄκρας ἀξιολόγου, περιμήληφεν αὐτὴν τριπλοῦν τεῖχος, οὗ τὸ μὲν πρῶτον ἀναλήματι πολυδαπάνῃ κατεσκεύαστο, καὶ τὸ ὕψος εἶχε πηχῶν ἐκκαίδεκα ἐπ' ἄλλεσι κεκοσμημένον. τὸ δὲ δεύτερον τὴν μὲν ἄλλην κατασκευὴν ὁμοίαν ἔχει τῷ προειρημένῳ, τὸ δ' ὕψος διπλάσιον. ὁ δὲ τρίτος περίβολος τῷ σχήματι μὲν ἐστὶ τετραπλευρὸς, τὸ δὲ τούτου τεῖχος ὕψος ἔχει πηχῶν ἑξήκοντα, λίθῳ σκληρῷ καὶ πρὸς διαμονὴν αἰωνίαν εὖ πεφυκῶτι κατεσκευ-

ασμένον. ἐκάστη δὲ τῶν πλευρῶν ἔχει πύλας χαλκᾶς, καὶ παρ' αὐτὰς σταυροὺς χαλκοὺς εἰκοσιπήχεις, οὓς μὲν πρὸς τὴν ἐκ τῆς θεᾶς κατάπληξιν, αἱ δὲ πρὸς ἀσφάλειαν ἡρμοσμένας. ἐν δὲ τῇ πρὸς ἀνατολὰς μέρῃ τῆς ἁκρας τέτταρα πλέθρα διεστηκὸς ὅρος ἐστὶ τὸ καλούμενον βασιλικὸν, ἐν ᾧ τῶν βασιλέων ὑπῆρχον οἱ τάφοι. πέτρα γὰρ ἦν κατέξαμμένη, καὶ κατὰ μέσον οἴκους ἔχουσα πλείονας, ἐν οἷς σηκοὶ τῶν τετελευτηκότων ὑπῆρχον, πρόσβασιν μὲν οὐδεμίαν ἔχοντες χειροποίητον, ὑπ' ὀργάνων δὲ τινων χειροποιήτων ἔξαιρομένων τῶν νεκρῶν δεχόμενοι τὰς ταφάς. κατὰ δὲ τὴν ἁκραν ταύτην ἦσαν καταλύσεις βασιλικαὶ καὶ στρατηγικαὶ πλείους, πολυτελεῖς ταῖς κατασκευαῖς, καὶ θησαυροὶ πρὸς τὴν τῶν χρημάτων παραφυλακὴν εὐθέως κατεσκευασμένοι.

Victoriam Alexander festis et comissionibus celebrat, inter quas vino inebriatus et Thaidis exhortatione impulsus arcem regiam incendio delet.

72. Ὁ δ' Ἀλέξανδρος, ἐπινίκια τῶν κατορθωμάτων ἐπιτελῶν, θυσίας τε μεγαλοπρεπεῖς τοῖς θεοῖς συνετέλες, καὶ τῶν φίλων λαμπρὰς ἐστιάσεις ἐποίησατο. καὶ δὴ ποτε τῶν ἐταίρων εὐνοχοιμένων, καὶ τοῦ μὲν πότου προβαίνοντος, τῆς δὲ μέθης προοῦσης, κατέσχε λύσσα ἐπὶ πολὺ τὰς ψυχὰς τῶν οἰνωμένων. ὅτε δὴ καὶ μία τῶν παρουσῶν γυναικῶν, ὄνομα μὲν Θαῖς, Ἀττικὴ δὲ τὸ γένος, εἶπε κάλλιστον Ἀλέξανδρον τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πεπραγμένων ἔσσεσθαι, εἰάν κωμάσας μετ' αὐτῶν ἐμπρήσῃ τὰ βασίλεια, καὶ τὰ Περσῶν περιβόητα γυναικῶν χεῖρες ἐν βραχεῖ καιρῷ ποιήσωσιν ἄφαντα. τούτων δὲ ῥηθέντων εἰς

ἄνδρας νέους, καὶ διὰ τὴν μέθην ἀλόγως μετεωρίζο-
 μένους, ὥς εἰκός, ἄγειν τις ἀνεβόησε, καὶ δᾶδας
 ἄπειν, καὶ τὴν εἰς τὰ τῶν Ἑλλήνων ἱερὰ παρανο-
 μίαν ἀμύνασθαι παρεκελεύετο. συνεπευφημοῦντων
 δὲ καὶ ἄλλων, καὶ λεγόντων μόνῳ τὴν πρῶξιν τὰς
 τὴν προσήκειν Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τοῦ βασιλέως συνεξ-
 αρθέντος τοῖς λόγοις, πάντες ἀνεπήδησαν ἐκ τοῦ
 πότου, καὶ τὸν ἐπινίκιον κῶμον ἄγειν Διονύσῳ
 παρήγγειλαν. ταχὺ δὲ πλήθους λαμπάδων ἄθροι-
 σθέντος, καὶ γυναικῶν μουσουργῶν εἰς τὸν πότον
 παρειλημμένων, μετ' ὧδῆς καὶ αὐλῶν καὶ συρίγγων
 προῆγεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν κῶμον, καθηγουμένης
 τῆς πράξεως Θαΐδος τῆς ἐταίρας. αὕτη δὲ μετὰ τὸν
 βασιλέα πρώτη τὴν δᾶδα καιομένην ἠκόντισεν εἰς τὰ
 βασίλεια· καὶ τῶν ἄλλων τ' αὐτὰ πραξάντων, ταχὺ
 πᾶς ὁ περὶ τὰ βασίλεια τόπος κατεφλέχθη, διὰ τὸ
 μέγεθος τῆς φλογός· καὶ τὸ πάντων παραδοξότατον,
 τὸ Ξέρξου τοῦ Περσῶν βασιλέως γενόμενον ἀσέβημα
 περὶ τὴν ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηναίων, μία γυνή πολί-
 τῆς τῶν ἀδικηθέντων, ἐν παιδιᾷ πολλοῖς ὕστερον
 ἔτεσι μετῆλθε τοῖς αὐτοῖς πάθεσιν.

Tum urbes Persiae subigit, et castra in Darium movet, qui Ba-
 ctra confugerat. Sed Bessus, regionis satrapa, Darium, ante Ale-
 xandri adventum, dolo captum obtruncat. Lacedaemonii, per An-
 tipatrum victi, missa legatione, regis clementiam implorant.

73. Ἀλεξάνδρος δὲ ἀπὸ τούτων γενόμενος, τὰς
 κατὰ τὴν Περσίδα πόλεις ἐπῆλθε, καὶ πᾶς μὲν βίᾳ
 χειρωσάμενος, τὰς δὲ διὰ τὴν ἰδίαν ἐπιείκειαν προσ-
 αγόμενος, ἀνέξευξεν ἐπὶ τὸν Λαρεῖον. οὗτος δ' ἐπε-
 βάλετο μὲν ἀθροίζειν τὰς ἐκ τῆς Βακτριανῆς καὶ τῶν

ἄλλων σατραπειῶν δυνάμεις· καταταχοῦμενος δέ,
 καὶ μετὰ τρισμυρίων Περσῶν τε καὶ μισθοφόρων
 Ἑλλήνων τὴν φυγὴν εἰς τὰ Βάκτρα ποιούμενος, ὑπὸ
 Βήσσου τοῦ Βάκτρων σατράπου κατὰ τὴν ἀναχώρησιν
 συλληφθεὶς ἐδολοφονήθη. ἄρτι δ' αὐτοῦ τετελευ-
 τηκότος, Ἀλέξανδρος μετὰ τῶν ἱππέων ἐπιδιώκων,
 καὶ τὸν Δαρεῖον τετελευτηκότα καταλαβὼν, τῆς βα-
 σιλικῆς ταφῆς ἠξίωσεν. ὥς δ' ἔνιοι γεγράφασιν, ἔμ-
 πνουν ἔτι καταλαβὼν, τοῖς μὲν αὐτῆς αἰσιν αὐτοῦ
 συνήλγησε, παρακληθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ Δαρείου μετελ-
 θεῖν τὸν φόνον, καὶ καθομολογήσας, ἐδίωξε τὸν
 Βήσσον. ἐκείνου δὲ πολὺ προειληφότος, καὶ συμ-
 φυγόντος εἰς τὴν Βακτριανήν, ἐπανῆλθεν, ἀπογνοῦς
 τὸν τῶν πολεμίων διωγμόν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν
 Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν. κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην, Λα-
 κεδαιμόνιοι μὲν ἐπταικότες μεγάλη παρατάξει, διὰ
 τὴν συμφορὰν ἠναγκάσθησαν διαπρεσβεύεσθαι πρὸς
 Ἀντίπατρον· ἐκείνου δὲ ἐπὶ τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων
 συνέδριον τὴν ἀπόκρισιν ἀποστείλαντος, οἱ μὲν σύν-
 εδροι συνήχθησαν εἰς Κόρινθον, καὶ πολλῶν ῥηθέν-
 των λόγων πρὸς ἐκάτερον μέρος, ἔδοξαν αὐτοῖς ἀκέ-
 ραιον τὴν κρίσιν ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἀναπέμψαι.
 ὁ μὲν οὖν Ἀντίπατρος ὁμήρους ἔλαβε τοὺς ἐπιφανε-
 στάτους τῶν Σπαρτιατῶν πεντήκοντα· οἱ δὲ Λακε-
 δαιμόνιοι πρέσβεις ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἄξιον-
 τες αὐτοῖς δοῦναι συγγνώμην ἐπὶ τοῖς ἡγνοημένοις.

Olymp. CXII, 4. Bessus, in Bactrianam elapsus, populo liber-
 tatis vindicandae auctor est, et rex creatur. Alexander suos, qui
 Dario occiso relictum in patriam parabant, oratione donisque ad no-
 vam expeditionem concitat.

74. Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος, Ἀθήνησι

μὲν ἦρχε Κηφισοφῶν, ἐν Ῥώμῃ δὲ κατεστήθησαν
 ὑπατοὶ Γάϊος Οὐαλέριος καὶ Μάρκος Κλώδιος. ἐπὶ
 δὲ τούτων, Βῆσπος μὲν μετὰ τὴν Λαρείου τελευτὴν
 μετὰ Ναβαρζάνου καὶ Βαρζάεντος καὶ πολλῶν ἄλ-
 λων διαφυγὼν τὰς Ἀλεξάνδρου χεῖρας, διήνυσσε μὲν
 εἰς τὴν Βακτριανήν, ἀποδεδειγμένος δὲ ταύτης
 Σατραπὴς ὑπὸ Λαρείου, καὶ τοῖς πλήθεσι γεγονώς
 γνῶριμος διὰ τὴν ἀρχήν, παρεκάλει τὰ πλήθη τῆς
 ἐλευθερίας ἀντέχεσθαι· ἀπεδείκνυε δὲ τὴν τε χώραν
 αὐτοῖς πολλὰ συνεργήσκειν, οὕσαν δυσείσοδον, καὶ
 πλῆθος ἱκανὸν ἔχουσαν ἀνδρῶν εἰς κατὰκτησιν τῆς
 αὐτονομίας· ἐπαγγελλόμενος δὲ καθηγήσεσθαι τοῦ
 πολέμου, καὶ τὸ πλῆθος ἱκανῶς πείσας, ἀνέδειξεν
 ἑαυτὸν βασιλέα. οὗτος μὲν οἷν στρατιώτας τε κα-
 τέγραψε, καὶ πλῆθος ὀπλῶν κατεσκεύαζε, καὶ τὰ
 ἄλλα φιλοτίμως πρὸς τὴν κατεπείγουσαν χρεῖαν πα-
 ρεσκευάζετο. Ἀλέξανδρος δ' ὄρων τοὺς Μακεδόνας
 τέλος τῆς στρατείας τὴν Λαρείου τελευτὴν τάττον-
 τας, καὶ μετεώρους ὄντας πρὸς τὴν εἰς τὴν πατρίδα
 ἐπάνοδον, τούτους μὲν ἀθροίσας εἰς ἐκκλησίαν, καὶ
 λόγοις οἰκείοις παρορμήσας, εὐπειθεῖς πρὸς τὴν ὑπο-
 λειπομένην στρατείαν παρεσκεύασε· τοὺς δ' ἀπὸ τῶν
 Ἑλληνίδων πόλεων συμμαχήσαντας συναγαγὼν, καὶ
 περὶ τῶν πεπραγμένων ἐπαινέσας, ἀπέλυσε μὲν τῆς
 στρατείας, ἐδωρήσατο δὲ τῶν μὲν ἱππέων ἐκάστῳ τά-
 λαντον, τῶν δὲ πεζῶν μνᾶς δέκα· χωρὶς δὲ τούτων,
 τοὺς τε ὀφειλομένους μισθοὺς ἀπέλυσε, καὶ τοὺς
 κατὰ τὴν ἀνακομιδὴν μέχρ' εἰς τὰς πατρίδας
 καθόδου προσέθηκε. τῶν δ' ἐλομένων ἐν τῇ στρατιᾷ

τῇ μετὰ τοῦ βασιλέως μένειν ἔδωκεν ἐκάστην τρία
τάλαντα. μεγάλας δὲ δωρεαῖς ἐτίμησε τοὺς στρα-
τιώτας, ἅμα μὲν φύσει μεγαλόψυχος ὢν, ἅμα δὲ τῇ
διώξει τοῦ Δαρείου πολλῶν χρημάτων κεκυριευκώς.
παρὰ μὲν γὰρ τῶν γαζοφυλακούντων παρέλαβεν
ὀκτακισχιλίων ταλάντων ἀριθμὸν· χωρὶς δὲ τούτων,
τὰ νεμηθέντα τοῖς στρατιώταις σὺν τῷ κόσμῳ καὶ
τοῖς ἐκπώμασιν ὑπῆρχε μύρια καὶ τρισχίλια τάλαντα·
τὰ δὲ διακλαπέντα καὶ ἀρπαχθέντα, πλείω τῶν εἰ-
ρημένων ὑπενοεῖτο.

Uterius progressus castra ad urbem Hecatompylon collocat.
Iter in Hyrcaniam describitur. Maris Caspii et Hyrcaniac memo-
rabilia.

75. Ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἀναξέυξας ἐπὶ τὴν Τρ-
κανίαν, τριταῖος κατεστρατοπέδευσε πλησίον πόλεως
τῆς ὀνομαζομένης Ἑκατονταπύλου. εὐδαίμονος δ'
αὐτῆς οὔσης, καὶ πάντων τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν ἀνη-
κόντων πολλῆς ἀφθονίας ὑπαρχούσης, ἐνταῦθα τὴν
δύναμιν ἀνέλαβεν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας. διελθὼν δὲ στα-
δίους ἑκατὸν καὶ πενήκοντα, κατεστρατοπέδευσε
πλησίον πέτρας μεγάλης· ὑπὸ δὲ τὴν ῥίζαν αὐτῆς
ἄντρον ὑπῆρχε θεοπρεπές, ἐξ οὗ μέγας ποταμὸς ἐξέ-
πιπτεν ὁ καλούμενος Στιβοίτης· οὗτος δὲ λάβρῳ
τῷ ῥεύματι φερόμενος ἐπὶ τρεῖς σταδίους, σχίζεται
διπλοῦς περὶ τινὰ πέτραν μαστοειδῆ, ἔχουσαν ὑπ'
αὐτὴν χάσμα γῆς παμμέγεθες. εἰς δὲ τοῦτο κατα-
ράττων μετὰ πολλοῦ ψόφου, καὶ γιγνόμενος ἀφρώ-
δης διὰ τῆς πρὸς τὴν πέτραν πληγῆς, φέρεται ὑπὸ
γῆν σταδίους τριακοσίους, ἔπειτα πάλιν ἀνοίγει τὰς
ἐκβολάς. ὁ δ' Ἀλέξανδρος μετὰ τῆς δυνάμεως ἐμβα-

λών εἰς τὴν τῶν Τρκανῶν χώραν, πάσας τὰς ἐν αὐτῇ πόλεις ἐχειρώσατο, μέχρι τῆς Κασπίας καλουμένης θαλάττης, ἣν Τρκανίαν τινὲς ὀνομάζουσιν. ἐν ταύτῃ δὲ φασὶ πολλοὺς μὲν καὶ μεγάλους ὄφεις γεννᾶσθαι, ἐχθρὺς δὲ παντοδαποὺς, πολὺ τῇ χοιρᾷ τῶν παρ' ἡμῖν διαλλάττοντας. διεξιὼν δὲ τὴν Τρκανίαν, κατήντησε πρὸς τὰς καλουμένας εὐδαίμονας, καὶ πρὸς ἀλήθειαν οὖσας, κόμας. πολὺ γὰρ τοῖς καρποῖς ἡ χώρα τούτων ὑπεράγει τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις. τῶν μὲν γὰρ ἀμπέλων φασὶν ἐκάστην μετρητὴν φέρειν οἶνον, τῶν δὲ συκίνων δένδρων ἔνια καρποφορεῖν ἰσχάδων ξηρῶν μεδίμνους δέκα· τὸν δ' ἐν τῷ θερισμῷ παραλειφθέντα σῖτον ἐπὶ τὴν γῆν πεσόντα, βλαστάνειν ἄσπορον ὄντα, καὶ πρὸς τὸ τέλος ἄγειν δαψιλῇ καρπόν. ἔστι δὲ καὶ δένδρον παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις παραπλήσιον δρυὶ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἀπὸ δὲ τῶν φύλλων ἀπολεῖβον μέλι· καὶ τοῦτό τινες συνάγοντες, δαψιλῇ τὴν ἀπόλαυσιν αὐτοῦ ποιοῦνται. ἔστι δὲ καὶ ζῶον κατὰ τὴν χώραν ἐπτερωμένον, ὃ καλεῖται μὲν Ἀνθρηδών, λειπόμενον δὲ μεγέθει μελίττης, μεγίστην ἔχει τὴν ἐπιφάνειαν. ἐπινεμόμενον γὰρ τὴν ὄρεινὴν, ἄνθρωπον παντοῖα δρέπεται, καὶ ταῖς κοιλᾶσι πέτραις καὶ τοῖς κεραινοβόλοις τῶν δένδρων ἐνδιατρίβων κηροπλαστεῖ, καὶ κατασκευάζει χύμα διάφορον τῇ γλυκύτητι, τοῦ παρ' ἡμῖν μέλιτος οὐ πολὺ λειπόμενον.

In Hyrcania duces Persarum multi Alexandrum sectantur: Graeci, qui in Darii exercitu militaverant, socii sunt. His auctus Mardorum regionem vi occupat et devastat. Regius equus ibi furto ablatu, sed restitutus.

76. Ἀλέξανδρος δὲ τὴν Τρκανίαν καὶ τὰ συνορί-

ζόντα τῶν ἐθνῶν ταύτῃ τῇ χώρᾳ προσηγάγετο· καὶ πολλοὶ τῶν συμπεφευγόντων ἡγεμόνων τῷ Δαρείῳ παρέδωκαν αὐτούς· οἷς ἐπιεικῶς προσενεχθεῖς, μεγάλῃν δόξαν ἐπιεικείας ἀπηνέγκατο. εὐθύς γὰρ οἱ Δαρείῳ συνεστρατευμένοι τῶν Ἑλλήνων, ὄντες περὶ χιλίους καὶ πεντακοσίους, ἀνδρεία τε διαφέροντες, παρέδοσαν ἑαυτοὺς Ἀλεξάνδρῳ· καὶ συγγνώμης ἄξιω-
θέντες, κατετάχθησαν εἰς τὰς τάξεις ἐπὶ ταῖς αὐταῖς μισθοφοραῖς. ὁ δὲ Ἀλεξάνδρος ἐπελθὼν τὴν παραθαλάττιον τῆς Τρικανίας, ἐπέβαλεν εἰς τὴν χώραν τῶν ὀνομαζομένων Μάρδων. οὗτοι γὰρ ἄλλῃ διαφέρον-
τες, ὑπερεφρόνησαν τὴν αὔξησιν τοῦ βασιλέως, καὶ οὐδεμιᾶς ἐντεύξεως ἢ τιμῆς ἠξίωσαν αὐτόν. προκα-
ταλαβόμενοι δὲ τὰς εἰσβολὰς στρατιώταις ὀκτακισχι-
λίοις, τεθαρόκηκότως τὴν τῶν Μακεδόνων ἔφοδον ὑπέμενον· ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπιμένων αὐτοῖς, καὶ συνά-
ψας μάχην, τοὺς πλείους μὲν κατέκοψε, τοὺς δὲ λοι-
ποὺς εἰς τὰς δυσχωρίας κατεδίωξε. πυρπολοῦντος δ' αὐτοῦ τὴν χώραν, καὶ τῶν τοὺς βασιλικοὺς ἵππους ἀγόντων παίδων βραχὺ τοῦ βασιλέως χωρισθέντων, ἐπιβαλόντες τινὲς τῶν Βαρβάρων ἀφήρησαν τὸν ἄριστον τῶν ἵππων. οὗτος δ' ἐδόθη δῶρον μὲν ὑπὸ Ἀθημαράτου τοῦ Κορινθίου, συνηγώνιστο δὲ τῷ βα-
σιλεῖ πάντας τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀγῶνας. γυμνὸς δ' ὢν ἔτι τὸν πωλοδαστὴν μόνον προσεδέχετο·
τυχὼν δὲ τῆς βασιλικῆς σκευῆς, οὐδὲ τοῦτον ἔτι προσίετο, μόνῳ δὲ Ἀλεξάνδρῳ παρίστατο, καὶ συγκα-
θίει τὸ σῶμα πρὸς τὴν ἀνάβασιν. ὁ δὲ βασιλεὺς διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ ζώου δυσφορήσας, τὴν μὲν χώ-

ραν δεινδροτομεῖν προσέταξε, διὰ δὲ τῶν ὁμοφώνων τοῖς ἐγχωρίοις κηρύττειν, ὥς, ἂν μὴ τὸν ἵππον ἀποδῶσι, τὴν τε χώραν εἰς τέλος ὄψονται κατεφθαγμένην, τοὺς τ' ἐνοικοῦντας πανδημεὶ κατεσφαγμένους. τῶν δ' ἀπειλῶν ὀξέως ἐπιτελουμένων, καταπλάγνυτες οἱ Βάρβαροι τὸν ἵππον ἀποκατέστησαν, καὶ μετ' αὐτοῦ πολυτελέστατα δῶρα προσεκόμισαν· πρὸς δὲ τοῦτοις καὶ πεντήκοντ' ἄνδρας ἀπέστειλαν, δέόμενοι τυχεῖν συγγνώμης. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τοὺς μὲν ἀξιολογωτάτους τῶν ἀνδρῶν ἔλαβεν ὁμήρους.

Thalestris reginae ad Alexandrum aditus, rogantis, ut maximus regum cum maxima mulierum liberos procrearet. Tum primum rex, Asiaticorum more, luxuria et voluptate diffuere coepit.

77. Ἐπανεληθόντος δ' αὐτοῦ πάλιν εἰς τὴν Ἰνδοκασίαν, ἦκε πρὸς αὐτὸν ἡ βασίλισσα τῶν Ἀμαζόνων, ὄνομα μὲν Θάλληστρις, βασιλεύουσα δὲ τῆς μεταξὺ τοῦ Φάσιδος καὶ Θερμώδοντος χώρας. ἦν δὲ τῷ τε καλλεῖ καὶ τῇ τοῦ σώματος ῥώμῃ διαφέρουσα, καὶ παρὰ τοῖς ὁμοεθνεῖσι θαυμάζομένη κατ' ἀνδρείαν· καὶ τὸ μὲν πλῆθος τῆς στρατιᾶς ἐπὶ τῶν ὄρων τῆς Ἰνδοκασίας ἀπολειοπυῖα, μετὰ δὲ τριακοσίων Ἀμαζονίδων κεκοσμημένων πολεμικοῖς ὅπλοις παραγενομένη. τοῦ δὲ βασιλέως θαυμάζοντος τό, τε παράδοξον τῆς παρουσίας, καὶ τὸ ἀξίωμα τῶν γυναικῶν, καὶ τὴν Θάλληστριν ἐρομένου, τίνα χρεῖαν ἔχουσα πάρεστιν, ἀπεφαίνετο παιδοποιίας ἕνεκεν ἦκειν. ἐκείνον μὲν γὰρ τῶν ἐπάντων ἀνδρῶν διὰ τὰς πράξεις ἄριστον ὑπάρχειν, αὐτὴν δὲ τῶν γυναικῶν ἀλλῇ τε καὶ ἀνδρεῖα διαφέρειν. εἰκὸς οὖν, τὸ γεννηθὲν ἐκ δυοῖν γονέων πρωτεύοντων ὑπερέξειν ἄρετῇ τῶν ἄλλων ἀν-

θρώπων. καὶ πέρας ἤσθεις ὁ βασιλεὺς καὶ προσδε-
 ξάμενος τὴν ἔντευξιν αὐτῆς, καὶ συμπεριερχθεὶς ἡμέ-
 ρας τρεῖς καὶ δέκα, τιμήσας τε ἀξιολόγοις δώροις ἐξα-
 πέστειλεν εἰς τὴν οἰκίαν. μετὰ δὲ ταῦτα δόξας ἡδη
 κερκατημέναι τῆς ἐπιβολῆς, καὶ τὴν βασιλείαν ἀδή-
 ριτον ἔχειν, ἤρξατο ζηλοῦν τὴν Περσικὴν τρυφὴν,
 καὶ τὴν πολυτέλειαν τῶν Ἀσιανῶν βασιλέων. καὶ
 πρῶτον μὲν περὶ τὴν αὐλὴν εἶχε ῥαβδούχους Ἀσιαγε-
 νεῖς, ἔπειτα τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἀνδρῶν δορυ-
 φορεῖν ἔταξεν, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Λαρείου ἀδελφὸς Ὁξά-
 θρης. εἶτα τό, τε Περσικὸν διάδημα περιέθετο, καὶ
 τὸν διάλευκον ἐνεδύσατο χιτῶνα, καὶ τὴν Περσικὴν
 ζώνην, καὶ ἄλλα, πλὴν τῶν ἀναξυρίδων καὶ τοῦ κἀν-
 δυος. διέδωκε δὲ καὶ τοῖς ἐταίροις περιπορφύρους
 στολὰς, καὶ τοῖς ἵπποις Περσικὰς σκευὰς περιέθηκε.
 πρὸς δὲ τούτοις, τὰς παλλακίδας ὁμοίως τῷ Λαρείῳ
 περιῆγε, τὸν μὲν ἀριθμὸν οὕσας οὐκ ἐλάττους πλῆ-
 θει αὐτῶν κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἡμερῶν, κάλλει δὲ δια-
 πρεπεῖς, ὥς ἂν ἐξ ἀπασῶν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν γυ-
 ναικῶν ἐπιλεγέμενας. αὗται δὲ ἐκάστης νυκτὸς πε-
 ριέσαν τὴν κλίνην τοῦ βασιλέως, ἵνα τὴν ἐκλογὴν
 αὐτὸς ποιήσεται τῆς μελλούσης αὐτῷ συνίεναι. τού-
 τοις μὲν οὖν τοῖς ἐθισμοῖς Ἀλέξανδρος σπανίως
 ἐχρῆτο, τοῖς δὲ προὔπαρχουσι κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν-
 διέτριβε, φοβούμενος τὸ προσκόπτειν τοῖς Μακεδό-
 σιν. ὅμως δὲ πολλῶν αὐτῷ μεμψιμοιρούντων, τού-
 τος μὲν ταῖς δωρεαῖς ἐθεράπευεν.

Bellum a Satibarzane et Besso in Macedones motum, Alexander celerime oppressit. Provincia subacta, Alexander ex Hyrcania bellum in Drangianam transfert.

78. Αὐτὸς δὲ πυθόμενος τὸν μὲν Δαρείου Σατραπήν Σατιβαρζάνην ἀνηροκέναι μὲν τοὺς κατειλεγμένους ὑπὲρ αὐτοῦ στρατιώτας, συμφρονεῖν δὲ Βῆσσω, καὶ κεκρικέναι μετ' αὐτοῦ διαπολεμεῖν Μακεδόσιν, ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτόν. ὁ δὲ Σατιβαρζάνης τὴν μὲν δύναμιν ἤθροισεν εἰς Χορτάκανα πόλιν ἐπιφανεστάτην τῶν ἐν τούτοις τοῖς τόποις, καὶ φυσικῇ διαφέρουσαν ὀχυρότητι. τοῦ δὲ βασιλέως ἐπιστάντος, κατεπλήγη τό τε μέγεθος τῆς δυνάμεως καὶ τὰς διαβεβοημένας τῶν Μακεδόνων ἀνδραγαθίας. διόπερ αὐτὸς μὲν μετὰ δυσχιλίων ἱππέων ἐξέπλευσε πρὸς Βῆσσον, παρακαλέσων βοηθεῖν κατὰ τάχος· τοῖς δ' ἄλλοις παρήγγειλε καταφυγεῖν εἰς ὄρος τὸ καλούμενον * ἔχον πολλὰς δυσχωρίας, καὶ φυγὰς εὐθέτους τοῖς μὴ τολμῶσι κατὰ στόμα διακινδυνεύειν. ὧν προξάντων τὸ παραγγελθὲν, ὁ βασιλεὺς, τῇ συνήθει φιλοτιμίᾳ χρησάμενος, καὶ τοὺς καταφυγόντας εἰς τινα πέτραν ὀχυρὰν καὶ μεγάλην πολιορκήσας ἐνεργῶς, ἠνάγκασεν ἑαυτοὺς παραδοῦναι. μετὰ δὲ ταῦτα, πάσας τὰς κατὰ τὴν σατραπείαν ταύτην πόλεις ἐν τριάκονθ' ἡμέραις κατακισσάμενος, προῆγεν ἐκ τῆς Ὀρκανίας, καὶ διανύσας εἰς τὰ βασίλεια τῆς Δραγινῆς, ἐνταῦθα διέτριβε, καὶ τὴν δύναμιν ἀνελάμβανε.

Hoc tempore summum regi periculum imminēbat, facta a Dimno aliisque in eius vitam conspiratione. Regi insidias aperit Cebalinus. Dimnus, habita quaestione, mortem sibi ipse conscivit.

79. Κατὰ δὲ τούτους τοὺς καιροὺς περιέπεσε

πράξει μοχθηρᾶ, καὶ τῆς ἰδίας χρησιότητος ἄλλο-
 τρία. τῶν γὰρ φίλων τις τοῦ βασιλέως ὄνομα Λί-
 μνος, μεμψιμοιρήσας τῷ βασιλεῖ περὶ τινων, καὶ τῷ
 θυμῷ προπεσὼν, ἐπιβουλὴν συνεστήσατο κατ' αὐ-
 τοῦ. ἔχων δὲ ἐρώμενον Νικόμαχον, τοῦτον ἔπεισε
 κοινωνῆσαι τῆς ἐπιβουλῆς. οὗτος δὲ νέος ὢν παντε-
 λῶς, ἀνεκοινώσατο τὴν πράξιν τῷ ἀδελφῷ Κεβα-
 λίνῳ. ὁ δὲ φόβηθεὶς μὴ φθάσῃ τις τῶν συνειδότεων
 καὶ δηλώσῃ τὴν ἐπιβουλὴν τῷ βασιλεῖ, αὐτὸς ἔκρινε
 μηνῦσαι. παρελθὼν οὖν ἐπὶ τὴν αὐλὴν, καὶ συντυ-
 χὼν Φιλώτῃ, καὶ διαλεχθεὶς, παρεκελεύετο τὴν τα-
 χίστην ἀπαγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ τὴν πράξιν. ὁ δὲ Φι-
 λώτας, εἴτε καὶ διὰ τὸ κοινωνεῖν τῆς ἐπιβουλῆς, εἴτε
 καὶ διὰ ῥαθυμίαν, τὸν ῥηθέντα λόγον ἄργως ἐδέ-
 ξατο· καὶ παρελθὼν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ πολ-
 λῆς καὶ παντοδαπῆς κοινολογίας μετασχὼν, οὐδὲν
 τῶν ὑπὸ Κεβαλίνου ῥηθέντων ἀπήγγειλεν. ἐξελθὼν
 δὲ πρὸς τὸν Κεβαλῖνον, εἶπεν ὅτι καιρὸν ἐπιτήδειον
 οὐκ ἔσχε διασαφῆσαι, ἐπηγγέλλετο δὲ τῇ ὑστεραίᾳ
 συντεύξεσθαι μόνῳ τῷ βασιλεῖ, καὶ πάντα δηλώσειν
 τὰ ῥηθέντα. τὸ δὲ αὐτὸ πράξαντος τοῦ Φιλώτου
 καὶ τῇ ὑστεραίᾳ, ὁ Κεβαλῖνος εὐλαβηθεὶς, μὴ δι'
 ἑτέρου μηνύσεως γενομένης αὐτὸς κινδυνεύσῃ, τὸν μὲν
 Φιλώταν παρέπεμψε· τῶν δὲ βασιλικῶν τινι παίδων
 προσελθὼν, καὶ τὰ κατὰ μέρος ἀπαγγεῖλαις, ἠξίωσε
 τὴν ταχίστην ἀπαγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ τὸν μὲν
 Κεβαλῖνον εἰς τὴν ὀπλοθήκην εἰσαγαγὼν, ἀπέκρυ-
 ψεν· αὐτὸς δὲ τῷ βασιλεῖ μεταξὺ λουομένῳ προσελ-
 θὼν, ἀπήγγειλε τὰ ῥηθέντα, καὶ δίστι τὸν Κεβαλῖ-

νον παρ' ἑαυτοῦ φυλάττει. ὁ δὲ βασιλεὺς καταπλάγεις, εὐθὺς τὸν τε Δίμνον συνελαβε, καὶ μαθὼν ἅπαντα, μετεπέμψατο τὸν τε Κεβαλίον καὶ τὸν Φιλώτιαν. ἀνακρίνομένων δ' ἁπάντων, καὶ τῆς πράξεως ἐξεταζομένης, ὁ μὲν Δίμνος ἑαυτὸν κατέσφαξε, τοῦ δὲ Φιλώτου ἡραθυμίαν μὲν ἑαυτοῦ προσομολογήσαντος, τὴν δ' ἐπιβουλήν ἀπαρνούμενου, τὴν κρίσιν ὑπὲρ τούτου τοῖς Μακεδόσιν ἐπέτρεψε.

Sceleris conscii, inque his Parmenio, supplicio afficiantur.

80. Πολλῶν δὲ ῥηθέντων λόγων, οἱ Μακεδόνες κατέγνωσαν τοῦ Φιλώτου καὶ τῶν κατατιταθέντων θάνατον. ἐν οἷς ὑπῆρχε Παρμενίων, ὁ πρῶτος εἶναι δοκῶν τῶν Ἀλεξάνδρου φίλων, τότε δὲ οὐ παρὼν, ἀλλὰ δόξας διὰ τοῦ ἰδίου νιοῦ Φιλώτου πεποιῆσθαι τὴν ἐπιβουλήν. ὁ μὲν οὖν Φιλώτας, βασανισθεὶς πρότερον, καὶ δημολογήσας τὴν ἐπιβουλήν, κατὰ τὸ τῶν Μακεδόνων ἔθος μετὰ τῶν συγκαταγνωσθέντων ἐθανατώθη. ὁμοίως δὲ τούτῳ καὶ ὁ Αὐγκιστὴς Ἀλέξανδρος, αἰτίαν ἔχων ἐπιβεβουλευκέναι τῷ βασιλεῖ, τριετὴ μὲν οὖν χρόνον ἐν φυλακῇ τηρούμενος διετέλεσε, διὰ τὴν πρὸς Ἀντίγονον οἰκειότητα τετευχὼς ἀναβολῆς· τότε δ' εἰς τὴν τῶν Μακεδόνων κρίσιν παραχθεὶς, καὶ κατὰ τὴν ἀπολογίαν ἀπορηθεὶς λόγων, ἐθανατώθη. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐκπέμψας τινὰς ἐπὶ δρομάδων καμήλων, καὶ φθάσας τὴν φήμην τῆς περὶ τὸν Φιλώτιαν τιμωρίας, τὸν πατέρα τοῦ Φιλώτου Παρμενίωνα ἐδολοφόνησε, τεταγμένον μὲν τῆς Μηδίας ἄρχοντα, πεπιστευμένον δὲ τοὺς βασιλέως θησαυροὺς ἐν Ἐκβαταίοις, ἔχοντας ταλάντων ὀκτω-

καὶ δέκα μυριάδας. ὁ δ' Ἀλέξανδρος, ἐπιλεξάμενος ἐκ τῶν Μακεδόνων τοὺς ἀλλοτρίους κατ' αὐτοῦ προέ-
μεινους φωνάς, καὶ τοὺς ἡγανακτικότητας ἐπὶ τῷ τοῦ
Παρμενίωνος θανάτῳ, πρὸς δὲ τούτοις, τοὺς ἐν ταῖς
ἀποσταλείσαις εἰς Μακεδονίαν ἐπιστολαῖς ἀλλότριόν
τι γεγραφότας τοῖς οἰκείοις περὶ τῶν τῷ βασιλεῦ
συμφερόντων, εἰς ἓν κατέλεξε σύστημα, καὶ προση-
γόρευσεν ἀτάκτων τάγμα, ὅπως μὴ διὰ τὰς τούτων
ἀκαίρους φωνάς καὶ παρόρησίας τὸ λοιπὸν πλήθος
τῶν Μακεδόνων συνδιαφθείρηται.

Inde Alexander castra in Arimaspos movet, postea Evergetas dictos. His et Cedrosiis Teridatem praefecit. Simul Erigyium et Stasanorem contra Satibarzanem mittit. Ipse Arachosiam subigit.

81. Ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος, καὶ τὰ κατὰ τὴν
Δραγγινὴν καταστήσας, ἀνέβη μετὰ τῆς δυνάμεως
ἐπὶ τοὺς πρότερον μὲν Ἀριμασποὺς, νῦν δ' Εὐεργέ-
τας ὀνομαζομένους, διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. Κῦ-
ρος ὁ τὴν Μήδων ἀρχὴν μεταστήσας εἰς Πέρσας, ἐν
τινι στρατείᾳ περιληφθεὶς ἐν ἐρήμῳ χώρῃ καὶ πάσῃ
σπάνει τῶν ἀναγκαίων, ἦλθε μὲν ἐπὶ τοὺς ἐσχάτους
κινδύνους, διὰ τὴν ἑνδεῖαν τῆς τροφῆς ἀναγκαζομέ-
νων τῶν στρατιωτῶν ἀλλήλους σαρκοφαγεῖν· τῶν δ'
Ἀριμασπῶν τρισμυρίας ἀμάξας σίτου γεμούσας πα-
ρακομισάντων, σωθεὶς παραδόξως ἀτελείαις τε καὶ
ἄλλαις δωρεαῖς ἐτίμησε τὸ ἔθνος, καὶ τὴν προὔπαρ-
χουσαν προσηγορίαν ἀφελόμενος, προσηγόρευσεν
Εὐεργέτας. τότε δὲ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν τούτων χώ-
ραν στρατοπεδεύσας, καὶ τῶν ἐγχωρίων φιλοφρόνως
αὐτὸν προσδεξαμένων, ἐτίμησε τὸ ἔθνος ταῖς ἐρμο-
ξούσαις δωρεαῖς. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν ἐμόρων τῶν

ὀνομαζομένων Κεδρωσίων ποιησάντων, καὶ τούτους ταῖς προπούσαις χάρισιν ἡμίψατο. ἀμφοτέρων δὲ τῶν εἰρημένων ἐθνῶν τὴν στρατηγίαν Τηριδάτη παρέδωκε. περὶ ταῦτα δὲ αὐτοῦ διατρίβοντος, ἦκόν τι-νες ἀπαγγέλλοντες ὅτι Σατιβαρζάνης ἐκ τῆς Βακτρια-νῆς μετὰ δυνάμεως πολλῆς ἵππικῆς παραγενόμενος εἰς τὸ τῶν Ἀρείων ἔθνος, ἀπέστησε τοὺς ἐγχωρίους ἀπ' Ἀλεξάνδρου. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας τὸ γεγονός, ἀπέστειλεν ἐπ' αὐτὸν μέρος τῆς δυνάμεως, στρατη-γούς ἐπιστήσας Ἐριγύιον καὶ Στασάνορα· αὐτὸς δὲ τὴν Ἀραχωσίαν καταστρεψάμενος ὀλίγαις ἡμέραις, ὑπήκοον ἐποίησε.

Olymp. CXIII, 1. Alexander ulterius in Paropamisadas progre-
ditur. Regionis Paropamisadarum descriptio. Totam occupat rex.

82. Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος, Ἀθήνησιν μὲν ἦρχεν Εὐθύκριτος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ἑπατικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο Λεύκιος Πλώτιος καὶ Λεύκιος Παπίριος, Ὀλυμπιάς δ' ἦρχθη τρίτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν δέκα. ἐπὶ δὲ τούτων, Ἀλέξανδρος ἐστρά-τευσεν ἐπὶ τοὺς ὀνομαζομένους Παροπαμισάδας. ἡ δὲ τούτων χώρα κεῖται μὲν ὑπ' αὐτὰς τὰς ἄρκτους, χιονοβολεῖται δὲ πᾶσα, καὶ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι δυσε-πίβατός ἐστι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ψύχους. ἡ πλείστη δὲ, πεδιάς οὐσα καὶ ἄξυλος, πολλαῖς κώμαις διείληπται. αὗται δὲ τὰς τῶν οἰκιῶν στέγας ἔχουσιν, ἐκ πλίνθων εἰς ὅξυ συνηγμένων ἐχούσας καμάραν· κατὰ δὲ μέσην τὴν ὄροφὴν ἀπολελειμμένης διαπυγείας, διὰ ταύτης ὁ καπνὸς ἐκφέρεται, καὶ πανταχόθεν τῆς οἰκοδομίας περιεχούσης, οἱ κατοικοῦντες πολλῆς σκέ-

της τυγχάνουσιν. οἱ δ' ἐγχώριοι, διὰ τὸ πλῆθος
 τῆς χιόνος, τὸ πλεῖον μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ ταῖς οὐ-
 κλαῖς ἐνδιατρίβουσι, παρσκευασμένιας ἔχοντες τὰς
 ἰδίας τροφάς· τὰς δ' ἀμπέλους καὶ τὰ καρποφόρα
 τῶν δένδρων περιχώσαντες, καὶ τὴν τοῦ χειμῶνος
 ὥραν ἐάσαντες, πάλιν ἀναστέλλουσι τὴν γῆν κατὰ
 τὸν τοῦ βλαστοῦ καιρὸν. ἅπασα δ' ἡ τῆς χώρας φύ-
 σις οὔτε χλωρὰν οὔθ' ἡμερον ἔχει πρόσοψιν, ἀλλὰ
 λευκὴν καὶ ἀνταυγῇ τὴν χιόνα καὶ τὸν ἐν αὐτῇ
 πηγνύμενον κρύσταλλον. διόπερ, οὐτ' ὄρνέου προσ-
 καθίζοντος, οὔτε θηρίου διοδεύοντος, ἄξενα καὶ
 ἀνεπίβατα πάντα τὰ μέρη τῆς χώρας ὑπῆρχεν. ἀλλ'
 ὥμως ὁ βασιλεὺς, τούτων ἁπάντων ἀντιπρατιτόντων
 τῇ στρατιᾷ, τῇ συνήθει τόλμῃ καὶ καρτερίᾳ τῶν
 Μακεδόνων περιεγίνετο τῆς τοπικῆς δυστραπελείας.
 διὸ δὴ πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἐκτὸς τῆς
 τάξεως συνακολουθούντων ἐξαδυνατοῦντες ἀπελεί-
 ποντο· ἔνιοι δὲ διὰ τὴν τῆς χιόνος ἀνταύγειαν, καὶ
 σκληρότητα τῆς ἀναβαλλομένης ἀνακλάσεως, ἐφθεί-
 ροντο. σαφές δ' οὐδὲν ἐκ διαστήματος ἦν ἰδεῖν,
 ἀλλὰ μόνῳ τῷ καπνῷ δηλουμένων τῶν κωμῶν, ἐλάμ-
 βανον οἱ Μακεδόνες, οὗ κατοικοῦσιν ἐφιστάμενοι.
 τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τῶν κωμῶν ἀλίσκομένων, καὶ τῶν
 στρατιωτῶν τῷ πλήθει τῆς ὠφελείας διορθουμένων
 τὴν κακοπάθειαν, ταχὺ πάντων τῶν ἐγχωρίων ὁ βα-
 σιλεὺς ἐκυρίευσε.

Montis Caucasi s. Paropamisi memorabilia, et prope eum ex-
 structae urbes. Hinc Alexander in Bactrianam digreditur ad op-
 primendum Bessum. Satibarzanem Erigyus, certamine singulari

victum, occidit. Bessum captum Alexander Darii fratri supplicio afficiendum tradidit.

83. Μετὰ δὲ ταῦτα παρελθὼν πλησίον τοῦ Καυκάσου, κατεστρατοπέδευσεν, ὃ τινες Παροπαμισον ὄρος προσαγορεύουσι. τὸ δ' ὄρος τοῦτο κατὰ πλάτος διελθὼν ἐν ἡμέραις ἐκααίδεκα, πόλιν ἔκτισε κατὰ τὴν εἰσβολὴν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν Μηδικήν, ἣν ὠνόμασεν Ἀλεξάνδρειαν. κατὰ δὲ μέσον τὸν Καυκάσον ἐστὶ πέτρα δέκα σταδίων ἔχουσα τὴν περίμετρον, τεττάρων δὲ σταδίων τὸ ὕψος, ἐν ἣ καὶ τὸ Προμηθεὺς σπήλαιον ἐδείκνυθ' ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, καὶ ἡ τοῦ μυθολογηθέντος ἄετοῦ κοίτη, καὶ τὰ τῶν δεσμῶν σημεῖα. ὁ δ' Ἀλέξανδρος καὶ ἄλλας πόλεις ἔκτισεν, ἡμέρας ὁδὸν ἀπεχούσας τῆς Ἀλεξανδρείας· κατῴκισε δ' εἰς αὐτάς τῶν μὲν Βαρβάρων ἐπτακισχιλίους, τῶν δ' ἐκτὸς τάξεων συνακολουθούντων τρισχιλίους, καὶ τῶν μισθοφόρων τοὺς βουλομένους. αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν, προῆγεν εἰς τὴν Βακτριανήν, ἀκούων τὸν Βῆσπον διάδημά τε ἀνειληφέναι, καὶ δυνάμεις ἀθροίζειν. καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀλέξανδρον ἐν τούτοις ἦν. οἱ δ' εἰς τὴν Ἀρείαν ἀπεσταλμένοι στρατηγοὶ, καταλαβόντες τοὺς ἀφεστηκότας δυνάμεις ἀξιολόγους ἡθροικότας, καὶ στρατηγὸν ἔχοντας Σατιβαρζάνην, ἄνδρα στρατηγικόν, καὶ ἀνδρεία διαφέροντα, κατεστρατοπέδευσαν πλησίον τῶν πολεμίων. γινομένων δὲ πολλάκις ἀκροβολισμῶν, μέχρι μὲν τινος μάχαι κατ' ὀλίγους ἐγίνοντο, μετὰ δὲ ταῦτα παρατάξεως γενομένης, καὶ τῶν Βαρβάρων ἰσόμεχον ποιούντων τὸν κίνδυνον, ὁ τῶν ἀποστατῶν στρατηγὸς Σατιβαρζάνης, ἀφελὼν ταῖς χερσὶ

τὸ περὶ τὴν κεφαλὴν κράνος, καὶ δείξας αὐτὸν ὃς ἦν, προεκαλέσατο τὸν βουλόμενον τῶν στρατηγῶν μονομαχῆσαι. ὑπακούσαντος δὲ τοῦ Ἑριγύλου, καὶ γενομένης μάχης ἡρωϊκῆς, συνέβη νικῆσαι τὸν Ἑριγύλιον. οἱ δὲ Βάρβαροι, διὰ τὸν τοῦ στρατηγοῦ θάνατον καταπλαγέντες, καὶ λαβόντες τὴν ἀσφάλειαν, παρέδωκαν ἑαυτοὺς τῷ βασιλεῖ. Βῆσσοις δὲ ἑαυτὸν ἀναδεδειχὼς βασιλεία τοῖς θεοῖς ἔθυσε, καὶ τοὺς φίλους παραλαβὼν εἰς τὴν εὐωχίαν, κατὰ τὸν πότον διημέχθη πρὸς τινα τῶν ἐταίρων, ὄνομα Βαγωδάραν. τῆς δὲ φιλοτιμίας ἐπὶ πλεον προελθούσης, ὁ μὲν Βῆσσοις παροξυνθεὶς ἐπεβάλετο τὸν Βαγωδάραν ἀνελεῖν, καὶ ὑπὸ τῶν φίλων πεισθεὶς μετενόησεν. ὁ δὲ τὸν κίνδυνον ἐκφυγὼν, νυκτὸς ἔφυγε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, τῇ δὲ τοῦτου σωτηρίᾳ καὶ ταῖς δοθησομέναις ὑπ' Ἀλεξάνδρου δωρεαῖς προκληθέντες οἱ μέγιστοι τῶν ἡγεμόνων, συνεφρόνησαν, καὶ συλλαβόντες τὸν Βῆσσον, ἀπήγαγον πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺτους μὲν ἐτίμησεν ἀξιολόγοις δωρεαῖς, τὸν δὲ Βῆσσον παρέδωκε τῷ ἀδελφῷ τοῦ Λαγλείου καὶ τοῖς ἄλλοις συγγενέσιν εἰς τιμωρίαν. οἱ δὲ πᾶσαν ὕβριν καὶ αἰκίαν προσενεγκάμενοι, καὶ τὸ σῶμα κατὰ λεπτὸν συγκόψαντες, τὰ μέλη διεσφενδόνησαν. * * * * *

Regina quaedam Alexandro munera mittit. Mercenarium militem, postquam e foedere urbe (Mazsaca) exierat, Alexander contra datam fidem persecutus ingenti caede postravit.

84. Ἐπὶ δὲ τοῦτοις γενομένων τῶν ὄρκων, ἥ μὲν βασίλισσα τὴν μεγαλοψυχίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου θαυμάσασα, δῶρά τε κράτιστα ἐξέπεμψε, καὶ πᾶν τὸ

προστατιζόμενον ποιήσιν ἐπηγγείλατο. * * * * *

οἱ δὲ μισθοφόροι παραχοῆμα κατὰ τὰς ὁμολογίας ἐκ τῆς πόλεως ἀπελθόντες, καὶ σταδίους ὀγδοήκοντα προσελθόντες, ἀνεπικωλύτως κατεστρατοπέδευσαν, οὐδεμίαν ἔννοιαν λαμβάνοντες τοῦ μέλλοντος. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ἀμετιάθετον ἔχων τὴν πρὸς τοὺς μισθοφόρους ἄλλοτριότητα, διεσκευασμένην ἔχων τὴν δύναμιν, ἐπηκολούθησε τοῖς βαρβάροις· καὶ προσπεσὼν αὐτοῖς ἄφνω, πολὺν ἐποίει φόνον. οἱ δὲ μισθοφόροι τὸ μὲν πρῶτον ἐβδών, παρὰ τοὺς ὄρκους αὐτοὺς πολεμεῖσθαι, καὶ τοὺς ἀσεβουμένους ὑπ' αὐτοῦ θεοῦς ἐπεκαλοῦντο· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος μεγάλη τῇ φωνῇ πρὸς αὐτοὺς ἀνεβόησεν, ὅτι συνεχώρησεν αὐτοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἀπελθεῖν, οὐ φίλους εἶναι διὰ παντός Μακεδόνων. οἱ δὲ μισθοφόροι, τὸ μέγεθος τῶν κινδύνων οὐ καταπλαγέντες, συνεφράξαντο, καὶ τὴν ὅλην τάξιν ποιήσαντες κυκλοτερεῇ, τὰ τε τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας εἰς μέσον ἀπέλαβον, ὥστε πανταχόθεν τοῖς μαχομένοις ἀσφαλῶς ἀντιτίπτεσθαι. ἀπονοηθέντων δ' αὐτῶν, καὶ διὰ τὴν τόλμαν καὶ διὰ τὴν ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀρετὴν ἰσχυρὰν μάχην συστήσασθαι, καὶ τῶν Μακεδόνων φιλοτιμουμένων μὴ λειφθῆναι τῆς τῶν Βαρβάρων ἀνδραγαθίας, μεγάλην κατάπληξιν εἶχεν ὁ κίνδυνος. ἐκ χειρὸς γὰρ τῆς μάχης οὕσης, καὶ συμπλεκομένων τῶν ἀγωνιζομένων ἀλλήλοις, πολλὰ καὶ παντοῖαι διαθέσεις θανάτων καὶ τραυμάτων ἐγίνοντο. οἱ γὰρ Μακεδόνες ταῖς σαρτίσσαις ἀναρρήσσοντες τὰς τῶν Βαρβάρων πέλτας, τὰς ἀκμὰς τοῦ σιδήρου τοῖς πνεύμοσιν ἐνήρειδον·

οἱ δὲ μισθοφόροι τὰς λόγχας ἀκοντίζοντες εἰς ἀθρόους τοὺς πολεμίους, οὐχ ἡμάρτανον, συνεγγυς κειμένου τοῦ σκοποῦ. διὸ καὶ πολλῶν μὲν τραυματιζομένων, οὐκ ὀλίγων δὲ τελευτώντων, αἱ γυναῖκες τὰ τῶν πεσόντων ὅπλα λαμβάνουσαι, συνηγωνίζοντο τοῖς ἀνδράσιν. ἡ γὰρ ὀξύτης τοῦ κινδύνου, καὶ τὸ τῆς ἐνεργείας δεινὸν ἠνάγκαζεν αὐτὰς παρὰ φύσιν τρέπεσθαι πρὸς ἀλκὴν. διὸ καὶ τινες μὲν αὐτῶν καθοπλισθεῖσαι συνήσπιζον τοῖς ἰδίοις ἀνδράσι, τινὲς δὲ ἄνευ ὀπλων ἐμπίπτουσαι, τῶν ἀσπίδων ἐπελαμβάνοντο, καὶ πολλὰ τοὺς πολεμίους ἐνεπὸδιζον. τέλος δὲ πάντες μετὰ τῶν γυναικῶν ἀγωνισάμενοι, καὶ κατακοπέντες ὑπὸ τοῦ πλήθους, τὸν ἔνδοξον θάνατον τῆς ἀγεννοῦς φιλοζωίας ἠλλάξαντο. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸν τε ἀχρεῖον καὶ ἄνοπλον ὄχλον, καὶ τῶν γυναικῶν τὰς ὑπολειφθείσας ἀπάγων, τοὺς ἱππεῖς συνεπέστησε.

Expugnatis pluribus Indiae urbibus, rex rupem inaccessam Aornon oppugnare ausus est. Duce sene quodam indigena montis fastigium assecutus, barbaros, qui eo fugerant, depulit, et petram occupavit.

85. Πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας πόλεις ἐκπολιορκήσας, καὶ τοὺς ἀντιτατιομένους ἀνελὼν, προῆγεν ἐπὶ τὴν πέτραν τὴν Ἀορνον καλουμένην. εἰς γὰρ ταύτην οἱ περιλειφθέντες τῶν ἐγχωρίων, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ὀχυρότητος, κατεπεφεύγισαν. λέγεται γὰρ τὸν παλαιὸν Ἡρακλέα, ταύτην τὴν πέτραν ἐπιβαλόμενον πολιορκεῖν, ἀποστῆναι διὰ τινὰς ἐπιγενομένους μεγάλους σεισμοὺς καὶ διοσημείας. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τυθόμενος περὶ τούτων, ἔτι μᾶλλον παρωξύνθη

πολιορκῆσαι τὸ ὀχύρωμα, καὶ διαμιλληθῆναι τῇ τοῦ θεοῦ δόξῃ. ἡ δὲ πέτρα τὸν μὲν περίβολον εἶχε σταδίων ἑκατὸν, τὸ δ' ὕψος ἑκαίδεκα, τὴν δ' ἐπιφάνειαν ὁμαλὴν καὶ πάντῃ περιφερῇ. καὶ τὸ μὲν πρὸς μεσημβρίαν μέρους αὐτῆς προσέκλυζεν ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς, μέγιστος ὢν τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικήν, τὰ δ' ἄλλα μέρη περιείχετο φάραγξι βαθύταις, καὶ κρημνοῖς ἀπροσίτοις. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου κατεψαμένου τὴν δυσχωρίαν, καὶ τὴν ἐκ βίας ἄλωσιν ἀπογνόντος, ἦκέ τις πρὸς αὐτὸν πρεσβύτης μετὰ δυοῖν υἱῶν. οὗτος δ' ὢν πένης παντελῶς, καὶ πολὺν χρόνον ἐν τεθραμμένους τοῖς τόποις, κατῴκει μὲν ἐν τινι σπηλαίῳ τρεῖς στιβάδας ἔχοντι κατὰ τὴν πέτραν ἐντετμημένας· ἐν αἷς ὁ γέρον μετὰ τῶν υἱῶν ἐναυλιζόμενος, ἐμπειρίαν περιεπεποίητο τῶν τόπων. οὗτος οὖν προσελθὼν τῷ βασιλεῖ, καὶ τὰ περὶ ἑαυτὸν δηλώσας, ἐπηγγείλατο καθηγῆσθαι διὰ τῆς δυσχωρίας, καὶ ποιήσῃν αὐτὸν ὑπερδέξιον γενέσθαι τῶν κατελημμένων τὴν πέτραν Βαρβάρων. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ἐπαγγειλάμενος μεγάλας δωρεὰς δώσειν, καὶ τῷ πρεσβύτῃ χρησάμενος ὁδηγῷ, πρῶτον μὲν τὴν πάροδον τὴν εἰς τὴν πέτραν φέρουσαν κατελάβετο, καὶ, μηδεμίαν οὔσης ἄλλης ἐξόδου, συνέκλεισε τοὺς Βαρβάρους εἰς ἀβοήθητον πολιορκίαν· ἔπειτα τῇ πολυχειρίᾳ χώσας τὴν φάραγγα καὶ τὴν ῥίζαν τῆς πέτρας, προσελθὼν ἐνεργῇ πολιορκίᾳ συνεστήσατο, συνεχῶς ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ καὶ τὰς ὕαες νύκτας ἐκ διαδοχῆς τὰς προσβολὰς ποιούμενος. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἱ Βάρβαροι διὰ τὰς τῶν τόπων ὑπεροχὰς ἐπρωτέρουν,

καὶ πολλοὺς ἀνῆρουν τῶν προπετιῶς βιαζομένων· τοῦ δὲ χώματος συντελεσθέντος, καὶ τῶν ὀχυρῶν καταπελτῶν καὶ τῶν ἄλλων ὀργάνων ἐπισταθέντων, πρὸς δὲ τούτοις τοῦ βασιλέως φανεροῦ καθεστῶτος ὥς οὐκ ἀποστήσεται τῆς πολιορκίας, οἱ μὲν Ἴνδοι κατεπλάγησαν· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ἐμφρόνως προῖδόμενος τὸ μέλλον, ἐξέλιπε τὴν ἐν τῇ παρόδῳ καταλειμμένην φυλακὴν, διδοὺς ἔξοδον τοῖς βουλομένοις ἐκ τῆς πέτρας ἀναχωρεῖν. οἱ δὲ Βάρβαροι, φοβηθέντες τὰς τε τῶν Μακεδόνων ἀρετὰς καὶ τὴν τοῦ βασιλέως φιλοτιμίαν, νυκτὸς ἐξέλιπον τὴν πέτραν.

Ulterius progressus obviam habuit Africem cum exercitu, mox a suis occisum: deinde, Indo summe trajecto, Mophin Taxilis filium, qui se regnumque Alexandro in fidem tradidit.

86. Ὁ δ' Ἀλέξανδρος τοῖς κenoῖς τοῦ πολέμου καταστρατηγήσας τοὺς Ἴνδους, χωρὶς κινδύνου ἐκυρίευσεν τῆς πέτρας. καὶ τῷ μὲν ὁδηγήσαντι τὰς ὁμολογημένας δωρεὰς ἀπέδωκεν, αὐτὸς δὲ ἀνέβη μετὰ τῆς δυνάμεως. καθ' ὃν καιρὸν Ἀφρίκης τις Ἴνδος, ἔχων μὲν στρατιώτας δισμυρίους, ἐλέφαντας δὲ πεντεκαίδεκα, διέτριβε περὶ τὸν τόπον. τοῦτον δὲ τινες ἀνελόντες, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ πρὸς Ἀλέξανδρον ἐνέγκαντες, διὰ ταύτης τῆς εὐεργεσίας περιποιήσαντο τὰς ἰδίας σωτηρίας. ὁ δὲ βασιλεὺς τούτους τε προσηγάγετο, καὶ τῶν ἐλεφάντων πλανωμένων κατὰ τὴν χώραν ἐκυρίευσεν. αὐτὸς δὲ παρελθὼν ἐπὶ τὸν Ἴνδον ποταμὸν, καὶ καταλαβὼν τὰς τε τριακοντόρους κατεσκευασμένας, καὶ τὸν πόρον ἐξευγμένον, τριάκοντα μὲν ἡμέρας ἀνέλαβεν τὴν δύναμιν, καὶ τοῖς θεοῖς μεγαλοπρεπεῖς συντελέσας θυ-

σίας, διεβίβασε τὴν στρατιάν, καὶ περιέπεσε παραδόξῳ περιπετείᾳ. Ταξίλου γάρ τοῦ βασιλέως προτετελευτηκότος, υἱὸς αὐτοῦ Μῶφισ, διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν, διεπέμψατο μὲν καὶ πρότερον πρὸς Ἀλέξανδρον ἐν τῇ Σογδιανῇ διατρίβοντα, ἐπαγγελλόμενος αὐτῷ συστρατεύσειν ἐπὶ τοὺς ἀντιπαττομένους τῶν Ἰνδῶν· καὶ τότε πρέσβεις ἀποστείλας, ἔφησεν αὐτῷ παραδιδόναι τὴν βασιλείαν. ἀποσχόντος δὲ τεσσαράκοντα σταδίους τοῦ βασιλέως, ἐκτάξας τὴν δύναμιν ὡς εἰς πόλεμον, καὶ τοὺς ἐλέφαντας κοσμήσας, ἀπήντα μετὰ τῶν φίλων. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὁρῶν προσιοῦσαν μεγάλην δύναμιν ἐκτεταγμένην πολεμικῶς, καὶ δόξας τὸν Ἰνδὸν ἐπιβούλως πεποιησθαι τὰς ἐπαγγελίας, ὅπως ἀπαρασκευῶς τοῖς Μακεδόσιν ἐπίθῃται, τοῖς μὲν σαλπικταῖς παρεκελεύσατο σημαίνειν τὸ πολεμικόν· τοὺς δὲ στρατιώτας ἐκτάξας, ἀπήντα τοῖς Ἰνδοῖς. ὁ δὲ Μῶφισ ὁρῶν τὴν ταραχὴν τῶν Μακεδόνων, καὶ τὸ γεγονὸς συλλογισόμενος, τὴν μὲν δύναμιν κατέλιπεν, αὐτὸς δὲ μετ' ὀλίγων προῦππεύσας, καὶ τὴν ἄγνοιαν τῶν Μακεδόνων διορθώσας, παρέδωκεν ἑαυτὸν τε καὶ τὴν δύναμιν τῷ βασιλεῖ. ἦσθεις δὲ ὁ Ἀλέξανδρος, τὴν τε βασιλείαν ἀπέδωκεν αὐτῷ, καὶ τὸ λοιπὸν διετέλει ταύτῳ φίλῳ καὶ συμμάχῳ χρώμενος, καὶ μετωνόμασεν αὐτὸν Ταξίλην. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Olymp. CXIII, 2. Hinc Alexander in Porum movit, quocum Embisarus copias iunxerat. Instructa elephantorum acies urbis speciem praebuit.

87. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χρέμητος, Ῥω-

μαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Πόπλιον Κορινθίλιον καὶ Ἀῦλον Ποστούμιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος ἐν τῇ Ταξίλου χώρᾳ προσαναλαβὼν τὴν δύναμιν, ἐστράτευσεν ἐπὶ Πῶρον τὸν τῶν πλησιοχώρων Ἰνδῶν βασιλέα. οὗτος δ' εἶχε πεζοὺς μὲν πλείους τῶν πεντακισμυρίων, ἵππεῖς δὲ περὶ τρισχιλίους, ἄρματα δὲ πλείω τῶν χιλίων, ἐλέφαντας δὲ ἑκατὸν καὶ τριάκοντα. ἐπεποιήτο δὲ καὶ ἕτερον τῶν πλησιοχώρων βασιλέα σύμμαχον, ὃς ὠνομάζετο Ἐμβίσσαρος, εἶχε δὲ δύναμιν οὐ πολὺ λειπομένην τῆς τοῦ Πῶρου. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ἀκούσας τοῦτον τὸν βασιλέα τετρακοσίους ἀπέχειν σταδίους, ἔκρινε πρὸ τῆς τούτου παρουσίας ἐπιβαλεῖν τῷ Πῶρῳ. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ τοῖς Ἰνδοῖς, ὁ Πῶρος πυθόμενος πλησίον εἶναι τοὺς πολεμίους, εὐθύς ἐξέταξε τὴν δύναμιν, καὶ τοὺς μὲν ἵππεῖς ἐπὶ τὰ κέρατα διεμέρισε, τοὺς δ' ἐλέφαντας καταπληκτικῶς κεκοσμημένους, κατὰ μέτωπον ἐν ἵσοις διαστήμασιν ἕστησεν. ἀνὰ μέσον δὲ τῶν θηρίων τοὺς λοιποὺς ὀπλίτας ἔταξεν· οἷς συντεταγμένον ἦν παραβουθεῖν τοῖς θηρίοις, καὶ διακωλύειν ἐκ τῶν πλαγίων εἰσακοντίζειν. ἡ μὲν οὖν ὅλη συνταξὶς αὐτῶν ὑπῆρχε πόλει παραπλήσιος τὴν πρόσοψιν. ἡ μὲν γὰρ τῶν ἐλεφάντων στάσις τοῖς πύργοις, οἱ δὲ ἀνὰ μέσον τούτων στρατιῶται τοῖς μεσοπυργίοις ὁμοίωντο. ὁ δ' Ἀλέξανδρος κατανοήσας τὴν τῶν πολεμίων τάξιν, πρὸς ταύτην τὴν διάδομησιν οἰκείως ἐξέταξε τὴν δύναμιν.

Proelium cum Indis commissum describitur. Elephantorum commoda et incommoda. Porro vulneribus confecto, Indi in fugam aguntur.

88. Γενομένης δὲ μάχης τὸ μὲν πρῶτον τοῖς ἱππεῦσιν, ἅπαντα σχεδὸν τὰ ἄρματα τῶν Ἰνδῶν διεφθάρη· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἐλεφάντων ταῖς τε τῶν σωματίων ὑπεροχαῖς καὶ ταῖς ἀλκαῖς δεόντως χρωμένων, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων συμπατούμενοι μετὰ τῶν ὀπλων θραυνομένων τῶν ὀστέων ἀπώλλυντο, οἱ δὲ, ταῖς προνομαίαις περιλαμβανόμενοι, καὶ πρὸς ὕψος ἐξαρθέντες, πάλιν πρὸς τὴν γῆν ἤρπαινοντο, καὶ δεινοῖς θανάτοις περιέπιπτον. πολλοὶ δὲ τοῖς ὁδοῦσι συγκεντούμενοι, καὶ δι' ὅλων τῶν σωματίων τιτρωσκόμενοι, παραχοῆμα τοῦ ζῆν ἐστερίσκοντο. τῶν δὲ Μακεδόνων εὐρώστως ὑπομενόντων τὸ δεινόν, καὶ τοὺς ἀνὰ μέσον τῶν θηρίων ταῖς σαρίσσαις ἀναιρούντων, ἰσόρροπος ἦν ἡ μάχη. μετὰ δὲ ταῦτα, τῶν θηρίων συνακοντιζομένων, καὶ διὰ τὸ πλήθος τῶν τραυμάτων περιωδύνων γινομένων, οἱ μὲν περιβεβηκότες αὐτοῖς Ἰνδοὶ κρατεῖν τῆς ὁρμῆς τῶν ζώων οὐκ ἴσχυον. ἐκκεύοντα γὰρ εἰς τοὺς ἰδίους ταῖς ὁρμαῖς ἀνακατασχέτως ἐφέρετο, καὶ τοὺς φίλους συνεπάτει. ταρηχῆς δὲ πολλῆς γενομένης, ὁ Πῶρος συνιδὼν τὸ γινόμενον, καὶ τεταγμένος ἐπὶ τοῦ κρατίστου τῶν ἐλεφάντων, ἤθροισε περὶ αὐτὸν τεσσαρῶν τῶν θηρίων τὰ μήπω τεταραγμένα, καὶ τῷ βάρει τῶν ἐλεφάντων ἐπιβαλὼν τοῖς πολεμίοις, πολὺν ἐποίησεν φόνον, ἅτε καὶ τῇ ὥμῃ τοῦ σώματος πολὺ προέχων τῶν συστρατευομένων. τὸ γὰρ μήκος ἦν πηχῶν πέντε, τὸ δ' εὖρος ὑπῆρχεν ὁ θώραξ αὐτοῦ διπλάσιον τῶν ἄλλων, τῶν εὐρωστία διαφερόντων. διόπερ τὰ βαλλόμενα σαυνία τοιαύτην εἶχε δύναμιν,

ὥστε μὴ πολὺ λείπεσθαι τῶν καταπελτικῶν βελῶν.
 τῶν δ' ἀντιτεταγμένων Μακεδόνων καταπεπληγμέ-
 των τὴν ἀνδραγαθίαν τοῦ Πύρρου, ὁ Ἀλέξανδρος,
 μεταπεμψάμενος τοὺς τοξότας καὶ τὰ ψιλικά τῶν
 ταγματῶν, προσέταξεν ἅπαντας βάλλειν ἐπὶ τὸν
 Πύρρον. ταχὺ δὲ τῶν στρατιωτῶν προξάντων τὸ
 παραγγελθὲν, καὶ βελῶν ὅμα πολλῶν ἐνεχθέντων
 ἐπὶ τὸν Ἰνδόν, καὶ πάντων ἐπιτυχάνοντων, διὰ τὸ
 μέγεθος τοῦ σκοποῦ, ὁ μὲν Πύρρος ἡρωϊκῶς ἀγωνι-
 σάμενος, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν τραυμάτων γενό-
 μενος ἕξαιμος, ἐλειποψύχησε, καὶ περικλασθεὶς περὶ
 τὸ θηρίον, πρὸς τὴν γῆν κατενέχθη. διαδοθείσης
 δὲ φήμης ὅτι τετελεύτηκεν ὁ βασιλεὺς, τὸ λοιπὸν
 πλῆθος τῶν Ἰνδῶν πρὸς φυγὴν ὥρμησεν, ἐν τῇ φυγῇ
 πολλοῦ φόνου γενομένου.

Caesarum numerus. Factis Soli sacris, Alexander classem in
 futuros usus comparat, duasque ibi urbes condit. Porro ob virtutem
 regnum restituit.

89. Ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἐπιφανεῖ μάχῃ νικήσας,
 ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρατιώτας. ἔπεσον
 δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν Ἰνδῶν πλείους τῶν μυρίων καὶ
 διαχιλίων, ἐξ οἷς ὑπῆρχον καὶ δύο υἱοὶ τοῦ Πύρρου,
 καὶ οἱ στρατηγοὶ, καὶ οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν ἡγεμό-
 νων. ζῶντες δὲ ἄνδρες ἐάλωσαν ὑπὲρ τοὺς ἑννακισ-
 χιλίους, ἐλέφαντες δὲ ὀγδοήκοντα· αὐτὸς δὲ ὁ Πύρρος
 ἔμπνους ὢν παρεδόθη τοῖς Ἰνδοῖς πρὸς τὴν θανα-
 πείαν. τῶν δὲ Μακεδόνων ἔπεσον μὲν ἱππεῖς δια-
 κόσιοι καὶ ὀγδοήκοντα, πεζοὶ δὲ πλείους τῶν ἑπτακο-
 σίων. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς μὲν τετελευτηκότας ἔθαψε,
 τοὺς δὲ ἀνδραγαθήσαντας κατὰ τὴν ἄξιαν ἐτίμησεν.

αὐτὸς δὲ Ἡλῖω ἔθυσεν, ὥς δεδωκότι τὰ πρὸς ἀνατο-
λὴν μέρη καταστρέψασθαι. τῆς δὲ πλησίον ὀρεινῆς
ἐχοῦσης πολλὴν μὲν ἐλάτην εὐτροφον, οὐκ ὀλίγην
δὲ κέδρον καὶ πεύκην, ἔτι δὲ τῆς ἄλλης ὕλης ναυπη-
γησίμου πληθὺς ἄφθονον, κατεσκεύασε ναῦς ἱκανάς.
διανοεῖτο γάρ, ἐπὶ τὸ τέρμα τῆς Ἰνδικῆς παραγενό-
μενος, καὶ πάντας τοὺς ἐγχωρίους καταστρεψάμενος,
διὰ τοῦ ποταμοῦ καταπλεῖν εἰς τὸν ὠκεανόν. ἔκτισε
δὲ δύο πόλεις, τὴν μὲν πέραν τοῦ ποταμοῦ, καθ' ὃν
τόπον αὐτὸς διέβη· τὴν δ' ἄλλην, ἐν ᾧ τόπῳ τὸν
Πῶρον ἐνίκησε. ταχὺ δὲ τῶν ἔργων κατασκευασθέν-
των διὰ τὴν πολυχειρίαν, τὸν μὲν Πῶρον θρα-
πενθέντα, βασιλέα κατέστησε, διὰ τὴν ἀρετὴν, ἧς
πρότερον ἦρχε χώρας· τὴν δὲ δύναμιν ἐπὶ τριάκοντα
ἡμέρας ἀνέλαβε, πολλῆς ἀφθονίας οὔσης τῶν ἐπι-
τηδείων.

Obiter commemorantur regionis singularia: simiarum varietas
et venatio; arborum novae species; serpentum varia genera.

90. Ἴδιον δὲ τι καὶ κατὰ τὴν ὀρεινὴν τὴν πλη-
σίον ὑπῆρχε. χωρὶς γὰρ τῆς πρὸς ναυπηγίαν ὕλης,
εἶχεν ἡ χώρα πολλοὺς καὶ παρηλλαγμένους τοῖς
μεγέθεσιν ὄφεις, ὄντας ἐκκαιδεκαπῆχεις· πιθήκων
τε γένη πολλῶν, καὶ τοῖς μεγέθεσι διαλλατιόντων·
ὧν τὴν τέχνην τῆς θήρας αὐτὸ τὸ ζῶον ὑφηγεῖτο.
μιμητικὸν γὰρ ὑπάρχον πάσης πράξεως, βία μὲν οὐ
φραδίως χειροῦται, διὰ τε τὴν ἰσχυρὴν τῶν σωμάτων καὶ
διὰ τὴν τῆς ψυχῆς ἀγχίνοιαν· τῶν δὲ κυνηγῶν οἱ
μὲν μέλιτι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλείφονται, οἱ δὲ βλε-
πόντων τῶν θηρίων ὑποδοῦνται, τινὲς δὲ ταῖς κεφα-

καὶς κάτοπτρα περιτιθέασιν· καὶ τοῖς μὲν ὑποδήμασι
 παραθέντες δεσμούς ἀπολείπουσιν, ἀντὶ δὲ τοῦ
 μέλιτος ἰζὼν ὑποβάλλουσι, τοῖς δὲ κατόπτοις ἐπί-
 σπαστρα καθάπτουσι. διόπερ ὅταν βούλωνται τὰ
 ζῶα τὰς πράξεις τῶν ὀραθέντων ἐπιτελεῖν, ἀδυνατεῖ,
 τῶν μὲν βλεφάρων κεκολλημένων, τῶν δὲ ποδῶν
 δεδεμένων, τῶν δὲ σωμάτων κατεχομένων. ὅθεν
 εὐχέριωτα πρὸς τὴν θήραν γίνεται. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος
 τὸν ὑστερηκότα τῆς τοῦ Πύρου συμμαχίας βασιλέα
 ὄνομα Ἐμβίσαρρον καταπληξάμενος, ἠνάγκασε ποιεῖν
 τὸ προστατιτόμενον· αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως
 περάσας τὸν ποταμὸν, προῆγε διὰ χώρας ἀρετῇ δια-
 φερούσης. δένδρων γὰρ γένη εἶχε διαλλάττοντα, καὶ
 τὸ μὲν ὕψος ἔχοντα πηγῶν ἐβδομήκοντα, τὸ δὲ πάχος
 μόγις ὑπὸ τετάρων ἀνδρῶν περιλαμβανόμενα, τριῶν
 δὲ πλεθρῶν σκιὰν ποιοῦντα. εἶχε δὲ καὶ ἡ χώρα
 ὄφειων πλήθος, μικρῶν μὲν τοῖς μεγέθεσι, ταῖς δὲ
 ποικιλίαις ἐξηλλαγμένων. οἱ μὲν γὰρ χαλκοειδεῖς
 ῥάβδους ἐπέφαινον, οἱ δὲ τὴν λόφην δασεῖαν εἶχον
 τριχώδη, διὰ τε τῶν δηγμάτων ὀξεῖς θανάτους
 ἀπειργάζοντο. τὸν δὲ πληγέντα πόνοι δεινοὶ συν-
 εἶχον, καὶ ὕσις ἰδρωτός αἵματοειδοῦς κατεῖχε.
 διόπερ οἱ Μακεδόνες δεινῶς ὑπὸ τῶν δηγμάτων
 ἀπαλλάττοντες, τὰς κλῖνας ἀπὸ τῶν δένδρων ἐξήρτων,
 καὶ τὸ πλεῖστον τῆς νυκτὸς διηγρύπνου. μετὰ δὲ
 ταῦτα παρὰ τῶν ἐγχωρίων μαθόντες τὴν ἀντιφάρ-
 μακον ῥίζαν, ἀπελύθησαν τῶν δεινῶν.

Novae expeditiones: in Pori e fratre nepotem; in Adrestas; in
 Cathacos; in Sopithae regnum.

91. Προϊόντος δὲ αὐτοῦ μετὰ τῆς δυνάμεως, ἤκόν τινες ἀπαγγέλλοντες ὅτι Πῶρος ὁ βασιλεὺς, ἀνεψιὸς ὢν τοῦ καταπεπολημένου Πῶρου, τὴν βασιλείαν ἀπολιπὼν πέφενγεν εἰς τὸ τῶν Γανδαριδῶν ἔθνος. ὁ δ' Ἀλέξανδρος παροξυνθεὶς Ἡφαιστίωνα μὲν ἐξέπεμψεν εἰς τὴν τούτου χώραν μετὰ δυνάμεως, καὶ προσέταξε τὴν βασιλείαν παραδοῦναι τῷ μεθ' ἑαυτοῦ Πῶρῳ. αὐτὸς δ' εἰς τὸ τῶν Ἀδρηστών καλούμενον ἔθνος στρατεύσας, καὶ τῶν πόλεων ἃς μὲν βία χειρωσάμενος, ἃς δὲ πειθοῖ προσαγαγόμενος, εἰς τὴν τῶν Καθαίων χώραν παρεγένετο. παρὰ δὲ τούτοις νόμιμον ἦν τὰς γυναῖκας τοῖς ἀνδράσι συγκατακαίεσθαι. τοῦτο δ' ἐκυρώθη τὸ δόγμα παρὰ τοῖς βαρβάροις, διὰ μίαν γυναῖκα φαρμάκοις ἀνελούσαν τὸν ἄνδρα. ὁ δ' οὖν βασιλεὺς τὴν μεγίστην καὶ ὀχυρωτάτην πόλιν μετὰ πολλῶν κινδύνων ἐκπολιορκήσας ἐνέπρησεν. ἄλλην δ' ἀξιόλογον πολιορκοῦντος αὐτοῦ, καὶ μεθ' ἱκετηριῶν δεηθέντων τῶν Ἰνδῶν, ἀπέλυσε τῶν κινδύνων αὐτούς. μετὰ δὲ ταῦτ' ἐστράτευσεν ἐπὶ τὰς ὑπὸ Σωπεΐθην τεταγμένας πόλεις, εὐνομουμένας καθ' ὑπερβολήν. τὰ τε γὰρ ἄλλα πρὸς δόξαν πολιτεύονται, καὶ τὸ κάλλος παρ' αὐτοῖς τιμιώτατον νενόμισται. διόπερ ἐκ νηπίου παρ' αὐτοῖς τὰ βρέφη διακρίνεται, καὶ τὰ μὲν ἄρτια, καὶ τὴν φύσιν ἔχοντα πρὸς εὐπρέπειαν καὶ ἰσχὺν εὖθετον, τρέφεται· τὰ δὲ καταδεῇ τοῖς σώμασιν, ἀνάξια τροφῆς ἡγούμενοι, διαφθείρουσιν. ἀκολούθως δὲ τούτοις καὶ τοὺς γάμους ποιοῦνται, προικὸς μὲν καὶ τῆς ἄλλης πολυτελείας ἀφροντιστοῦντες,

κάλλους δὲ καὶ τῆς τοῦ σώματος ὑπεροχῆς μόνον φροντίζοντες. διόπερ οἱ πλεῖστοι τῶν ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι κατοικούντων διαφέρουσι τῶν ἄλλων ἀξιώμασι. παρὰ δὲ πάντας ὁ βασιλεὺς Σωπεΐθης περίβλεπτος ὢν ἐπὶ τῷ κάλλει, καὶ τῷ μήκει τοὺς τέτταρας πήχεις ὑπεράγων, προῆλθε μὲν ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἐχούσης τὰ βασίλεια· παραδοὺς δ' αὐτὸν καὶ τὴν βασιλείαν Ἀλεξάνδρῳ, πάλιν ταύτην ἀπέλαβε, διὰ τὴν τοῦ κρατοῦντος ἐπιείκειαν. ὁ δὲ Σωπεΐθης μετὰ πολλῆς προθυμίας τὴν μὲν δύναμιν ἅπασαν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας λαμπρῶς εἰστίασε.

Canes mirae magnitudinis a Sopithe dono missi.

92. Τῷ δ' Ἀλεξάνδρῳ πολλὰ καὶ μεγάλα δῶρα παραστήσας, κύνας ἔδωκεν ἑκατὸν καὶ πενήκοντα, τοῖς μεγέθει καὶ ταῖς ἀλκαῖς καὶ τοῖς ἄλλοις προτερήμασι θαυμάζομένους, οἷς ἔφασαν ταῖς τίγρεσιν ἐπιμεμίσχθαι. βουλόμενος δὲ τὸν Ἀλεξάνδρον διὰ τῶν ἔργων λαβεῖν πείραν τῆς τῶν κυνῶν ἀρετῆς, εἰσήγαγεν εἰς τι περίφραγμα λέοντα τέλειον, καὶ τῶν δοθέντων κυνῶν δύο τοὺς εὐτελεστάτους προέβαλε τῷ λέοντι· τούτων δὲ κατισχυομένων ὑπὸ τοῦ θηρίου, δύο ἑτέρους ἀφῆκε. τῶν δὲ τεττάρων περιγινομένων τοῦ λέοντος, πεμφθεῖς τις ὑπ' αὐτοῦ μετὰ μαχαίρας, ἀφήρει τὸ δεξιὸν σκέλος ἐνός τῶν κυνῶν. τοῦ δὲ βασιλέως ἀναβοήσαντος, καὶ τῶν σωματοφυλάκων προσδραμόντων καὶ τῆς τοῦ Ἰνδοῦ χειρὸς ἐπιλαβομένων, ὁ μὲν Σωπεΐθης τρεῖς ἀντὶ τούτου δώσειν ἐπηγγέλαιτο. ὁ δὲ κυνηγὸς ἐπιλαβόμενος τοῦ σκέλους, ἔτεμνεν ἡσυχῇ κατ' ὀλίγον. ὁ δὲ

κίων οὔτε κλαγγὴν οὔτε μυγμὸν προέμενος, ἀλλὰ τοὺς ὀδόντας ἐμπεπρικῶς, ἔμενον ἕως ὅτου γενόμενος ἔξαιμος ἐναπέθανε τῇ θηρίῳ.

Phegei regnum Alexander in fidem recipit, et ad Hypanin fl. usque pervenit. Inde Praesiorum et Gandaridarum gentes subigere parat.

93. Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις, ἦκεν Ἰφραισίῳ μετὰ τῆς συναπεσταλμένης δυνάμεως, πολλὴν τῆς Ἰνδικῆς καταπεπολεμηκώς. τοῦτον μὲν οὖν διὰ τῆς ἀνδραγαθίας ἐπήνεσεν· αὐτὸς δὲ εἰς τὴν Φηγέως δυναστείαν ἐμβالὼν, καὶ τῶν ἐγχωρίων ἀσμέτως τὴν τῶν Μακεδόνων παρουσίαν προσδεξαμένων, καὶ τοῦ Φηγέως μετὰ δώρων πολλῶν ἀπαντήσαντος, τὴν τε βασιλείαν ἔχειν συνεχώρησε, καὶ ξενισθεὶς μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ δύο ἡμέρας λαμπρῶς, ἐπὶ τὸν Ἰπανιν ποταμὸν προῆγεν, οὗ τὸ μὲν πλάτος ἦν σταδίων ἑπτὰ, τὸ δὲ βάθος ἕξ ὀργυίων, τὸ δὲ ῥεῦμα σφοδρὸν καὶ δυσδιάβατον. ἀκούσας δὲ τοῦ Φηγέως περὶ τῆς πέραν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ χώρας, ὅτι δώδεκα μὲν ἡμερῶν ἔχει δίοδον ἔρημον, μετὰ δὲ ταύτην εἶναι ποταμὸν τὸν ὀνομαζόμενον Γάγγην, τὸ μὲν πλάτος τριάκοντα καὶ δυοῖν σταδίων, τὸ δὲ βάθος μέγιστον τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικήν· πέραν δὲ τούτου κατοικεῖν τό, τε τῶν Πραισιῶν καὶ Γανδαριδῶν ἔθνος, τούτων δὲ βασιλεύειν Ξανδράμην, ἔχοντα δισμυρίους μὲν ἵππεῖς, πεζῶν δὲ εἴκοσι μυριάδας, ἄρματα δὲ δισχίλια, ἐλέφαντας δὲ πολεμικῶς κεκοσμημένους τετρακισχιλίους· ἀπιστήσας δὲ τοῖς λεγομένοις, προσεκάλεσατο τὸν Πῶρον, καὶ περὶ τῶν προσαγγελιομένων τὰκριβὲς διεπυνθάνετο, ὃ δὲ

τᾶλλα μὲν ὑπάρχειν ἅπαντα ἀληθῆ διεβεβαίοντο, τὸν δὲ βασιλείᾳ τῶν Γανδαριδῶν ἔφησεν εὐτελεῖ παντελῶς εἶναι καὶ ἄδοξον, ὥς ἂν κουρέως υἱὸν νομιζόμενον εἶναι. εὐπρεπῆ γὰρ ὄντα τὸν τοῦτου πατέρα, μεγάλως ὑπὸ τῆς βασιλείας ἀγαπηθῆναι· καὶ τοῦ βασιλέως διὰ τῆς γυναικὸς δολοφονηθέντος, εἰς τοῦτον περιστῆναι τὴν βασιλείαν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος, καίπερ ὄρῳν δυσεπίτευκτον τὴν ἐπὶ τοὺς Γανδαρίδας στρατείαν οὔσαν, ὅμως οὐκ ἀφίστατο τῆς φιλοτιμίας· ἀλλὰ πρωτεύων ταῖς τῶν Μακεδόνων ἀρεταῖς καὶ τοῖς χρήμοις, ἐλπίδας εἶχε κρατήσῃν τῶν Βαρβάρων· τὴν μὲν γὰρ Πυθίαν ἀνίκητον αὐτὸν ὀνομακίναί, τὸν δ' Ἄμμωνα συγκεχωρηκέναι τὴν ἀπάσης τῆς γῆς ἐξουσίαν.

Sed tum alia impedimenta, tum militis taedium, Alexandrum ab ulteriore expeditione suscipienda deterruerunt.

94. Ὅρῳν δὲ τοὺς στρατιώτας ταῖς συνεχεῖς στρατείαις καταπεπονημένους, καὶ σχεδὸν ὀκταετῇ χρόνον ἐν πόνοις καὶ κινδύνοις τεταλαιπωρηκότας, ὑπέλαβεν ἀναγκαῖον εἶναι τὰ πλήθη τοῖς ἀρμόζουσι λόγοις προτρέψασθαι πρὸς τὴν ἐπὶ τοὺς Γανδαρίδας στρατείαν. πολλὴ μὲν γὰρ φθορὰ τῶν στρατιωτῶν ἐγγόνει, καὶ λύσις οὐδεμία τῶν πολέμων ἠλπίζετο· καὶ τῶν μὲν ἵππων, διὰ τὴν συνέχειαν τῆς ὁδοιπορίας, τὰς ὀπλὰς ὑποτετριφθαι συνέβαινε, τῶν δὲ ὀπλων τὰ πλεῖστα κατεξάνθαι· καὶ τὸν μὲν Ἑλληνικὸν ἱματισμὸν ἐκλελοιπέναι, συναναγκάζεσθαι δὲ βαρβαρικοῖς ὑφάσμασι χρῆσθαι, συντεριμόντας τὰ τῶν Ἰνδῶν περιβλήματα, κατὰ τύχην δὲ καὶ χειμῶ

νες ἄγριοι κατεργάγησαν ἐφ' ἡμέρας ἐβδομήκοντα, καὶ βρονταὶ συνεχεῖς καὶ κεραυνοὶ κατέσκηπτον. ἃ δὴ λογιζόμενος ἐναντιοῦσθαι ταῖς ἰδίαις ἐπιβολαῖς, μίαν εἶχεν ἐλπίδα τῆς ἐπιθυμίας, εἰ τοὺς στρατιώτας διὰ τῆς εὐεργεσίας εἰς εὐνοίαν μεγάλην προσαγάγοιτο. διόπερ λεηλατεῖν μὲν αὐτοῖς συνεχώρησε τὴν πολεμίαν χώραν, γέμουσαν παντοίας ὠφελείας. ἐν αἷς δ' ἡμέραις ἡ δύναμις ἐπὶ τὴν προνομήν ἡσχολεῖτο, συναγαγὼν τὰς γυναῖκας τῶν στρατιωτῶν, καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν γεγονότας παῖδας, ταύταις μὲν συνεστήσαιο κατὰ μῆνα διδόναι ὄτιον, τοῖς δὲ παισὶν ἐπιφορὰς ταγματικὰς ἀπένειμε, κατὰ τοὺς τῶν πατέρων συλλογισμούς. ὥς δ' ἐπανῆλθον οἱ στρατιῶται, πολλῶν πλήθος ἀγαθῶν ἐκ τῆς προνομῆς εὐρηκότες, συνῆγε πάντας εἰς ἐκκλησίαν. διελθὼν δὲ λόγον πεφροντισμένον περὶ τῆς ἐπὶ τοὺς Γανδαρίδας στρατείας, καὶ τῶν Μακεδόνων οὐδαμῶς συγκαταθεμένων, ἀπέστη τῆς ἐπιβολῆς.

Facto itineris termino, aras exstruit et castra triplo maiora, expeditionis monumentum. His peractis, retro movit ad Acesinem fl. ubi naves fabricatas et nova e Graecia auxilia invenit. Urbes ad flumen conditas Nicacam et Bucephalam appellari iubet.

95. Κρίνας δ' ἐπὶ ταύτης τοὺς ὄρους θέσθαι τῆς στρατείας, πρῶτον μὲν τῶν δώδεκα θεῶν βωμοὺς πεντήκοντα πηχῶν ᾠκοδόμησεν, ἔπειτα τριπλασίαν τῆς προὔπαρχούσης στρατοπεδείαν περιβαλλόμενος, ὠρυξε τάφρον τὸ μὲν πλάτος πεντήκοντα ποδῶν, τὸ δὲ βάθος τεσσαράκοντα· τὴν δ' ἀναβολὴν ἐντὸς τῆς τάφρου ὠρεύσας, τεῖχος ἀξιόλογον ᾠκοδόμησε. προσέταξε δὲ τοῖς μὲν πεζοῖς κατασκηνώσει;

ἐκάστω δύο στιβάδας πενταπῆχεις οἰκοδομῆσαι, τοῖς δ' ἱππεῦσι πρὸς ταύταις καὶ δύο θάλασσαν τῶν εἰθισμένων διπλασίας· ἀκολούθως δὲ καὶ τἄλλα τὰ καταλείπεσθαι μέλλοντα τοῖς μεγέθεσιν αὐξῆσαι. ταῦτα δὲ πράττειν ἤμελλεν, ἅμα μὲν ἡρωϊκὴν βουλόμενος ποιήσασθαι στρατοπεδείαν, ἅμα δὲ τοῖς ἐγγχωρίοις ἀπολιπεῖν σημεῖα μεγάλων ἀνδρῶν, ἀποφαίροντα θώρας σωμαίων ὑπερφυεῖς. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος, μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ταῖς αὐταῖς ὁδοῖς πορευθεὶς ἀνέκαμψεν ἐπὶ τὸν Ἀκασίνην ποταμόν· καταλαβὼν δὲ τὰ σκάφη νεναυπηγημένα, καὶ ταῦτα καταρτίσας, ἕτερα προσεναυπηγήσατο. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἦγον ἐκ τῆς Ἑλλάδος σύμμαχοι καὶ μισθοφόροι διὰ τῶν στρατηγῶν ἡγμένοι, πεζοὶ μὲν πλείους τρισμυρίων, ἱππεῖς δ' οὐ πολὺ λείποντες τῶν ἑξακισχιλίων. ἐκομισθῆσαν δὲ καὶ πανοπλῖαι διαπρέπεῖς, πεζοῖς μὲν δίσμυρτοῖς καὶ πεντακισχιλίοις, φαρμάκων δ' ἰατρικῶν ἑκατὸν τάλαντα. ταῦτα μὲν οὖν διέδωκε τοῖς στρατιώταις· τῆς δὲ ναυτικῆς παρασκευῆς συντελεσθείσης, καὶ διακοσίων μὲν ἀφράκτων ἡτοιμασμένων, ὀκτακοσίων δὲ ὑπηρετικῶν, τὰς μὲν παρὰ τὸν ποταμὸν κτισθείσας πόλεις ὠνόμασε, τὴν μὲν, διὰ τὸ τῷ πολέμῳ κρατῆσαι, Νικαίαν· τὴν δ' ἀπὸ τοῦ τελευτήσαντος ἵππου κατὰ τὴν πρὸς Πῶρον μάχην, Βουκεφάλαν.

Inde progressus ad confluentem Accesinae et Hydaspis, divertit ad Sibos. Agalassenses proelio vincit.

96. Αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν φίλων ἐμβάς εἰς τὰς

ναῦς, τὸν διὰ τοῦ ποταμοῦ πλοῦν ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν
 τὸν κατὰ μεσημβρίαν ἐποιεῖτο. τὸ δὲ πολὺ μέρος τῆς
 δυνάμεως παρὰ τὸν ποταμὸν ὠδοιπόρει, προηγου-
 μένου Κρατεροῦ καὶ Ἥφαιστίωνος. ὥς δ' ἦλθον
 ἐπὶ τὴν Ἀκείνου καὶ Ἰθάσπου συμβολήν, ἐκβιβάσας
 τοὺς στρατιώτας, προῆγεν ἐπὶ τοὺς ὀνομαζομένους
 Σίβους. τοὺτους δὲ φασιν ἀπογόνους εἶναι τῶν
 μεθ' Ἡρακλέους ἐπὶ τὴν Ἄορνον πέτρην στρατευ-
 σάντων, καὶ τῆς μὲν πολιορκίας ἀποτυχόντων, ἐν
 τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ κατοικισθέντων ὑφ' Ἡρακλέους.
 τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου καταστρατοπεδεύσαντος πλησίον
 ἐπιφανεστάτης πόλεως, προῆλθον οἱ τῇ δόξῃ πρω-
 τεύοντες τῶν πολιτῶν· ἐντυχόντες δὲ τῷ βασιλεῖ,
 καὶ τὴν συγγένειαν ἀνανεωσάμενοι, πάντα ποιήσιν
 ἔφασαν μετὰ προθυμίας, ὥς ἂν συγγενεῖς ὄντες, καὶ
 δῶρα προσεκόμισαν μεγαλοπρεπῆ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος,
 ἀποδεξάμενος αὐτῶν τὴν εὐνοίαν, καὶ τὰς πόλεις
 ἀποδείξας ἐλευθέρas, προῆγεν ἐπὶ τὰ συνορίζοντα
 τῶν ἐθνῶν· καταλαβὼν δὲ τοὺς ὀνομαζομένους
 Ἀγαλασσεῖς ἡθροικύτας πεζοὺς μὲν τετρακισμυρίους,
 ἵππεῖς δὲ τρισχιλίους, συνάψας αὐτοῖς μάχην καὶ
 νικήσας, τοὺς μὲν πλείστους κατέκοψε, τοὺς δὲ
 λοιποὺς, συμφυγόντας εἰς τὰς πλησίον πόλεις,
 ἐκπολιορκήσας ἐξηνδραποδίσατο. τῶν δὲ ἄλλων
 ἐγχωρίων συναθροισθέντων, δισμυρίους μὲν κατα-
 φυγόντας εἰς πόλιν μεγάλην κατὰ κράτος εἴλε· τῶν
 δ' Ἰνδῶν διαφραζάντων τοὺς στενωποὺς, καὶ ἀπὸ
 τῶν οἰκιῶν μαχομένων εὐρώσιως, βιαζόμενος ἀπέ-
 βαλε τῶν Μακεδόνων οὐκ ὀλίγους. διὰ δὲ τὴν ὀργὴν

ἐμπορήσας τὴν πόλιν, συγκατέκτανσε τοὺς πλείστους.
τῶν δ' ἐγχωρίων τῶν ὑπολειπομένων εἰς τρισχιλίους,
συμφυγόντας εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ μεθ' ἱκετηριῶν
δεηθέντας, ἀπέλυσεν.

Ad confluentem Hydaspis et Indi delatus, in maximam nau-
fragii periculum incurrit.

97. Αὐτὸς δὲ πάλιν μετὰ τῶν φίλων ἐμβαῖς εἰς
τὰς ναῦς, διὰ τοῦ ποταμοῦ τὸν πλοῦν ἐποιεῖτο μέχρι
τῆς συμβολῆς τῶν προειρημένων ποταμῶν καὶ τοῦ
Ἰνδοῦ· μεγάλων δὲ ῥείθρων εἰς ἓνα τόπον συρῶα-
τόντων, ἱλλίγες πολλαὶ καὶ φοβεραὶ συνίσταντο, καὶ
τὰ σκάφη συστρέφουσαι διέφθειρον. τῆς δὲ τοῦ
ῥεύματος βίας ὀξείας καὶ σφοδρᾶς οὔσης, καὶ τῆς
τῶν κυβερνητῶν τέχνης κατισχυομένης, δύο μὲν
μακρὰι ναῦς κατέδυσαν, τῶν δὲ ἄλλων πλοίων οὐκ
ὀλίγα πρὸς τὴν γῆν ἐξέπεσε. τῆς δὲ ναυαρχίδος
καταρῥάκτη μεγάλῃ περιπεσοῦσης, ὁ βασιλεὺς εἰς
τὸν ἔσχατον ἤλθε κίνδυνον. διὸ καὶ τοῦ θανάτου
πρὸ ὀφθαλμῶν ὄντος, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἀποθέμενος
τὴν ἐσθῆτα, γυμνῷ τῷ σώματι τῆς ἐνδεχομένης
ἀντείχετο βοηθείας· ὁ δὲ φίλοι παρενήχοντο, σπεύ-
δοντες ὑποδέξασθαι περιτρεπομένης τῆς νεῶς τὸν
βασιλέα. πολλῆς δὲ ταραχῆς περὶ τὴν ναῦν οὔσης,
καὶ τῶν μὲν ἀνδρῶν ἀντιταττομένων τῇ τοῦ ῥεύμα-
τος βίᾳ, τοῦ δὲ ποταμοῦ κατισχύοντος πᾶσαν ἀν-
θρωπίνην ἐπίνοιάν τε καὶ δύναμιν, μόγις ὁ Ἀλέξαν-
δρος μετὰ τῶν νεῶν εἰς τὴν γῆν ἐξέπεσε. σωθεὶς δὲ
παραδύξως, τοῖς θεοῖς ἔθυσεν, ὡς μεγίστους ἐκπεφευ-

γὼς κινδύνους, καὶ πρὸς ποταμὸν ὁμοίως Ἀχιλλεῖ
διαγωνισάμενος.

Transitus per Oxydracas et Mallos, tunc maxime bello interno occupatos. Alexander temerario ausu primus in aliquam eorum urbem irrumpit, et in ipsa moenia ascendens iaculis petitur.

98. Μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύσας ἐπὶ Συρακούσας, καὶ τοὺς ὀνομαζομένους Μαλλοὺς, ἔθνη πολυάνθρωπα καὶ μάχιμα, κατέλαβε τοὺς ἐγχωρίους ἡθροικίας πεζοὺς μὲν πλείους τῶν ὀκτακισμυρίων, ἱππεῖς δὲ μυρίους, ἄρματα δὲ ἑπτακόσια. οὗτοι πρὸ μὲν τῆς Ἀλεξάνδρου παρουσίας ἐπολέμουν ἀλλήλοις· ὥς δ' ὁ βασιλεὺς ἤγγισε τῇ χώρᾳ, συνεφρόνησαν, καὶ μυρίας παρθένους δόντες καὶ λαβόντες, διὰ τῆς ἐπιγαμίας ταύτης διηλλάγησαν. οὐ μὴν συγκατέβησαν εἰς παράταξιν, ἀλλὰ πάλιν στασιάζαντες ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας, εἰς τὰς σύνεγγυς πόλεις ἀπεχώρησαν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τῇ πρώτῃ πόλει πλησιάσας, ἐξ ἐφόδου διεγοεῖτο πολιορκεῖν ταύτην. ἔνθα δὴ τῶν τετρατοσκόπων τις, Δημοφῶν ὄνομα, προσελθὼν αὐτῷ, διὰ τινων οἰωνῶν ἔφη προδηλοῦσθαι τῷ βασιλεῖ μέγαν κίνδυνον ἐκ τραύματος ἐσόμενον ἐν τῇ πολιορκίᾳ. διόπερ ἡξίου τὸν Ἀλέξανδρον ἀφεῖναι μὲν ταύτην τὴν πόλιν ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐφ' ἑτέρας δὲ πράξεις ἐπιβάλλειν τὸν νοῦν. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦτο μὲν ἐπέπληξεν, ὥς ἐμποδίζοντι τὴν ἀρετὴν τῶν ἀγωνιζομένων· αὐτὸς δὲ διατάξας τὰ περὶ τὴν πολιορκίαν, πρῶτος ἡγεῖτο πρὸς τὴν πόλιν, φιλοτιμούμενος αὐτὴν διὰ τῆς βίας χειρώσασθαι. τῶν δὲ μηχανικῶν ὀργάνων ὑστερούντων, πρῶτος διακόψας πυλίδα, καὶ παρεισπεσὼν εἰς τὴν πόλιν, πολλοὺς μὲν

κατέβαλε, τοὺς δὲ λοιποὺς τρεψάμενος, συνεδίωξεν εἰς τὴν ἁκρόπολιν. τῶν δὲ Μακεδόνων περὶ τὴν τειχομαχίαν ἔτι διατριβόντων, ἄρπάσας κλίμακα καὶ τοῖς τῆς ἁκρας τείχεσι προσερείσας, καὶ τὴν πέλτην ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἔχων, προσανέβαινε. τῆς δὲ κατὰ τὴν ἐνέργειαν ὀξύτητος φθανούσης τοὺς προμαχομένους τῶν Βαρβάρων, ταχέως ἐπέβη τῷ τείχει. τῶν δ' Ἰνδῶν εἰς χεῖρας μὲν ἔλθειν οὐ τολμώντων, ἐκ διαστήματος δὲ ἀκοντιζόντων καὶ τοξεύοντων, ὁ μὲν βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν βελῶν κατεπονεῖτο· οἱ δὲ Μακεδόνες, δύο κλίμακας προσθέντες, διὰ τούτων προσανέβαινον ἄθροοι, καὶ συντριβειῶν ἀμφοτέρων, ἐπὶ τὴν γῆν κατήνεχθησαν.

Regem, saltu delapsum in urbem, et graviter vulneratum, sui subvenientes ex hostium manu aegre eripiunt. Peucestes regis servator. Ingens in urbe caedes. Coloniae Graecorum in Bactriana et Sogdiana rebelles.

99. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἐρημωθεὶς πάσης βοηθείας, ἐτόλμησεν ἐπιτελέσαι προὔξιν παριάδοξον καὶ μνήμης ἄξιαν. τὸ γὰρ ἀπὸ τοῦ τείχους ἀπελθεῖν ἄπρακτον πρὸς τοὺς ἰδίους ἀνάξιον κρίνας ὑπάρχειν τῆς ἰδίας εὐπραξίας, καθήλατο μετὰ τῶν ὀπλῶν μόνος εἰς τὴν πόλιν. συνδραμόντων δ' ἐπ' αὐτὸν τῶν Ἰνδῶν, ὑπέστη τεθαρρήκτως τὴν τῶν Βαρβάρων ἐπιφορὰν. προβαλλόμενος δ' ἐκ τῶν δεξιῶν δένδρον τι παρ' αὐτὸ τὸ τεῖχος ἐρρίζωμενον, ἐκ δὲ τῶν εὐωνύμων αὐτὸ τὸ τεῖχος, ἡμύνητο τοὺς Ἰνδοὺς· τοῦτω τῷ θυμῷ παραστὰς, ὥς ἂν τις βασιλεὺς τηλικούτων ἤδη ἀπειρογασμένων ἀνδραγαθήσειε, τὴν ἐσχάτην τοῦ

βίου καταστροφὴν εὐκλεεστάτην γενέσθαι φιλοτι-
 μούμενος· πολλὰς μὲν γὰρ εἰς τὸ κράνος ἐλάμβανε
 πληγὰς, οὐκ ὀλίγας δὲ εἰς τὴν πέλτην ἐδέχετο· τέλος
 δὲ τοξευθεὶς ὑπὸ τὸν μαστὸν, ἔπεσεν εἰς τὸ γόνυ,
 κατισχυθεὶς ὑπὸ τῆς πληγῆς. εὐθὺς δ' ὁ μὲν τοξεύ-
 σας Ἰνδὸς καταφρονήσας προσέδραμε, καὶ καταφέ-
 ροντος αὐτοῦ πληγὴν, ὁ Ἀλέξανδρος ὑπέθηκε τῇ
 λαγόνι τὸ ξίφος, καὶ καιρῶν γενομένου τοῦ τραύ-
 ματος, ὁ μὲν βάρβαρος ἔπεσεν· ὁ δὲ βασιλεὺς
 ἐπιλαβόμενος τοῦ πλησίον κλάδου, καὶ διαναστάς,
 προεκαλεῖτο τῶν Ἰνδῶν τοὺς βουλομένους διαγωνί-
 σασθαι. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Πευκέστης,
 εἰς τῶν ὑπασπιστῶν, δι' ἑτέρας κλίμακος προσανα-
 βάς, πρῶτος ὑπερήσπισε τὸν βασιλέα· μετὰ δὲ
 τοῦτον ἕτεροι πλείους ἐπιφανέντες, καὶ καταπληξά-
 μενοι τοὺς Βαρβάρους, διέσωσαν τὸν Ἀλέξανδρον.
 τῆς δὲ πύλεως ἀλούσης κατὰ κράτος, οἱ μὲν Μακε-
 δόνες διὰ τὸν ὑπὲρ τοῦ βασιλέως θυμὸν πάντας τοὺς
 περιτυχόντας ἀνήρουν, καὶ τὴν πόλιν νεκρῶν ἐπλή-
 ρουν. ἐπὶ πολλὰς δὲ ἡμέρας τοῦ βασιλέως ἀσχολη-
 θέντος περὶ τὴν θεραπείαν, οἱ κατὰ τὴν Βακτριανὴν
 καὶ Σογδιανὴν κατοικισθέντες Ἕλληνες ἐκ πολλοῦ
 μὲν τὸν ἐν τοῖς Βαρβάροις κατοικισμὸν χαλεπῶς
 ἔφερον, τότε δὲ φήμης προσπεσούσης αὐτοῖς, οἷ
 τρωθεὶς ὁ βασιλεὺς τετελεύτηκεν, ἀπέστησαν ἀπὸ
 τῶν Μακεδόνων. ἀθροισθέντες δὲ εἰς τρισχιλίους,
 κατὰ τὴν εἰς οἶκον ἀνακομιδὴν πολλὰ πονήσαντες,
 ὕστερον ὑπὸ τῶν Μακεδόνων κατεκόπησαν μετὰ τὴν
 Ἀλεξάνδρου τελευτήν.

Ob servatum regem sacra et epulae celebrantur. Inter epulas Coragi et Dioxippi certamen singulare. Victor Dioxippus.

100. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος διασωθεὶς ἐκ τοῦ τραύματος, καὶ θύσας τοῖς θεοῖς σωτήρια, μεγάλας ἐστιάσεις τῶν φίλων ἐποιεῖτο. παρὰ δὲ τὸν πότον ἰδιὸν τι συνέβη γενέσθαι καὶ μνήμης ἄξιον. ἐν γὰρ τοῖς ἑταίροις παραληφθεὶς τις Μακεδὼν, ὄνομα Κόραγος, ῥώμῃ σώματος διαφέρων, καὶ πολλάκις ἐν ταῖς μάχαις ἠνδραγαθηκώς, παροξυνθεὶς ὑπὸ τῆς μέθης, προεκαλέσατο μονομαχῆσαι Διωξίππον τὸν Ἀθηναῖον, ἀθλητὴν ἄνδρα καὶ ταῖς ἐπιφανεστάταις νίκαις ἐστεφανωμένον. τῶν δὲ παρακεκλημένων ἐπὶ τὸν πότον, ὡς εἰκὸς, συνεπιλαβομένων τῆς φιλοτιμίας, καὶ τοῦ μὲν Διωξίππου συγκατατιθεμένου, τοῦ δὲ βασιλέως ἡμέραν τῆς μάχης τάξαντος, ὡς ὁ τῆς μονομαχίας χρόνος ἦκε, πολλαὶ μυριάδες ἀνδρῶν συνήχθησαν ἐπὶ τὴν θέαν. καὶ τῶν μὲν Μακεδόνων ὁμοεθνῶν ὄντων τῷ Κόραγι, καὶ τοῦ βασιλέως συμφιλοτιμουμένου, τῶν δὲ Ἑλλήνων τῷ Διωξίππῳ συναγωνιῶντων, προῆλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα ὁ μὲν Μακεδὼν πολυτελεσὶν ὕπλοις κεκοσμημένος, ὁ δ' Ἀθηναῖος γυμνὸς ὑπαηλειμμένος, ἔχων πῖλον σύμμετρον. ἀμφοτέρων δὲ τῇ τε τοῦ σώματος ῥώμῃ καὶ τῇ τῆς ἀλκῆς ὑπεροχῇ θαυμάζομένων, οἷονεῖ τις Θεομαχία μέλλουσα γίνεσθαι προσεδοκῆθη. ὁ μὲν γὰρ Μακεδὼν, διὰ τε τὴν φύσιν τοῦ σώματος καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν ὅπλων, μεγάλην ἐπιφέρων κατάπληξιν, Ἄρει παρεμφεροῦς ὑπελαμβάνετο· ὁ δὲ Διωξίππος, ὑπερέχων τε τῇ ῥώμῃ, καὶ διὰ τὴν ἐκ τῆς

ἀθλήσεως μελέτην, ἔτι δὲ διὰ τὴν περὶ τὸ ῥόπαλον ἰδιότητα, τὴν πρόσοψιν Ἡρακλεωτικὴν εἶχεν. ὥς δ' ἐπῆγον ἀλλήλοις, ὁ μὲν Μακεδὼν ἐκ συμμετρου διαστήματος λόγχην ἠκόντισεν, ὁ δὲ ἕτερος βραχὺ παρεγκλίνας, τὴν ἐπιφερομένην πληγὴν ἐξένευsen· εἴθ' ὁ μὲν τὴν Μακεδονικὴν σάρισσαν προβεβλημένος ἐπεπορεύετο, ὁ δ' ἐγγίσαντος αὐτοῦ τῷ ῥοπάλῳ πατάξας τὴν σάρισσαν ἀπέθραυσεν. ὁ δὲ δυσὶν ἐλαττώμασι περιπεσὼν, ἐπὶ τὴν ἀπὸ τοῦ ξίφους μάχην κατήντησε. μέλλοντος δ' αὐτοῦ σπᾶσθαι μάχαιραν, ἔφθασε προπηδήσας, καὶ τῇ μὲν εὐωνύμῳ κατέλαβε τὴν ἔλκουσαν τὸ ξίφος χεῖρα, τῇ δ' ἄλλῃ κινήσας ἐκ τῆς βιάσεως τὸν ἀντίπαλον, ὑπέσυρε τὰ σκέλη. ριφέντος δ' ἐπὶ τὴν γῆν, ἐπιβὰς ἐπὶ τὸν τράχηλον τῷ ποδὶ, καὶ τὸ ῥόπαλον ἀνατεινόμενος, ἀνέβλεψεν ἐπὶ τοὺς θεωμένους.

Sed ob victoriam invidia oppressus Dioxippus sua se manu occidit, scripta ante ad Alexandrum epistola.

101. Ἀναβοήσαντος δὲ τοῦ πλήθους, διὰ τε τὸ παρὰδοξον καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀνδραγαθίας, ὁ μὲν βασιλεὺς προσέταξεν ἀφεῖναι, καὶ τὴν θεὰν διαλύσας ἀπηλλάγη, δυσφορῶν ἐπὶ τῇ τοῦ Μακεδό-
νος ἡττῇ. ὁ δὲ Λιόξιππος, ἀφείς τὸν πεπτωκότα, καὶ περιβόητον νίκην ἀπενεγκάμενος, ἀπῆει ταινιού-
μενος ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων, ὥς κοινὴν πᾶσι τοῖς Ἕλλησι παρεσχημένος εὐδοξίαν. οὐ μὴν ἡ τύχη γὰρ εἶασεν ἐπὶ πολὺν χρόνον καυχῆσασθαι τὸν ἄνδρα τῇ νίκῃ. ὅ, τε γὰρ βασιλεὺς ἀλλοτριώτερον αἰεὶ διετέθη πρὸς αὐτόν, οἱ τε φίλοι τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ πάντες

οἱ περὶ τὴν αὐλὴν Μακεδόνες, φθονοῦντες αὐτοῦ τῇ ἀρετῇ, ἔπεισαν μὲν τὸν ἐπὶ τῆς διακονίας τεταγμένον ὑποβαλεῖν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον χροῦσθαι ποτήριον, αὐτοὶ δὲ κατὰ τὸν ἐξῆς πότον καταιτιασάμενοι κλοπὴν, καὶ ποτήριον εὐρηκέναι προσποιηθέντες, εἰς αἰσχύνην καὶ ἄδοξίαν ἤγαγον τὸν Λιάξιππον. ὁ δὲ, θεωρῶν τὴν ἐπ' αὐτὸν συνδρομὴν τῶν Μακεδόνων, τότε μὲν ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ πότου, μετ' ὀλίγον δὲ ἐπὶ τὴν ἰδίαν κατάλυσιν παραγενόμενος, καὶ γράψας πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἐπιστολὴν περὶ τῶν καθ' αὐτοῦ μεμηχανημένων, ταύτην μὲν ἐνετείλατο τοῖς ἰδίοις δοῦναι τῷ βασιλεῖ, αὐτὸν δ' ἐκ τοῦ ζῆν μετέστησεν, ἀβούλως μὲν εἰς τὴν μονομαχίαν συγκαταβὰς, πολὺ δ' ἀφρονεστέραν τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν ποιησάμενος. διὸ καὶ πολλοὶ τῶν καταμνημονεύων αὐτοῦ τὴν ἄνοιαν, ἐπιπλήττοντες ἔφασαν χαλεπὸν εἶναι δύναμιν μὲν σώματος ἔχειν μεγάλην, νοῦν δὲ μικρόν. ὁ δὲ βασιλεὺς, ἀναγνούς τὴν ἐπιστολὴν, χαλεπῶς μὲν ἤνεγκεν ἐπὶ τῇ τᾶνδρός τελευτῇ, καὶ πολλάκις ἐπεζήτησε τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ. καὶ παρόντι μὲν οὐ χρησάμενος, ἀπόντα δὲ ἐπιποθήσας, ὅτε οὐδὲν ὄφελος, ἔγνω τὴν καλοκαγαθίαν τᾶνδρός ἐκ τῆς τῶν διαβαλόντων κακίας.

His factis, rex navigationem continuat, et obvius populos vel in fidem recipit, vel vi subigit: Sambestas; Sodras et Massanos; Musicanum regnum; Porticanum ditionem; Sambi regnum, Brachmanumque oppida.

102. Ὁ δ' οὖν Ἀλέξανδρος τὴν μὲν στρατιὰν προσέταξεν ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἀντιπαράγειν ταῖς ναυσὶν, αὐτὸς δὲ τὸν διὰ τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὸν
Dion. T. IV. Dd

ὠκεανὸν πλοῦν ποιοῦμενος, κατήρην εἰς τὴν χώραν
 τῶν ὀνομαζομένων Σάμβαστῶν. οὗτοι δὲ τῶ τε
 πλήθει τῶν ἀνδρῶν καὶ ταῖς ἀρεταῖς οὐδενὸς τῶν
 Ἰνδικῶν ἔθνῶν λείπονται· οἰκοῦντες δὲ πόλεις
 δημοκρατουμένας, καὶ τὴν ἔφοδον τῶν Μακεδόνων
 πυνθανόμενοι, στρατιώτας ἤθροισαν πεζοὺς μὲν
 ἑξακισμυρίους, ἵππεις δὲ ἑξακισχιλίους, ἄρματα
 δὲ πεντακόσια. τοῦ δὲ στόλου πλεόντος, τῷ ξένῳ
 καὶ παραδόξῳ τῆς παρουσίας πτοηθέντες, καὶ τὴν
 διαβεβημένην δόξαν τῶν Μακεδόνων καταπλα-
 χύντες, ἔτι δὲ τῶν πρεσβυτέρων συμβουλευσάντων
 μὴ διαγωνίζεσθαι, πενήκοντα τοῖς ἐπιφανεστάτου
 πρεσβευταῖς ἐξαπέστειλαν, ἄξιοῦντες φιλανθρωπῶς
 αὐτοῖς προσενεχθῆναι. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπαινέσας
 τοὺς ἄνδρας, καὶ συγχωρήσας τὴν εἰρήνην, δωρεαῖς
 τε μεγάλας καὶ τιμαῖς ἡρωϊκαῖς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων
 ἐτιμῆθη. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς παρὰ τὸν ποταμὸν ἐξ
 ἁμφοτέρων τῶν μερῶν κατοικοῦντας, ὀνομαζομένους
 δὲ Σόδρας καὶ Μασσανοὺς, προσηγάγετο. περὶ δὲ
 τοὺτους τοὺς τόπους ἔκτισε πόλιν Ἀλεξάνδρειαν κατὰ
 τὸν ποταμὸν, μυρίους καταλέξας οἰκήτορας. μετὰ
 δὲ ταῦτα εἰς τὴν Μουσικάνου τοῦ βασιλέως χώραν
 καταντήσας, τὴν τε δυνάστην ὑποχείριον λαβὼν
 ἀπέκτεινε, καὶ τὸ ἔθνος ὑποχείριον ἐποίησεν. ἐξῆς
 δ' εἰς τὴν Πορτικάνου δυναστείαν ἐμβαλὼν, δύο μὲν
 ἐξ ἐφόδου πόλεις ἐξεπολιόρκησε, καὶ τοῖς στρατιώταις
 ἐφεῖς διαρπάσαι, τὰς οἰκίας ἐνέπρησεν. αὐτὸν δὲ τὸ
 Πορτικάνον εἰς χωρίον ὄχυρόν καταφυγόντα χειρο-
 σάμενος, ἀπέκτεινε μαχόμενον· τὰς δὲ πόλεις ὑπὸ

σας τὰς ὑπὸ τοῦτον τεταγμένας ἐκπολιορκήσας κατέσκαψε, καὶ πολὺν φόβον τοῖς πλησιοχώροις ἐπέστησεν. ἔξῃς δὲ τὴν τε Σάμβρου βασιλείαν ἐξεπόρθησε, καὶ τὰς πλείστας πόλεις ἐξανδραποδισάμενος καὶ κατασκάψας, κατέκοψε τῶν Βαρβάρων ὑπὲρ τὰς ὀκτὼ μυριάδας. τὸ μὲν οὖν ἔθνος τῶν ὀνομαζομένων Βραχμάνων τοιαύταις περιέπεσε συμφοραῖς· τῶν δὲ λοιπῶν μεθ' ἱκετηριῶν δεηθέντων, τοὺς αἰτιωτάτους κολάσας, τοὺς λοιποὺς ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων. ὁ δὲ βασιλεὺς Σάμβρος μετὰ τριάκοντα ἐλεφάντων φυγὼν εἰς τὴν πέραν τοῦ Ἰνδοῦ χώραν, διέφυγε τὸν κίνδυνον.

Postrema Brachmanum urbs Harmatelia memorabilis facta tellis, veneno serpentum tinctis. Misera sors militum iis vulneratorum describitur. Regi per somnum oblata herba, quae Ptolemacum multosque alios sanavit.

103. Τῆς δ' ἐσχάτης τῶν Βραχμάνων πόλεως, ἣν ὀνομάζουσιν Ἀρματήλια, πεφρονηματισμένης ἐπ' ἀνδρεία καὶ δυσχωρίαις, ἀπέστειλεν ὀλίγους τῶν φίλων, προστάξας ἐξάπτεσθαι τῶν πολεμίων, καὶ εἰν ἐπεξίωσιν ὑποφεύγειν. οὗτοι μὲν οὖν, ὄντες πεντακόσιοι, καὶ προσμαχόμενοι τοῖς τεῖχεσι, κατεφρονήθησαν. ἐπεξελθόντων δ' ἐκ τῆς πόλεως στρατιωτῶν τρισχιλίων, προσποιηθέντες καταπεπλήχθαι, πρὸς φυγὴν ὤρμησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς μετ' ὀλίγων ὑποστὰς τοὺς διώκοντας τῶν Βαρβάρων, καὶ μάχην κατεργὰν συστήσάμενος, οὓς μὲν ἀπέκτεινε τῶν Βαρβάρων, οὓς δ' ἐξώγησε. τῶν δὲ μετὰ τοῦ βασιλέως οὐκ ὀλίγοι τρωθέντες εἰς τοὺς ἐσχάτους ἤλθον κινδύνους. ὁ γὰρ τῶν Βαρβάρων σίδηρος χειρισμένος ἦν φαρμάκου θανασίμου δυνάμει· ἢ πεποιθότες κατέ-

βησαν εἰς τὴν διὰ τῆς μάχης κρίσιν. κατεσκεύαστο δὲ ἡ τοῦ φαρμάκον δύναμις ἐκ τινων ὄψεων θηρευσμένων, καὶ τούτων εἰς τὸν ἥλιον νεκρῶν τιθεμένων. τῆς δ' ἐκ τοῦ καύματος θερμασίας τηκοῦσης τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν, ἰδρωτὰς ἐκπίπτειν συνέβαινε, καὶ διὰ τῆς νοτίδος ἐκκρίνεσθαι τὸν τῶν θηρίων ἴον. διὸ καὶ τοῦ τρωθέντος εὐθύς ἐνάρακα τὸ σῶμα, καὶ μετ' ὀλίγον ὀξεῖα συνηκολούθουν ὀδύνη, καὶ σπασμὸς καὶ τρόμος τὸν ὅλον ὄγκον κατεῖχεν. ὃ, τε χροὺς ψυχρὸς καὶ πελιδνὸς ἐγένετο, καὶ διὰ τῶν ἐμέτων ἐξέπιπτε χολή. πρὸς δὲ τούτοις ἀπὸ τοῦ τραύματος μέλας ἄφροδς ἀπέρρεε, καὶ σηπεδὼν ἐγεννᾶτο. αὕτη δὲ γενομένη ταχέως ἐπέτρεχε τοῖς κυρίοις τόποις τοῦ σώματος, καὶ δεινούς θανάτους ἀπειργάζετο. διὸ συνέβαινε τὰ ἴσα τοῖς μεγάλα τραύματα εἰληφόσι καὶ τοῖς μικράν καὶ τὴν τιχοῦσαν ἀμυχήν ἀναδεξαμένοις. τοιαύτη δ' ἀπωλεία τῶν τρωθέντων ἀπολλυμένων, ἐπὶ μὲν τοῖς ἄλλοις οὐχ οὕτως ὁ βασιλεὺς ἐλνπήθη. ἐπὶ δὲ Πτολεμαίῳ τῷ ὕστερον μὲν βασιλεύσαντι, τότε δὲ ἀγαπωμένῳ, μεγάλως ἠχθέεσθαι. ἴδιον γὰρ τι καὶ παράδοξον συνέβη γενέσθαι περὶ τὸν Πτολεμαῖον, ὃ τινες εἰς θεῶν πρόνοιαν ἀνέπεμπον. ἀγαπώμενος γὰρ ὑφ' ἀπάντων διὰ τε τὴν ἀρετὴν καὶ ὑπερβολὴν τῆς εἰς τούτους εὐεργεσίας, οἰκείας τῆς φιλάνθρωπου βοηθείας ἔτυχεν. ὁ γὰρ βασιλεὺς εἶδεν ὄψιν κατὰ τὸν ὕπνον, καθ' ἣν ἔδοξεν δοᾶν δράκοντα βοτάνην ἐν τῷ στόματι κρατεῖν, καὶ δεῖξαι ταύτης τὴν φύσιν καὶ τὴν δύναμιν, καὶ τὸν τόπον ἐν ᾧ φέεται. ἐγεγρθεὶς οὖν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ τὴν βοτάνην ἀναῆλ-

τήσας, καὶ τρεῖσας, τὸ, τε σῶμα τοῦ Πτολεμαίου κατέπλασε, καὶ πιεῖν δοῦς, ὑγιή κατέστησε· γνωσθείσης δὲ τῆς εὐχρηστίας, καὶ οἱ λοιποὶ τυχόντες τῆς ὁμοίας θεραπείας, διεσώθησαν. τὴν δὲ πόλιν τῶν Ἀρματηλίων, οὕσαν ὀχυρὰν καὶ μεγάλην, ἐπεβάλετο μὲν πολιορκεῖν· τῶν δ' ἐγγχωρίων ἀπαντησάντων μεθ' ἱκετηριῶν, καὶ παραδόντων ἑαυτοὺς, ἀπέλυσεν αὐτοὺς τῆς τιμωρίας.

Cum ad oceanum usque perventum esset, rex retro vehitur ad Hyala oppidum, alteram Spartam. Classem Alexander oram legere iubet usque ad Euphratis ostia; ipse pedestri itinere multos peragravit populos: Arbilas, Gedrosios et Oritas, ubi Alexandriam urbem exstruxit.

104. Αὐτὸς δὲ καταπλεύσας εἰς τὸν ὠκεανὸν μετὰ τῶν φίλων, καὶ δύο νήσους ἐνταῦθα κατιδὼν, εὐθύς ἐν αὐταῖς τοῖς θεοῖς μεγαλοπρεπῶς ἔθυσε· καὶ μεγάλα μὲν καὶ πολλὰ ἐκπώματα χρυσᾷ κατεπόντισε, ταῖς σπονδαῖς συναφιεῖς· βωμοὺς δὲ Τηθύος καὶ Ὠκεανοῦ κατασκευάσας, ὑπέλαβε τετελευτηκέναι τὴν προκεχειρισμένην στρατείαν. ἀναξεύξας δ' ἐντεῦθεν εἰς τοῦπίσω διὰ τοῦ ποταμοῦ, παρέπλευσεν εἰς τὰ Τυλα, πόλιν ἐπίσημον. αὕτη δὲ τὴν πολιτείαν εἶχε διατεταγμένην ὁμοίως τῇ Σπάρτῃ· ἀπὸ δύο γὰρ οἰκῶν ἐν αὐτῇ διεδέχοντο δύο βασιλεῖς αἰεὶ, τῶν κατὰ πόλεμον ἡγούμενοι· πραττομένων δὲ τῶν γερόντων, ἀρχεῖον τῶν ὄλων προειστήκει. ὁ δ' οὖν Ἀλέξανδρος τὰ πεπονηκότα τῶν σκαφῶν ἐνέπρησε· τὸν δὲ λοιπὸν στόλον παραδοὺς Νεόρχῳ καὶ τισιν ἄλλοις τῶν φίλων, προσέταξε τὴν παραλίαν πᾶσαν παραπλεῦσαι δι' ὠκεανοῦ, καὶ πάντα κατασκευασμένους, ἀπαντᾶν ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐφράτου ποτα-

μοῦ. αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν, ἐπῆλθε πολ-
λὴν χώραν, καὶ τοὺς μὲν ἐναντιουμένους κατεπολέ-
μησε, τοὺς δὲ πειθαρχοῦντας φιλανθρωπῶς προσε-
δέχετο· τοὺς μὲν γὰρ Ἀρβίτας ὀνομαζομένους, καὶ
τοὺς τὴν Κεδρωσίαν οἰκοῦντας χωρὶς κινδύνων προσ-
ηγάγετο. μετὰ δὲ ταῦτα πολλὴν μὲν ἄνυδρον, οὐκ
ὀλίγην δὲ ἔρημον διελθὼν, ἐπὶ τὰ Ὀριτίδος ὄρια κα-
τήντησεν. εἰς τρεῖς δὲ μέρη τὴν δύναμιν διελόμενος,
τοῦ μὲν πρώτου μέρους ἀπέδειξεν ἡγεμόνα Ἱπτολε-
μαῖον, τοῦ δὲ δευτέρου Λεοννάτον. καὶ τὴν μὲν πα-
ραθαλαττίαν λεηλατεῖν προσέταξε Ἱπτολεμαῖον, τὴν
μεσόγειον δὲ κατασύραι Λεοννάτον· τὴν δ' ὑπώρειαν
καὶ τὴν ὀρεινὴν αὐτὸς ἐπόρθησεν. ἅμα δ' ὑφ' ἑνα
καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν πολλῆς χώρας δημομένης,
ἔγεμε πᾶς τόπος πυρὸς καὶ διαρπαγῆς καὶ πολλῶν
φόνων. διόπερ ταχέως οἱ μὲν στρατιῶται πολλῆς λείας
ἐκυρίευσαν, τῶν δ' ἀναιρεθέντων σωμάτων ἀριθμὸς
ἐγένετο πολλῶν μυριάδων. τῇ δὲ τῶν ἐθνῶν τούτων
ἀπωλείᾳ πάντες οἱ πλησιόχωροι περίφοβοι γενόμενοι,
προσεχώρησαν τῷ βασιλεῖ. ὁ δ' Ἀλέξανδρος παρὰ
Θάλαττιαν ἐφιλοτιμήθη κτίσαι πόλιν, λιμένα μὲν εὐ-
ρὼν ἄκλυστον, πλησίον δ' αὐτοῦ τόπον εὔθετον,
ἔκτισεν ἐν αὐτῷ πόλιν Ἀλεξάνδρειαν.

Oritarum singulares funerum ritus. Gedrosiorum fera et agre-
tis vita. Carmania deserta, ubi et summa inopia et Oritarum in-
cursio aegre sustinenda erat.

105. Εἰς δὲ τὴν τῶν Ὀριτῶν χώραν διὰ τῶν
παρόδων παρῆσειλθὼν, ταχέως ἅπασαν ὑπήκοον
ἐποίησατο. οἱ δὲ Ὀριῖται τὰ μὲν ἄλλα παραπλήσια
τοῖς Ἰνδοῖς ἔχουσιν, ἐν δὲ ἐξηλλαγμένον καὶ παντελῶς

ἄπιστον. τῶν γὰρ τελευτησάντων παρ' αὐτοῖς τὰ σώματα φέρουσιν οἱ συγγενεῖς γυμνοὶ, λόγχας ἔχοντες. εἰς δὲ τοὺς ἐπὶ τῆς χώρας δρυμοὺς θέντες τὸ σῶμα, τὸν μὲν περικείμενον τῷ νεκρῷ κόσμον περιαιροῦνται, τὸ δὲ σῶμα τοῦ τελευτηκότος καταλείπουσι βορὰν τοῖς θηρίοις· τὰς δ' ἐσθῆτας διελέμενοι θύουσι τοῖς κατὰ γῆν Ἥρωσι, καὶ τῶν οἰκείων ὑποδοχὴν ποιοῦνται. μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Ἀλέξανδρος προῆγεν ἐπὶ τὴν Κεδρωσίαν, παρὰ Θάλατταν τὴν πορείαν ποιοῦμενος· καὶ κατήντησεν εἰς ἔθνος ἄξιον καὶ παντελῶς θηριῶδες. τοὺς τε γὰρ ὄνυχας οἱ τῇδε κατοικοῦντες ἐκ γενετῆς αὔξουσι μέχρι γήραος, καὶ τὸ τρίχωμα πεπλωμένον ἔωσι, τὸ δὲ χρῶμα διὰ τὴν τοῦ ἡλίου θερμότητα κατακεκαυμένον ἔχουσι, καὶ δορὰς θηρίων περιβεβληνται· σιτοῦνται δὲ τὰ ἐκβαλλόμενα κήτη σαρκοφαγοῦντες, καὶ τὰς οἰκήσεις κατασκευάζουσι, τοὺς μὲν τοίχους ἀνοικοδομοῦντες, τὰς δ' ὀροφὰς ἐκ τῶν τοῦ κήτους πλευρῶν, ἐξ ὧν ὀκτωκαίδεκαπῆχεις δοκοὶ κατηρτίζοντο. ἀντὶ δὲ τῶν κεράμων ταῖς φολίσι τῶν ζώων τὰς στέγας κατεκάλυπτον. ὁ δ' Ἀλέξανδρος διελθὼν τοῦτο τὸ ἔθνος ἐπιπόνως, διὰ σπάνιν τροφῆς, ἐνέβαλεν εἰς χώραν ἔρημον καὶ πάντων τῶν εἰς τὸ ζῆν χρησίμων σπανίζουσαν. τῶν πολλῶν δὲ διὰ τὴν ἔνδειαν διασφειρομένων, ἧ τε δύναμις τῶν Μακεδόνων ἠθύμησε, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐνέπεσεν οὐκ εἰς τὴν τυχοῦσαν λῦπην τε καὶ φροντίδα. δεινὸν γὰρ ἐφαίνετο τοὺς ἀρετῇ καὶ τοῖς ὅπλοις ἅπαντας ὑπερβαλομένους, ἐν ἐρήμῳ χώρῃ πάντων σπανίζοντας ἀκλεῶς ἀπόλλυσθαι. διό-

περ' εὐζώνους ἄνδρας ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Παρθυαίαν καὶ Δραγγίνην καὶ Ἀρίαν, καὶ τὰς ἄλλας τὰς πλησιοχώρους τῇ ἐρήμῳ, προστάξας, ταχέως ἀγαγεῖν ἐπὶ τὰς ἐμβολὰς τῆς Καρμανίας δρομάδας καμήλους καὶ τὰ νωτοφορεῖν εἰωθότα τῶν φορτίων, γεμίσαντας σίτου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων. οὗτοι μὲν οἷον ὁξέως διανίσαντες πρὸς τοὺς Σατράπας τούτων τῶν ἐπαρχιῶν, ἐποίησαν παρακομισθῆναι πολλὴν ἄγορὰν ἐπὶ τὸν ὠρισμένον τόπον. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τὸ μὲν πρῶτον διὰ τὴν ἀβοήθητον ἔνδειαν πολλοὺς ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν. μετὰ δὲ ταῦτα, κατὰ τὴν πορείαν ὄντος αὐτοῦ, τῶν Ἰνδιῶν τινες ἐπιθέμενοι τοῖς περὶ τὸν Λεοννάτον τεταγμένοις, καὶ συχνοὺς καταβαλόντες, ἀπέφυγον εἰς τὴν ἑαυτῶν χώραν.

Superatis tam incommodis locis, in regione lactiore copias recreat Alexander, duces improbos castigat, mercenarios malae fide dimittit. Salmunte, urbe maritima, incidit in eos, qui cum classe missi erant, renuntiantes quae vidissent.

106. Μόγισ δὲ περάσας τὴν ἔρημον, ἤκεν εἰ χώραν οἰκουμένην, καὶ πάντων τῶν χρησίμων εὐποροῦσαν. ἐν ταύτῃ δὲ προσαναλαβὼν τὴν δύναμιν, ἐφ' ἑπτὰ μὲν ἡμέρας προῆει κεκοσμημένη τῇ δυνάμει πανηγυρικῶς, καὶ Διονύσῳ κῶμον ἤγαγεν ἐορτάζων, καὶ μέθη καὶ πότοις χρώμενος κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν. ἀπὸ τούτων δὲ γενόμενος, ἀκούσας τε ὅτι πολλοὶ τῶν βιαίως καὶ ὑβριστικῶς κεχηρμένων ταῖς ἐξουσίαις παρανενομήκασιν, πολλοὺς τῶν τε σατραπῶν καὶ στρατηγῶν τιμωρίας ἡξίωσε. τῆς δ' εἰς τοὺς παρανενομηκότας ἡγεμόνας μισοπονηρίας διαβοηθείσης, πολλοὶ τῶν στρατηγῶν, συνειδότες ἑαυτοῖς ὑβρεῖς

καὶ παρανομίας, εἰς φόβον ἐνέπιπτον· καὶ τινες μὲν
μισθοφόρους ἔχοντες, ἀφίσταντο τοῦ βασιλέως, τι-
νὲς δὲ χρήματα συσκευασάμενοι, δρασμοὺς ἐποιοῦντο.
ταῦτα δὲ πυνθανόμενος ὁ βασιλεὺς, πρὸς πάντας
τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν στρατηγούς καὶ σαιράπας
ἔγραψεν, ἐπειδὴν ἀναγνώσι τὴν ἐπιστολὴν, παρα-
χρῆμα πάντας τοὺς μισθοφόρους ἀπολῦσαι. κατὰ
δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν τοῦ βασιλέως διατρίβοντος ἐν
τινὶ παραθαλαττίῳ πόλει ὀνομαζομένῃ Σαλμοῦντι,
καὶ σκηنيκούς ἀγῶνας ἐν τῷ θεάτρῳ ποιοῦντος, κα-
τέπλευσαν οἱ δὲ ὠκεανοῦ πλεῖν τὴν παραθαλάττιον
ἀπεσταλμένοι, καὶ παραχρῆμα εἰς τὸ θέατρον παρελ-
θόντες, τὸν τε Ἀλέξανδρον ἡσπίασαντο, καὶ περὶ τῶν
πεπραγμένων ἀπήγγειλαν. οἱ δὲ Μακεδόνες, ἡσθέν-
τες τῇ παρουσίᾳ τῶν ἀνδρῶν, κρότῳ μεγάλῳ τὸ γε-
γονὸς ἐπεσημήναντο· καὶ πᾶν τὸ θέατρον μεστὸν
ἦν χαρᾶς ἀνυπερβλήτου. οἱ δὲ καταπεπλευκότες
ἀπήγγελλον, ἀμπώτεις τε καὶ πλήμας παραδόξους
γίνεσθαι κατὰ τὸν ὠκεανόν· καὶ κατὰ μὲν τὰς ἀμ-
πώτεις, παραδόξους νήσους τε δοῦσθαι, μεγάλας καὶ
πολλὰς ἐπ' ἄκρας τῆς παραθαλαττίου χώρας, κατὰ
δὲ τὰς πλήμας ἅπαντας τοὺς προειρημένους τέποις
κατακλύζεσθαι, πολλοῦ καὶ βιαίου πνεύματος φερο-
μένου πρὸς τὴν χέρσον, τῆς δ' ἐπιφανείας ἀφροῦ
πολλῷ λευκαينوμένης· τὸ δὲ παραδοξότατον, κήτεσι
πολλοῖς καὶ τὸ μέγεθος ἀπίστοις συγκεκυρηκέναι.
ταῦτα δὲ φοβηθέντας αὐτοὺς, τὸ μὲν πρῶτον ἀπελ-
πίσαι τὸ ζῆν, ὥς αὐτίκα μάλ' αὖ μετὰ τῶν σκαφῶν
διαφθαρησόμενους, μετὰ δὲ ταῦτα ἐξ ἀπάντων μιᾶς

φωνῆς γιγνομένης, καὶ διὰ τῶν ὀπλων πολλοῦ συν-
τελουμένου ψόφου, πρὸς δὲ τούτοις, τῶν σαλπύγων
ἐνιεμένων τῷ παραδόξῳ πτοηθῆναι τὰ θηρία, καὶ
δύναι πρὸς βυθόν.

Inde classis repetit oceanum. Alexander ad Susianos fines pro-
greditur. Calanus, philosophus Indus, vitae peritaeus, in rogo mo-
ritur. Alexandri nuptiae cum Statira Susis celebratae.

107. Ὁ δὲ βασιλεὺς περὶ τούτων διακούσας,
τοῖς μὲν ἡγουμένοις τοῦ στόλου παρήγγειλεν ἐπὶ τὸν
Εὐφράτην καταπλεῦσαι· αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως
πολλὴν χώραν διελθὼν, συνῆψε τοῖς Σουσιανοῖς
ὄροις. περὶ δὲ τοὺς καιροὺς τούτους Κάλανος ὁ
Ἰνδός, ἐν φιλοσοφίᾳ μεγάλῃν ἔχων προκοπὴν, καὶ
τιμώμενος ὑπ' Ἀλεξάνδρου, παράδοξον ἐποίησατο
τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν. βεβιωκὼς γὰρ ἔτη τρία
πρὸς τοῖς ἑβδομήκοντα, καὶ πάντα τὸν χρόνον ἀπεί-
ρατος γεγωνὼς ἀρρώστιας, ἔκρινεν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ζῆν
μεταστῆναι, ὥς τὸ τέλειον τῆς εὐδαιμονίας παρὰ τε
τῆς φύσεως καὶ τῆς τύχης ἀπειληφώς. καταπειρα-
θεὶς δ' ὑπ' ἀρρώστιας, καὶ καθ' ἡμέραν αἰεὶ μᾶλλον
βαρυνόμενος, ἡξίωσε τὸν βασιλέα πυρὰν αὐτῷ με-
γάλῃν κατασκευάσαι, καὶ προσαναβάντος ἐπὶ ταύ-
την αὐτοῦ, προστάξαι τοῖς ὑπηρέταις πῦρ ἐνεῖναι.
ὁ δ' Ἀλέξανδρος τὸ μὲν πρῶτον αὐτὸν ἀποιορέπειν
ἐπειρᾶτο ταύτης τῆς ἐπιβολῆς· ὥς δ' οὐχ ὑπήκου-
σεν, ὡμολόγησε συντελέσειν περὶ ὧν ἡξιωκὼς ἦν.
διαγγελθείσης δὲ τῆς πράξεως, ἥ μὲν πυρὰ κατε-
σκευάσθη, τὸ δὲ πλῆθος κατήντησεν ἐπὶ τὴν παρά-
δοξον θείαν. ὁ δὲ Κάλανος, ἀκολουθήσας τοῖς ἰδίους
δόγμασι, τεθαρόρκητόως ἐπέστη τῇ πυρᾷ, καὶ μετὰ

ταύτης κατα, ἐχθεὶς ἐτελεύτησε. τῶν δὲ παρόντων οἱ μὲν μαρίαν αὐτοῦ κατέγνωσαν, οἱ δὲ κενοδοξίαν ἐπὶ καρτερίᾳ, τινὲς δὲ τὴν εὐψυχίαν καὶ τὴν τοῦ θανάτου καταφρόνησιν ἐθαύμασαν. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦτον μὲν ἔθαψε πολυτελῶς, αὐτὸς δὲ παρελθὼν εἰς Σοῦσα, τὴν μὲν πρεσβυτέραν τῶν Δαρειοῦ θυγατέρων Στάτειραν ἔγημε, τὴν δὲ νεωτέραν Ἥφαιστίῳ συνώκισε Ἀρυνήτιν· ἔπεισε δὲ καὶ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν φίλων γῆμαι, καὶ συνώκισεν αὐτοῖς τὰς εὐγενεστάτας παρθένους Περσίδας.

Ibidem recepit XXX M. iuvenum Persarum, ad artem bellicam exercitatorum. Harpali, qui provinciae et thesauris Babylo-niae praeerat, peculatus, vita voluptuosa, fuga atque mors. Demosthenes eius largitione corruptus.

108. Κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἦκον εἰς τὰ Σοῦσα τριμύριοι τῶν Περσῶν, νέοι μὲν παντελῶς ταῖς ἡλικίαις, ἐπιλελεγμένοι δὲ ταῖς τῶν σωμάτων εὐπρεπέαις τε καὶ ῥώμαις. κατὰ δὲ τινὰς ἐντολάς τοῦ βασιλέως ἠθροισμένοι, χρόνον ἱκανὸν ἐπιστάτας καὶ διδασκάλους ἐσχηκότες τῶν πολεμικῶν ἔργων· πάντες δὲ Μακεδονικαῖς πανοπλίαις πολυτελῶς κεκοσμημένοι, παρεμβολὴν μὲν ἐποίησαντο πρὸ τῆς πόλεως· ἐπιδειξάμενοι δὲ τῷ βασιλεῖ τὴν ἐν τοῖς ὅπλοις ἄσκησιν καὶ μελέτην, ἐτιμήθησαν διαφερόντως. τῶν γὰρ Μακεδόνων πρὸς τὴν τοῦ Γάγγου ποταμοῦ διάβασιν ἀντειπόντων, καὶ πολλάκις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καταβοώντων, καὶ τὴν ἐξ Ἀμμωνος γενέσιν διασφρόντων, τοῦτο τὸ σύστημα κατεσκεύασεν ἐκ μιᾶς μὲν ἡλικίας τῶν Περσῶν καὶ ὁμοίας συνεστικὸς, δυνάμενον δὲ ἀντίταγμα γενέσθαι τῇ Μα-

κεδονικῇ φάλαγγι. καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀλέξανδρον ἐν
τούτοις ἦν. Ἀρπαλος δὲ τῶν ἐν Βαβυλῶνι Θησαυ-
ρῶν καὶ τῶν προσύδων τὴν φυλακὴν πεπιστευμένος,
ἐπειδὴν τάχιστα ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Ἰνδικὴν ἐστρά-
τευσεν, ἀπέγνων τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ. δούς δ' ἑαυτὸν
εἰς τρυφὴν, καὶ πολλῆς χώρας ἀποδεδειγμένος σα-
τράπης, τὸ μὲν πρῶτον εἰς ὕβρεις γυναικῶν καὶ
παρανόμους ἐρωτας Βαρβάρων ἐξετράπη, καὶ πολλὰ
τῆς γάξης ἀκρατεσιτάταις ἡδοναῖς κατηνέλωσεν. ἀπὸ
δὲ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης πολὺ διάστημα κομίζων
ἰχθύων πλῆθος, καὶ δίαιταν πολυδάπανον ἐνιστά-
μενος, ἐβλάσφημεῖτο. μετὰ δὲ ταῦτ' ἐκ τῶν Ἀθηνῶν
τὴν ἐπιφανεσιτάτην τῶν ἐταιρῶν ὄνομα Πυθονίην
μετεπέμψατο, καὶ ζῶσάν τε αὐτὴν βασιλικαῖς δω-
ρεαῖς ἐτίμησε, καὶ μεταλλάξασαν ἔθαψε πολυτελῶς,
καὶ τάφον κατὰ τὴν Ἀττικὴν κατεσκεύασε πολυδά-
πανον. μετὰ δὲ ταῦτα ἄλλην ἐταίραν Ἀττικὴν, ὄνομα
Γλυκέραν, μεταπεμφάμενος, ἐν ὑπερβαλλούσῃ τρυφῇ
καὶ πολυδαπάνῃ διαιτήματι διεξῆγεν. εἰς δὲ τὰ πα-
ράλογα τῆς τύχης καταφυγὰς ποριζόμενος, εὐεργέτει
τὸν τῶν Ἀθηναίων δῆμον. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου με-
τὰ τὴν ἐξ Ἰνδῶν ἐπάνοδον πολλοὺς τῶν σατραπῶν
κατηγορηθέντας ἀνελόντος, φοβηθεὶς τὴν τιμωρίαν,
καὶ συσκευασάμενος ἀργυρίου μὲν τάλαντα πεντα-
κισχίλια, μισθοφόρους δ' ἀθροίσας ἑξακισχιλίους,
ἀτῆρεν ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ κατέπλευσεν εἰς τὴν Ἀτι-
κὴν. οὐδενὸς δ' αὐτῷ προσέχοντος, τοὺς μὲν μισθο-
φόρους ἀπέλιπε περὶ Ταῖναρον τῆς Λακωνικῆς, αὐ-
τὸς δὲ μέρος τῶν χρημάτων ἀναλαβὼν, ἰκέτης ἐγέ-

νετο τοῦ δήμου. ἔξαιτούμενος δὲ ὑπ' Ἀντιπάτρου καὶ Ὀλυμπιάδος, καὶ πολλὰ χρήματα διαδοὺς τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ δημηγοροῦσι ῥήτορι, διέδρα καὶ κατή-
 ρεν εἰς Ταίναρον πρὸς τοὺς μισθοφόρους. ἐκείθεν
 δὲ πλεύσας εἰς Κρήτην, ὑπὸ Θίμβρωνος ἐνὸς τῶν φί-
 λων ἐδολοφονήθη. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, τῶν τοῦ Ἱερπύ-
 λου χρημάτων λόγον ἀναζητοῦντες, Δημοσθένην καὶ
 ἄλλους τινὰς τῶν ῥητόρων κατεδίκασαν, ὥς εἰληφό-
 τας τῶν χρημάτων.

Copia redeundi in patriam exsulibus data, (cf. XVIII, 8.) mili-
 tia vacatio aetate provecioribus: in seditiosos severissime animad-
 versum.

109. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, τῶν Ὀλυπιάων ὄντων,
 ἐκῆρυξεν ἐν Ὀλυμπίᾳ τοὺς φυγάδας πάντας εἰς τὰς
 πατρίδας κατιέναι, πλην τῶν ἱεροσύλων καὶ φορέων.
 αὐτὸς δ' ἐπιλέξας τοὺς πρεσβυτάτους τῶν πολιτῶν,
 ἀπέλυσε τῆς στρατείας, ὄντας ὡς μυρίους. πυθανό-
 μενος δὲ πολλοὺς αὐτῶν εἶναι καταδανείους, ἐν ἡμέρᾳ
 μὲν τὰ δάνεια βραχὺ λείποντα τῶν μυρίων ταλάντων
 διέλυσε. τῶν δὲ ἀπολειπομένων Μακεδόνων ἀπει-
 θούντων, καὶ κατὰ τὴν ἐκκλησίαν καταβούντων,
 παροξυνθεὶς κατηγορήσεν αὐτῶν τεθαρόνηκότως. κα-
 ταπληξάμενος δὲ τὸ πλῆθος, ἐτόλμυσεν αὐτὸς κατα-
 βὰς ἀπὸ τοῦ βήματος, τοὺς αἰτίους τῆς ταραχῆς
 ταῖς ἰδίαις χερσὶ παραδοῦναι τοῖς ὑπηρεταῖς πρὸς
 τὴν τιμωρίαν. ἐπὶ πολὺ δὲ τῆς διαφορᾶς αὐξανόμε-
 νης, ὁ μὲν βασιλεὺς ἐκ τῶν ἐκλελεγμένων Περσῶν
 ἡγεμόνας κατέστησε, καὶ τοῦτοις προῆγεν ἐπὶ τὸ
 πρωτεῖον· οἱ δὲ Μακεδόνες μετανοήσαντες, καὶ πολλὰ

μετὰ δακρῶν δειθύντες, μόγῃς ἔπεισαν τὸν Ἀλέξανδρον αὐτοῖς διαλλαγῆναι.

Olymp. CXIII. 3. Immunitate copiae multis augmentis explebatur. Susis profectus rex, iter persequitur per Caras, Sittam, Samabana, Celonas, Bagistamen, et vicinam regionem: denique Ecbatana Mediae attingit, ubi diutius subsistit. Hic Hephaestio moritur, cuius corpus Babylonem defertur.

110. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀντικλέους, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάρχοντες Λεύκιον Κορνήλιον καὶ Κοῖντον Προπίλιον. ἐπὶ δὲ τούτων, Ἀλέξανδρος [εἰς] τὸν τῶν ἀπολελυμένων ἀριθμὸν ἀνεπλήρωσαι ἐκ τῶν Περσῶν, καὶ χιλίους αὐτῶν εἰς τοὺς περὶ τῇ αὐλῇ ἔταξεν ὑπασπιστάς· καὶ τὸ σύνολον οὐχ ἥτους εἰς πίστιν τῶν Μακεδόνων ὑπέλαβεν. ἦκε δὲ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν καὶ Πευκέστης, ἄγων Πέρσας τοξότας καὶ σφενδονήτας δισχυρίους· καταμίξας δὲ τοὺτους τοῖς προϋπάρχουσι στρατιώταις, τῇ καινότητι τῆς καινοτομίας κατεσκεύασε τὴν ὅλην δύναμιν κεκραμένην καὶ ἁρμόζουσαν τῇ ἰδίᾳ προαιρέσει τῶν δὲ Μακεδόνων ἐκ τῶν αἰχμαλωτίδων γεγεννηκότων υἱοὺς, τὸν ἀριθμὸν τῶν παίδων ἀκριβῶς ἐσκέψατο. ὄντων δ' αὐτῶν σχεδὸν μυρίων, ἅπασιν τῆς ἁρμόζουσας πρὸς τροφὴν ἐλευθέριον συντάξεις ἀπομερίσας, τοῦτοις μὲν παιδευτάς ἐπέστησε τοὺς διδάξοντας τὴν ἁρμόζουσαν παιδείαν· αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν, προῆγεν ἐκ τῶν Σούσων· καὶ διαβὰς τὸν Τίγριν, ἐν ταῖς Κάραις καλουμέναις κώμας κατεστρατοπέδευσεν. ἔξῃς δ' ἐν ἡμέραις τέτταρσι τὴν Σίταν διανύσας, ἦκεν εἰς τὰ καλούμενα Σάμβανα. ἐνταῦθα δὲ μείνας ἡμέρας ἑπτὰ, καὶ προσαναλαβὼν τὴν δύναμιν, τριταῖος εἰς τοὺς Κέλωνας

προσαγορευομένους ἦκεν, ἐν ᾧ μέχρι νῦν διαμένει
γένος Βοιωτίων, κατὰ μὲν τὴν Ξέρξου στρατείαν
ἀνάστατον γεγονός, μεμνημένον δ' ἐπὶ τῶν πατρίων
νόμων. ὄντες γὰρ οὗτοι δίφωνοι, τῇ μὲν ἑτέρᾳ δια-
λέκτῳ ἔξωμιοῦθησαν τοῖς ἐγχωρίοις, τῇ δ' ἑτέρᾳ
πλείστας τῶν Ἑλληνικῶν λέξεων διετήρουν, καὶ τῶν
ἐπιτηδευμάτων ἕνια διεφύλαττον. τέλος δὲ προσμεί-
νας ἡμέρας ἀνέξευξε, καὶ παρεγκλίνας τὴν ὑποκειμέ-
νην ὁδὸν, θεᾶς ἕνεκεν ἤλθεν εἰς τὴν ὀνομαζομένην
Βαχιστάμην, θεοπρεπесиτάτην τε χώραν οὖσαν, καὶ
πλήρη καρπίων δένδρων, καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντωι
τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν ἀνηκόντων. μετὰ δὲ ταῦτα,
παρελθὼν εἰς τινα χώραν δυναμένην ἐκτρέφειν ἀγέ-
λας παμπληθεῖς ἵππων, (ἐν ᾗ τὸ παλαιὸν ἔφασκε
ἐκκαίδεκα μυριάδας ἵππων γεγονέναι φορβάδων,
κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου παρουσίαν ἕξ μόναι μυριά-
δες ἡριθμήθησαν) ἐνταῦθα διαμείνας ἡμέρας τριά-
κοντα, ἑβδομαῖος διήνυσεν εἰς Ἐκβάτανα τῆς Μη-
δίας. ταύτης δὲ φασὶ διακοσίων μὲν καὶ πεντήκοντα
σταδίων τὴν περίμετρον ὑπάρχειν, βασιλεία δ' ἔχει
τῆς ὅλης Μηδίας, καὶ θησαυροὺς πολλῶν χρημάτων.
ἐνθα δὴ χρόνον τινα τὴν δυνάμει ἀναλαβὼν, ἀγῶ-
νὰς τε θυμελικοὺς ἐποίησε καὶ πότους συνεχεῖς τῶν
φίλων, ἐν οἷς Ἑφαιστίων ἀκαίροις μέθαις χρησάμε-
νος, καὶ περιπεσὼν ἀρρώστια, τὸν βίον ἐξέλιπεν. ὁ
δὲ βασιλεὺς χαλεπῶς ἐνέγκας τὸ συμβάν, τὸ σῶμα
τοῦ τετελευτηκότος Περδίκκα παρέδωκεν εἰς Βαβυ-
λῶνα κομίσαι, βουλόμενος ἐπιφανεστάτην αὐτοῖ
ποιήσασθαι τὴν ταφήν.

Interea in Graecia tumultus orti a dimissis in Persia mercenariis, ad Taenarum Laconiae congregatis, ducē Leonthene. Alexander ipse bello in Cossacos occupatus, qui eius imperium respuebant.

111. Ἀμα δὲ τοῦτοις πραττομένοις, κατὰ τὴν Ἑλλάδα ταραχαὶ συνίσταντο καὶ πραγμάτων καινῶν κινήσεις· ἐξ ὧν ὁ Λαμιακὸς πόλεμος κληθεὶς ἔλαβε τὴν ἀρχήν, ἐκ τοιαύτης τινὸς αἰτίας. τοῦ βασιλέως προστάξαντος τοῖς σατραπαῖς ἅπασιν, ἀπομίσθους ποιῆσαι τοὺς μισθοφόρους, καὶ τούτων τὸ πρόσταγμα συντελεσάντων, πολλοὶ τῆς στρατείας ἀπολελυμένοι ξένοι διέτρεχον καθ' ὅλην τὴν Ἀσίαν πλανώμενοι, καὶ τὰς ἀναγκαίας τροφὰς ἐκ τῶν προνομῶν πορίζόμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα πανταχόθεν ἀπῆραν ἐπὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν Περσικῶν σατραπῶν καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων οἱ περιλειφθέντες, χρήματά τε καὶ στρατιώτας ἠθροίζοντες ἔπλεον ἐπὶ Ταίναρον, καὶ κοινὴν δύναμιν ἠθροίζον. τὸ δὲ τελευταῖον Λεωσθένην τὸν Ἀθηναῖον, ἄνδρα ψυχῆς λαμπρότητι διαφόρον, καὶ μάλιστα ἀντικείμενον τοῖς Ἀλεξάνδρου πράγμασιν, εἵλοντο στρατηγὸν αὐτοκράτορα. οὗτος δὲ τῇ βουλῇ διαλεχθεὶς ἐν ἀπορήτοις, πεντήκοντα μὲν ἔλαβε τάλαντα πρὸς τὴν μισθοδοσίαν, ὅπλων δὲ πλῆθος ἱκανὸν πρὸς τὰς κατεπειγούσας χρεῖας, πρὸς δὲ Αἰτωλοὺς, ἀλλοτρίως ἔχοντας πρὸς τὸν βασιλέα, περὶ συμμαχίας διεπρεσβεύσαιτο, καὶ πάντα τὰ πρὸς τὸν πόλεμον παρεσκευάζετο. Λεωσθένης μὲν οὖν προσορώμενος τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου, περὶ ταῦτα διέτριβεν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος, τῶν Κοσσαίων ἀπειθούντων, ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτοὺς εὐζώνῳ τῇ δυνάμει. τοῦτο δὲ τὸ ἔθνος ἄλκῃ

διαφέρον κατοικεῖ μὲν τῆς Μηδίας τὴν ἑρρινήν, πεποιθὸς δὲ τῇ τῶν τόπων δυσχωρίᾳ καὶ ταῖς κατὰ πόλεμον ἀρεταῖς, οὐδέποτε δεσπότην ἔπληυν προσεδέδεκτο, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν τῶν Περσῶν βασιλείαν διέμεινεν ἀνάλωτον· καὶ τότε πεφρονηματισμένον, οὐ κατεπλάγη τὴν τῶν Μακεδόνων ἀρετήν. ὁ δὲ βασιλεὺς, προκαταλαβόμενος τὰς παρόδους, καὶ τῆς Κοσσαίας τὴν πλείστην πορθήσας, καὶ κατὰ πάσας τὰς συμπλοκάς προτερῶν, πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινε τῶν Βαρβάρων, πολλαπλασίους δ' ἐξώγησεν. οἱ δὲ Κοσσαῖοι, πάντῃ νικώμενοι, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἑλωκότων χαλεπῶς φέροντες, ἠναγκάσθησαν τῆς τῶν αἰχμαλώτων σωτηρίας τὴν δουλείαν ἀλλάξασθαι. διὸ καὶ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐπιτρέψαντες, ἐτύχχανον εἰρήνης σὺν τῷ ποιεῖν τὸ προστατιόμενον τῷ βασιλεῖ. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐν ἡμέραις ταῖς πάσαις τεσσαράκοντα καταπολεμήσας τὸ ἔθνος, καὶ πόλεις ἄξιολόγους ἐν ταῖς δυσχωρίαις κτίσας, ἀνελάμβανε τὴν δύναμιν.

Olymp. CXIII, 4. Subactis Cossaeis rex Babylonem se recipit, contemnis Chaldaeorum vaticiniis.

112. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθηνησι Σωσικλέους, ἐν Ῥώμῃ κατεστήθησαν ὑπάτοι Λεύκιος Κορνήλιος Λέντιλος καὶ Κοῖντος Ποπίλιος. ἐπὶ δὲ τούτων, Ἀλέξανδρος καταπεπολεμηκὼς τὸ τῶν Κοσσαιῶν ἔθνος, ἀνέβη μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ προῆγεν ἐπὶ τῆς Βαβυλῶνος. αἰὲ δὲ κατὰ τὰς στρατοπεδείας διαλείπων, καὶ τὴν δύναμιν ἀναλαμβάνων, ἡσυχῇ προῆγεν. ἀπέχοντος δὲ αὐτοῦ τριακοσίου σταδίου τῆς Βαβυ-

λῶνος, οἱ Χαλδαῖοι καλούμενοι, μεγίστην μὲν δόξαν
 ἐν ἀστρολογίᾳ περιπεποιημένοι, διὰ δὲ τινος αἰωνίου
 παρατηρήσεως προλέγειν εἰωθότες τὰ μέλλοντα, προε-
 χειρίσαντο μὲν ἐξ ἑαυτῶν τοὺς πρεσβυτάτους καὶ με-
 γίστην ἐμπειρίαν ἔχοντας· διὰ δὲ τῆς τῶν ἀστέρων
 μαντείας γνόντες τὴν μέλλουσαν γίγνεσθαι τοῦ βα-
 σιλέως τελευτὴν ἐν Βαβυλῶνι, προσέταξαν μηνύσαι
 τῷ βασιλεῖ τὸν κίνδυνον, καὶ παρασκευάσασθαι μη-
 δενὶ τρόπῳ τὴν εἰς τὴν πόλιν εἴσοδον ποιήσασθαι.
 δύνασθαι δὲ αὐτὸν ἐκφυγεῖν τὸν κίνδυνον, εἴαν ἀνα-
 στήσῃ τὸν καθηρημένον ὑπὸ Περσῶν τοῦ Βήλου
 τάφον, καὶ τὴν βεβουλευμένην ὁδὸν ἐπιστήσας,
 παρέλθῃ τὴν πόλιν. τῶν δὲ ἀποσταλέντων Χαλ-
 δαίων ὁ προκριθεὶς ὄνομα Βελεφάντης, τῷ μὲν βα-
 σιλεῖ συνελθεῖν εἰς λόγους οὐκ ἐτόλμησε διὰ τὸν φό-
 βον· Νεάρχῳ δ' ἐνὶ τῶν Ἀλεξάνδρου φίλων κατ'
 ἰδίαν ἐντυχὼν, καὶ τὰ κατὰ μέρος ἀπαγγείλας, ἥξειον
 δηλῶσαι τῷ βασιλεῖ. ὁ δ' Ἀλέξανδρος, ἀκούσας παρὰ
 τοῦ Νεάρχου τὴν τῶν Χαλδαίων πρόφῃσιν, κατε-
 πλάγῃ· καὶ μᾶλλον αἰεὶ τὴν ἀγχίνοιαν τῶν ἀνδρῶν
 ἀναλογιζόμενος, ἐταράττετο τὴν ψυχὴν. τέλος δὲ
 τοὺς πολλοὺς τῶν φίλων ἀποστείλας εἰς τὴν πόλιν,
 αὐτὸς εἰς ἄλλην ἀτραπὸν παρήλλαξε τὴν Βαβυλῶνα·
 καὶ καταστρατοπεδεύσας ἀπὸ σταδίων διακοσίων,
 ἡσυχίαν εἶχε. πάντων δὲ θαυμαζόντων, ἦκον πρὸς
 αὐτὸν ἄλλοι τε πλείους τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν φι-
 λосоφῶν οἱ περὶ τὸν Ἀνάξαρχον. οὗτοι δὲ μαθόντες
 τὴν αἰτίαν, καὶ τοῖς ἐκ φιλοσοφίας λόγοις χρησάμε-
 νοι ἐνεργῶς, τοσοῦτον μετέθηκαν αὐτόν, ὥστε κατα-

φρονῆσαι μὲν πάσης μαντικῆς, μάλιστα δὲ τῆς παρὰ τοῖς Χαλδαίοις προτιμωμένης. διόπερ ὁ βασιλεὺς ὥσπερ εἰ τετραμένος τὴν ψυχὴν, καὶ τοῖς τῶν φιλοσόφων λόγοις ὑγιασθεὶς, εἰς τὴν Βαβυλῶνα μετὰ τῆς δυνάμεως εἰσῆλθε. τῶν δὲ ἐγχωρίων, καθάπερ καὶ πρότερον, φιλανθρώπως ὑποδεχομένων τοὺς στρατιώτας, ἅπαντες ὥρμησαν πρὸς ἄνεσιν καὶ τρυφῇν, πολλῆς τῶν ἐπιτηδείων παρεσκευασμένης δαφιλείας. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Olymp. CXIV, 1. Babylone convenerunt undique legati, quos Alexander, in classes divisos ordine in colloquium admittit.

113. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθηνησιν Ἀγησίου, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γάϊον Πόπλιον καὶ Παπίριον, Ὀλυμπιάς δ' ἦχθη τετάρτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα, καθ' ἣν ἐνέκα στάδιον Μικίνας Ῥόδιος. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἐξ ἁπάσης σχεδὸν τῆς οἰκουμένης ἦκον πρέσβεις, οἱ μὲν συγκαίροντες ἐπὶ τοῖς κατορθώμασιν, οἱ δὲ στεφανοῦντες, ἄλλοι δὲ φιλίας καὶ συμμαχίας τιθέμενοι, πολλοὶ δὲ δωρεὰς μεγαλοπρεπεῖς κομίζοντες· τινὲς δὲ ὑπὲρ τῶν ἐγκαλουμένων ἀπολογούμενοι. χωρὶς γὰρ τῶν ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἐθνῶν καὶ πόλεων, ἔτι δὲ δυναστῶν, πολλοὶ καὶ τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης καὶ Λιβύης κατήντησαν· ἐκ μὲν Λιβύης Καρχηδόνιοι καὶ Λιβυφοίνικες, καὶ πάντες οἱ τὴν παράλιον οἰκοῦντες μέχρι τῶν Ἡρακλείων στηλῶν· ἐκ δὲ τῆς Εὐρώπης αἱ τε τῶν Ἑλλήνων πόλεις ἐξέπεμψαν, καὶ Μακεδόνες· ἔτι δὲ Ἰλλυριοὶ, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἀδρίαν οἰκούντων οἱ πλείους, τὰ τε Θράκια γένη, καὶ τῶν πλησιοχώρων

Γαλατῶν, ὧν τότε πρῶτον τὸ γένος ἐγνώσθη παρὰ τοῖς Ἕλλησιν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπογραφὴν λαβὼν τῶν πρέσβων, διέταξε τοῖς μὲν πρώτοις διδόναι τὰς ἀποκρίσεις, καὶ τοῖς ἐξῆς ἅπασι. καὶ πρώτοις μὲν ἐχρημάτισε τοῖς ὑπὲρ τῶν ἱερῶν παραγεγενημένοις, δευτέροις δὲ τοῖς περὶ τῶν δωρεῶν ἤκουσιν, ἐξῆς δὲ τοῖς ἀμφισβητήσεις ἔχουσι πρὸς τοὺς ὁμόρους, τετάρτοις δὲ τοῖς περὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἤκουσι, πέμπτοις δὲ τοῖς ἀντιλέγουσι περὶ τῆς κοθόδου τῶν φυγᾶδων. τοῖς μὲν οὖν Ἠλείοις πρώτοις ἐχρημάτισεν, εἴτ' Ἀμμωνιεῦσι καὶ Δελφοῖς καὶ Κορινθίοις, ἔτι δὲ Ἐπιδαυριοῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις, κατὰ τὴν δόξαν τῶν ἱερῶν προκρίνων τὰς ἐντεῦξεις. πάσαις δὲ ταῖς πρεσβείαις φιλοτιμηθεὶς κεχαρισμένας δοῦναι τὰς ἀποκρίσεις, εὐαρεστουμένας ἀπέλυσε κατὰ τὸ δυνατόν.

Auditis legatis, Hephaestionis funus, quanto apparatu poterat, celebrare instituit. Amoris in eum alia argumenta, simul nova mortis prodigia produntur.

114. Ἀπολύσας δὲ τὰς πρεσβείας, περὶ τὴν ταφὴν ἐγένετο τοῦ Ἡφαιστίωνος. τοσαύτην δὲ σπουδὴν ἐποίησατο πρὸς τὴν τῆς ἐκφορᾶς ἐπιμέλειαν, ὥστε μὴ μόνον τὰς προγεγενημένας παρ' ἀνθρώποις ταφὰς ὑπερβαλέσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐσομένοις μηδεμίαν ὑπερθεσιν καταλιπεῖν. καὶ γὰρ ἡγάτησεν αὐτὸν τῶν ἐν στοργῇ φίλων δοξαζομένων, καὶ μετὰ τὴν τελευτήν ἐτίμησεν αὐτὸν ἀνυπερβλήτως. ζῶντα μὲν προετίμησε πάντων τῶν φίλων, καίπερ Κρατεροῦ φίλιαν ἔχοντος ἐνάμιλλον. ἐπεὶ γὰρ τις τῶν ἐταίρων εἶπε, μηδὲν καταδεέστερον Ἡφαιστίωνος τὸν Κρατερόν στεργεσθαι, ἐπεφθέγγατο, Κρατερόν μὲν γὰρ

εἶναι φιλοβασιλέα, Ἡφαιστίωνα δὲ φιλαλέξανδρον·
 τῆς δὲ Λαρείου μητρὸς κατὰ τὴν πρώτην ἔντευξιν διὰ
 τὴν ἄγνοϊαν προσκυνοῦσης τὸν Ἡφαιστίωνα, ὥς ὄντα
 βασιλέα, καὶ μετὰ τὴν ἐπίγνωσιν διατροπομένης, εἵ-
 πεν ὁ βασιλεὺς, Μηδὲν φροντίσης, ὦ μήτερ· καὶ
 γὰρ οὗτος Ἀλέξανδρος. καθόλου γὰρ ὁ Ἡφαιστίων
 τοσαύτης ἐξουσίας καὶ φιλικῆς ἐκοινώνει παρῳήσιας,
 ὥς τῆς Ὀλυμπιάδος ἁλλοτριῶς ἐχούσης πρὸς αὐτὸν
 διὰ τὸν φθόνον, καὶ κατὰ τὰς ἐπιστολάς ἐπιτιμώσης
 αὐτῷ σκληρότερον, καὶ ἀπειλούσης, τάτε ἄλλα γρά-
 ψαι πρὸς αὐτὴν ἐπιπληκτικῶς, καὶ κατὰ τὴν ἐπιστο-
 λὴν ἐπὶ τελευτῆς θεῖναι ταῦτα· Καὶ πρὸς ἡμᾶς παύου
 διαβαλλομένη, καὶ μὴ χαλέπαινε, μηδὲ ἀπειλεῖ· εἰ
 δὲ μὴ, μετρίως ἡμῖν μελήσει, οἶδας γὰρ ὅτι Ἀλέξαν-
 δρος κρείττων ἀπάντων. ὁ δ' οὖν βασιλεὺς τὰ πρὸς
 τὴν ἐκφορὰν παρασκευάζόμενος, ταῖς μὲν πλησίον
 πόλεσι προσέταξε κατὰ δύναμιν συμβάλλεσθαι πρὸς
 τὸν τῆς ἐκφορᾶς κόσμον. πᾶσι δὲ τοῖς κατὰ τὴν
 Ἀσίαν οἰκοῦσι προσέταξε τὸ παρὰ τοῖς Πέρσαις ἱε-
 ρὸν πῦρ καλοῦμενον ἐπιμελῶς σβέσαι, μέχρι ἂν τε-
 λήσει τὴν ἐκφορὰν. τοῦτο δὲ εἰώθεισαν οἱ Πέρσαι
 ποιεῖν κατὰ τὰς τῶν βασιλέων τελευτίας. τὸ δὲ πλη-
 θος χαλεπὸν οἰωνὸν ἐτίθετο τὸ πρόσταγμα, καὶ τὸ
 θεῖον ὑπελάμβανον προσημαίνειν τὸν τοῦ βασιλέως
 θάνατον. ἐγένετο δὲ καὶ ἄλλα σημεῖα παρὰδόξα,
 προδηλοῦντα τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν, περὶ ὧν μι-
 κρόν ὕστερον ἐροῦμεν, ὅταν τὸν περὶ τῆς ἐκφορᾶς
 λόγον ἀποδῶμεν.

Funeris ipsius apparatus describitur.

115. Τῶν γὰρ ἡγεμόνων καὶ φίλων ἕκαστος στοχαζόμενος τῆς τοῦ βασιλείως ἀρεσκείας, κατεσκεύαζεν εἰδῶλα δι' ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ, καὶ τῶν ἄλλων τῶν θαυμαζομένων παρ' ἀνθρώποις· αὐτὸς δὲ ἀρχιτέκτονας ἀθροίσας, καὶ λεπτοουργῶν πλῆθος, τοῦ μὲν τείχους καθεῖλεν ἐπὶ δέκα σταδίους, τὴν δ' ὀπίην πλύνθον ἀναλεξάμενος, καὶ τὸν δεχόμενον τὴν πυρὰν τόπον ὁμαλὸν κατασκευάσας, ὠκοδόμησε τετράπλευρον πυρὰν, σταδιαίας οὔσης ἐκάστης-πλευρᾶς. εἰς τριάκοντα δὲ δόμους διελόμενος τὸν τόπον, καὶ καταστρώσας τὰς ὀροφὰς φοινίκων στελέχεσι, τετράγωνον ἐποίησε πᾶν τὸ κατασκευάσμα. μετὰ δὲ ταῦτα περιετίθει τῷ περιβόλῳ παντὶ κόσμον. οὗ τὴν μὲν κρηπῖδα χρυσαῖ πεντηρικαὶ προῶραι συνεπλήρουν, οὔσαι τὸν ἀριθμὸν διακόσiai τεσσαράκοντα, ἐπὶ δὲ τῶν ἐπωτίδων ἔχουσαι δύο μὲν τοξότας εἰς γόνυ κεκαθικότας τετραπήχεις, ἀνδριάντας δὲ πενταπήχεις καθωπλισμένους. τοὺς δὲ μεταξὺ τύπους φοινικίδες ἀνεπλήρουν πιληταί· ὑπεράνω δὲ τούτων τὴν δευτέραν ἐπανεῖχον χώραν δᾶδες πεντεκαϊδεκαπήχεις, κατὰ μὲν τὴν λαβὴν ἔχουσαι χρυσοῦς στεφάνους, κατὰ δὲ τὴν ἐκφλόγωσιν ἄετους διαπεπτακότας τὰς πτέρυγας καὶ κάτω νεύοντας, παρὰ δὲ τὰς βάσεις δράκοντας ἀφορῶντας τοὺς ἄετους. κατὰ δὲ τὴν τρίτην περιφορὰν κατεσκεύαστο ζώων παντοδαπῶν πλῆθος κυνηγουμένων. ἔπειτα ἡ μὲν τετάρτη χώρα κενταυρομαχίαν χρυσῇν εἶχεν, ἡ δὲ πέμπτη λέοντας καὶ ταύρους ἐναλλάξ χρυσοῦς. τὸ δ' ἀνώτερον μέρος

ἐπεπλήρωτο Μακεδονικῶν καὶ βαρβαρικῶν ὅπλων, ὧν μὲν τὰς ἀνδραγαθίας, ὧν δὲ τὰς ἡτίαις σημαινόντων. ἐπὶ πᾶσι δὲ ἐφειστήκεισαν Σειρῆνες διάκοιλοι, καὶ δυνάμεναι λεληθότως δέξασθαι τοὺς ἐν αὐταῖς ὄντας καὶ ἄδοντας ἐπικήδιον θοῆνον τῷ τετελευτηκότι. τὸ δ' ὕψος ἦν ὅλου τοῦ κατασκευάσματος πήχεις πλείους τῶν ἑκατὸν τριάκοντα. καθόλου δὲ τῶν τε ἡγεμόνων καὶ τῶν στρατιωτῶν ὑπάντων καὶ τῶν πρέσβων, ἔτι δὲ τῶν ἐγχωρίων, φιλοτιμηθέντων εἰς τὸν τῆς ἐκφορᾶς κόσμον, φασὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀναλωθέντων χρημάτων γεγονέναι πλείω τῶν μυρίων καὶ δισχιλίων ταλάντων. ἀκολούθως δὲ ταύτῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ τῶν ἄλλων γενομένων κατὰ τὴν ἐκφορὰν τιμῶν, τὸ τελευταῖον προσέταξεν ἅπασι θύειν Ἱφαιστίωνι θεῷ προσέδρῳ. καὶ γὰρ κατὰ τύχην ἦκεν εἰς τῶν φίλων Φίλιππος, χρησμὸν φέρων παρ' Ἀμμωνος, θύειν Ἱφαιστίωνι θεῷ. διόπερ γενόμενος περιχαρὴς ἐπὶ τῷ καὶ τὸν θεὸν κεκυρωκέναι τὴν αὐτοῦ γνώμην, πρῶτος τὴν θυσίαν ἐπετέλεσε· καὶ τὸ πλῆθος λαμπρῶς ὑπεδέξατο, μύρια τὸν ἀριθμὸν θύσας ἱερεῖα παντοδαπά.

Inde rex otioso et magnifico vitae generi vacat. Sed crebra prodigia instantis mortis metum iniiciunt.

116. Μετὰ δὲ τὴν ἐκφορὰν εἰς ἀνέσεις καὶ πανηγυρικὸν βίον ἐκτραπέντος τοῦ βασιλέως, δοκοῦντος ἰσχύειν τότε πλείστον, καὶ μάλιστα εὐδαιμονεῖν, ἡ πεπρωμένη συνήρει τὸν ὑπὸ τῆς φύσεως αὐτῆς συγκεχωρημένον τοῦ ζῆν χρόνον. εὐθύς δὲ καὶ τὸ θεῖον ἐσήμεινε τὴν τελευτὴν αὐτοῦ, πολλῶν καὶ παραδό-

ζων οἰωνῶν καὶ σημείων συντελουμένων. τοῦ γὰρ
 βασιλέως ἀλειφομένου, καὶ τῆς βασιλικῆς ἐσθῆτος
 καὶ διαδήματος ἐπὶ τινος θρόνου τεθέντος, τῶν ἐγ-
 χωρίων τις δεδεδεμένος ἐλύθη τὰς πέδας αὐτομαῶς,
 καὶ λαθὼν τοὺς φύλακας, διῆλθε διὰ τῶν τῆς αὐλῆς
 θυρῶν ἀνεπικωλύτως. προσελθὼν δὲ τῷ θρόνῳ καὶ
 τὴν βασιλικὴν ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα, καὶ τὸ διάδημα
 περιθέμενος, ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ τὴν ἡσυ-
 χίαν ἦγε. γνωσθεῖσης δὲ τῆς πράξεως, ὁ βασιλεὺς
 καταπλαγείς τὸ παράδοξον, προσῆλθε τῷ θρόνῳ,
 καὶ χωρὶς καταπλήξεως ἡσυχῇ τὸν ἄνθρωπον ἀνέκρινε,
 τίς ὢν καὶ τί βουλευόμενος τοῦτο ἐπραξε. τοῦ δὲ ἐι-
 πόντος μηδὲν ἀπλῶς γινώσκειν, τοῖς μάντεσι προσα-
 ναθέμενος περὶ τοῦ σημείου, τοῦτον μὲν κατὰ τὴν
 ἐκείνων κρίσιν ἀπέκτεινεν, ὅπως τὰ σημαινόμενα
 δυσχερῇ εἰς ἐκεῖνον τρέπηται. αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν
 τὴν ἐσθῆτα, καὶ θεοῖς ἀποτροπαίοις θύσας, ἐν ἀγω-
 νίᾳ καθειστήκει, καὶ τῆς τῶν Χαλδαίων προρρήσεως
 ἐμνημόνευσε. καὶ τοὺς μὲν συμπείσαντας φιλοσό-
 φους παρελθεῖν εἰς τὴν Βαβυλῶνα κατεμέμεντο. τὴν
 δὲ τέχνην τῶν Χαλδαίων καὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἀγ-
 χίνοιαν ἐθαύμαζε. καθόλου δὲ τοὺς ταῖς εὐρεσιλο-
 γίαις κατασοφίζομένους τὴν δύναμιν τῆς πεπωμέ-
 νης ἐβλασφήμει. μετ' ὀλίγον δὲ ἄλλο σημεῖον αὐτῷ
 περὶ τῆς βασιλείας τὸ δαιμόνιον ἐπέστησε. βουλομέ-
 νου γὰρ αὐτοῦ θεάσασθαι τὴν περὶ τὴν Βαβυλωνίαν
 λίμνην, καὶ πλέοντος μετὰ τῶν φίλων ἐν πιαῖν ἀκά-
 τοις, ἐφ' ἡμέρας μὲν τινὰς ἀποσχισθείσης τῆς νεῶς
 ἀπὸ τῶν ἄλλων σκαφῶν, ἐπλανήθη μόνος, ὥστε καὶ

τὴν σωτηρίαν ἀπογνῶναι. ἔπειτα διὰ τινος αὐλῶτος στενοῦ καὶ συμπεπυκασμένου δένδρεσι διαπλέοντος, καὶ τῶν μὲν ὑπερκειμένων, τοῦ δὲ διαδήματος ὑπὸ τούτων ἄρθέντος, καὶ πάλιν εἰς τὴν λίμνην πεσόντος, εἰς τῶν ἑρετῶν προσνήξάμενος, καὶ βουλόμενος ἀσφαλῶς σῶσαι τὸ διάδημα, προσέθετο τῇ κεφαλῇ, καὶ προσενήξατο τῷ πλοίῳ. τρεῖς δὲ ἡμέρας καὶ τὰς ἵσας νύκτας διαπλανηθεὶς διεσώθη, καὶ τὸ διάδημα περιθέμενος ἀνελπίστως, πάλιν τοῖς μάντεσι προσανέφερε περὶ τῶν προσημαινομένων.

Epulae a Medio apparatus, et Herculaneus ille scyphus, fatales erant. Morbo gravissimo correptus Alexander moritur. Moribundi sermones et instituta.

117. Τούτων δὲ πάλιν παρακελευομένων θυσίας ἐπιτελεῖν τοῖς θεοῖς μεγαλοπρεπεῖς μετὰ πάσης σπουδῆς, παρεκλήθη πρὸς τινα τῶν φίλων Μῆδιον τὸν Θειταλὸν ἐπὶ κῶμον ἐλθεῖν· καὶ κεῖ πολὺν ἄκρατον ἐμφορηθεὶς, ἐπὶ τελευτῇς Ἡρακλέους μέγα ποτήριον πληρώσας ἐξέπιεν. ἄφνω δὲ, ὥσπερ ὑπὸ τινος πληγῆς ἰσχυρᾶς πεπληγμένος ἀνεστέναξε μέγα βοήσας, καὶ ὑπὸ τῶν φίλων ἀπηλλάττετο χειραγωγούμενος. εὐθὺς δ' οἱ μὲν περὶ τὴν θεραπείαν ἐκδεξάμενοι κατέκλιναν αὐτόν, καὶ προσήδρευον ἐπιμελῶς. τοῦ δὲ πάθους ἐπιτείνοντος, καὶ τῶν ἱατρῶν συγκληθέντων, βοηθῆσαι μὲν οὐδεὶς ἐδυνήθη· πολλοῖς δὲ πόνοις καὶ δειναῖς ἀλγηδόσι συσχεθεὶς, ἐπειδὴν τὸ ζῆν ἀπέγνω, περιελόμενος τὸν δακτύλιον, ἔδωκε Περδίκκῃ. τῶν δὲ φίλων ἐπερωτῶντων, τίνι τὴν βασιλείαν ἀπολείπεις; εἶπε, τῷ κρατίστῳ. καὶ προσεφθέγγετο, ταύτην τελευταίαν φωνὴν προέμενος, ὅτι μέγαν

ἀγῶνα αὐτῶ ἐπιτάφιον συστήσονται πάντες οἱ πρῶ-
τερόντες τῶν φίλων. οὗτος μὲν οὖν τὸν προειρημένον
τρόπον ἐτελεύτησε, βασιλεύσας ἔτη δώδεκα καὶ μῆ-
νας ἑπτὰ, πράξεις δὲ μεγίστας κατεργασάμενος οὐ
μόνον τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλευσάντων, ἀλλὰ καὶ τῶν
ὑστερον ἔσομένων μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου. ἐπεὶ
δὲ τινες τῶν συγγραφέων περὶ τῆς τελευτῆς τοῦ βα-
σιλέως τούτου διαπεφωνήμασιν, ἀποφαινόμενοι διὰ
φαρμάκου θανάσιμου γεγόνεναι τὸν θάνατον, ἀναγ-
καῖον ἡγούμεθα δεῖν μὴ παραλιπεῖν αὐτῶν τοὺς
λόγους.

Multi suspicati, regem per Antipatri filium veneno esse ex-
stinctum. Sisygambriis, Darii mater, ob luctum inedia moritur.

118. Φασὶ γὰρ Ἀντίπατρον ἐπὶ τῆς Εὐρώπης
στρατηγὸν ὑπ' αὐτοῦ καταλειφθέντα, διενεχθῆναι
πρὸς Ὀλυμπιάδα τὴν μητέρα τοῦ βασιλέως. καὶ τὸ
μὲν πρῶτον καταφρονεῖν αὐτῆς, διὰ τὸ μὴ προσδέ-
χεσθαι τὸν Ἀλέξανδρον τὰς κατ' αὐτοῦ διαβολάς·
ὑστερον δ' αἰεὶ τῆς ἐχθρᾶς αὐξομένης, τοῦ βασιλέως
διὰ τὸ πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβὲς πάντα βουλομένου τῇ
μητρὶ χαρίζεσθαι, πολλὰς ἐκφάσεις διδόναι τῆς πρὸς
αὐτὸν ἄλλοτριότητος· πρὸς δὲ τούτοις, τῆς Παρμε-
νίωτος καὶ Φιλώτου σφαγῆς φρίκην ἐμποιοῦσης τοῖς
φίλοις, διὰ τοῦ ἰδίου νιοῦ, τεταγμένου περὶ τὸν κύα-
θον, δοῦναι πιεῖν θανάσιμον φάρμακον τῷ βασιλεῖ·
μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν πλείστον ἰσχύσαντος τῶν κατὰ
τὴν Εὐρώπην, καὶ μετὰ ταῦτα Κασσάνδρου τοῦ υἱοῦ
διαδεξαμένου τὴν βασιλείαν, πολλοὺς συγγραφεῖς
μὴ τολμᾶν γράφαι περὶ φαρμακείας. φανερόν δὲ γε-

γορέναι Κάσσανδρον δι' αὐτῶν τῶν πράξεων ἄλλο-
 τριώτατα διακείμενον τοῖς Ἀλεξάνδρου πράγμασι.
 τὴν τε γὰρ Ὀλυμπιάδα φονεύσαντα ἄταφον εἶπαι,
 καὶ τὰς ὑπ' ἐκείνου κατασκαφείσας Θήβας οἰκίσαι
 μετὰ πολλῆς σπουδῆς. μετὰ δὲ τὴν τοῦ βασιλέως τε-
 λευτὴν καὶ Σισύγγαμβροισι ἢ Δαρείου μήτηρ, πολλὰ
 καταθρονησάσα τὴν τε Ἀλεξάνδρου τελευτὴν καὶ τὴν
 ἑαυτῆς ἐρημίαν, ἐπὶ τῆς ἐσχάτης τοῦ βίου γραμμῆς
 ἐγκατεργήσασα, πεμπταία κατέστρεψε τὸν βίον, ἐπι-
 λύπως μὲν, οὐκ ἀκλεῶς δὲ προεμένη τὸ ζῆν. Ἡμεῖς
 δὲ ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν παρόντες, κατὰ τὴν
 ἐν ἀρχῇ τῆς βίβλου πρόθεσιν, τὰς τῶν διαδεξαμένων
 πράξεις ἐν ταῖς ἐπομέναις βίβλοις πειρασόμεθα
 διεξιέναι.

